HARVARD UNIVERSITY.

LIBRARY

OF THE

MUSEUM OF COMPARATIVE ZOÖLOGY.

10,124

GIFT OF

A. V. Ljungman

July 18. 1892 — May 12. 1893

RECEIVED VIII
JUL 18 1892

BOHUSLÄNSK
FISKERITIDSKRIFT.

UTGIFVEN

AF

AXEL VILH. LJUNGMAN.

10/124

N:o 49—54. Januari—December. 1891.

Innehåll: Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Af A. V. L. (sid. 1—212). Lagstiftningen för hummerfisket. I (sid. 213—215). — Vilkoren för salteriers och andra fisktörädlingsverks anläggning. I (sid. 216—229). — Göteborgs och Bohus läns Fiskareförening. 1890—1891 (sid. 230—232). — Berätteles öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under åttonde året af Föreningens tillvaro. 1891 (sid. 233—250). — Den föreslagna styrelsen för administrationen af Bohusläns hafsfisken. Genmäle. Af AXEL VILH. LJUNGMAN (sid. 251—252). — Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande i bohuslänska skärgården. Elfte samlingen. I—X (sid. 253—311).

Tillkännagifvande från Redaktionen.

Bohuslänsk Fiskeritidskrift utsänder härmed sin *åttonde* årgång, hvars innehåll liksom de föregående årgångarnes afpassats efter det tidskriftens hela art bestämmande syftet att till förmon för bohuslänska skärgården bringa till stånd de offentliga åtgärder, som äro af nöden för de bohuslänska fiskarsamhällenas utveckling till den ekonomiska sjelfständighet, som allena förmår uppbära ett varaktigt välstånd och en högt stående fiskebedrift. Tidskriften har dervid företrädesvis behand-

lat frågorna om en tidsenlig, ändamålet motsvarande *administration för bohuslänska hafsfiskebedriften* och om bohuslänska skärgårdens upphjelpande genom *förbättrad samfärdsel*, hvilka hufvudfrågor för samma skärgård äfven under nästa år skola blifva föremål för Redaktionens särskilda uppmärksamhet, på samma gång som en större del af tidskriften än hittills torde komma att egnas åt behandlingen af fiskebedriftens utöfning afseende förhållanden.

Då det ligger i Bohuslänsk Fiskeritidskrifts syfte att samla och genom offentliggörande både meddela åt samtiden och bevara åt efterverlden allt som är af vigt för främjande af Bohusläns fiskerier och skärgård eller som är upplysande för dessas historia och utveckling; så vänder sig ock Redaktionen härmedels till allmänheten med anhållan att en hvar, som dertill är i tillfälle, benäget måtte till Redaktionen för samma ändamål insända 1:o) äldre handlingar, som lemna upplysningar om fiskerinäringens forna utöfning och betydelse, 2:o) domar, angående enskild eganderätt till fiske eller rörande fiskerinäringens utöfning och beskattning, 3:o) uppgifter, beträffande fiskens beredning till handelsvara och användning i hushållningen (fiskmatlagning m. m.), samt 4:o) upplysningar, angående fiskhandeln, fraktfarten å saltexport- och sillimporthamnarne m. m. dylikt. — De emottagna handlingarne skola efter begagnandet i oskadadt skick återställas.

Redaktionens adress är:

Doktor Axel Vilh. Ljungman.

Varekil.

Tidskriften utlemnas endast till ledamöter af Föreningen till bohuslänska fiskeriernas främjande, uti hvilken inträde kan vinnas genom insändande af den stadgade *årsafgiften* med **5 kr.** till Föreningens ordförande och skattmästare herr C. W. Collander (adr. Uddevalla) eller ock till Redaktionen.

BOHUSLÄNSK

FISKERITIDSKRIFT.

UTGIFVEN

AF

AXEL VILH. LJUNGMAN.

VIII.

1891.

N:o XLIX—LIV.

GÖTEBORG
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1891.

aug 15/3

RECEIVED
JUL 18 1899

Vid instiftandet af „Föreningen till bohuslänska fiskeriernas främjande“ ansågs vara bland Föreningens hufvuduppgifter att äfven gagna fiskebedriften genom utgifvandet af nödig fiskeriliteratur och att „genom sin verksamhet bana väg för att den med allmänna medel understödda verksamheten inom länet till fiskerinäringens förkofran komme att koncentreras i en lokal fiskeristyrelses händer“. Båda dessa syften har Föreningen sökt förverkliga genom att bekosta tryckningen af Bohuslänsk Fiskeritidskrift och att genom sina funktionärer lemna bidrag till de inom skärgården spridda tidningarnas fiskeriafdelning.

Redan från förstone framhölls nemligen i Bohuslänsk Fiskeritidskrift både vigten af att länets landstings ansökan år 1882 om en egen fiskeristyrelse för länets hafsfiske blefve af regeringen bifallen (B. F., 1884, sid. 142—143, 379) och nödvändigheten af att samma tidskrift „måste vara afsedd för sådana dels utförligare uppsatser, dels ett varaktigare värde egande notiser, som passa mer för en tidskrift än för tidningarna“, och hur „de oftast blott mer för tillfället värdefulla notiser, rörande de stora fiskenas utfall, fiskmarknadens ställning m. m., som yrkesmannen är i så stort behof af att erhålla, måste utan något det ringaste dröjsmål offentliggöras genast de anlända, hvilket ju synbarligen endast kan ske uti en tidning“ (B. F., 1884, sid. 3). Med ett sådant syfte som det nämnda är det ju en tydlig fördel, att den behöfliga tidskriften icke utkommer oftare än nödigt, utan att man får innehållet så bekvämt samladt och för framtiden lätt tillgängligt som möjligt. En

tidskrift, som utkommer för ofta, är nemligen ej lämplig såsom ett slags fiskeriarkiv för offentliggörandet af utförligare uppsatser rörande fiskebedriften, men är icke dess mindre ej tjenlig till att ersätta tidningarne, hvilket för öfrigt skulle kräfva allt för stora kostnader samt utgifvandet af minst ett häfte i veckan.

Bohuslänsk Fiskeritidskrift, som hittills utkommit med minst 12—25 ark tätt tryck årligen, har utan afvikelser fullföljt sin första uppgift och kan derföre nu äfven förete ett samladt material af betydande värde för en blifvande fiskeristyrelse. Omdömena från utlandet bära ock vitne om att tidskriften lyckats så väl i att fylla sin uppgift, som med de ytterst små ekonomiska tillgångar, Redaktionen haft att förfoga öfver, gerna varit möjligt. Af de flesta bland de större eller gagneligare uppsatserna hafva aftryck utdelats inom skärgården och i några fall äfven inom svenska riksdagen till spridande af en riktigare insigt om bohuslänska hafsfiskebedriften. Detta må här anföras såsom ett genmäle mot det obefogade klander, Redaktionen så ofta fått uppbära för sitt *fullständigt lönlösa* arbete och sina ingalunda obetydliga uppoffringar.

Tydligt är vidare, att en fiskeritidskrift, som icke intager en riktig hållning och redigeras med åtminstone hufvudsakligt syfte att gagna fiskebedriften och fiskarbefolkningen, är långt mer till skada än gagn. En tidskrift, hvilken liksom t. ex. Norrvikens Fiskeritidskrift intager både likt och olikt, främjar icke fiskebedriften mer än t. ex. en religiös tidskrift, som å första bladet verkade för kristendomen, å det andra för judendomen, å det tredje för muhamedanismen, å det fjerde för buddhaismen o. s. v. skulle förmå främja det religiösa lifvet. En på lika omfattande som mångsidig sakkännedom grundad fasthet i uppfattningen om bästa sättet och rätta medlen att förkofra fiskebedriften utgör derför en oundgänglig förutsättning för en tillfredsställande redigering af en fiskeritidskrift. Saknas deremot

denna förutsättning, då blifver resultatet ock derefter, och tidskriften blifver ur alla andra synpunkter än utgifvarens eller utgifningsortens sjelfviska intressen fullkomligt obehöflig.

Under det kommande året skall Bohuslänsk Fiskeritidskrift fortsättas efter samma plan och med samma syfte som hittills, fast med större uppmärksamhet riktad å fiskebedriftens praktiska utöfning. Till närmare belysande af tidskriftens hufvudändamål må emellertid utöfver hvad ofvan derom yttrats anföras följande från tidskriftens sjette årgång.

„Bohuslänsk Fiskeritidskrifts hufvudsyfte har städse varit att verka för åstadkommandet inom bohuslänska skärgården af ett möjligast sjelfständigt och kraftigt näringslif såsom den enda säkra grunden för ett varaktigt välstånd och en högt utvecklad fiskebedrift, men då under de föregående sillfiskeperioderne skärgårdsbefolkningen systematiskt *utsögs* af de fremlingar, som slagit under sig den egentliga fiskeriaffären, och samma befolkning derför äfven vid periodens upphörande nedstörtades i det ömkligaste elände, under det att fremlingarne försvunno med sina hastigt förvärfvade rikedomar, samt då en liknande tingens ordning börjat utveckla sig äfven under nu innevarande fiskeperiod och kraftigt understödjes från intresserade i städerne och de större badorterna samt från Fiskeriföreningen i Göteborg; så är ock hög tid att en denna förderfbringande utvecklingsriktning motsatt verksamhet söker göra sig gällande och att skärgårdens egen befolkning och offentliga män med all kraft lägga sig vinn om att bringa skärgårdsförhållandena i det möjligast bästa läge. I öfverensstämmelse härmed har ock Bohuslänsk Fiskeritidskrift vidare haft till uppgift, dels att söka värna skärgården och fiskarbefolkningen mot sträfvandena att liksom under förra sillfiskeperioden draga den på sillfisket grundade affären åt de helt andra intressen än skärgården egande städerna, och dels att verka för att fiskeriaffären så vidt möjligt måtte öfverflyttas till

och koncentreras uti de fiskeidkande samhällena sjelfva."

„Såsom ett oundgängligt vilkor härför står emellertid skärgårdens förseende med de för fiskebedriftens utveckling oumbärliga samfärdsanstalterna och bland dem särskildt de nödiga jernvägslinierne ut till Bohusläns bästa hamnar i de för hafsfiskebedriften mest betydande delarne af skärgården, och i öfverensstämmelse härmed har äfven en möjligast fullständig utredning af frågan om bohuslänska skärgårdens förseende med tidsenlig samfärdsel hittills måst utgöra en hufvuduppgift för Bohuslänsk Fiskeritidskrift, hvars innehåll måst i väsentlig mon utgöras af just denna utredning."

Den här sålunda angifna verksamhetsriktningen för Bohuslänsk Fiskeritidskrift liksom för alla välsinnade sträfvanden att utveckla bohuslänska hafsfiskebedriften och skärgården till möjligast höga ståndpunkt, har nu blifvit så mycket mer af behofvet påkallad som det visat sig att icke blott den inom länet befintliga fiskeriadministrationen motverkar en sådan utveckling, utan äfven Kongl. Landtbruksstyrelsen med ett det mest förkastliga och mot här fordrade verksamhetsriktning fiendtliga syfte söker slå under sig bohuslänska hafsfiskebedriftens s. k. administration, ehuru de för dennas ombesörjande nödiga krafterna fullständigt saknas hos samma styrelse.

Lilldal, Varekil, i december 1891.

Axel Vilh. Ljungman.

Innehållsförteckning:

Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. A. V. L. ..... sid. 1.

Lagstiftningen för hummerfisket I. ..... „ 213.

Vilkoren för sillsalteriers och andra fiskförädlingsverks anläggning. I. ..... „ 216.

Göteborgs och Bohus läns Fiskareförening. 1890—1891. ..... „ 230.

Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under åttonde året af Föreningens tillvaro. 1891. ..... „ 233.

Berättelse öfver Orosts och Tjörns Fiskeriförenings verksamhet under år 1891 ..... „ 237.

Den föreslagna styrelsen för administrationen af Bohusläns hafsfisken. Genmäle. Af A. V. Ljungman ..... „ 251.

Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande i bohuslänska skärgården. Elfte samlingen ..... „ 253.

Rättelser:

A	sid.	17,	rad.	13	uppifrån	*står:*	Göteborgs	*läs:*	„Göteborgs
„	„	39,	„	24	„	„	utlåtanden	„	ansökningar
„	„	67,	„	1	„	„	använda	„	anmälda
„	„	100,	„	10	»	„	den 5 Mars	„	den 2 Mars
„	„	148,	„	10	„	„	byråkratiskt	„	hierarkiskt
„	„	149,	„	32	„	„	4 af	„	4(„representative members“) af
„	„	151,	„	7	„	„	åt höjandet	„	på höjandet
„	„	172,	»	25	„	„	kraf och	„	kraf på offentlig omvårdnad genom praktiska åtgärder och
„	„	193,	„	23	„	„	om än icke än	„	om icke än
„	„	197,	„	35	»	„	XLI, N:o 1065,	„	XLI, London 1890, N:o 1065,
„	„	205,	„	2	„	„	all annan	„	alla andra
„	„	„	„	3	„	„	samfärdsel	„	samfärdsmedel
„	„	244,	„	7	„	„	borde	„	torde
„	„	268,	„	7	„	„	20	„	23
„	„	276,	„	8	„	„	vexelstationers	„	vexelstationernas

Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891.

Då nu jemnt femtio år förflutit, sedan man vid riksdagen först å ordinarie stat uppförde ett anslag till »fiskerinäringens understöd», och då fiskebedriftens upphjelpande och administration under senaste årtiondet mer än någonsin tillförene tilldragit sig allt större uppmärksamhet; må det vara i sin ordning, både att skåda tillbaka på det gångna halfva århundradets verksamhet för nämnda näring och att lemna ett bidrag till utredning af frågan om bästa sättet och rätta medlen att förkofra samma näring och om dennas för ändamålet lämpligaste administration. I den första uppsats, som härmed lemnas till det särskildt för bohuslänska skärgården så vigtiga ämnets utredande, kan dock blott redogöras för den historiska utvecklingen och meddelas det denna nödigt belysande materialet, enär ämnets både omfattning och stora svårigheter icke medgifva dess behandling uti Bohuslänsk Fiskeritidskrift annat än i en serie af flera tid efter annan på hvarandra följande uppsatser.

Den stora fattigdom och det utomordentliga elände, hvaruti bohuslänska skärgården efter den senast förflutna sillfiskeperiodens upphörande med vintern 1808—1809 nedsjunkit, till följd hufvudsakligen af den förderfbringande riktning, i hvilken sillfiskebedriften till städernas fördel under särskildt denna period utvecklades, och af det utsugnings-

system, som dervid fick göra sig gällande, föranledde vid den i så många hänseenden märkliga riksdagen under åren **1840** och **1841** väckandet af tvänne motioner, den ena i Ridderskapet och Adeln utaf landshöfdingen general GILLIS EDENHJELM och den andra i Bondeståendet utaf hemmansegaren JOHANNES JOHANSSON i Hästekälla från Orost, om beviljandet af medel till bohuslänska fiskarbefolkningens upphjelpande genom särskildt storsjöfiskets understödjande. Detta förestälde man sig åter lämpligast kunna ske medels utdelandet af premier eller annat understöd för tjenliga fiskefartygs eller båtars utrustande, och begärdes att för ändamålet undfå dels ett årligt anslag, dels ock Kongl. Maj:ts och Kronans andel i strandvraksgods inom Göteborgs och Bohus län.

Motionerna hänvisades till behandling af Stats- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomi-utskotten, hvilka uti deras betänkande (N:o 30) tillstyrkte »att Rikets Ständer måtte, för afhjelpande af den nöd, som tryckte fiskrarne i Bohusläns skärgård, bevilja ett årligt anslag af 1,500 R:dr, att ställas till disposition af Konungens Befallningshafvande och Hushållssällskapet i länet, hvilka skulle ega att i samråd och på det sätt, som kunde synas dem snarast till ändamålet ledande, fördela detsamma emellan de behöfvande till förbättring af deras fiskeredekap, fiskerimetod eller af deras fiskarefartyg». Emot detta utskottens förslag reserverade sig emellertid friherre SPRENGTPORTEN m. fl. under yrkande att anslaget borde uppföras å vederbörande »hufvudtitel» och »ställas till Kongl. Maj:ts disposition för att derigenom befordra fiskerinäringen i allmänhet, hvarigenom motionärernes ändamål kunde vinnas men det undvekes att gifva detta anslag egenskapen af en från statsverket utgående fortfarande fattighjelp för någon viss del af riket, hvilken i längden kunde komma att medföra mera skada än gagn». Vid första behandlingen i ständen bifölls detta utskottens betänkande blott af Presteståndet, men återremitterades af

de tre öfriga, hvarefter utskotten i nytt betänkande (N:o 135) hemställde: »att Rikets Ständer måtte uppföra å nionde hufvudtiteln ett anslag af 3,000 R:dr, att ställas till Kongl. Maj:ts nådiga disposition för att derigenom befordra fiskerinäringen inom riket, samt att Rikets Ständer, jemte anvisandet af berörda anslag, måtte i underdånighet anhålla att Kongl. Maj:t, vid användandet af dessa medel och under nuvarande förhållanden, må täckas särskildt fästa nådigt afseende på fiskrarnes i Bohusläns skärgård nödställda belägenhet samt deras behof utaf snar hjelp». Då emellertid blott Ridderskapet och Adeln samt Bondeståndet biföllo utskottens hemställan, men Borgarståndet beslöt anslagets höjande till 5,000 R:dr och inbjöd de öfriga ständen att deltaga i detta dess beslut, hvilket dock blott Presteståndet gjorde; så hänsköts saken till afgörande genom votering i förstärkt Statsutskott, dervid med 79 röster mot 40 det högre anslaget eller 5,000 R:dr B:co (7,500 kronor) den 28 maj 1841 blef beviljadt.

Vilseledd utaf en eller annan af Naturhistoriska Riksmusei intendenter inlemnade Mathias Hjort från Stångenäs härad vid riksdagen under åren **1844** och **1845** uti Bondeståndet en motion om åtgärder till bohuslänska sillfiskets upphjelpande genom bland annat premiers utdelande åt dem, som ville bedrifva sillfiske med sättgarn, hvilken motion märkligt nog, trots goda invändningar, vann Rikets Ständers bifall och tvifvelsutan icke litet bidrog till att den 1852 utfärdade nya fiskeristadgan kom att innehålla det orimliga förbudet mot sillfiske med stora vadar.

Vid riksdagen under åren **1850** och **1851** beslöto Rikets Ständer uti skrifvelse anhålla om öfverseende och förbättring af bestämmelserna uti 1771 års hamnerätt.

Den 29 Juni **1852** utfärdades efter mycket långvariga förberedelser en ny fiskeristadga, hvars största betydelse för fiskebedriftens administration torde ligga i upphäfvandet icke blott af den för samma administration ingalunda ovigtiga

hamnerätten utan äfven af den särskilda lagstiftningen för bohuslänska hafsfisket. Den befattning domstolarne haft med s. k. fiskeriföreningars eller fiskeriöfverenskommelsers åvägabringande upphäfdes äfvenledes, och ett i högsta grad oklokt förbud mot sillfiske med stora vadar infördes. Ehuru den nya stadgan icke saknar förtjenster, har den dock vållat stora olägenheter såväl genom sistnämda förbud och det syfte den röjer att hafsfisket bör administreras efter sötvattensfiskets anspråk som i synnerhet genom en lättsinnig ändring uti åtskilliga fiskerättsbestämmelser, ehuru Högsta Domstolen tvänne gånger, den 17 maj 1836 och den 27 april 1852*), framhållit, att sådan ändring endast kunde verkställas i den ordning, 87 § regeringsformen föreskrefve. Genom denna ändring har nemligen en af de vigtigaste fiskerättsbestämmelserna på administrativ väg gifvits en sådan lydelse att den kränker enskild eganderätt, vilseleder domarena och uppmuntrar till vitnesedens missbrukande.

Vid riksdagen under åren **1853** och **1854** inlemnades uti Ridderskapet och Adeln af friherre R. Cederström och och A. von Hartmansdorff motioner om fiskets upphjelpande genom *fiskodling*, för hvilket ändamål anslaget till »fiskerinäringens understöd» borde ökas. Motionerne bifölls och anslaget höjdes till 6,000 R:dr B:co (9,000 kronor), hvarefter Kongl. Landtbruksakademien fick i uppdrag att leda den nya verksamhet, som i följd af Rikets Ständers skrifvelse framkallades. Sedan **1855** har ock funnits anställd en »undervisare i fiskodling m. m».

Med anledning af de svårigheter, som i Bohuslän tydligen komme att möta vid tillämpningen utaf den nya fiskeristadgan af den 29 juni 1852, hvilken med början af år 1855 skulle träda i verket, anhöll Konungens Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län den 22 december 1854, tillstyrkte Kongl. Maj:ts och Rikets Kommersekollegium den

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 156—157, 176.

8 februari 1855 och biföll Kongl. Maj:t den 23 samma månad förordnandet af en särskild »tillsyningsman för länets fiskerier» med ett årligt arvode af 500 R:dr B:co och samma belopp till underhåll och bemanning af tjenlig farkost. Befattningen tillsattes omedelbart och har derefter fortfarit att finnas till, fast den som bekant ingalunda motsvarat ändamålet*).

På grund af Kongl. Maj:ts hemställan vid riksdagen under åren **1856—1858** beviljade Rikets Ständer dels en förhöjning af arvodet för den med anledning af näst föregående Riksdags beslut tillförordnade undervisaren i fiskodling med 600 R:dr eller från 900 till 1,500 R:dr, dels ett årligt anslag för tre år af 1,000 R:dr R:mt till *»förrättande af vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierna»*, hvarigenom årliga anslaget till »fiskerinäringens understöd» ökades från 9,000 kronor till 9,600 kronor i reservationsanslag och 1,000 kronor i extra anslag.

Vid riksdagen under åren **1859** och **1860** förnyades det till Kongl. Landtbruksakademiens förfogande ställda extra anslaget å 1,000 kronor till »förrättande af vetenskapliga undersökningar» för ytterligare tre år.

Sedan professor Sven Nilsson under åren 1826, 1828 och 1832 fått uppbära statsanslag för vetenskapliga forskningar under namn af undersökningar för utredande af hvilka åtgärder som vore att vidtaga till bohuslänska sillfiskets upphjelpande, fick man inom de naturvetenskapliga kretsarne klart för sig, hurusom näringarnes förmenta främjande kunde med fördel anlitas såsom svepskäl för utverkandet af anslag till naturvetenskapliga forskningar, och un-

*) Denna befattning har man sökt göra sig till godo för andra syften än de ursprungligen afsedda. Under icke så få år användes nemligen halfva tillsyningsmannaarvodet till lönebidrag åt föreståndaren för Göteborgs musei zoologiska afdelning, och för närvarande användes hela samma arvode såsom ett slags pension åt förre föreståndarens för nämnda musei-afdelning son, efter det man icke kunnat tilldela honom befattningen vid museet efter fadren.

der 1850-talet börjar äfven ett oafbrutet sträfvande i den riktningen att göra sig allt mer gällande. Under förevändning att upphjelpa åkerbruket utverkades sålunda för exempel anslag till en kemisk institution vid universitetet i Upsala och till det så storslaget tilltagna vetenskapliga embetsverk, som benämnes Sveriges geologiska undersökning och som till följd af den okloka sammankopplingen med förmenta landtbruksintressen blifvit en både långsammare och sämre samt med större kostnader arbetande inrättning*), än fallet bort blifva, om man ej ansett sig böra gifva densamma skenet af en anstalt till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar». Då nu Rikets Ständer 1858 beviljat 20,000 kronor om året för inrättande af sistnämnda anstalt, och då detta anslag ökades till 30,000 kronor år 1860 och 50,000 kronor år 1863, så uppmuntrades deraf i hög grad sträfvandet att i fiskerinäringens namn utverka en liknande anstalt åt den del af zoologien, som behandlar de i sötvattnen eller i hafvet lefvande djuren.

På grund af förslag från intendenten vid »Naturhistoriska Riksmuseets afdelning för lägre evertebrater», professor Sven Lovén, hemställde Kongl. Landtbruksakademien hos regeringen om inrättandet af en under samma akademis Förvaltningskomité stående administration för »fisket i rikets sötvatten och vid kusterna, med undantag af det egentliga hafsfisket vid bohuslänska kusten», hvars främsta uppgift skulle blifva »att efter hand genomföra en naturhistorisk undersökning af fisket.» Med anledning af denna hemställan äskade äfven Kongl. Maj:t och Rikets Ständer beviljade vid riksdagen under åren **1862** och **1863** anslag för anställandet af en under bemälda komité subordinerande fiskeri-

*) Jfr Bihang till Riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1889, 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 19 Häft., sid. 5—7 (Motion i Andra Kammaren N:o 116 af herr A. V. Ljungman om framställning till Kongl. Maj:t i sammanhang med beviljande af anslag för fortsättande af de geologiska undersökningarne om desammas ställande under Vetenskapsakademiens inseende).

intendent samt en förste och en andre assistent med tillsammans 6,500 kronor, under det att det sedan 1858 utgående extra anslaget af 1,000 kronor till förrättande af vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierna indrogs, hvadan reservationsanslaget till »fiskerinäringens understöd» kom att belöpa sig till 16,100 kronor.

Den 12 februari 1864 utfärdade Kongl. Maj:t på grund af Rikets Ständers nämnda beslut förordning i ämnet, hvarefter Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité den 2 April samma år afgaf instruktion för fiskeriintendenten samt »antog till fiskeriintendent docenten i zoologi, filosofie doktor Hj. Widegren och till förste assistent föreståndaren för Jemtlands läns fiskodlingsanstalt herr C. Byström, hvarjemte friherre G. C. Cederström förordnades, att fortfarande tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar i fiskodling m. m.»

Ehuruväl den nya fiskeriadministrationen i verkligheten var afsedd att blifva en naturvetenskaplig institution med blott biordnadt administrativt syfte, så vållade dock dels uppdragets egna natur, dels den antagne intendentens skaplynne att den rent administrativa sidan af dennes befattning fick nära nog helt och hållet upptaga och gifva riktning åt verksamheten. Härtill bidrog vidare, att den otillräckligt aflönte och med föga sjelfständig tjenstetställning försedde fiskeriintendenten ville förbättra sin befattning och ansåg sig mera skickad att göra detta såsom embetsman än såsom naturforskare, och i öfverensstämmelse härmed gick äfven hans sträfvande hufvudsakligast ut på att skaffa alla delar af riket särskilda lokala fiskestadgar med förbud mot fiske under viss tid eller med viss redskap och att få talrika fiskeritillsyningsmän tillsatte för denna lagstiftnings tillämpning samt att befordra fiskodling eller med ett ord sådana åtgärder som skulle göra en fiskeritjenstemannakår och fiskeriintendenten såsom dess ledande chef oumbärlige.

Med detta syfte genomdrefs först kungl. kungörelsen

den 8 november 1867, enligt hvilken dels fiskeriintendenten medgafs initiativ i fråga om meddelandet af bestämmelser enligt § 22 i fiskeristadgan den 29 juni 1852 samt rätt att till länsstyrelserne öfverlemna förslag till fiskerinäringens förkofran och att föra klagan öfver beslut eller stadfästelseresolution, som ansåges medföra men för fiskets vård och ändamålsenliga handhafvande, dels fiskeriintendentens yttrande skulle infordras, innan stadfästelseresolution å träffad öfverenskommelse meddelades eller utslag eljes utfärdades af länsstyrelserna, dels ock, der tillsyningsmän öfver fisket blifvit tillsatte, dessa skulle vara skyldiga att till ledning för sin verksamhet från fiskeriintendenten emottaga anvisningar och råd, äfvensom att meddela honom upplysningar i de ämnen, som med deras verksamhet och hans tjenstebefattning stode i sammanhang o. s. v.

Omkring tre år senare anhöll fiskeriintendenten om bland annat sådan ändring i fiskeriärendens behandling att dessa »borde af honom inför statsrådet och chefen för Civildepartementet föredragas och belysas» samt i samband dermed om en omorganisation af fiskeriadministrationen jemte ny instruktion för statens fiskeritjenstemän, hvilket allt vid remiss till Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité tillstyrktes*), men lyckligtvis icke i hvad det rörde fiskerinäringens administration vann Kongl. Maj:ts bifall**).

Uti memorial af den 31 december 1870 hade länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anhållit om bland annat sådan förklaring »att hvad fiskeristadgan den 29 juni 1852 i § 22 i allmänhet stadgade, beträffande not eller vad, ej skulle ega tillämpning i afseende å sill- och skarpsillfisket

*) Handlingar rörande landtbruket och dess binäringar. 1872. Stockholm 1873, sid. 143. — Betänkande och förslag angående Kommerskollegiets indragning eller ombildning afgifna den 12 Mars 1884. Stockholm 1884, sid. 84—85.

**) Kongl. förordningen den 24 November 1876, angående sättet för fullföljd af talan emot utslag i frågor om fiskes utövande, synes deremot hafva blifvit en följd af fiskeriintendentens hemställan.

i Göteborgs och Bohus län», och blef med anledning häraf, sedan Vetenskapsakademien, fiskeriintendenten och Kommerskollegium hörts, den 19 juli 1872 dels medgifvet ett undantag »till slutet af februari månad 1878» från nämnda stadgande, dels befallning lemnad åt Vetenskapsakademien att »föreslå ej mindre det sätt, hvarpå de af akademien och Kommerskollegium förordade undersökningar rörande de olika sillracernas lek i Kattegatt och öfriga med sillfisket vid vestkusten sammanhang egande förhållanden lämpligen borde anordnas, än äfven den eller de personer, åt hvilka verkställandet af sådana undersökningar borde uppdragas». Sedan Vetenskapsakademien åter den 12 mars 1873 inkommit med det anbefallda utlåtandet, uppdrog Kongl. Maj:t den 28 mars 1873 utförandet af dessa undersökningar åt författaren af denna uppsats*).

Dessa undersökningar fortgingo i tio år och började, sedan de snart nog anordnats efter af statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet sjelf lemnad anvisning, att allt mer lända till verkligt gagn för sjelfva fiskebedriften derigenom att de under hand åvägabragte den utredning, som med rent *praktiskt* syfte var af nöden icke blott ur naturvetenskaplig utan äfven ur teknisk, nationalekonomisk, juridisk, administrativ och historisk synpunkt såväl för åstadkommandet af en förbättrad lagstiftning för och administration af bohuslänska sillfiskebedriften som för samma bedrifts utveckling till en högre ståndpunkt genom bland annat införandet af förbättrad sillsaltning och genom fångstens medels förbättrad samfärdsel underlättade afsättning samt genom framhållandet och förberedandet af sådana åtgärder, som äro oumbärliga för att förläna fiskarsamhällena den

*) Nya handlingar, rörande sillfisket i bohuslänska skärgården. 1. Göteborg 1874, sid. 5—74. — På grund af från författaren af denna uppsats ingifven hemställan blef genom kungl. brefvet den 1 februari 1878 medgifvet att »för fångst af sill tills vidare använda not eller vad, som öfverstiger fyratio famnars längd och fyra famnars djup och hvarå maskorna äro finare, än att en tums afstånd finnes emellan knutarne äfven i bröstet».

ekonomiska kraft, som utgör den nödvändiga förutsättningen för att de skola kunna uppbära en högt stående fiskebedrift, m. m. liknande*). Denna dessa undersökningars praktiska anordning och obestridliga gagn för fiskebedriften blefvo emellertid orsaken till att det för deras bedrifvande beviljade anslaget indrogs just då undersökningsarbetet fortgått så pass länge att det började lemna större resultat, emedan en dylik sjelfva fiskebedriftens och fiskarbefolkningens bästa afseende verksamhet ju tydligen stode i vägen för sträfvandena att använda fiskerinäringen i allmänhet och bohuslänska sillfisket i all synnerhet såsom svepskäl för utverkandet af anslag till rent teoretiska undersökningar af intet eller blott ringa värde för fiskerinäringen och såsom medel att bereda personliga förmoner åt enskilda vetenskapsmän**). Redan omedelbart efter det den nu innevarande bohuslänska sillfiskeperioden begynt sökte och erhöll sålunda intendenten vid Naturhistoriska Riksmuseets afdelning för vertebrater, professor F. A. Smitt, gång efter annan uppdrag att utföra undersökningar och fiskeförsök vid sidan af de äldre undersökningarna, till dess det slutligen visade sig, hur fullständigt omöjlig han var för

*) Jfr Ljungman, A. V., Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna, rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883. — Talrika af de skrifter, som utgåfvos såsom resultat af undersökningarna, blefvo i utlandet öfversatta och offentliggjorda i ansedda tidskrifter eller handlingar. Då emellertid undersökningarna långt ifrån hunnit afslutas, men icke dess mindre till följd af otillräckligt anslag medfört åt undersökningsförrättaren en pekuniär uppoffring af omkring 16,000 kr., anhöll han att under loppet af fyra år undfå ett årligt anslag, motsvarande en fjerdedel af nämnda summa, »för fortsatt bearbetning och komplettering samt utgifvande i tryck af det under hans föregående fiskeriundersökningar samlade materialet», men blott första fjerdedelen af den för ändamålet nödiga summan vardt af Kongl. Maj:t den 7 maj 1855 beviljad, till följd hvaraf också blott en mindre del af samma material hittills kunnat tillgodogöras för fiskebedriftens utveckling (Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1885, sid. 212—222; 1888, sid. 162—176).

**) Jfr Ljungman, A. V., Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna, sid. 14—15, 24. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 160, 161, 175—176; 1890, sid. 34, 42, 154.

arbeten af dylik beskaffenhet. Derefter fick man i några år vara i fred uti Bohuslän från slika ingrepp uti fiskerinäringens administration som bemälde professors.

Vid riksdagen år **1874** beviljades en löneförhöjning åt fiskeriintendenten och de båda fiskeriassistenterna, till följd hvaraf reservationsanslaget till »fiskerinäringens understöd» ökades med 2,000 kronor till 18,100 kronor, och vid riksdagen år **1875** beviljades ytterligare 500 kronor till höjning af »det för bekostande af förste fiskeriassistentens resor afsedda beloppet», så att nämnda reservationsanslag alltså ökades till 18,600 kronor.

Under den långvariga striden om Kommerskollegiets indragning eller ombildning framhöll, på grund af fullständig obekantskap med förhållandena, en den 5 juni 1874 tillförordnad komité att, »enär de flesta ärenden rörande fiskerierna tillhöra Landtbruksakademiens Förvaltningskomité och derunder lydande fiskeritjenstemän, och det icke kan vara lämpligt, att förvaltningsbestyr för en och samma näring äro delade mellan olika myndigheter, det syntes vara önskvärdt att de få fiskeriärenden, som Kollegium hade att handlägga, varda hänskjutna till Landtbruksakademiens Förvaltningskomité»; men oaktadt sistnämnda myndighet vid erhållen remiss återupprepade sitt ofvan anförda tillstyrkande att, då »handläggningen af talrika rent administrativa ärenden till största delen upptoge fiskeriintendentens tid, bemälde intendent uti sin tjenstgöring lämpligast borde direkt underordnas chefen för Civildepartementet», samt tillade att, »i händelse ett sådant underordnande skulle ega rum, ifrågavarande fiskeriärenden borde komma att i första hand öfverflyttas till fiskeriintendentens handläggning»; så lyckades det dock dåvarande landshöfdingen för Göteborgs och Bohus län grefve A. Ehrensvärd att afvärja den olycka, som sålunda hotade vestkustens hafsfisken, och den nämnda 1874 tillförordnade komiténs såväl som Landtbruksakademiens För-

valtningskomités och fiskeriintendentens anslag blefvo om intet*).

Fiskeriintendentens verksamhet i den ofvan antydda riktningen nådde slutligen sin spets, då Kongl. Maj:t genom densamma förmåddes att vid riksdagarne åren 1877 och 1878 äska anslag, vid den förra med 20,000 och vid den senare med 40,000 kronor, i afsigt att Kongl. Maj:t derigenom skulle sättas »i tillfälle att anvisa årliga bidrag till aflöning åt fiskeritillsyningsmän vid de större och vigtigare vattendragen och sjöarne å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrifvande blifvit fastställda»; men Riksdagen visade sig lyckligt nog icke benägen att slå in på den af fiskeriintendenten eftersträfvade stråten, utan afslog de kongl. propositionerna. Vid den senare af de båda nämnda riksdagarne gaf till och med det emot fiskeriintendentens verksamhet så småningom uppväxta missnöjet sig luft uti tvänne inom Andra Kammaren af friherre A. Cederström väckta motioner, af hvilka den ena antydde de naturhistoriska intressenas missbelåtenhet och föreslog inrättandet af ett »fiskeriinstitut» för undervisning hufvudsakligast i zoologi, botanik och praktiskt fiske men blef afslagen, under det att den andra, som framhöll fiskerilagstiftningens otillfredsställande beskaffenhet och utveckling i allt för långt gående prohibitiv riktning, blef bifallen med det resultat att Riksdagen i skrifvelse anhöll »det Kongl.

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 8. — Bihang till Riksdagens protokoll. 1875. 1 Saml. 1 Afd. 14 Häft., sid. 9—12. — Betänkande och förslag i fråga om Kommerskollegii indragning eller förändrade organisation afgifna den 13 januari 1875. Stockholm 1875, sid. 49. — Betänkande och förslag angående Kommerskollegiets indragning eller ombildning afgifna den 12 mars 1884. Stockholm 1884, sid. 84—85. (— — — »Derest emellertid den sålunda ifrågasatta förändringen uti fiskeriintendentens ställning icke skulle komma till stånd, funne Förvaltningskomitén, som förmodade att vid frågor om förändringar i fiskeristadgan m. m. Vetenskapsakademien fortfarande komme att höras, intet hinder i öfrigt möta för öfverflyttning på Förvaltningskomitén af de fiskerinäringen rörande ärenden, som af Kommerskollegiet handlades, helst en sådan öfverflyttning icke föranledde behof af någon förstärkning uti Förvaltningskomiténs personal, ej heller något särskildt anslag»).

Maj:t täcktes låta genom sakkunnige personer företaga en fullständig revision af kongl. fiskeristadgan den 29 juni 1852 jemte öfriga författningar, som beröra fiskerinäringen».

Fiskeriintendenten Widegren's år 1878 timade död och intendentsbefattningens skötande blott på förordnande tills vidare gjorde emellertid till fromma för fiskerinäringen under mer än ett årtionde de af nämnde fiskeriintendent så djerft inslagna sträfvandena i byråkratisk riktning maktlösa.

På grund af Riksdagens ofvan omförmälda skrifvelse den 22 maj 1878 tillförordnades den 22 januari 1881 en särskild komité för att, efter utredning af de verkningar, kongl. fiskeristadgan den 29 juni 1852 utöfvat på fiskerinäringens utveckling, företaga den af Riksdagen begärda revisionen samt derefter afgifva författningsförslag i ämnet, hvilken komité märkligt nog utsågs uteslutande bland Kongl. Landtbruksakademiens ledamöter och utan att nödig hänsyn togs till att hafsfiskebedriftens intressen blefvo inom komitén vederbörligt representerade. Deremot visar komiténs sammansättning allt för synbarligt att det var meningen att komitén i främsta rummet skulle verka för tillfredsställandet af vissa naturvetenskapliga institutioners intressen och önskningar*).

*) Komiténs sammansättning var i väsentlig mon, synes det, bestämd af de inflytelserika önskningarna å ena sidan att aflägsna prof. F. Smitt, hvilken såsom bekant stod i ytterst spändt förhållande till Naturhistoriska Riksmuseets förste intendent, från sin befattning vid samma museum genom att bereda honom en bättre aflönad anställning vid fiskeristaten, och å andra sidan att i fiskebedriftens namn få till stånd ett antal väl aflönta platser åt dem, som vid universiteten eller Naturhistoriska Riksmuseet egnade sig åt det zoologiska studiet. För detta ändamål sökte man så vidt möjligt meritera prof. Smitt genom hvarjehanda eljes opåkallade uppdrag under åren 1878—1882 med hänsyn till bohuslänska sillfisket (se ofvan sid. 10) och genom att utsända honom till fiskeriutställningarne i Berlin (1880) och London (1883) såsom kommissarie och till internationela fiskerikonferensen i Haag (1882) samt genom ledamotskap i den ifrågavarande komitén (1881). Kongl. Landtbruksakademiens inflytelserike sekreterare gjordes dessutom benägen för planens genomförande genom det framstående hederspris för utomordentliga förtjenster om fiskerinäringen, som löjligt nog 1880 utverkades åt honom vid fiskeriutställningen i Berlin. — Komiténs sammansättning föranledde emellertid att författaren af denna uppsats den 29 augusti 1881 blef invald uti Riksdagens Andra Kammare för Orost och Tjörn med uppgift att värna skärgårdens och hafsfiskebedriftens intressen emot de antydda akademiska intrigerna.

Vid slutet af året inlemnades af författaren utaf denna uppsats till statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet en vördsam pro-memoria om vidtagande af nödiga offentliga åtgärder till bohuslänska sillfiskebedriftens främjande, hvilken pro-memoria dels omedelbarligen, dels först efter förnyade ansökningar ledde till vidtagande af åtskilliga åtgärder i bohuslänska skärgården, såsom inrättande af nya fyrar, farledsförbättringar, utförande af telegraf- och telefonanläggningar, nya postanstalter och lifligare postgång, lättnader vid införandet af för sillfiskebedriften behöfliga icke tullpligtiga varor, utgifvande af upplysningar rörande sillsaltning och sillhandel m. m. *).

Vid Göteborgs och Bohus läns år **1882** sammanträdande landsting väcktes utaf författaren af denna uppsats motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om inrättande af en särskild fiskeristyrelse för länets hafsfiske efter skotskt och holländskt föredöme med säte inom länet, hvilken motion af Landstinget bifölls, hvarefter den af Landstinget aflåtna skrifvelsen den 11 november samma år förordades af länsstyrelsen, som jemväl till Kongl. Maj:t insände förslag till instruktion för den önskade styrelsen eller nämnden **).

Den 1881 tillförordnade fiskerikomiténs den 3 mars **1883** afgifna förslag till fiskeristadga blef, såsom redan af komiténs sammansättning var att vänta, hvad det egentliga hafsfisket vidkommer, ovanligt underhaltigt och ådagalägger fullt tydligt, att inom komitén icke ens fanns någon så pass sakkunnig ledamot, att han begrep vare sig den lagstiftning, man förut hade, eller det lagförslag, komitén sjelf utarbetade.

---

*) Ljungman, A. V., om offentliga åtgärder med hänsyn till det rika bohuslänska sillfisket. Göteborg 1882.

**) Närmare upplysningar rörande både den tillämnade bohuslänska och de befintliga skotska och holländska fiskeristyrelserna meddelades af författaren uti Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning för den 20 oktober och 3 november 1882 (N:o 244, A, och N:o 256, A) samt uti Bohusläns Tidning Uddevalla, 1882, N:o 124, 135.

Hufvudsakligaste och vigtigaste resultatet af komiténs arbete blef derför äfven dess förslag till åvägabringandet af lokala fiskestadgar för sötvattens- och östersjöfiskena efter friare, med sjelfstyrelsegrundsatsen mer öfverensstämmande åsigter och till anordnandet af ett slags för hela riket likformig fiskeriadministration. Det senare af dessa förslag gick ut på att under namn af »Fiskeristyrelse» inrätta ett nytt centralt embetsverk med en jemförelsevis högt aflönad »öfverdirektör» såsom chef samt att under denna styrelse anställa fyra »fiskeriintendenter», hvilke »måste ega åtminstone den grad af vetenskaplig bildning, som fordras af en lektor i naturkunskap vid allmänt läroverk», och två »iktyologer», hvilke senare, såsom namnet antyder, skulle vara »vetenskapligt bildade tjenstemän» samt hafva att verkställa naturvetenskapliga »undersökningar» af fiskevattnen och att »biträda fiskeriintendenterne vid handläggning af vetenskapliga frågor». Förslaget afsåg sålunda tydligen att göra hela fiskeriadministrationen till ett slags naturvetenskaplig institution, lämpad nästan uteslutande efter sötvattensfiskets kraf samt helt och hållet oduglig för befattning med det egentliga hafsfisket, hvars vård kräfver helt andra förutsättningar hos den vårdande, än de af komitén ifrågasatta. Ingen af komiténs ledamöter synes heller hafva haft något det minsta begrepp om hur en dugande verksamhet till hafsfiskebedriftens främjande bör vara beskaffad.

Fiskerinäringen blef nemligen af 1881 års fiskerikomité med en rent af förfärande konseqvens använd såsom svepskäl för utverkandet af anslag till en stor och betydande naturvetenskaplig institution, som skulle för den vattnet afseende biologien (liksom kanske äfven för hydrografien) bilda en motsvarighet till »Sveriges geologiska undersökning» *).

---

*) Underdånigt betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. afgifvet den 3 Mars 1883 af särskildt i nåder förordnade kommitterade. Stockholm 1883, sid. 43. — Underdånigt utlåtande af Kongl. Landtbruks-

Till sträfvandena i den riktningen hade man utom af de ofvan (sid. 5—6, 12) anförda förhållandena äfven uppmuntrats af i viss mon liknande verksamhetsriktning i Tyskland och Förenta Staterna, der man dock icke sökt sammanblanda vetenskapliga undersökningar och fiskeriadministrationen. (Först senare hafva i Skotland och Holland såsom hjelpmedel åt de befintliga fiskeriadministrationerna anordnats vetenskapliga forskningar till en eller annan för fisket intressant frågas belysande, ehuru dessa forskningar naturligen icke medfört nämnvärd fördel åt fiskebedriften). Ingenstädes i hela verlden har man dock förr än i Sverige år 1883 försökt att underordna fiskeriadministrationen under en vetenskaplig undersökningsanstalt, utan har allestädes anordningen varit helt annorlunda och snarare gående i motsatt riktning.

Vid 1883 års riksdag skingrades emellertid tron på prof. Smitt's sakkännedom och duglighet såsom blifvande ledare af landets fiskeriadministration*), och redan dermed var i verkligheten fiskerikomiténs förslag tillintetgjordt. Hurudan den föreslagna organisationen, om den kommit till stånd, hade tett sig i verkligheten, är lätt att inse. Fiskeristyrelsens »öfverdirektör» hade blifvit en af professorerne i zoologi vid någon af statens institutioner, hvilken kommit att befordras eller aflägnas från sitt professorat till chefsplatsen för fiskeriadministrationen, och han såväl som hans underordnade zoologer hade blifvit fullt främmande för den

---

akademiens Förvaltningskomité jemte yttrande af fiskeriintendenten i anledning af särskilde komiterades den 3 Mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1886, sid. 83.

*) Kongl. Maj:t hade nemligen dels äskat ett anslag af 50,000 kronor till den stora internationela fiskeriutställningen i London, hvilket anslag efter en dräpande kritik af det sätt, på hvilket de svenska fiskeriutställningarna i utlandet skötts, nedsattes till hälften af det äskade beloppet, dels ock med hänsyn till Sveriges ifrågasatta deltagande i den internationela nordsjöfiskekonventionen framlagt ett förslag till »förordning angående ansvar för vissa af fiskare i Nordsjön begångna förbrytelser», hvilket förslag af Riksdagen helt och hållet förkastades; och voro båda förslagen kompromitterande för prof. Smitt's förmenta sakkunskap och duglighet (jfr Riksdagens Protokoll. 1883. Andra Kammaren, N:o 12, sid. 26—29,

vigtigaste delen åtminstone af rikets fiskebedrift. Redan benämningen »iktyologer» är betecknande nog och antyder samma tokiga förhållande, som vunnes för landtbruket, om man utbytte de nuvarande praktiskt utbildade »landtbruksingeniörerne» mot »botanister» med uppgift att »verkställa undersökningar rörande landets flora och landtbruk» o. s. v.

Öfver Göteborgs och Bohus läns Landstings hemställan om inrättande af en särskild fiskeristyrelse för samma läns hafsfiske fick fiskerikomitén äfven i uppdrag att yttra sig. Då nu Landstinget om denna styrelse eller nämnd (såsom den i ansökan ock, fast mindre passande, kallades) yttrat, att, då Göteborgs och Bohus läns hafsfiske i alla afseenden skiljer sig från det i öfriga delar af Sverige förekommande, antagligt syntes, att denna för riket och länet så utomordentligt vigtiga näring skulle bäst främjas, om den befattning med fiskerifrågor, hvilken hittills varit öfverlåten åt Kongl. Kommerskollegium, finge, hvad Göteborgs och Bohus län beträffar, öfvertagas af en med länets förhållanden mer bekant lokal **styrelse**, bestående af i näringen ointresserade men i fiskerifrågor bevandrade medlemmar», och att det för vinnande af en önsklig vård om nämnda fiske »enligt Landstingets förmenande vore lämpligast att, med tillgodogörande af erfarenheten från Skotland och Nederländerna, tillsätta en oaflönad nämnd, hvilken borde lemna erforderlig utredning, när Kongl. Maj:t behagade påfordra utlåtande i fiskerifrågor, likasom det torde stå nämnden öppet att sjelf hos Kongl. Maj:t göra underdåniga framställningar och förslag i sådana angelägenheter, som tillhörde nämndens handläggning», samt hemstält att Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse dermed måtte

30—31, 34—35; N:o 20, sid. 4—11, 14—22, 28—31, 34—35, 37—39, 40—41. — LJUNGMAN, A. V., Sveriges deltagande i den internationela fiskeriutställningen i London 1883. Genmäle. Stockholm 1883).

»utfärda reglemente» för och tillsätta en dylik nämnd; så söker deremot fiskerikomitén i sitt utlåtande göra troligt, att denna Landstingets ansökan blott skulle afsett en »institution, som ej skulle erhålla någon myndighet eller ens tillförsäkras att i vissa fall få yttra sig» samt förklarar på grund deraf att den anser det ansökningen ej måtte »påkalla Kongl. Maj:ts nådiga pröfning i annat, än hvad den underdåniga framställningen innefattar anhållan, det Kongl. Maj:t i nåder måtte utse tre af nämndens ledamöter, äfvensom det nämnden skulle ega att jemväl från statens fiskeritjensteman infordra upplysningar» *). Detta fiskerikomiténs sätt att behandla ett så godt och aktningsbjudande förslag från det Landsting, som representerar rikets största fiskebedrift, röjer mer än väl å ena sidan hur ytterst angelägen komitén var att, åtminstone hvad Bohuslän vidkommer, möjligast utestänga all verklig sakkännedom och allt berättigadt intresse för fiskerinäringen och fiskarbefolkningen från befattningen med fiskeriangelägenheterna, och å andra sidan hur litet mon komitén var om att samma närings och befolknings bästa skulle främjas och att den offentliga verksamheten till hafsfiskebedriftens förkofran skulle motsvara sitt ändamål. Fiskerikomiténs utlåtande ådagalägger tvärtom mer än tydligt att det var helt andra syften än fiskebedriftens och fiskarbefolkningens bästa, komiténs ledande män hade föresatt sig att främja**).

Den för utredning af frågan om Kommerskollegiets indragning eller ombildning den 2 November 1883 tillförordnade komitén afgaf den 12 Mars 1884 sitt betänkande, uti hvilket med hänsyn till under nämnda kollegium hörande

*) Underdånigt betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. afgifvet den 3 Mars 1883 af särskildt i nåder förordnade kommitterade. Stockholm 1883, sid. 45—47.

**) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 34, 154. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under sjunde året af Föreningens tillvaro. 1890. Göteborg 1891, sid. 21.

fiskeriärenden framhölls, att beträffande vesterhafsfisket det för handel och näringar inrättade embetsverket endast borde höras »i de fall, när särskilda omständigheter det föranledde», samt att »för närvarande icke någon annan åtgärd vore nödig, än att de två särskilda redovisningarna för de af allmänna medel anvisade bidrag till aflöning åt uppsyningsman öfver fisket dels i Göteborgs och Bohus län och dels i Hallands län tillsvidare finge af vederbörande insändas direkt till Civildepartementet».

Vid riksdagen samma år fattades, på grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, det med hänsyn till samtliga anslagstitlars belopp i riksstaten vigtiga beslutet, att alla ålderstillägg till aflöningar skulle uppföras under särskild anslagstitel å hufvudtiteln, hvarigenom reservationsanslaget för 1885 till fiskerinäringens understöd minskades med 1,000 kronor eller från 18,600 till 17,600 kronor.

Samma år afgafs från Landstingen 1883 infordrade utlåtanden öfver fiskerikomiténs ofvan omnämnda förslag, dervid den föreslagna fiskeristyrelsen och åsyftade anordningen af fiskeriadministrationen i regeln afstyrktes såsom icke ändamålsenliga. Göteborgs och Bohus läns Landsting anförde sålunda uti sitt den 10 Oktober 1884 afgifna utlåtande bland annat följande*): »Landstinget kan ej biträda det slut, hvartill kungl. komitén kommit, då den ansett att allt, som kan afse fiskerinäringens utveckling och förkofran inom landet, bör förenas uti en hand uti en under statsrådet och chefen för Civildepartementet verkande fiskeristyrelse. Landstinget är deremot af den åsigt, att en sådan centralisering, och detta just på de grunder, fiskerikomitén anför för sitt förslag, skulle komma att verka i motsatt syfte, nemligen förlamande, hvaremot fiskerinäringens lyftning och förkofran enligt Landstingets mening bäst befrämjades genom

*) Jfr författarens uppsatser i: Bohusläningen, 1884, N:o 73, 75; Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, 1884, N:o 216 (B); Strömstads Tidning, 1884, N:o 78.

en utvecklad sjelfstyrelse i tillämpliga delar inom de skilda orterna och detta genom att lemna Kongl. Maj:ts Befallningshafvande biträde af sakkunniga, för näringen intresserade personer, utgörande en nämnd, ungefärligen motsvarande den af Landstinget i förut afgifvet underdånigt förslag för detta län begärda. Skulle svårigheter möta att till ledamöter i sådan nämnd finna tillräckligt antal personer, som icke äro direkt intresserade uti näringen, torde valbarheten icke göras deraf beroende, då lagens bestämmelser om jäf i allmänhet vederbörligen iakttagas, och för tillämpningen af den af fiskerikomitén åberopade frivillighets- eller, såsom den snarare torde böra benämnas, sjelfstyrelseprincipen synes näringens framtida utveckling snarare kunna vänta fördelar af näringsidkares biträde vid ordnandet af länens fiskerier, men dertill erfordras, att nämndens behörighet icke inskränkes till de angelägenheter, hvarmed densamma enligt fiskerikomiténs förslag skulle taga befattning, utan hellre utvidgas, så långt fiskeristyrelsens uppdrag enligt samma förslag skulle sträcka sig. Då nämndens åliggande, i fall nu framställda åsigter vinna nådigt bifall, skulle komma att ökas utöfver hvad af Landstingets förra underdåniga framställning kunnat blifva en följd, anser sig Landstinget böra afstå från sin förut hysta åsigt, att nämndens ledamöter icke skulle åtnjuta någon ersättning» *).

Vid riksdagen år **1885** beviljades dels på grund af fram-

---

*) Underdåniga utlåtanden af Öfverståthållareembetet och Stockholms stadsfullmäktige samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Landstingen i anledning af särskilda komiterades den 3 Mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1885, sid. 282—284. — Att Landstinget afvek från sin 1882 intagna kloka hållning att den oumbärliga fiskeristyrelsen för länets hafsfiske borde utverkas såsom en undantagsförmon på grund af befintliga undantagsförhållanden hade sin grund deruti, att i den komité, som hade att upprätta förslag till Landstingets utlåtande, sutto tre stadsbor och två landtbor men *ingen* skärgårdsbo och att det genom öfverträdelse af landstingsförordningen lyckades landshöfdingen-ordföranden att utestänga länets sakkunnigaste personer från nämnda komité. Den 1882 begärda fiskeristyrelsen skulle för öfrigt såsom sådan enligt Landstingets skrifvelse blifva likställd med ett centralt embetsverk.

ställning från Kongl. Maj:t ett ålderstillägg af 500 kronor åt t. f. fiskeriintendenten R. Lundberg, och dels, på grund utaf genom författaren af denna uppsats väckt motion, ett extra anslag att utgå under år 1885 af »24,000 kronor för anläggning i bohuslänska skärgården af för sillfiskebedriftens främjande behöfliga telegraf- eller telefonledningar med tillhörande stationer, under vilkor dock att hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilde till de anläggningar, som med detta anslag utfördes, bidrogo med minst en fjerdedel af anläggningskostnaden» *).

Den 27 Mars **1886** afgaf t. f. fiskeriintendenten R. Lundberg infordradt yttrande öfver kongl. fiskerikomiténs meraberörda betänkande och förslag, ur hvilket utlåtande följande anmärkningar med eget förslag till ny anordning af fiskerinäringens administration må här fullständigt meddelas, enär de af honom då uttalade åsigterna så synnerligen starkt afvika från hvad han fyra och ett halft år senare påyrkat såsom fiskeriinspektör i Kongl. Landtbruksstyrelsen. De förra lydde:

»Hvad slutligen beträffar den föreslagna omorganisationen af fiskeristaten får jag vördsammast anföra följande.»

»Redan under det förra århundradet tillsattes 1791 för det då pågående stora sillfisket i Bohuslän en intendent för att tillse sillfisket och trankokerierna **). Sedan det stora sillfisket i början af århundradet upphörde, förklarade Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 23 Maj 1821 att denna befattning skulle, så länge sillfisket ej vore ymnigare, stå obesatt. År 1855 anslogs medel till aflöning och båtlega åt en särskild fiskeritillsyningsman för Bohuslän och samma år till en undervisare i fiskodling m. m. vid Kongl. Landt-

*) De föreslagna nya telegraf- och telefonförbindelserna i bohuslänska skärgården. Uddevalla 1885. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1885, sid. 169—173, 178—179, 182—184, 191—211, 225—258; 1886, sid. 112—155.

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 18—23.

bruksakademien. Vid samma akademi tillsattes 1864 en fiskeriintendent med till en början en, sedermera två assistenter. Dessutom torde böra bemärkas, att uti flera län finnas särskilda instruktörer och tillsyningsmän på bekostnad af hushållningssällskap och landsting. I fråga om de nu varande fiskeritjenstemännen torde för öfrigt böra erinras att fiskeriintendenten lika med de öfrige deltager uti att tillhandagå reqvirenter med biträde o. s. v., men ensam sköter expeditionsgöromålen.»

»Att i vårt vidsträckta land ytterligare tjenstemän för fiskerierna kunna vara behöfliga, torde väl ej böra bestridas, men, då den uppfattning af fiskeritjenstemännens verksamhet, som ligger till grund för det af fiskerikomitén framlagda förslaget till organisation af fiskeristaten, enligt min öfvertygelse ej motsvarar näringens verkliga behof, torde det tillåtas mig att andraga skälen för min skiljaktiga mening samt angifva den organisation, som enligt min mening vore för fiskets främjande mera lämplig.»

»Man torde lätt finna, att komiterades förslag äfven i detta fall i viss mon innebär en verklig omhvälfning af hittills rådande förhållanden. Uppenbart är nemligen, att den föreslagna »fiskeristyrelsen» skulle få ganska litet att direkt skaffa med det praktiska fisket. Styrelsens eller kanske rättare öfverdirektörens befogenhet skulle nemligen blifva synnerligen inskränkt. Den zoologiskt-botaniska undersökningen af landets vattendrag samt insamlingen för Riksmuseum blifva hufvudsaken för honom och de föreslagna »iktyologerna». Hela styrelsen torde äfven i fråga om verkligt inflytande på fiskerinäringen komma att, såsom äfven i motiveringen antydes, förhålla sig analogt med Geologiska byrån till jordbruket. De föreslagna fyra fiskeriintendenterna skulle på en gång motsvara de nuvarande assistenterna och fiskeritillsyningsmännen. Att de i detta sistnämda fall skulle kunna uträtta synnerligen mycket med så vidsträckta distrikt, är ej gerna möjligt, och deras antal

måste, i fall de skola ersätta fiskeritillsyningsmännen, nödvändigt mångdubbelt ökas. Iktyologerna slutligen skulle blifva på en gång vetenskapliga samlare för Riksmuseum och tillfälliga vetenskapliga biträden åt fiskerintendenterna. Af allt synes framgå, att fiskeritjenstemännen skulle få en öfvervägande vetenskaplig verksamhet i zoologisk-botanisk riktning. Utan att på minsta sätt förneka vigten och värdet för fiskerinäringen såväl som andra näringar af vetenskapliga undersökningar, synes man likväl allt för mycket öfverskattat betydelsen af de af fiskerikomiterade omnämnda undersökningar för de praktiska fiskerifrågornas lösning, och erfarenheten har fullväl visat, att man på den vägen icke kommer till klarhet med fiskeriernas praktiskt vigtigaste fråga eller om utredning af orsakerna till vexlingarne i fisktillgången och verkningarna af de åtgärder, som för densammas bibehållande och förökande vidtagits. Jag har redan i det föregående liksom vid andra tillfällen *), uttalat mina åsigter angående fiskeriernas vetenskapliga undersökning och hoppas kunna i en särskild uppsats för Kongl. Akademien utförligare redogöra för denna fråga. Det kan visserligen invändas, att vi ej lära komma till full kännedom i dessa svåra frågor i alla fall och att dertill skulle erfordras lång tid och oerhörda kostnader. Att tid och arbete, mångas förenade arbete dertill erfordras, är visserligen sannt, men redan af de fåtaliga undersökningar, som skett, hafva ganska intressanta upplysningar vunnits utan stora kostnader. Jemförelser äro visserligen alltid haltande, men för att i korthet visa de ifrågavarande undersökningarnas natur skulle jag vilja hänvisa till de meteorologiska, med hvilka de till sin metod synas mig närmast jemförliga. Resultaten måste byggas på en serie observationer, ju talrikare desto bättre, och dessa af mig åsyftade observationer hafva äfven den

*) »Se uppsatsen »Några ord om fiskeristatistiken samt vigten af vetenskapliga undersökningar om fiskets förlopp» etc. i »Meddelanden rörande Sveriges fiskerier» af R. Lundberg, Stockholm 1883, sid. 105.»

likheten med de meteorologiska, att de kunna verkställas äfven utan särskild vetenskaplig underbyggnad eller dyrbara apparater. De lysande resultat, till hvilka nyssnämnda ännu jemförelsevis unga vetenskap på denna väg hunnit, torde kunna ingifva förhoppningar, att man skall kunna uppnå något dylikt äfven i fråga om vissa fiskarters vandringar och förekomst m. m., hvaraf fiskets utfall till stor del är beroende. Specialundersökningar rörande vattendragens fauna och flora torde böra öfverlemnas åt med rent vetenskapliga undersökningar sysselsatta personer och för sådant ändamål inrättade institutioner (t. ex. den nyligen inrättade zoologiska stationen vid Christineberg etc.). Fiskeritjenstemännen äro ej så okunniga i fråga om de mer *allmänt* förekommande af dessa lägre djurarter etc. (och några andra torde ej vara af praktisk vigt), att de icke förmå tillgodogöra sig de praktiskt vigtiga iakttagelser, som rörande dem hos oss eller i utlandet kunna komma att göras. För fiskeritjenstemännen äro praktiskt vetenskapliga undersökningar rörande *fisket* de, som framför allt böra ifrågakomma.»

»Den föreslagna »fiskeristyrelsen» synes, att döma af uttalanden i de öfver komiterades underdåniga förslag till ny fiskeristadga af länsstyrelserna och landstingen afgifna underdåniga utlåtandena, icke hafva vunnit sympatier bland allmänheten, hvaremot förslaget om tillsättande af flera fiskeriintendenter synes hafva vunnit mera anklang. Enligt komiterades underdåniga förslag skulle landet delas i fyra särskilda distrikt med hvar sin intendent. Jag har redan nämnt, att, derest intendenterna skulle, såsom komiterade föreslagit, tillika blifva tillsyningsmän öfver fiskestadgarnes efterlefnad, så äro distrikten tvifvelsutan för stora. Derest åter intendenterna komme att motsvara den nuvarande fiskeriintendenten, borde en helt annan grund för deras tjenstgöring väljas. Den naturligaste blir i alla händelser efter fiskena, så att en anställes för sötvattensfiskena och en för saltvattensfisket. För detta sistnämnda fiske torde likväl,

så länge den nuvarande sillperioden i Bohuslän varar, böra tillsättas två intendenter, en för vestkusten ned till Kullen, och en för östersjökusten. Sedan sillperioden slutat, torde intendentsbefattningen på vestkusten kunna indragas tills vidare. Den nuvarande fiskeritillsyningsmansplatsen i Bohuslän torde böra bibehållas såsom biträde åt intendenten för vestkusten, hvarjemte denne borde hafva en, helst i saltning och fiskberedning förfaren, ytterligare assistent. De öfrige intendenterna borde hafva hvardera två assistenter, af hvilka den ene af de för sötvattensfiskerierna antagna assistenterna borde hafva ingeniörsunderbyggnad, och den ene af de för östersjökusten anställda hafva särskildt satt sig in i saltning och fiskberedning. Intendenterna, hvilka borde tillsättas af Kongl. Maj:t, skulle i fråga om aflöning och öfriga förmoner likställas med hvad för fiskeriintendenten vid Kongl. Landtbruksakademien är bestämdt samt sinsemellan vara fullkomligt likställda. Assistenterna torde böra erhålla 2,000 kronor i lön med förhöjning af 500 kronor hvart femte år, på sätt uti fiskerikomiterades underdåniga betänkande föreslagits. Någon särskild styrelse torde med denna organisation ej vara behöflig, utan intendenterna direkt ställas under det departement, hvarunder fiskerierna nu eller framdeles kunna komma att lyda. Kostnaderna för en sådan organisation af fiskeristaten skulle icke komma att öfverstiga dem, som äro förenade med den af fiskerikomiterade föreslagna.»

»Mot förslaget torde möjligen invändas, att intendenterna, de två åtminstone, skulle få för stora områden och ej kunna förvärfva den noggranna kännedom om förhållanden och personer etc., som vore nödig etc. Det torde emellertid ingalunda vara nödvändigt, att fiskeritjenstemännen hvart enda år besöka samtliga vattendrag, hvilket ej vore möjligt, äfven om de blott hade fjerdedelen af landet till distrikt. För fiskeritjenstemännen skulle deremot uppstå den väsentliga fördel, att genom den arbetsfördelning, som bleíve följden af mitt förslag, de finge tillfälle att mera

odeladt egna sig åt särskilda grenar af fiskerierna. En ytterligare fördel vore, att de ej behöfde ingripa på hvarandras områden. Härvid kan visserligen göras den invändningen, att det finnes vissa fiskarter, som vandra från salt till sött vatten och tvärt om, såsom t. ex. laxen, samt att sötvattensfisk äfven förekommer i östersjöskärgården. Laxfisket borde naturligtvis, hvarhelst det idkas, stå under sötvattensintendenten, emedan i annat fall luckor uppstode i studiet af detta fiske och svårigheter i fråga om lagstiftningsfrågor kunde uppstå, men för öfrigt borde denna anordning samt skärgårdsfiskets i öfrigt förläggande under östersjöintendenten icke kunna vålla några nämnvärda svårigheter eller förvecklingar. Ett någorlunda stort verksamhetsfält är långt ifrån någon olägenhet, tvärt om enligt min erfarenhet en fördel. Likasom för meteorologien vissa frågor, först genom att se saken i stort och genom att sammanställa på skilda trakter gjorda iakttagelser, kunnat nå sin lösning, så eger likartadt förhållande rum äfven beträffande många fiskerifrågor. I hvad som rör kännedom om de lokala förhållandena kan fiskeritjenstemannen icke täfla med den på platsen bofaste fiskaren, men för förklaringen af vissa fiskerifrågor fordras en vidsträcktare erfarenhet, som fiskeritjenstemannen just genom sitt större verksamhetsfält haft tillfälle att förvärfva. Härigenom undvikes äfven en viss ensidighet i uppfattningen af förhållandena, som eljes lätt nog plägar uppstå. Att å andra sidan hvardera af dessa intendenter med biträden skulle få fullt tillräckligt fält för sin verksamhet, synes mig vara utom allt tvifvel. För den händelse tvekan skulle uppstå, huruvida ej genom denna organisation resekostnaderna skulle betydligt ökas, tror jag mig på grund af flerårig erfarenhet kunna försäkra, att de för närvarande för hvardera af dessa fiskeritjenstemän årligen anslagna beloppen för tjensteresor visat sig i allmänhet vara tillräckliga för resor öfver hela landet under den tid af året, sådana egentligen ifrågakomma.»

»För min del finner jag denna fördelning af göromålen mellan fiskeritjenstemännen hafva så öfvervägande fördelar, att jag på det lifligaste ville förorda densamma, om och när en omorganisation af fiskeristaten ifrågakommer» *).

Uti infordradt utlåtande, som afgafs den 20 Oktober 1886, framlade derefter Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité sin uppfattning i fråga om fiskerikomiterades förslag, dervid med hänsyn till fiskerinäringens administration följande anfördes, nemligen: »Villigt medgifvande önskvärdheten deraf, att någon öfver fiskeritjenstemännen stående central myndighet måtte finnas, kan Komitén likväl icke föreställa sig, att inrättandet af den föreslagna fiskeristyrelsen skulle kunna anses vara af behofvet påkalladt. Det synes nemligen som om den verksamhet, som skulle åligga denna styrelse, åtminstone under den närmaste framtiden, komme att blifva allt för inskränkt, för att den kostnad, som alltid måste blifva förbunden med ett sådant särskildt embetsverks upprättande, skall kunna anses rättfärdigad. Af detta skäl finner sig Komitén för närvarande sakna anledning att tillstyrka inrättandet af den föreslagna fiskeristyrelsen och föreställer sig, att dess funktion på ett för staten vida mindre betungande sätt skulle, åtminstone tills

*) Underdånigt betänkande af Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité jemte yttrande af fiskeriintendenten i anledning af särskilde komiterades den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1886, sid. 82—87. — I huru hög grad den egna rent personliga ställningen inverkat på doktor R. Lundberg's förslag såsom t. f. fiskeriintendent under Kongl. Landtbruksakademien och såsom fiskeriinspektör i Kongl. Landtbruksstyrelsen i afseende på fiskerinäringens administration framgår ovederläggligt vid granskningen af hans mot hvarandra så stridande förslag den 27 mars 1886 och den 14 november 1890 såväl hvar för sig som vid jemförelse sinsemellan. Den omständigheten att Kongl. Landtbruksstyrelsen inrättats och varit i verksamhet från och med början af år 1890 utgör intet skäl hvarför icke *tre* »sinsemellan fullkomligt likställda» fiskeriinspektörer, som »ej behöfde ingripa på hvarandras områden» och som borde »direkt ställas under det departement, hvarunder fiskerierna nu eller framdeles kunna komma att lyda», skulle vara fullt lika behöfliga 1890 som 1886, då de ju alla tre kunde ställas direkt under Civildepartementet och der föredraga hvar sina ärenden eller ock de två under Landtbruksstyrelsen och den tredje under Kommerskollegium.

vidare och intill dess frågan om inrättandet af ett statsdepartement för jordbruk, handel och näringar varder afgjord, kunna uppehållas af Landtbruksakademiens Förvaltningskomité, under hvars inseende de af staten aflönade fiskeritjenstemännen nu äro ställda. Då emellertid Komitén icke inom sig räknar någon i fiskerifrågor sakkunnig ledamot, torde för detta ändamål erfordras, att Komitén bemyndigas att vid sådana frågors behandling med sig adjungera en föredragande för fiskeriärenden, för hvilken då torde böra anvisas ett arvode lika med det, som nu af statsmedel utgår till Komiténs öfriga föredragande ledamöter. Hvad slutligen beträffar fiskerikomiterades förslag till instruktion för statens fiskeritjenstemän, får Komitén — i likhet med flera bland de i ärendet hörda myndigheterna — uttala såsom sin åsigt, att de föreslagna »iktyologerna» näppeligen torde för det närvarande vara behöfliga och att de undersökningar, som af dem skulle verkställas, lämpligen kunde anförtros åt yngre vetenskapsmän, som för hvarje särskildt fall dertill utsågos» *). Så snöpligt öfvergafs för tillfället det af fiskerikomiterade uppgjorda förslaget af dess egne upphofsmän, och om man i afseende på fiskerinäringens bästa har allt skäl att vara tillfredsställd dermed, så finnes dock än större skäl till belåtenhet dermed att Landtbruksakademiens Förvaltningskomité hvarken fick med vesterhafsfiskets administration att beställa eller fick »med sig adjungera en föredragande för fiskeriärenden» såsom en verksam aspirant till chefsplatsen i en blifvande fiskeristyrelse, hvar gång tiden för en dyliks genomdrifvande syntes vara inne.

Till följd af ansökan från författaren af denna uppsats

*) Underdånigt utlåtande af Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité jemte yttrande af fiskeriintendenten i anledning af särskilde komiterades den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1886, sid. 6—7. — Uti till Förvaltningskomiténs protokoll afgifvet anförande gjorde prof. J. Arrhenius en kraftig gensaga mot fiskeriintendentens om önskadt sjelfherrskardöme i afseende på fiskerilagstiftningen vitnande yttrande (anf. st., sid. 11—18).

och tillstyrkande utaf länstyrelsen äskade Kongl. Maj:t vid 1887 års riksdag »ett extra anslag af 21,900 kronor till telefonledningar med stationer i bohuslänska skärgården för fiskebedriftens främjande», hvilket anslag på samma vilkor, som år 1885 fastställdes, af Riksdagen beviljades*).

Sommaren 1888 gjordes af chefen för Sveriges geologiska undersökning, prof. O M Torell, samt fiskeriföreningen i Göteborg nya ansträngningar att få till stånd biologiska sillfiskeundersökningar vid Sveriges vestkust i syfte att, med bohuslänska sillfiskebedriftens främjande såsom svepskäl, dels utverka anslag till ständiga sådana undersökningar i samma trakt och dels hindra såväl vidtagandet af de verkligen nödiga åtgärderna till bohuslänska fiskebedriftens förkofran som en tillfredsställande lösning af frågan om bohuslänska hafsfiskebedriftens administration i enlighet med Göteborgs och Bohus läns Landstings förslag af år 1882. Försöken kröntes sorgligt nog till en början med framgång och ledde dertill att förste fiskeriassistenten F. Trybom den 5 september samma år af Kongl. Maj:t erhöll uppdrag att ofördröjligen »verkställa undersökningar om vestkustsillens lekplatser, särskildt i ändamål att utröna sammanhanget mellan den i norra Kattegatt och södra Skagerack lekande sillen samt den sill, som senare plägade gå till vid bohuslänska kusten». Resultatet af undersökningarna offentliggjordes följande året**) och ådagalade på det allra tydligaste, att bohuslänska sillfiskebedriften icke af desamma skulle kunna skörda något det minsta verkliga gagn, fortsattes de än aldrig så länge. De voro nemligen alldeles för opraktiskt planlagda för att kunna blifva till nytta, hvarförutom det ju obestridligen är undersökningar och utred-

*) Ljungman, A. V., De föreslagna telefonledningarne i bohuslänska skärgården. Stockholm 1887. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1887, sid. 95—123, 184—292.

**) Trybom, F., Sillundersökningar vid Sveriges vestkust hösten 1888. Berättelse till Kongl. Civildepartementet. Stockholm 1889.

ningar af helt annan art, som kräfvas för att som sig bör lägga i dagen hvad som är af nöden att åtgöra till bohuslänska hafsfiskebedriftens och särskildt bohuslänska sillfiskets förkofran*).

Segerglädjen öfver att hafva fått taga initiativet i en för bohuslänska skärgården visserligen olycksbringande men för vetenskapen skenbart gagnande verksamhet eggade förslagsställarne att fortsätta i samma riktning genom att emot slutet af år 1888 inlemna nya ansökningar till Kongl. Maj:t om anslag till »en flytande biologisk station» och till nämnde fiskeriassistent, hvilken man nu ansåg vara vida lämpligare än prof. Smitt att ställa såsom ett oöfverstigligt hinder i vägen emot de bohuslänska önskningarna om vidtagande af sådana åtgärder, som i verkligheten voro oumbärliga för bohuslänska skärgårdens och hafsfiskebedriftens förkofran, och om inrättandet af en fiskeristyrelse för samma bedrift efter skotskt och holländskt föredöme. Under den häftiga strid, som med anledning af detta förkastliga sträfvande uppstod uti tidningspressen i Göteborg och Uddevalla**), antyddes vidare öppet att man hoppades i bohuslänska sillfiskebedriftens namn kunna utverka en eller annan naturvetenskaplig institution åt Göteborgs blifvande högskola. Denna strid i tidningarne fortsattes med anlitande från skärgårdsfiendernes sida af äfven de mest skamliga utvägar i öfver ett års tid och föranledde bland annat instiftandet af den första

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift. 1885, sid. 212—213; 1888, sid. 175—176; 1889, sid. 146—151, 171—174, 176—177, 1890, sid. 37—38, 43, 149—150, 154—156. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning 1889, Göteborg 1890, sid. 20—23, 25—26; 1890, Göteborg 1891, sid. 16—17, 21—23.

**) Göteborgs-Posten, 1888, N:o 212, 216 (B), 222, 278, 297 (B), 298; 1889, N:o 2, 12, 60, 66, 301. — Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, 1888, N:o 219, 225 (A), 238 (B), 276 (A), 278 (A), 291 (A), 299 (B); 1889, N:o 2 (B), 39 (B), 54 (A), 61 (A), 93 (B), 146 (B), 172 (B), 296 (B). — Göteborgs Aftonblad, 1888, N:o 38, 42; 1889, N:o 1, 299. — Bohusläningen, Uddevalla, 1888, N:o 141, 149, 150, 151; 1889, N:o 1, 6, 18, 21, 22, 25, 27, 30, 33, 35, 153. — Bohusläns Allehanda, Uddevalla 1888, N:o 142, 150, 155; 1889, N:o 1, 5, 6, 20, 24, 25 (A), 30, 32, 33, 35 (A), 136 (A), 153, 155.

och hittills *enda* bohuslänska fiskeriföreningen med säte i och ledamöter från sjelfva skärgården samt med syfte att så vidt möjligt göra skärgårdens och fiskebedriftens berättigade intressen gällande gent emot de skärgårdsfiendtliga sträfvandena i Göteborgs och Bohus läns nu befintliga sjöstäder och större badorter *).

Vid **1889** års riksdag beslöts på grund af framställning från Kongl. Maj:t dels att inrätta en särskild landtbruksstyrelse för utöfvandet af den centrala administrationen i frågor, som röra jordbruket och landtmannanäringarna, hvilken styrelse äfven skulle få öfvertaga Landtbruksakademiens Förvaltningskomités befattning med sötvattens- och östersjöfiskerierna, dels ock att med 24,400 kronor öka reservationsanslaget »till fiskerinäringens understöd» från 17,600 till 42,000 kronor, på samma gång som förre fiskeriintendentens, numera fiskeriinspektörens aflöning öfverflyttades till anslagstiteln »landtbruksstyrelsen».

Det allmänna missnöjet med det sätt, hvarpå Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité fullgjort det densamma anförtrodda administrativa uppdraget i förening med det egendomliga politiska läget för tillfället och sådana tryckta konjunkturer för landtmannanäringarna, som påkallade synbara åtgärder för tillfredsställandet af landtbefolk-

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 156. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under sjette året af Föreningens tillvaro. 1889. Göteborg 1890, sid. 5. — Den 1 och 14 september 1883 utfärdades inbjudningar till bildande af en förening till främjande af de bohuslänska fiskerierna och den 2 oktober och 4 december samma år konstituerade sig »Föreningen till bohuslänska fiskeriernas främjande» i Uddevalla, den 28 mars 1884 konstituerade sig såsom kretsafdelning af den förra föreningen en andra fiskeriförening i Göteborg och den 21 januari 1889 (å Konungens 61 födelsedag) konstituerade sig på samma sätt »Orosts och Tjörns fiskeriförening». Sedan striderna om de s. k. praktiskt-vetenskapliga undersökningarna och fiskerinäringens administration samt om telefonväsendets utveckling i skärgården gjort ställningen i fråga om å ena sidan sjöstädernes och de större badorternes och å andra sidan skärgårdens intressen klar, skilde sig fiskeriföreningen i Göteborg våren 1890 från hufvudföreningen i Uddevalla och instiftades den 29 november samma år »Norrvikens fiskeriförening» med säte i Strömstad.

ningens önskningar, framdrefvo allt för hastigt synes det beslutet om nämnda styrelses inrättande, fastän frågan om bästa sättet att sörja för näringarnes administration icke dessförinnan blifvit föremål ens för en grundlig utredning. Särskildt gäller detta omdöme med hänsyn till fiskerinäringens administration, hvilken sålunda blef anordnad på ett sätt, som lätt kan blifva olycksbringande nog för landets fiskerier. Det sätt, på hvilket det förhöjda anslaget till »fiskerinäringens understöd» äskades och beviljades, var äfven i hög grad klandervärdt, då en fullständig utredning ju bör föregå i stället för att den nu måste komma efter medlens anslående, i fall den ens någonsin kommer till stånd*). Olägenheterna af Riksdagens förhastade beslut i ena som andra fallet visade sig också snart, om än mest med hänsyn just till fiskebedriftens administration, hvilken måste så mycket mer lida af det sjelfherrskardöme, hvilket genom den nya organisationen anordnades, som fiskerinäringen ännu till sitt skydd saknar hushållningssällskapen motsvarande organ i landsorterna.

Det ökade anslaget till »fiskerinäringens understöd» beviljades emellertid under uttalande af att »förhöjningen, i betraktande af den stora betydelse, särskildt nordsjöfisket under de senare åren erhållit, icke kan anses för hög» och att »medlen i första hand böra användas till de praktiska behofvens tillgodoseende och icke utan Riksdagens vidare hörande till fortgående statistiska arbeten».

Sedan det genom i väsentlig mon öfverraskning lyckats att genomdrifva en autokratiskt anordnad fiskeriadministration för fisket i rikets sötvatten och vid dess östersjökuster, gjorde äfven tillsyningsmannen vid Göteborgs och Bohus läns hafsfiske försök att, med undanskjutande af samma läns

---

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 176, 177; 1890, sid. 156. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1889, Göteborg 1890, sid. 25 26; 1890, Göteborg 1891, sid. 23.

Landstings förslag af åren 1882 och 1884 om en särskild fiskeristyrelse för bohuslänska hafsfisket, bereda sig en ställning med hänsyn till nämnda fiske, som vore så vidt möjligt likartad med den hvilken förre fiskeriintendenten, numera fiskeriinspektören, fått med hänsyn till rikets sötvattens- och östersjöfisken, samt lyckades sorgligt nog med sådant syfte förmå länsstyrelsen i Göteborg att till att börja med söka åt sig utverka dels en betydande löneförhöjning från 2,000 till 3,500 kronor och dels titeln af »fiskeriintendent». Försöket ledde ock dertill att en den mest oförtjenta förhöjning af tillsyningsmannens arvode med 500 kronor den 20 december 1889 utaf Kongl. Maj:t beviljades. För att än ytterligare föra sin sak framåt utarbetade fiskeritillsyningsmannen derefter och sökte genomdrifva ett förslag till »ordningsstadga» för sillfisket, genom hvilken stadga honom skulle tilldelas en betydande administrativ myndighet samt talrike underordnade; men de i Uddevalla utkommande tidningarne samt Orosts och Tjörns fiskeriförening fäste lyckligtvis i tid uppmärksamheten å förslagets för skärgården vådliga beskaffenhet, så att det blef om intet*).

Vid **1890** års riksdag beviljades på grund af framställning från Kongl. Maj:t löneförhöjning åt fiskeriassistenterne sålunda att förste assistentens aflöning bestämdes till 2,000 kronor med tvänne ålderstillägg å hvardera 500 kronor och andre assistentens till 1,500 kronor med ett ålderstillägg af 500 kronor. Vidare anhöll Riksdagen uti dess skrifvelse N:o 55 — med anledning af uti båda kamrarne väckta motioner och under uttalande af att »det anslag, hvarmed staten understödjer näringen i fråga, jemväl efter den vid senaste riksdag vidtagna förhöjningen i beloppet, är allt för

*) Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske. Afgifvet till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den 11 Januari 1890 af A. H. Malm. Göteborg 1890. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 140—147. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under sjunde året af Föreningens tillvaro. 1890. Göteborg 1891, sid. 7—14.

ringa», samt af att »Riksdagen hyste den uppfattning, att det med motionerne afsedda syftet eller fiskerinäringens befrämjande under nuvarande förhållanden bäst befordrades genom att Riksdagen fäste Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten deraf att omförmälda näring må i högre grad, än hvad för närvarande är förhållandet, af staten understödjas», — att »Kongl. Maj:t, efter det vederbörlig utredning i ämnet verkställts, dervid de i motionerne framhållna omständigheter och behof lära blifva föremål för närmare pröfning, täcktes för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill omständigheterna kunna föranleda». Den behöfliga utredningen syntes Riksdagen emellertid, utan att föranleda »nämnvärda kostnader eller tidsutdrägt, kunna ske genom vederbörande embetsmyndigheter», och detta fastän saknaden af duglig utredning i Kongl. Maj:ts framställning vid näst föregående riksdag om förhöjning af anslaget till »fiskerinäringens understöd» alldeles tillräckligt ådagalade att åsyftade »embetsmyndigheter» icke förmådde åstadkomma en sådan. Vid öfverläggningen i Andra Kammaren om saken framhölls derför ock af författaren till denna uppsats hur »man i utlandet i liknande fall vanligen tillsätter särskilda kommissioner, som utreda den ena eller andra specialiteten», och hur »man väl också blefve tvungen att handla så äfven här i Sverige» samt hur »ingenting hindrade att detta kunde göras så att kostnaderne derför blefvo jemförelsevis ringa» o. s. v. *)

På grund af ansökan från länsstyrelsen i Blekinge län och utan föregående hörande af vare sig Kongl. Landtbruksstyrelsen eller någon annan sakkunnig myndighet eller person fann Kongl. Maj:t den 6 juni 1890 för godt förordna, »att en af flottans kanonbåtar skulle utrustas med erforderlig besättning för att under befäl af en med fiskeförhållandena i våra farvatten förtrogen officer under tiden från 15 juli till

*) Riksdagens Protokoll. 1890. Andra Kammaren N:o 8, sid. 12, 14—15.

oktober månads utgång nämnda år besöka de vigtigaste fiskeplatserna utefter rikets södra och östra kuster, Gotland, Öland upp till Gotska Sandön äfvensom Bornholm och Anholt, dervid befälhafvaren skulle hafva till åliggande att bevaka svenska fiskarenas intressen, tillhandagå med råd och upplysningar vid fiskets bedrifvande och i afseende å fångstens lämpligaste behandling för afsättning samt lemna dem nödigt biträde vid större fångsters forslande till vigtigare närbelägna afsättningsorter, äfvensom, då omständigheterna det medgåfve, söka genom från fartyget anställda fiskeförsök eller på annat lämpligt sätt förvärfva ytterligare kännedom om fiskeförhållandena uti ifrågavarande fiskevatten» o. s. v. Den sålunda åvägabragta tillställningen under ledning af kommendörkaptenen R. von Mühlenfels hade endast jemförelsevis helt kort tid fortgått, då en de förmenta resultaten utpuffande redogörelse offentliggjordes uti Post- och Inrikes Tidningar, hvilken redogörelse visserligen för hvarje verkligt sakkunnig gjorde tydligt att samma resultat blott vore idel humbug, men icke dess mindre vilseledde flertalet läsare och antydde att man hade än vidlyftigare planer i syfte. Ansökningar inlemnades ock till Kongl. Maj:t den 31 juli af prof. O. M. Torell och den 19 augusti af fiskeriföreningen i Göteborg om företagets utvidgning till att äfven omfatta Kattegatt och Skagerack, allt med samma syfte som ofvan framhållits med hänsyn till nämnde professors och fiskeriförenings liknande sträfvanden under de närmast föregående tvänne åren, men lyckligtvis förgäfves*). Den öfver färden med kanonbåten af kommendörkapten R. von Mühlenfels den 13 november afgifna berättelsen antyder äfven hvilken ytterst ömklig valuta fiskebedriften fick åtnjuta för den högst betydande andel — enligt uppgift bortåt 12,000 kronor — af årets fiskerianslag,

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 31—43, 148—156; 1891, sid. 29—31. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1890, Göteborg 1891, sid. 15—23.

som sålunda bortslösats, under det att det för samma bedrift allra nödigaste eller en tillfredsställande utredning af hvad som för fiskerinäringens upphjelpande vore af nöden försummades. Då emellertid tidningen Nya Dagligt Allehanda i Stockholm senare sökte göra troligt, att färden i fråga ändt till gagn, så ansåg sig fiskeriinspektören i Kongl. Landtbruksstyrelsen uppfordrad att deremot inlägga en gensaga *).

På grund af hemställan från Kongl. Landtbruksstyrelsen den 29 mars 1890 beviljade Kongl. Maj:t den 5 derpå följande september, för inrättande af en fiskodlingsanstalt (med tillhörande dammar för kläckning och uppfödande af flera arter insjöfisk samt kräftor) jemte dermed förenad biologisk anstalt (för anställande af vetenskapliga undersökningar med praktiskt syfte rörande fiskerinäringen) vid Finspongs bruk, Rösinge socken af Östergötlands län, ett anslag för en gång af 6,590 kronor för anstaltens inrättande och anordnande samt ett anslag af högst 1,000 kronor för anstaltens underhåll och drift under år 1891**).

Med anledning af Riksdagens ofvannämnda skrifvelse den 19 maj 1890 anbefallde Kongl. Maj:t den 29 derpå följande augusti Kongl. Landtbruksstyrelsen och Konungens Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus samt Hallands län att »före den 15 nästkommande november till Kongl. Maj:t inkomma med yttrande och förslag, beträffande de åtgärder, som till fiskerinäringens befrämjande, särskildt i de i Riksdagens skrifvelse angifna syften, böra vidtagas».

På grund af denna befallning infordrade länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län yttrande från tillsyningsmannen vid länets hafsfiske, som äfven, utan att dessförinnan inhemta fiskeriidkarnes mening, den 4 november fullgjorde det honom

*) Nya Dagligt Allehanda, Stockholm 1891, N:o 62, 64.

**) Anstalten var redan före Landtbruksstyrelsens inrättande förberedd af fiskeriintendenten och bär tydligt nog vitne om förslagsställarens kända dilettantism.

lemnade uppdraget. Detta yttrande torde höra till det mest ömkliga, som någonsin i liknande fall företetts, och är så mycket märkligare som det föregicks af en ny anhållan från tillsyningsmannen om att länsstyrelsen måtte utverka åt honom en löneförhöjning af 1,000 kronor. Tillsyningsmannen förklarade nemligen uti detta så ytterst knapphändigt affattade yttrande att några kraftiga åtgärder till bohusländska hafsfiskebedriftens upphjelpande lika litet behöfdes som några anslag dertill eller någon saklig utredning af hvad som vore af nöden att vidtaga, och att särskildt med hänsyn till sillfiskebedriften intet annat återstode att åtgöra, än att sillfiskarena ällt mer öfverginge till att fånga sillen med sättgarn*). För öfrigt innehöll yttrandet blott en om bristande sakkännedom vitnande, grumlig antydan om behofvet af att en s. k. »fiskarefond» efter utländskt mönster inrättades med syfte att åt »fiskare, som genom inträdesafgift och erlagda bidrag gjort sig dertill berättigad», lemna »understöd vid sjukdom med ett bestämdt belopp för hvarje vecka under högst ett visst antal veckor» samt efter dödsfall utbetala »till hans hustru eller barn eller andra arfvingar ett visst belopp, som ej må vara tilltaget för litet». De af länets landsting och hushållningssällskap såsom nödiga framhållna åtgärderna ville tillsyningsmannen deremot af rent personliga skäl icke veta af.

Föga mindre klandervärdt är det sätt, på hvilket Kongl. Landtbruksstyrelsen, likaledes utan att gifva vare sig de lokala myndigheterna och representativa korporationerna eller fiskeriidkarne något det minsta tillfälle att få uttala

*) Att sättgarnsfisket under förra fiskeperioden måste allt mer gifva vika för vadfisket och att det förra fisket äfven nu utgör blott en mindre del af Bohusläns fiskebedrift samt att det visat sig lönande och årvisst egentligen blott vid norra delen af länets hafskust och derför äfven förstädes redan börjat öfvergifvas, har icke betydt något för tillsyningsmannen, hvilken icke velat taga någon hänsyn till erfarenheten från vare sig det nutida eller de forna sillfiskena. Att fiska tomsill med garn, då det kan ske medels vadar, lönar sig synbarligen icke, och inmatssill går ej till i tillräcklig mängd hela kusten utefter.

deras önskningar, fullgjorde sitt uppdrag. De tvänne till omfånget visserligen tillsammantagne ganska digra men till innehåll och värde dess obetydligare utlåtanden, kongl. styrelsen den 14 november afgaf, innehålla nemligen, utom en mycket otillfredsställande utredning öfver de inom Riksdagen väckta förslagen, blott tvänne egna framställningar, den ena afseende att styrelsen, som synbarligen icke förmår till nöjes rå med ens vården om rikets söttvattens- och östersjöfisken, dock skulle få öfvertaga befattningen äfven med administrationen af vestkustens hafsfisken, och den andra afseende ökandet af de under styrelsen stående fiskeritjenstemännens antal samt undfående af ett ångfartyg för fiskeritjenstemännens resor. Ehuru styrelsen önskade att få öfvertaga vestkustfiskets administration, hvilken styrelsen, trots samma fiskes kolossala omfattning och synnerliga behof af kraftiga åtgärder, dock tilltrodde sig kunna sköta med blott en »tredje fiskeriassistent», så skulle de föreslagna nya fiskeritjenstemännen eller »fiskeristipendiaterne» icke dess mindre utbildas med hänsyn till sötvattensfiskets kraf, o. s. v. Det hela gör ett det mest sorgliga intryck och ådagalägger å ena sidan hur ringa sakkännedom och förmåga af initiativ, styrelsen med hänsyn till fiskebedriften inom sig besitter, och å andra sidan i hur hög grad fiskeriinspektörens rent personliga ställning såsom embetsman och sträfvan efter ett slags chefskap öfver landets fiskerier fått, till skada för saken, helt och hållet bestämma förslagens beskaffenhet uti de utlåtanden, styrelsen afgifvit. Man behöfver nemligen endast jemföra hvad fiskeriinspektören yttrat 1886 såsom t. f. fiskeriintendent under Kongl. Landtbruksakademien med hvad han kommer med 1890 för att få klart för sig sistnämnda förhållande (jfr ofvan sid. 24—27).

Redan en månad tidigare eller den 16 oktober hade Landtbruksstyrelsen till Kongl. Maj:t, med anledning af en framställning från hushållningssällskapens ombud på grund af dessas beslut den 19 februari 1889, inkommit med en

hemställan om inrättandet af ett landtbruksråd såsom rådgifvande myndighet »i fråga om om åtgärder, som anginge landtbruket och dess binäringar, skogshushållningen, fisket samt husslöjden», och med syfte att genom en slik institution såsom biordnadt organ allt mer centralisera landtmannanäringarnes och märkligt nog äfven hafsfiskets hela administration i Stockholm samt, om än till en början blott medelbart, hos just Landtbruksstyrelsen.

Med anledning såväl af det förkastliga syftet i Landtbruksstyrelsens anförda förslag, särskildt i hvad de anginge bohuslänska hafsfiskebedriftens administration, som af den temligen uppenbara afvoghet, både nämnda styrelses och den bohuslänske fiskeritillsyningsmannens utlåtanden öfver de för hafsfiskebedriftens upphjelpande nödiga åtgärderna ådagalägga med hänsyn till de af Göteborgs och Bohus läns Landsting och Hushållningssällskap understödda sträfvandena att utveckla bohuslänska fiskerinäringen och skärgården, föranleddes författaren af denna uppsats, dels att hos statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet anhålla om uppskof med det slutliga afgörandet af frågan om bohuslänska hafsfiskebedriftens administration, för att fiskeriidkarne i bohuslänska skärgården måtte blifva i tillfälle att inkomma med påminnelser, och dels att hos Kongl. Maj:t uti tvänne särskilda utlåtanden framhålla olämpligheten af Kongl. Landtbruksstyrelsens ifrågavarande förslag samt de grundsatser, enligt hvilka en tillfredsställande administration af nämnda bedrift bör vara anordnad för att motsvara sin bestämmelse.

Med år **1891** synes frågan om fiskerinäringens understödjande och administration hafva inträdt i ett nytt skede genom den bestämda hållning, Riksdagen intog gent emot de från Kongl. Landtbruksstyrelsen härrörande förslagen med syfte att *centralisera* landtmannanäringarnas och dermed äfven hela hafsfiskebedriftens administration hos nämnda styrelse. Förslaget om landtbruksrådets inrättande förkastades sålunda alldeles enhälligt af Riksdagens båda

kamrar, utan att en enda af dessas ledamöter yttrade något det allra minsta ens till försvar för detsamma. Man hade fått ögonen öppna för det vådliga uti centraliseringssträfvandena och insåg nu betydelsen af »sjelfstyrelse och sjelfverksamhet i orterna» såsom den rätta grunden för en tillfredsställande administration af landtmannanäringarna och fiskebedriften.

Kongl. Maj:ts förslag om Kommerskollegiets omorganisation och om anslag på extra stat för 1892 af 5,000 kronor till undersökningar — med syfte att äfven komma fiskerinäringen till gagn — af mindre hamnar och farleder biföllos deremot.

Kongl. Maj:ts framställning om anslag af 100,000 kronor å extra stat att utgå med 50,000 kronor under hvartdera af åren 1892 och 1893 till inrättande af en lånefond till fiskerinäringens främjande bifölls äfven, fast med den förändring, att lån ur denna fond skulle lemnas icke direkt åt fiskeriidkarne sjelfva utan åt sådana »landsting och hushållningssällskap, som förklarat sig villiga att utlemna låneunderstöd för anskaffande af fiskebåtar och fiskeredskap eller för anläggande af smärre inrättningar för tillgodogörande och förädling af fiskets produkter.» Härigenom ansåg man sig nemligen kunna undgå icke blott den demoraliserande centralisationen af befattningen med de ifrågavarande lånen hos Landtbruksstyrelsen utan äfven det onödiga mångskrifveri och den risk för statsverket, som skulle blifvit följden af ett bifall till det ursprungliga förslaget. Vid öfverläggningen om förslaget framhölls emellertid både den genom vederbörande myndigheter verkställda utredningens otillfredsställande beskaffenhet och behofvet af en *decentralisation* af fiskerinäringens administration såsom vilkor för ett godt resultat*).

*) Riksdagens protokoll. 1891. Första Kammaren. N:o 24, sid. 22, 29—30. Andra Kammaren. N:o 36, sid. 10—11, 14, 17—18. — Det *hemlighetsfulla* sätt, på hvilket utredningen i fråga åvägabragtes, är så

Försöken från tillsyningsmannen för Göteborgs och Bohus läns hafsfiske att definitivt slå under sig bohuslänska hafsfiskebedriftens administration samt vinna förhöjd aflöning och tjenstetitel fingo vidare, till följd bland annat af Kommerskollegiets förträffliga utlåtande den 17 mars 1891, ett snöpligt slut genom kongliga brefvet den 22 derpå följande maj.

De redan vid slutet af år 1890 förebådade påminnelserna, med anledning af såväl Kongl. Landtbruksstyrelsens som tillsyningsmannens vid Göteborgs och Bohus läns hafsfisken utlåtanden öfver de för fiskebedriftens upphjelpande nödiga åtgärderna, inlemnades till Kongl. Maj:t under senare hälften af maj månad och innehöllo under form af en petition hvad som enligt bohuslänska skärgårdsbefolkningens önskningar och öfvertygelse behöfde vidtagas till bohuslänska fiskerinäringens och skärgårdens förkofran. Denna petition innehåller nemligen, ehuru naturligen mycket ofullständigt utarbetadt, dock ett tydligt och bestämdt program för den offentliga verksamheten till bohuslänska fiskebedriftens och skärgårdens främjande och framhåller särskildt betydelsen för ändamålets ernående af att de ansökningar, Göteborgs och Bohus läns Landsting med samma syfte åren 1882, 1886 och 1890 inlemnat till Kongl. Maj:t, må vinna bifall och leda till vidtagande af de afsedda åtgärderna. Förslaget om en särskild fiskeristyrelse för hafsfisket har emellertid dervid omarbetats och förbättrats med ledning af erfarenheten från särskildt Skotland, der man fått fullt klart för sig, hur nödvändigt det är, att dess fiskeristyrelse erhåller en representativ karakter och derigenom äfven blifver ett slags *sjelfstyrelse*. Petitionen offentliggjordes uti den i bohuslänska skärgården mest spridda

---

mycket märkligare som statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet vid sakens behandling i Andra Kammaren den 22 februari 1890 gaf löfte om ett helt annat och bättre tillvägagående vid utredningens åstadkommande (Riksdagens Protokoll. 1890. Andra Kammaren. N:o 8, sid. 10—11).

tidningen och har sedan dess utgjort anledning till en liflig strid i länets tidningspress*).

Under den tid af femtio år, som förflutit, sedan Riksdagen först beviljade ett anslag å ordinarie stat till »fiskerinäringens understöd», har sålunda frågan om samma närings administration ännu icke funnit sin slutliga lösning, utan kämpa fortfarande tvänne motsatta hufvudriktningar för denna administration med hvarandra om herraväldet, den ena åsyftande administration genom sjelfherrskardöme från hufvudstaden och den andra administration genom sjelfstyrelse i orterne, dervid den förra visserligen för tillfället fått öfvertaget genom kongl. kungörelsen den 8 november 1867 och genom Kongl. Landtbruksstyrelsens inrättande år 1889, men den senare genom Riksdagens beslut åren 1878 och 1891 dock visat sig hafva starkare rotfäste i folkets öfvertygelse och önskningar, hvadan utgången icke bör vara oviss, sedan ställningen en gång blifvit klar. Hvad särskildt bohuslänska hafsfiskebedriften vidkommer, så bör icke gerna kunna vara mer än blott en mening derom att en administration af densamma genom sjelfherrskardöme efter Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag skulle lända till lika stort men som en administration genom sjelfstyrelse till gagn och att en administration af senare slaget utgör rent af en oundgänglig förutsättning för en tillfredsställande utveckling af rikets största och mest betydande fiske.

A. V. L.

---

*) Bohusläningen, Uddevalla 1891, N:o 60, 64, 66, 67, 68, 71, 74, 76 (A), 78, 80. — Bohusläns Allehanda, Uddevalla 1891, N:o 66. — Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, 1891, N:o 123 (A), 124, 152 (B). — Göteborgs-Posten, 1891, N:o 130, 132, 161. — Nyheterna, Göteborg 1891, N:o 23.

I.

Rikets Ständers underdåniga skrifvelse (N:o 365), angående fiskeriens upphjelpande medelst Stats-anslag.

S. A. K.

Efter öfvervägande af hvad hos Rikets Ständer förekommit, i afseende på förhållandet med fiskerihandteringen inom Riket i allmänhet, äfvensom serskildt, om åtgärder till afhjelpande af den fattigdom och nöd, som lärer förefinnas bland de i Bohus Läns skärgård bosatte fiskare, hafva Rikets Ständer godt funnit att för innevarande år å Riks-Statens Nionde Hufvud-Titel, samt från och med nästkommande år, då den af Rikets Ständer beslutade förändrade fördelning af Hufvud-Titlarne kommer att taga sin början, å den Sjette uppföra ett anslag af Fem Tusen R:dr Banco, att af E. K. M. disponeras till befordrande af fiskerinäringen inom Riket; med anmälan hvarom Rikets Ständer ansett sig böra i underdånighet anhålla, det E. K. M., vid användandet af desse medel, och under nuvarande förhållanden, måtte täckas serskildt fästa Nådigt afseende på fiskarenas i Bohus Läns skärgård nödställda belägenhet samt deras behof af skyndsamt understöd.

Rikets Ständer framhärda etc.

Stockholm den 5 Juni 1841.

II.

Rikets Ständers underdåniga skrifvelse (N:o 166), angående åtgärder till upphjelpande af sillfisket i Bohuslänska skärgården.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Stockholm den 22 April 1845.

(Införd uti Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 159—164.)

III.

Rikets Ständers underdåniga skrifvelse (N:o 10) med anhållan att Kongl. Hamn-Ordningen af den 24 Januari 1771 måtte öfverses och förbättras.

Stockholm den 15 Februari 1851.

(Införd uti Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1885, sid. 127—128.)

IV.

Rikets Ständers underdåniga skrifvelse (N:o 131), angående regleringen af utgifterna under Riks-Statens Sjette Hufvud-Titel.

S. A. K.

De förändringar, som i afseende på Riks-Statens Sjette Hufvud-Titel ifrågakommit, dels med anledning af E. K. M:ts Nådiga Proposition om Stats-verkets tillstånd och behof, dels i följd af inom Riks-Ståndén gjorda framställningar eller andra förhållanden, få Rikets Ständer nu i underdånighet anmäla i den ordning, anslagen i Riks-Staten förekomma.

Fiskerinäringens understöd.

30:o. Rikets Ständers uppmärksamhet har blifvit fästad å angelägenheten att i Sverige, der åkerbruket ofta gåfve medelmåttiga skördar samt bergshandteringen i icke ringa mon vore beroende af konjunkturerna, utvecklandet af andra medel till utkomst och bergning för en i allt starkare progression tilltagande befolkning borde i möjligaste mon befordras, i hvilket afseende blifvit föreslaget, att man måtte söka tillgodogöra fäderneslandet en under senare åren gjord

upptäckt, styrkt af flerfaldiga lyckade rön, nemligen att, genom utplantering af fisk i floder och sjöar, efter en ganska kort tids förlopp, skaffa en riklig tillgång derå, samt att, för vinnande af den fullständigaste och säkraste kunskap om denna method, Rikets Ständer måtte anvisa dels en viss summa att, fördelad i resestipendier till lämpliga belopp, af E. K. M:t disponeras åt skicklige personer, hvilka åtoge sig att i fremmande länder, företrädesvis i Frankrike och Skottland, der försök skett i betydlig skala, hvilka åstadkommit en hastig och ymnig förökelse af sådana fiskarter, som trifdes äfven i Sveriges floder och sjöar, men flerestädes deri under senare tider märkbart aftagit, inhemta tillförlitlig kännedom om fiskodlingskonsten, samt att, efter återkomsten till fäderneslandet, meddela sina iakttagelser härutinnan, dels ock ett lämpligt belopp att, äfvenledes ställdt till E. K. M:ts disposition, utdelas såsom premier till uppmuntran för dem, som inom Sverige åstadkomme de bäst lyckade resultater af anställda fiskodlingsrön, och hvilka antingen i märkbar mon riktade vetenskapen med nyttiga upptäckter på denna bana eller i vidsträcktare mon med framgång tillämpade ifrågavarande method; eller ock att Rikets Ständer måtte anvisa en summa, hvaraf en del borde ställas till Landtbruksakademiens förfogande, en del användas till reseunderstöd, beräknadt för ett år, åt en yngre zoolog, som åtoge sig att resa till Frankrike och England för att på de ställen, hvarest den konstgjorda fiskafveln vore längst drifven, taga kännedom om dervid begagnade methoder och härom vid återkomsten afgifva berättelse, samt en del under hvardera af de följande åren intill nästa riksdag till lika belopp fördelas emellan denne vetenskapsman och ett af honom undervisadt biträde, emot skyldighet för dem att anställa resor och forskningar i fäderneslandet för fiskodlingens främjande, äfvensom att, emot ersättning för kostnaderna, tillhandagå enskilde med råd uti ifrågavarande hänseende.

Med anledning af dessa framställningar och efter inhemtad upplysning att det i Riks-staten uppförda anslag för fiskerinäringens understöd, 5,000 Rdr, under senare åren lemnat ringa behållningar, hafva Rikets Ständer, på det att, derest E. K. M:t skulle pröfva statsbidrag för ofvan uppgifna föremål böra utgå, nämnda anslag må härtill lemna bättre tillgång, förhöjt detsamma till 6,000 Rdr.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Rikets Ständer framhärda etc.

Stockholm den 21 Oktober 1854.

V.

Till Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium.

Med anledning af Kongl. Collegii anmodan uti skrifvelse den 19 sistlidne Januari, får jag härigenom, sedan erforderlige upplysningar blifvit inhemtade, afgifva yttrande i fråga om de närmare bestämmelser, som må finnas nödiga för åstadkommande deraf att saltsjöfisket inom detta län må ändamålsenligare varda bedrifvet.

Redan i många år har man insett behofvet att vidtaga åtgärder för fiskerinäringens upphjelpande inom detta län, och allmänna medel hafva under de sista tjugo åren till betydliga belopp blifvit anvisade för detta ändamål. Ovedersägligt är väl, att hvad härvid tillgjordt blifvit icke varit utan verkan, men mycket återstår dock i detta afseende att önska.

De hittills vidtagna åtgärderna hafva i första rummet syftat dertill, att det s. k. storsjöfisket (hufvudsakligen af torsk, långor, helleflundror och gråsej) måtte på ändamålsenligt sätt idkas. I sådant hänseende hafva icke obetydliga belopp blifvit anvisade och utanordnade såsom præmier för byggande af fiskefartyg af större drägtighet, för fiske å

aflägsna bankar i Nordsjön, och så inrättade, att fisken kan slagtas och saltas om bord.

Derjemte hafva sedan år 1842 præmier utbetalts dels för fiskande af makrill med drifgarn, på föreskrifvet sätt inrättade, dels för afläggande af finmaskade sillfiske-notar och begagnande, i deras ställe, af stånd- eller sättgarn, af föreskrifne dimensioner; men anslaget till berörde præmier upphörde för drifgarn år 1847 och för stånd- eller sättgarn år 1852.

Derförutan hafva sedan år 1842 allt hittills icke obetydliga understöd årligen beviljats åt fiskare, som genom storm under fiske lidit förlust af båtar och fiskeredskap.

Af alla dessa serskilda medel att understödja och befrämja Bohuslänska fiskeri-näringen är det ovedersägligt, att præmierne för antagandet af ett förbättradt sätt för storfiskets bedrifvande varit för det afsedda ändamålet tjenligast; och otvifvelaktigt skulle detta medel hafva åstadkommit en ännu synbarare verkan på näringen, om det varit möjligt att fullständigt kontrollera iakttagandet af vilkoren för præmiernas åtnjutande. Men det är, såsom jag under en icke längesedan företagen embetsresa utåt länets kuststräcka erfarit, skälig anledning att antaga, att dessa vilkor icke alltid blifvit med tillbörlig noggranhet uppfylda. Kronobetjeningen kan omöjligen, utan att eftersätta andra skyldigheter, egna tillräcklig uppmärksamhet åt huru i den yttre skärgården härmed tillgår.

Den öfvertygelse har derför mer och mer stadgat sig hos mig, att någon tillförlitlig kontroll i detta hänseende icke kan vinnas utan tillförordnande af någon serskild, pålitlig och i fiskeriyrket kunnig person, som flitigt besöker fiskelägena och tillser huru med fisket förfares. Men icke endast för detta ändamål vore en sådan tillsyningsman, åtminstone under den närmaste framtiden, af nytta. Vid Bohuslänska kusten har fiskandet af småsill med not eller vad hittills utgjort en vinstgifvande gren af fiskeri-näringen.

Detta slags fiske kan emellertid icke efter innevarande års utgång fortfara, sedan 1852 års Fiskeri-stadga aflyst bruket af finmaskad not eller vad. Det inses lätt, att då hundradetals fattige strandboer varit för sitt uppehälle uteslutande af detta fiske beroende, den omförmälda förändringen måste medföra en svår brytning, innan desse fiskare kunna blifva inledde och hemmastadde i någon annan fiskerigren, hvarifrån de må kunna hemta nödtorftig bergning. För den erforderliga kontrollen å efterlefnaden af nyssberörda förbudsstadgande, likasom ock till meddelande af råd och handledning åt fiskeri-allmogen till bedrifvande af ett förbättradt fiske, skulle ifrågavarande tillsyningsman kunna utöfva en gagnande verksamhet, som näppeligen annorledes kunde åstadkommas.

Anordnandet af præmier för begagnande af stånd- eller sättgarn till sillfiske, i stället för hittills brukliga finmaskade notar, upphörde för tvänne år sedan af den anledning, att berörde fiskesätt ansågs då vara tillräckligen kändt. Då jag uti underdånigt utlåtande af den 9 November sistlidet år föreslagit anvisande ånyo af dylika præmier, var det icke min afsigt, att desse medel skulle egentligen utgöra en belöning för inlärandet i det nya fiskesättet, utan fast mera understöd för anskaffande af den dertill erforderliga nya redskap. För den del af fiskare-allmogen, som sysselsatt sig med fiskande af småsill, hafva de finmaskade vaderne utgjort nästan den enda egendomen. Sedan dessa nu förlora sitt värde, måste det således vara att befara, att denna befolkning, om äfven bekant med en annan art fiske, dock är utur stånd att egna sig deråt af brist på medel. För att förebygga att en talrik folkklass icke må bringas till fullkomlig näringslöshet, är det alltså synnerligen angeläget att under den öfvergångstid, som förlöper, innan det uti 1852 års Fiskeri-stadga afsedda nya skick hunnit blifva allmännare vedertaget, så verksamt som möjligt bispringa de fiskare, som af brist på tillgångar icke kunna förskaffa sig

fiskeredskap af annan och tillåten beskaffenhet; och så vigtigt jag än finner det att, såsom hittills skett, uppmuntra ett ändamålsenligare bedrifvande af storsjöfisket, anser jag dock detta, om, för bristande tillgång af medel, så skulle fordras, böra under sagde öfvergångstid eller närmast följande år stå tillbaka för ändamålet att åt omförmälda fiskare-allmoge bereda någon näringsutväg, som i följd af de förändrade förhållanderne eljest skulle saknas.

Hvad angår de hittills beviljade understöden åt fiskare, som under fiske genom storm lidit förlust af båtar eller fiskeredskap, så har härigenom visserligen en verksam hjelp blifvit beredd, till fördel äfven för sjelfva näringen; men det synes dock, att denna uppoffring icke borde blifva en stående utgift för staten allt framgent; ty, ehuru båtegarne sjelfve, som genom kungörelse från Konungens Befallningshafvande blifvit uppmanade till stiftande af en inbördes försäkringsanstalt, hittills sådant underlåtit, bör det dock vara att förmoda, att de, inseende sin egen fördel, inom en icke aflägsen framtid skola beqväma sig dertill. Att nu indraga dessa understöd helt och hållet skulle jag anse betänkligt; men försäkringstagandet synes böra blifva ett af vilkoren för meddelande hädanefter af præmier för ändamålsenliga fiskefartyg. Skulle min framställning om anställande af en tillsyningsman för fisket vinna afseende, föreställer jag mig, att det genom honom blefve möjligt att förmå egarne af storsjöfiskefartyg till ingående af ett ömsesidigt försäkringsbolag, då ifrågavarande understöds-anslag framdeles kunde besparas.

Med hänsigt till hvad ofvan blifvit anfördt, finner jag mig böra hemställa:

1:o) att ett belopp af åtminstone 2,000 Rdr B:co måtte för nästa år anvisas, för att efter pröfning af Konungens Befallningshafvande användas till understöd åt de fiskarelag, som förut sysselsatt sig med fiskande af småsill och af medellöshet icke kunna förskaffa sig erforderlig redskap och

tjenliga tarkoster för annat slags fiske; dervid det torde böra iakttagas, att i intet fall sådant understöd må sträckas utöfver en viss andel, såsom hälften eller två tredjedelar, af båtens eller redskapens vederbörligen intygade värde, samt att understöden må kunna lemnas förskottsvis emot antaglig borgen för båtens eller redskapens förfärdigande och användande till ändamålet inom årets utgång.

2:o) att tills vidare äfven nästkommande år ett belopp af 1,000 Rdr må under vanliga vilkor anordnas till understöd åt de fiskeri-idkare, som lidit förlust af båtar eller fiskeri-redskap genom storm under fiske; lärande, derest hela detta belopp icke skulle finnas för ändamålet erforderligt, det kunna medgifvas att återstoden finge användas såsom ökad tillgång för det i nästföregående punkt omförmälda behof.

3:o) att något anslag likaledes må beviljas till præmier för byggande af fiskefartyg, af förut föreskrifne drägtighet och byggnadssätt, för storfiske, under bestämda vilkor; men att, om tillgångarne å den serskilda fonden för fiskeriernas befrämjande ej skulle medgifva att för året till Bohuslänska fiskerinäringens upphjelpande anvisa ett större samfäldt belopp än föregående åren, detta anslag heldre än de i nästföregående punkter ifrågaställda må inskränkas till ett mindre belopp, förutsatt äfven att endast ett præmium å $333^{1}/_{3}$ Rdr skulle till detta ändamål kunna erhållas.

På sätt jag förut antydt, anser jag mig i sammanhang härmed böra föreslå anställandet af en tillsyningsman för länets fiskerier, såsom mer än någonsin under nu inträdande förhållanden af behofvet påkallad; tillförseende jag mig, att, om han, tills vidare, endast antages på tvänne år eller den närmaste öfvergångstiden till ett för näringen mera stadgadt skick, medel å disponible fonder icke skola saknas till nödige aflöningskostnader. I sådant hänseende föreslår jag såsom årligt arfvode 500 Rdr samt till underhåll och bemanning af tjenlig farkost $41^{2}/_{3}$ Rdr i månaden eller för året jemväl 500 Rdr B:co.

Till denna befattning torde Konungens Befallningshafvande bemyndigas att förordna någon pålitlig, nitisk och sakkunnig man och att genom instruktion bestämma hans åligganden, som hufvudsakligen böra afse fiskeri-allmogens handledning till förbättrade fiskesätt, kontrollerandet att vilkoren för de understöd och uppmuntringar, som af staten för fiskeri-näringens befrämjande meddelas, behörigen varda uppfyllde samt att i allmänhet med råd och dåd, såsom exempelvis medelst tillvägabringande af en förening för inbördes försäkring mot sjöskador, söka verka till näringens och dess idkares bästa.

Slutligen anser jag mig böra fästa uppmärksamheten på en omständighet, som är för ortens fiskeri-näring af yttersta vigt, nemligen behofvet af agn för det större hafsfisket. Om det i nya fiskeri-författningen förekommande stadgande, som afser sillynglets sparande, så skall tillämpas, att småsill icke heller till agn för annat fiske får upphämtas, måste sådant under närvarande förhållanden afstänga fiskeri-allmogen äfven från tvänne andra och betydligare grenar af fiskeri-näringen, som bedrifves med s. k. små- och stor-backor, eller kolje- och storfisket. Sedan tillgången på dertill tjenlige musslor vid länets kuster nästan helt och hållet blifvit uttömd, har på senaste åren föga annat än småsill kunnat användas till agn för omförmälde fisken, och det synes mig vara ett oundgängligt vilkor för beståndet af dessa grenar af fiskeri-näringen, att enahanda agntägt än vidare må vara tillåten. Jag hemställer således, om icke, i sammanhang med öfriga nu ifrågastälda anordnanden för fisket, det må kunna förklaras, att något hinder icke må ega rum för fiskande af småsill såsom agn till annat fiske, under iakttagande af nödig tillsyn, att denna rättighet icke missbrukas.

Göteborg å Lands-Kansliet den 22 December 1854.

Ol. Im. Fåhræus.

Carl Engelblom.

VI.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan åtskillige fiskare inom Tanums socken af Göteborgs och Bohus län hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit om ändring af det uti 22 § af Kongl. Fiskeri-stadgan den 29 Juni 1852 förekommande stadgande, att sillfiske ej får ske med not eller vad, som öfverstiger 40 famnars längd och 4 famnars djup och hvarå maskorna äro finare, än att en tums afstånd finnes emellan knutarne, samt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnde län uti häröfver afgifvet yttrande, jemte afstyrkande af ofvanberörde stadgandes återkallande i hvad detsamma angår vad- eller notmaskornas storlek, tillika i underdånighet hemställt, huruvida icke, enär flera år måste förlöpa, innan genom sillens och öfriga stränderna sökande fiskarters tillväxt något förmånligare fiske kan påräknas, större medeltillgångar än hittills kunde Länsstyrelsen anvisas till uppmuntringar för fiskets bedrifvande i annan och ändamålsenligare riktning, för hvilket syfte Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till en början föreslagit, att ett större antal præmier måtte bestämmas för fiskande af sill med garn och att det måtte af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande få på allmän bekostnad föranstaltas om undervisande i detta fiskesätt genom tillkallande af några dertill tjenliga och hugade fiskeriidkare från Halland eller Skåne med der brukliga garnredskap, så har Eders Kongl. Maj:t uti nådig remiss af den 9 December 1853, jemte tillkännagifvande, att, i betraktande af hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i förenämnde underdåniga yttrande upplyst och anfört, de Bohuslänske fiskrarnes ofvanberörda ansökan funnits icke böra till någon åtgärd föranleda, anbefallt Commerce-Collegium att inkomma med underdånigt utlåtande öfver Eders Kongl. Maj:ts Befall-

ningshafvandes framställning om anvisande af större medeltillgångar än hittills att af Länsstyrelsen disponeras till uppmuntringar för fiskets bedrifvande i annan och ändamålsenligare riktning.

För fullgörande af högstberörde nådiga befallning har Collegium uti skrifvelse den 19 Januari sistlidet år anmodat Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län att afgifva förslag till närmare bestämmelser i afseende å de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sålunda ifrågaställda åtgärder till fiskets ändamålsenligare bedrifvande; i anledning hvaraf Collegium under den 27 nästlidne December från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande emottagit det yttrande, som härhos i underdånighet bifogas.

Eders Kongl. Maj:ts bemälde Befallningshafvande har uti detta yttrande i första rummet fästat uppmärksamhet derå, att fiskandet af småsill med not eller vad, hvilket fiske hittills utgjort en vinstgifvande gren af fiskerinäringen vid Bohuslänska kusten, icke kan efter utgången af år 1854 fortfara, sedan gällande Fiskeristadga aflyst bruket af finmaskad not eller vad, i följd hvaraf och då hundratals fattige strandboer varit för sitt uppehälle uteslutande af detta fiske beroende, omförmälde förändring måste medföra en svår brytning, innan desse fiskare blefve hemmastadde i någon annan fiskerigren, hvarifrån de må kunna hemta nödtorftig bergning. För den del af fiskare-allmogen, som sysselsatt sig med fiskande af småsill, hade nemligen de finmaskade vadarne utgjort nästan den enda egendomen; och då, sedan dessa nu förlorat sitt värde, det således vore att befara, att denna befolkning, om äfven bekant med en annan art fiske, likväl af brist på medel vore utur stånd att egna sig deråt, ansåge Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande det vara, till förebyggande deraf att en talrik folkklass blefve bragt till fullkomlig näringslöshet, synnerligen angeläget att under den öfvergångstid, som komme att förlöpa, innan det uti 1852 års Fiskeristadga afsedda nya skick

hunnit blifva allmännare vedertaget, så verksamt som möjligt bispringa de fiskare, som af brist på tillgångar icke kunna förskaffa sig fiskeredskap af annan och tillåten beskaffenhet, en åtgärd, hvilken i Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes tanke vore, under ifrågavarande öfvergångstid, af större vigt än den att uppmuntra till ett ändamålsenligare bedrifvande af storsjöfisket; hemställande på grund häraf Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet, att ett belopp af (åtminstone) 2,000 rdr banko måtte för år 1855 anvisas, för att efter pröfning af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande användas till understöd åt de fiskarelag, som förut sysselsatt sig med fiskande af småsill och af medellöshet icke kunna förskaffa sig erforderlig redskap och tjenliga farkoster för annat slags fiske, dervid det torde böra iakttagas att i intet fall sådant understöd må sträckas utöfver en viss andel såsom hälften eller två tredjedelar af båtens eller redskapens vederbörligen intygade värde, samt att understöden må kunna lemnas förskottsvis emot antaglig borgen för båtens eller redskapens förfärdigande och användande till ändamålet inom årets utgång.

Med hänsigt till de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ofvan anförda förhållanden, hvilka i Collegii tanke nogsamt ådagalägga, att bland de åtgärder, som för befrämjande af fiskerinäringen i Bohuslänska skärgården må finnas lämplige, beredandet af utväg för de med fiskandet af småsill hittills sysselsatte medellöse fiskeri-idkarne att i stället för de aflysta finmaskade vadarne eller notarne anskaffa ny tillåten fiskeredskap för annat fiske äfvensom att förse sig med tjenliga farkoster, under nuvarande omständigheter, företrädesvis är af behofvet påkalladt, finner Collegium sig böra i underdånighet tillstyrka, att förenämnde belopp af 2,000 rdr må för innevarande år till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition anvisas, för att till ifrågavarande ändamål och under de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ofvan föreslagna vilkor användas.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har dernäst i underdånighet hemställt, att tills vidare äfven år 1855 ett belopp af 1,000 rdr måtte under vanliga vilkor anordnas till understöd åt de fiskeri-idkare, som lidit förlust af båtar eller fiskeredskap genom storm under fiske, och att, derest hela detta belopp icke skulle finnas för ändamålet erforderligt, återstoden finge användas såsom ökad tillgång för ofvan omförmälde i underdånighet föreslagne understöd åt de med fiskande af småsill hittills sysselsatte fiskarelag.

Då de till understöd åt fiskeri-idkare, som genom storm under fiske förlorat båtar eller fiske-redskap, hittills beviljade årliga anslag visat sig medföra verksamt gagn samt, efter hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande upplyst, någon försäkringsanstalt emot sjöskada ännu icke kunnat i Bohuslänska skärgården tillvägabringas, anser sig Collegium böra i underdånighet biträda Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förberörde hemställan, att för ofvan uppgifne ändamål en summa af 1,000 rdr banko, eller enahanda belopp, som under flere föregångne år varit i sådant afseende anvisadt, må jemväl för innevarande år ställas till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition under förut stadgade vilkor, äfvensom att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande må berättigas att på föreslaget sätt använda hvad som för det egentligen afsedda ändamålet icke finnes behöfligt.

Vidare har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet hemställt, att något anslag måtte beviljas till præmier för byggande af fiskefartyg af förut föreskrifne drägtighet och byggnadssätt för storfiske under bestämda vilkor; men att, om tillgångarne å den särskilda fonden för fiskeriernas befrämjande ej skulle medgifva att för året till Bohuslänska fiskeri-näringens upphjelpande anvisa ett större samfäldt belopp än föregående åren, detta anslag heldre än de ofvanföre ifrågastälde måtte inskränkas till ett mindre belopp, förutsatt äfven att endast ett præmium å 333 rdr 16 s. skulle till detta ändamål kunna erhållas.

Till præmier för byggande af fiskefartyg utaf större drägtighet för fiske å aflägsna bankar i Nordsjön och så inrättade, att fisken kan slagtas och saltas ombord, hafva sedan flera år tillbaka omkring 2,000 rdr banko årligen varit af allmänna medel anvisade, och har detta anslag, jemlikt Kongl. Brefven den 4 Maj 1852, den 29 April 1853 och den 30 Juni sistlidne år, varit för hvartdera af dessa tre år fastställdt till 2,333 rdr 16 s. I betraktande af den välgörande inflytelse, detta præmieanslag, efter hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande intygat, befunnits utöfva på storsjöfiske-näringen, och då de för ändamålet anvisade medlen vanligen varit otillräckliga till meddelande af præmier för alla de nya fartyg af ifrågavarande beskaffenhet, derom anmälan till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inkommit, anser sig Collegium ega skäl att i underdånighet tillstyrka, att nyssnämnde belopp af 2,333 rdr 16 s. banko, eller, i händelse disponible allmänna medel härtill saknas, ett efter tillgångarna lämpadt belopp må jemväl för år 1855 varda anvisadt att af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till ifrågavarande slags præmier användas under förut stadgade vilkor, hvartill likväl, med anledning af hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i sitt förevarande yttrande anfört, torde böra läggas det, att, derest en försäkringsanstalt emot sjöskador skulle inom Bohuslänska skärgården under året komma till stånd, det fartyg, hvarför præmium må kunna åtnjutas, bör i nämnde anstalt försäkras.

Under åberopande af omöjligheten för kronobetjeningen i Göteborgs och Bohus län att, utan eftersättande af andra skyldigheter, utöfva fullständig kontroll såväl å iakttagandet af vilkoren för ifrågavarande præmiers åtnjutande som ock å efterlefnaden af det i 1852 års Fiskeri-stadga meddelade förbud emot begagnandet af finmaskade notar eller vadar, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet föreslagit, att en tillsyningsman för länets fiskerier måtte tills vidare få antagas för tvänne år eller den närmaste öfver-

gångstiden till ett för fiskerinäringen mera stadgadt skick; att för bemälde tjensteman måtte af allmänna medel anvisas ett årligt arfvode af 500 rdr samt till underhåll och bemanning af tjenlig farkost 41 rdr 32 s. i månaden eller för året 500 rdr banko; samt att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande måtte bemyndigas att till denna befattning förordna någon pålitlig, nitisk och sakkunnig man och att genom instruktion bestämma hans åligganden, som hufvudsakligen borde afse fiskeri-allmogens handledning till förbättrade fiskesätt, kontrollerandet att vilkoren för de understöd och uppmuntringar, som af staten för fiskerinäringens befrämjande meddelas, behörigen varda uppfyllde, samt att i allmänhet med råd och dåd, såsom exempelvis medelst tillvägabringande af en förening för inbördes försäkring mot sjöskador, söka verka till näringens och dess idkares bästa.

Fråga om återställandet af den enligt Kongl. Brefvet den 21 November 1821 vid innehafvarens afgång indragna fiskeriintendents-befattningen i Göteborgs och Bohus län har redan tillförene eller år 1846 blifvit af Eders Kongl. Maj:ts dåvarande Befallningshafvande i länet väckt; men framställningen härom har, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga Bref af den 2 April sistnämnde år, funnits icke böra bifallas, dels emedan samma befattning under den tid den fortfarit icke visat sig i väsendtlig mån hafva gagnat sillfisket, för hvilket den tillkommit och hvartill den varit inskränkt, dels ock enär icke förväntas kunde, att i en så vidsträckt skärgård en fiskeri-intendent skulle kunna uppfylla alla de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för honom föreslagne åligganden. En särskild efter meddelandet af högstberörde nådiga beslut tillkommen anledning för anställandet af en fiskeri-tillsyningsman i Bohuslänska skärgården företer sig emellertid i angelägenheten af en noggrannare tillsyn, än som af kronobetjeningen kan utöfvas, öfver efterlefnaden af det uti 1852 års Kongl. Fiskeri-stadga intagna förbud emot sillfiskes idkande med finmaskade notar eller

vadar; och Collegium anser sig, med hufvudsakligt afseende härå samt i betraktande jemväl af hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i öfrigt i ämnet anfört, icke sakna skäl att i underdånighet tillstyrka, att en tillsyningsman för länets fiskerier må få af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnas för en tid af två år; varande ej heller något att från Collegii sida anmärka vid de för nämnde tjensteman föreslagna aflöningsförmåner eller de ifrågastälde bestämmelserna rörande hans tjenstealigganden.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har slutligen erinrat, hurusom, derest det i den nya Fiskeri-stadgan förekommande stadgande, som afser sillynglets sparande, skulle så tillämpas, att småsill icke heller till agn för annat fiske finge upphemtas, sådant under närvarande förhållanden måste afstänga fiskeri-allmogen äfven från tvänne andra och betydligare grenar af fiskeri-näringen, som bedrifves med s. k. små- och storbackor, eller kolje- och storfisket, enär nemligen, sedan tillgången på dertill tjenliga musslor vid länets kuster nästan helt och hållet blifvit uttömd, på senaste åren föga annat än småsill kunnat användas till agn för omförmälde fisken; med anledning hvaraf och då det syntes vara ett oundgängligt vilkor för beståndet af dessa grenar af fiskeri-näringen, att enahanda agntägt än vidare blefve tillåten, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställt, om icke, i sammanhang med öfrige af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ifrågastälde anordnanden för fisket, det kunde förklaras, att något hinder icke må ega rum för fiskande af småsill såsom agn till annat fiske, under iakttagande af nödig tillsyn, att denna rättighet icke missbrukas.

Enär, vid jemförelse emellan den i 22 § af 1852 års Kongl. Fiskeri-stadga förekommande bestämmelse, att »not med så fina masker, att spädt fiskyngel deri kan fångas, ej må nyttjas till annat fiske än efter norss eller annat agn för krokfiske», och stadgandet i samma § angående förbud

emot sillfiskes idkande med finmaskade notar eller vadar, någon villrådighet onekligen kan uppstå, huruvida med dessa föreskrifter afses förbud emot fiskandet af småsill, ämnad att begagnas såsom agn för annat fiske, samt, i Collegii tanke, synnerlig vigt icke kan frånkännas de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anförde skäl för meddelande af en nådig förklaring rörande tillåtelse till sistnämnde slags agntägt, så och då missbruk af en dylik tillåtelse torde kunna åtminstone i någon mån förebyggas medelst anställandet af den föreslagne fiskeri-tillsyningsmannen, anser sig Collegium böra i underdånighet tillstyrka bifall till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förenämnde hemställan, i hvilket afseende Collegium likväl får i underdånighet föreslå, det stadgas måtte, att vid fiskandet af småsill såsom agn för annat fiske endast må begagnas för ändamålet tjenliga *mindre* notar.

Collegium hemställer i underdånighet, huruvida icke Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län må få sig i nåder anbefaldt att, jemte insändande till Collegium i vanlig ordning af redogörelse för de allmänna medel, som till fiskerinäringens befrämjande i Bohuslänska skärgården kunna varda för året i nåder anvisade, tillika afgifva berättelse rörande de af Eders Kongl. Majts Befallningshafvande och fiskeri-tillsyningsmannen i förevarande afseende vidtagna åtgärder samt den verkan desamma visat sig medföra; hvilken berättelse derefter torde böra af Collegium till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnas.

Remisshandlingarne återställas i underdånighet och Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts underdånigste, tropligtigste undersåter och tjenare

C. D. Skogman.

A. Brändström. Victor Melin.

VII.

OSCAR etc.

Sedan uti en till Oss ingifven skrift, åtskillige fiskare inom Tanums socken af det Eder i Nåder anförtrodda län i underdånighet anhållit om ändring af den uti 22 § af Fiskeristadgan den 29 Juni 1852 förekommande föreskrift, att sillfiske ej får ske med not eller vad, som öfverstiger 40 famnars längd och 4 famnars djup och hvarå maskorna äro finare, än att en tums afstånd finnes emellan knutarne, och WI i betraktande af hvad I uti Edert öfver denna ansökning den 9 November 1853 afgifna underdåniga yttrande anfört, funnit densamma icke böra till någon åtgärd föranleda, men dervid tillika, genom Nådig remiss den 9 December sistnämnda år, anbefalt Wårt och Rikets Commerce-Collegium, att inkomma med underdånigt utlåtande öfver Eder i samma yttrande gjorda framställning om anvisande af större medeltillgångar än dittills att af Eder disponeras till uppmuntringar för fiskets bedrifvande i annan och ändamålsenligare riktning och, bland annat, för fiskande af sill med garn; så har bemälda Collegium, efter att från Eder hafva infordrat förslag till närmare bestämmelser i berörda afseende, uti underdånig skrifvelse den 17 sistlidne månad, jemte eget utlåtande, till Oss öfverlemnat Edert i ämnet afgifna yttrande, hvaruti I hufvudsakligen anfört, att fiskandet af småsill med not eller vad, hvilket hittills utgjort en vinstgifvande gren af fiskerinäringen vid Bohuslänska kusten, icke kunde efter utgången af år 1854 fortfara, sedan nu gällande Fiskeristadga uti 22 § från och med nämnda tid aflyst bruket af finmaskad not eller vad, samt att omförmälde förändring för den större mängd fattiga strandboer, som för sitt uppehälle uteslutande varit af detta fiske beroende, komme att medföra en svår brytning, innan desse fiskare

blefve hemmastadde i någon annan fiskerigren, derifrån de kunde hemta nödtorftig bergning; hvadan och då för den del af fiskare-allmogen, som sysselsatt sig med fiskande af småsill, de finmaskade vadarne utgjort nästan den enda egendomen, och, sedan desse nu förlorat sitt värde, det vore att befara, att denna befolkning, om ock bekant med en annan art fiske, likväl af brist på medel vore ur stånd att egna sig deråt, I ansågen det, till förebyggande deraf att en talrik folkklass blefve bragt till fullkomlig näringslöshet, vara synnerligen angeläget att under den öfvergångstid, som förlöpte, innan det uti 1852 års Fiskeristadga afsedda nya skick hunnit blifva allmännare vedertaget, så verksamt som möjligt bispringa de fiskare, hvilka af brist på tillgångar icke kunde förskaffa sig fiskeredskap af annan och tillåten beskaffenhet, hvilken åtgärd, i Eder tanka, vore, under ifrågavarande öfvergångstid, af större vigt än att uppmuntra till ett ändamålsenligare bedrifvande af storsjöfisket; varande, på grund häraf, utaf Eder i underdånighet hemställdt: att ett belopp af åtminstone 2,000 Rdr måtte för år 1855 anvisas, för att, efter pröfning af Eder, användas till understöd åt de fiskarelag, som förut sysselsatt sig med fiskande af småsill och af medellöshet icke kunna förskaffa sig erforderlig redskap och tjenliga farkoster för annat slags fiske, dervid dock iakttagas borde att i intet fall sådant understöd må sträckas utöfver en viss andel, såsom hälften eller två tredjedelar, af båtens eller redskapens vederbörligen intygade värde, samt att understöden må kunna lemnas förskottsvis emot antaglig borgen för båtens eller redskapens förfärdigande och användande till ändamålet inom årets utgång; — att tillsvidare äfven innevarande år ett belopp af 1,000 Rdr måtte under vanliga vilkor anordnas till understöd åt de fiskeriidkare, som genom storm under fiske lidit förlust af båtar eller fiskeredskap, och att, derest hela detta belopp icke skulle finnas för ändamålet erforderligt, återstoden finge användas såsom ökad tillgång för ofvan

omförmälda understöd åt de med fiskande af småsill hittills sysselsatta fiskarelag; — att något anslag likaledes måtte beviljas till premier för byggande af fiskefartyg af förut föreskrifne drägtighet och byggnadssätt för storfiske under bestämda vilkor, dock att, om tillgångarne ej skulle medgifva att för året till Bohuslänska fiskerinäringens upphjelpande anvisa ett större samfäldt belopp än föregående år, detta anslag heldre än de öfriga nu ifrågaställda måtte inskränkas till ett mindre belopp; — samt att, då för kronobetjeningen i länet omöjligt vore att, utan eftersättande af andra skyldigheter, utöfva fullständig kontroll såväl å iakttagande af vilkoren för ifrågavarande premiers åtnjutande, som ock å efterlefnaden af det i 1852 års Fiskeristadga meddelade förbud emot begagnandet af finmaskade notar eller vadar, en tillsyningsman för länets fiskerier måtte tillsvidare få antagas för två år eller den närmaste öfvergångstiden till ett för fiskerinäringen mera stadgadt skick, med ett årligt arvode af 500 Rdr samt 41 Rdr 32 s. i månaden till underhåll och bemanning af tjenlig farkost; anhållande I om bemyndigande för Eder att till denna befattning förordna någon pålitlig, nitisk och sakkunnig man och att genom instruktion bestämma hans åligganden, som hufvudsakligen borde afse fiskeriallmogens handledning till förbättrade fiskesätt, kontrollerandet att vilkoren för de understöd och uppmuntringar, som af staten för fiskerinäringens befrämjande meddelas, varda behörigen uppfyllda, samt att i allmänhet söka verka till näringens och dess idkares bästa, bland annat medelst tillvägabringande af en utaf behofvet påkallad, men ännu saknad förening för inbördes försäkring mot sjöskador.

I sammanhang härmed hafven I fästat uppmärksamhet deråt, att, om det i nya Fiskeristadgan förekommande stadgande, som afser sillynglets sparande, skulle så tillämpas, att småsill icke heller till agn för annat fiske finge upphemtas, sådant under närvarande förhållanden måste af-

stänga fiskeriallmogen äfven från två andra och betydligare grenar af fiskerinäringen, som bedrifvas med så kallade små- och stor-backor, nemligen kolje- och storfisket, enär på senaste åren föga annat än småsill kunnat användas till agn för omförmälda fisken; med anledning hvaraf och då det syntes vara ett oundgängligt vilkor för beståndet af dessa grenar af fiskerinäringen, att enahanda agntägt än vidare blefve tillåten, I hemstält, om icke det kunde förklaras, att något hinder icke må ega rum för fiskandet af småsill såsom agn för annat fiske, under iakttagande af nödig tillsyn, att denna rättighet icke missbrukas.

Vid föredragningen häraf hafve WI, på grund af hvad I sålunda anfört och föreslagit, samt i öfverensstämmelse med hvad Commerce-Collegium dervid i underdånighet tillstyrkt, godt funnit i Nåder bifalla:

1:o) att ett anslag af Två Tusen Rdr Banco må för innevarande år få till Eder disposition utgå, för att, på sätt och under de iakttagelser I föreslagit, användas till understöd åt fiskarelag, som förut sysselsatt sig med fiskande af småsill och af medellöshet icke kunna förskaffa sig erforderlig redskap och tjenliga farkoster för annat slags fiske;

2:o) att, såsom under föregående år, äfven för år 1855 ett belopp af Ett Tusen Rdr Banco må anordnas, för att under vanliga vilkor användas till understöd åt fiskeriidkare, som genom storm under fiske lidit förlust af båtar eller fiskeredskap, med rättighet för Eder att, derest hela detta belopp icke skulle finnas härtill erforderligt, använda återstoden såsom ökad tillgång för det i föregående punkt omförmälda ändamål;

3:o) att till premium för byggande af fiskefartyg af föreskrifven drägtighet och byggnadssätt för storfiske ett belopp af Trehundra Trettiotre Rdr 16 s. Banko må för innevarande år få af Eder användas under förut i detta hänseende stadgade vilkor och med förbehåll derjemte att, om en försäkringsanstalt mot sjöskador skulle inom Bohuslänska skär-

gården under året komma till stånd, det fartyg, hvarför premium må kunna åtnjutas, bör i nämnde anstalt försäkras; samt

4:o) att en tillsyningsman för länets fiskerier må tillsvidare för en tid af två år få af Eder förordnas, med de åligganden I föreslagit, och att för denna tjensteman må af allmänna medel få utgå ett årligt arvode af Femhundra Rdr Banco samt till underhåll och bemanning af tjenlig farkost 41 Rdr 32 s. i månaden eller Femhundra Rdr Banco för året; och hafve WI derjemte funnit skäligt i Nåder förklara, att hinder af gällande Fiskeristadga icke må ega rum för fiskande af småsill såsom agn för annat fiske, under iakttagande af nödig tillsyn, att vid fiskandet af sådant agn endast må begagnas för ändamålet tjenliga mindre notar; viljande WI härmed hafva Eder i Nåder anbefaldt att, jemte insändande till Commerce-Collegium i vanlig ordning af redogörelse för de till fiskerinäringens befrämjande i Bohuslänska skärgården nu anvisade medel, tillika afgifva berättelse rörande de af Eder och Fiskeritillsyningsmannen i förevarande afseende vidtagne åtgärder samt den verkan desamma visat sig medföra, hvilken berättelse bemälda Collegium derefter har att till Oss i underdånighet öfverlemna.

Meddelade Eder detta till kännedom och behörigt iakttagande i hvad på Eder beror samt vederbörandes förständigande, låte WI nu Nådigt Bref till Wårt och Rikets Statskontor afgå, med föreskrift om ofvanberörda medels utanordnande; och WI befalle etc. Stockholms Slott den 23 Februari 1855.

OSCAR.

J. F. Fåhræus.

Till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus Län angående vissa åtgärder till ändamålsenligare bedrifvande af fiskerinäringen i Bohuslänska skärgården.

VIII.

Instruktion för den af Konungens Befallningshafvande förordnade tillsyningsmannen öfver fiskerierna i Göteborgs och Bohus län, gifven den 28 Februari 1855.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

(Införd uti Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 23—24).

IX.

Rikets Ständers underdåniga skrifvelse (N:o 196), angående regleringen af utgifterna under Rikstatens Sjette Hufvud-titel.

S. A. K.

De förändringar, som i afseende å Riks-statens Sjette Hufvud-titel, innefattande anslagen för *Civildepartementet*, ifrågakommit dels i följd af E. K. M:ts Nådiga förslag, dels med anledning af framställningar inom Riks-Ståndén eller andra förhållanden, få Rikets Ständer nu i underdånighet anmäla i den ordning, anslagen till Riks-Staten förekomma; skolande Rikets Ständer i underdånighet sig yttra, beträffande de löneförhöjningar och nya löne-anslag, hvilka blifvit af Rikets Ständer å denna Hufvud-titel beviljade.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

H) Fiskerinäringens understöd.

34:o) I öfverensstämmelse med hvad E. K. M:t föreslagit i afseende å aflöningen för tvenne af de i statens tjenst anställda s. k. Agronomer, hvilka biträda med odlingsföretag m. m., har E. K. M:t begärt, att nuvarande arvodet, 900 Rdr, för den person, som meddelar undervisning angående fiskodling, måtte höjas med 600 Rdr, eller till 1,500 Rdr Rmt; och

enär Rikets Ständer ansett det vara billigt, att äfven bemälde person kommer i åtnjutande af lika aflöningsförmoner med förstbemälde tjenstemän, för hvilka Rikets Ständer redan bifallit, att dylik arvodestillökning må ega rum, har den af E. K. M:t nu föreslagna arvodestillökningen, 600 Rdr, blifvit af Rikets Ständer beviljad.

35:o) Derjemte har E. K. M:t hemstält, att, såsom anslag till förrättande af vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierna, under nu ingångna statsregleringsperiod måtte beviljas 1,000 Rdr Rmt årligen, eller tillsammans 3,000 Rdr, hvilket Rikets Ständer jemväl bifallit; och är beloppet upptaget bland extra anslagen å denna Hufvudtitel.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Rikets Ständer framhärda etc.

Stockholm den 6 Februari 1858.

X.

Rikets Ständers underdåniga skrifvelse (N:o 167), angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette Hufvudtitel.

S. A. K.

De förändringar, som i afseende å Riksstatens Sjette Hufvudtitel, innefattande anslagen för Civildepartementet, ifrågakommit dels i följd af E. K. M:ts nådiga förslag, dels med anledning af framställningar inom Riksstånden, få Rikets Ständer nu i underdånighet anmäla i den ordning anslagen i Riksstaten finnas uppförda, dervid dock Rikets Ständer, med föranledande af den Kongl. Propositionens uppställning, i sammanhang med pröfningen af åtskilliga ordinarie anslag, förehaft frågan om de af E. K. M:t för samma ändamål

använda behof af tillfälliga eller extra anslag äfvensom åtskilliga hos Rikets Ständer i dessa ämnen särskildt gjorda framställningar.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

35:o) till förrättande af vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierna beviljades vid förra riksdagen ett extra anslag af 1,000 Rdr årligen, och då, enligt hvad Statsrådsprotokollet utvisar, Landtbruksakademien ansett detta anslag fortfarande vara behöfligt, hafva, i öfverensstämmelse med E. K. M:ts derom gjorda Nådiga framställning, Rikets Ständer funnit godt att samma belopp för nästkommande statsregleringsperiod till berörda ändamål anvisa.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Rikets Ständer framhärda etc.

Stockholm den 24 Oktober 1860.

XI.

Rikets Ständers underdåniga skrifvelse (N:o 149), angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette Hufvudtitel.

S. A. K.

Å Riksstatens Sjette Hufvudtitel, innefattande anslagen för *Civil-Departementet*, hafva, dels i följd af E. K. M:ts Nådiga propositioner, och dels med anledning af hos Rikets Ständer gjorda framställningar, ifrågakommit de förändringar, hvilka Rikets Ständer nu få i underdånighet anmäla i den ordning, som af uppställningen i Riksstaten föranledes.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

43:o) I fråga om *fiskerinäringen* och medlen för dess befrämjande innehåller Statsrådsprotokollet, bland annat, att

Landtbruksakademien, under hvars ledning, i bredd med de vetenskapliga undersökningarna rörande fiskerierna, äfven andra åtgärder i syfte att befordra fiskodlingen inom riket vidtagas, jemte anmälan om hvad i sådant afseende blifvit under nyssförflutna åren åtgjordt och de vigtiga upplysningar i afseende å denna näringsgren, som derunder vunnits, till E. K. M:t öfverlemnat ett af Akademiens ledamot, Professoren S. Lovén uppgjordt förslag, hvilket efter Akademiens åsigt i väsentlig mon borde kunna leda till fiskeriernas förbättring. Enligt detta förslag skulle vården och tillsynen öfver fisket i rikets sötvatten och vid kusterna, med undantag af det egentliga hafsfisket vid Bohuslänska kusten, uppdragas åt en *Intendent*, hvars verksamhet borde omfatta att utföra en vetenskaplig undersökning af fiskerierna, samt att föreslå och vidtaga åtgärder till fiskets förbättrande, särdeles genom fiskodling i förening med fiskens fredande, genom plantering eller ledning af värdefulla fiskslag i passande vatten, genom anläggning af fiskparker och fiskdammar samt genom införande af förbättrade fiskedon och redskap; en närmast under denna Intendent stående *Assistent*, som särskildt skulle hafva sig anförtrodd ledningen af en hufvudstation för fiskodling, hvarest personer från olika delar af riket kunde erhålla praktisk handledning i anläggning och skötsel af sådana anstalter samt undervisning i bedrifvande af olika slags fiske, med hvad till dess vård och förbättring hörer; samt en annan vid sidan af denne ställd *Assistent* eller *medhjelpare* med uppdrag att resa till de orter, der hans närvaro för dylikt ändamål önskades; hvarjemte, bland de vid hufvudstationen undervisade eleverna de skickligaste ansåges kunna, efter reqvisition utsändas, för att anlägga kläckningsanstalter, plantera fiskrom, o. s. v., äfvensom, enligt samma förslag, en årlig summa borde vara disponibel för försöks anställande vid andra fisken än sådana, som kunde ifrågakomma vid hufvudstationen, exempelvis ålfisket, samt för vidtagande af åtgärder för att pröfva nya, ännu oför-

sökta medel till fiskets förbättrande; hvarjemte Akademien, som till ledning upplyst, att de belopp, hvartill utgifterna för dylika anordningar i Norrige uppginge, utgjorde årligen tillsammans 2,750 speciedaler eller i Svenskt mynt 11,000 Rdr, hade, i enlighet med Professoren Lovén's förslag, dels upptagit de *årliga* omkostnaderna på sätt som följer:

En Fiskeri-intendent, lön	2,000	
Ersättning för resekostnader och traktamente	1,500	3,500
Föreståndaren för hufvudstationen, lön	1,500	
Ersättning för resor	500	2,000
Medhjelparen, lön	1,000	
Ersättning för resor	500	1,500
Till försöks anställande		1,000
	eller tillsammans	8,000 Rdr,

dels ock beräknat, såsom *för en gång* erforderliga, till uppsättande af en kläckningsanstalt 500 Rdr; dock skulle, efter hvad Akademien vidare förmält, ifall förslaget bifölles, genom afdrag från den förstnämnda summan af tvenne belopp, som hittills blifvit för fiskeriernas understödjande utaf Rikets Ständer beviljade, dessa omkostnader kunna nedsättas och till ifrågavarande fullständiga reglering af åtgärderna för de inhemska fiskerierna endast behöfva anvisas, utom det extra anslaget för en gång å 500 Rdr, ett nytt årligt anslag af 5,500 Rdr; och har E. K. M:t, som godkänt de af Landtbruksakademien i berörda hänseende föreslagna åtgärder, äskat att anslaget till »fiskerinäringens understöd» måtte ökas ej mindre med de nu å Riksgälds-kontoret till vetenskapliga undersökningar anvisade 1,000 Rdr, än ock med ytterligare 5,500, eller tillhopa med 6,500 Rdr årligen, hvaremot E. K. M:t ansett tillgång till de af Akademien för en gång jemväl äskade 500 Rdr böra från befintliga tillgångar inom Hufvudtiteln beredas.

Då fiskerinäringen, om den ändamålsenligare bedrifves,

bör blifva en synnerligt god inkomstkälla för en stor del af landets befolkning och det således synes vara Statens pligt att söka understödja denna vigtiga näringsgren, hafva Rikets Ständer, som erfarit att för närvarande inom landet finnas personer, särdeles skicklige och lämplige för verkställande af de utaf Landtbruksakademien i sådant afseende föreslagna anordningar, hvilka synas komma att hafva ett fördelaktigt inflytande på fiskerinäringens utveckling, beviljat den för ifrågavarande ändamål af E. K. M:t äskade årliga tillökning 6,500 Rdr i anslaget för Fiskerinäringens understöd, hvarigenom berörda anslag kommer att utgöra 16,100 Rdr.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Rikets Ständer framhärda etc.

Stockholm den 3 November 1863.

XII.

Instruktion för den af Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité förordnade Fiskeriintendenten (gifven den 2 April 1864).

I öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 12 Februari år 1864 åligger det Intendenten öfver fiskerierna i rikets sötvatten samt vid Sveriges östersjökuster *):

a) att efter hand genomföra en naturhistorisk undersökning af fisket, med afseende på de olika vattensystemer-

*) Uti den af fiskeriintendenten Hj. Widegren utgifna „Samling af förordningar beträffande fiskerierna i riket", I, Stockholm 1870, sid. 118, har denne helt sjelfrådigt sökt vidga sitt verksamhetsområde och sin myndighet, derigenom att de sista orden utelemnats, så att embetstiteln i stället blifvit: „Intendenten öfver fiskerierna i riket". *(Utg. anm.)*

nas egenheter och fiskarternas geografiska utbredning, lefnadssätt, fortplantning och födoämnen, samt vilkoren för deras trefnad;

b) att tillvägabringa en utredning af fiskets statistik, betraktadt såsom näring i förhållande till befolkningens öfriga sysselsättningar, värdet af derå använd kostnad och af den beräkneliga vinsten m. m.;

c) att, på grund af förvärfvad sakkännedom i dessa hänseenden och med ledning af andra länders erfarenhet, samt med iakttagande af gällande stadgar, hos Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité föreslå, och efter dess bemyndigande vidtaga lämpliga åtgärder, dels till undanrödjande af sådant förfarande, som är menligt för fiskets bestånd och förkofran, dels till införande af mera förmonliga fiskesätt; gifva tjenliga anvisningar till fiskets framtida förökande genom odling, plantering, ledning m. m. och vidtaga derför erforderliga mått och steg, samt meddela god kännedom om de fel, som begås vid fiskens beredande till födoämne och handelsvara, och om nya ändamålsenliga förfaringssätt dervid;

d) att för dessa syftens ernående, såväl under resor, enligt uppgjord plan, i landets särskilda delar besöka och på stället taga kännedom om förhållandena, som ock med iakttagande af nödig sparsamhet sjelf anställa eller föranstalta lämpliga försök och rön till fiskerinäringens förbättring;

e) att hafva allmänna ledningen af en normalstation för fiskodling och andra anstalter af detta slag, som kunna blifva inrättade, samt tillse, att den der meddelade undervisning, så vidt ske kan, begagnas af personer från olika delar af riket, der fiskodling mest kan ifrågakomma;

f) att, i händelse Landtbruksakademien finner lämpligt att åvägabringa en utställning af redskap eller andra föremål, som tillhöra fiskerinäringen, besörja densammas ordnande;

g) att hos Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltnings-

komité föreslå tjenliga personer till förste och andre Assistentbefattningarne;

h) att afgifva utlåtanden i fiskerifrågor, samt årligen inom slutet af Februari månad till Förvaltningskomitén aflemna redogörelse för sin verksamhet under det förflutna året, jemte förslag till åtgärder för det innevarande; börande redogörelsen vara åtföljd af förste Assistentens särskilda berättelse med dertill fogadt yttrande af Intendenten; samt

i) att i öfrigt ställa sig till efterrättelse de förändringar eller tillägg till denna instruktion, samt de särskilda föreskrifter, som Förvaltningskomitén kan finna erforderligt påbjuda.

XIII.

Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse, angående vissa närmare föreskrifter i afseende på sättet för fiskeriärendens behandling.

Vi CARL etc. göre veterligt: att Vi, med anledning af en utaf Fiskeriintendenten gjord och af Vår Landtbruksakademis Förvaltningskomité hos Oss i underdånighet anmäld framställning i fråga om behofvet af närmare föreskrifter, än nu gällande fiskeristadga af den 29 Juni 1852 innehåller, rörande sättet för fiskeriärendens behandling m. m., funnit godt att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad bemälde komité föreslagit, i nåder förordna:

1:o) att de bestämmelser, som enligt § 22 i fiskeristadgan skola i fråga om fiskes utöfvande meddelas, der någon rättsegande det begär, jemväl böra meddelas, när Fiskeriintendenten, på grund af verkställda undersökningar för fiskeriernas förbättrande, till Våre Befallningshafvande inkommit med förslag i sådan syftning samt fiskevattensegarne

med anledning af samma förslag fått i ämnet öfverenskomma och Intendenten lemnats tillfälle att öfver sålunda träffad öfverenskommelse yttrande afgifva;

2:o) att äfven i de fall, der utan förutgången framställning från Fiskeriintendenten öfverenskommelse träffas mellan delegarne i fiskevatten, eller Vår Befallningshafvande pröfvar skäligt att angående fiskerierna meddela särskilda förordnanden, Intendentens yttrande i ämnet bör infordras, innan stadfästelseresolution å träffad öfverenskommelse meddelas eller utslag eljes utfärdas;

3:o) att Fiskeriintendenten, på grund af innehafvande befattning, är behörig att i fiskerifrågor till Våre Befallningshafvandes handläggning öfverlemna förslag till fiskerinäringens förkofran samt föra klagan öfver beslut eller stadfästelseresolution å öfverenskommelse, som anses medföra men för fiskets vård och ändamålsenliga handhafvande;

4:o) att, der fiskevattensegare besluta tillsättande af särskilda tillsyningsmän för att öfvervaka efterlefnaden af meddelade bestämmelser angående fiskes bedrifvande, sådane tillsyningsmän må, der fiskevattensegare icke åt sig sjelfva förbehållit eller åt Vår Befallningshafvande öfverlemnat deras tillsättande, på kommunalstämma utses;

5:o) att, der tillsyningsmän öfver fiske blifvit tillsatte, desse skola vara skyldige att till ledning för sin verksamhet från Fiskeriintendenten emottaga anvisningar och råd, äfvensom att meddela honom upplysningar i de ämnen, som med deras verksamhet och hans tjenstebefattning stå i sammanhang; skolande det åligga Fiskeriintendenten att hvart femte år till Vår Befallningshafvande afgifva en kort sammanfattning af hvad som blifvit af Intendenten inom länet till fiskerinäringens förkofran vidgjordt;

6:o) att af de beslut, som i fiskerifrågor af Våre Befallningshafvande meddelas, ett exemplar skall utan lösen Fiskeriintendenten tillställas, likasom ock till honom böra öfverlemnas två exemplar af de bestämmelser och förord-

nanden angående dylika frågor, som i länets allmänna kungörelser intagas; samt

7:o) att, i anseende till de omfattande resor, som under en stor del af året verkställas af Fiskeriintendenten, och angelägenheten deraf att under tiden till honom ställda embetsskrifvelser med säkerhet må honom tillhandakomma, alla dylika skrifvelser böra sändas till Landtbruksakademiens Förvaltningskomité, som dem till Intendenten fortskaffar.

Det alle, som vederbör, hafve sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hafve vi detta med egen hand underskrifvit och med Vårt kongl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 8 november 1867.

CARL.

(L. S.)

G. Lagerstråle.

XIV.

OSCAR etc. Vår synnerliga ynnest etc.

Sedan Vi, efter inhemtande af yttranden i ämnet från Eder samt Vårt och Rikets Commerce-Collegium, under den 19 Juli 1872, jemte meddelande af nådigt beslut i anledning af Vår Befallningshafvandes i Göteborgs och Bohus län hos Oss gjorda underdåninga framställning om medgifvande i afseende å sill- och skarpsillfisket i nämnda län af vissa undantag från bestämmelserna i § 22 af gällande fiskeristadga m. m., tillika anbefalt Eder att föreslå ej mindre det sätt, hvarpå de af Eder och Commerce-Collegium i ofvanberörda yttranden förordade undersökningar rörande de olika sillracernas lek i Kattegatt och öfriga med sillfisket vid vestkusten sammanhang egande förhållanden lämpligen borde anordnas, än äfven den eller de personer, åt hvilka verk-

ställandet af sådana undersökningar borde uppdragas; så hafven I med skrifvelse den 12 innevarande månad till Oss öfverlemnat ett af Professorerne C. J. Sundevall, S. Lovén och F. A. Smitt på Eder anmodan under samma dag afgifvet och såsom uttryckande Edra egna åsigter i ämnet af Eder antaget och godkändt utlåtande, innefattande såväl de grunder, enligt hvilka undersökningarna borde anordnas, som ock förslag till undersökningsförrättare, m. m.

Hvad det sålunda afgifna utlåtandet innehåller hafve Vi tagit i nådigt öfvervägande, dervid Vi, jemte förklarande att ifrågasatta undersökningarne rörande de olika sillracernas lek i Kattegatt och öfriga med sillfisket vid vestkusten sammanhang egande förhållanden skola med ledning af de uti samma utlåtande uttalade åsigter, så fort sig göra låter, verkställas, funnit godt i nåder uppdraga

dels åt Professorerna Carl Jacob Sundevall, Sven Lovén och Fredrik Adam Smitt jemte Fiskeri-Intendenten Hjalmar Widegren att, i egenskap af komiterade för behandlingen af detta ärende, utöfva uppsigt öfver undersökningsförrättarens verksamhet och tillse att undersökningarna blifva på lämpligt sätt, enligt vetenskapliga grunder, verkställda;

dels åt Docenten i zoologi vid Universitetet i Upsala, Filosofie Doktorn Axel Vilhelm Ljungman att, med biträde af dertill skicklige personer, hvilka han eger utse, verkställa omförmälda undersökningar med ledning af ej mindre förutnämnda utlåtande, hvaraf nödigt antal exemplar bör honom tillställas, än äfven de ytterligare anvisningar, som kunna varda honom af komiterade meddelade, och med skyldighet för Ljungman att under arbetets fortgång till komiterade afgifva berättelse om desamma och de dervid gjorda erfarenhetsrön; viljande Vi, uppå derom af komiterade, efter förslag af Ljungman, gjorda framställningar, meddela beslut om anskaffande af de materiela hjelpmedel, som för undersökningarnas verkställande kunna blifva erforderliga,

äfvensom framdeles bestämma beloppet af den ersättning, som för uppdragets fullgörande bör LJUNGMAN och hans biträden tillerkännas *).

Jemte det Vi nu förständiga General-Tull-Styrelsen, Lots-Styrelsen och Våre Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus, Hallands, Christianstads, Malmöhus, Blekinge och Gotlands län att anbefalla vederbörande tull-, lots- och kronobetjening att tillhandagå undersökningsförrättaren och hans biträden med nödiga upplysningar och i öfrigt lemna dem allt det biträde, som utan åsidosättande af andra tjentsegöromål kan åstadkommas, hafve Vi låtit till trycket befordra ofvan omförmälda utlåtande i en upplaga af 500 exemplar, deraf erforderligt antal kommer att genom Våre förbemälde Befallningshafvande utdelas till sådana personer inom länen, som hysa intresse för samt ega insigt och erfarenhet uti fiskeriväsendet, med uppmaning till dem att skriftligen meddela undersökningsförrättaren eller komiterade de af dem gjorda iakttagelser och erfarenhetsrön, som kunna tjena till ledning och upplysning för uppnående af det med undersökningarna afsedda ändamålet. Hvilket allt Vi, med öfverlemnande af 20 exemplar utaf ofvanberörda utlåtande,

*) Genom nådigt bref den 1 augusti 1873 fastställdes beloppet af den ersättning, undersökningsförrättaren för fullgörandet af sitt uppdrag från och med Juli månad 1873 hade att uppbära, till ett »arvode efter år räknadt af 2,000 kronor», att qvartalsvis utbekommas, samt till befogenhet att »efter sjette klassen af gällande resereglemente åtnjuta ej mindre resekostnadsersättning än ock under resor och förrättningar dagtraktamente», hvilka bestämmelser tillämpades till och med slutet af år 1879. För åren 1880 och 1881 fastställdes genom nådigt bref den 12 December 1879 ersättningen »att utgå till belopp af 3,200 kronor för år räknadt, deruti inbegripen ej mindre resekostnadsersättning än äfven traktamente under resor och förrättningar», hvilka bestämmelser genom nådigt bref den 12 maj 1882 för åren 1882 och 1883 förnyades. Medel »till anskaffande af en lämplig farkost» beviljades äfven 1873, men användes *icke* (Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna, rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 15—16). Genom nådiga brefvet den 12 maj 1882 beviljades vidare 1,200 kronors reseanslag »för att företrädesvis i Skotland studera sillens vrakning och beredning till handelsvara», såsom resultat af hvilken resa utgafs: »Anteckningar rörande sillsaltning, sillvrakning och sillhandel» (Uddevalla 1882, 176 sidor 8:o). *(Utg. anm.)*

Eder till svar samt vederbörande komiterades och undersökningsförrättares meddelande härigenom tillkännagifve; befallande Vi Eder Gud Allsmägtig synnerligen nådeligen. Stockholms slott den 28 mars 1873.

OSCAR.

AXEL BERGSTRÖM.

Till Vetenskaps-Akademien.

XV.

Riksdagens underdåniga skrifvelse (N:o 37), angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel.

S. A. K.

Vid riksstatens *sjette* hufvudtitel, omfattande anslagen till *Civildepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändringar, hvilka här nedan omförmälas.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

51:o) Under förestående anslagstitel har Eders Kongl. Ma:jt föreslagit Riksdagen:

att *dels* så väl höja fiskeri-intendentens lön från 3,000 kronor till 4,000 kronor samt medgifva, att sistberörda lönebelopp må, efter innehafvares väl vitsordade tjenstgöring under en tid af fem år, räknad från och med året näst efter det, då intendent blifvit utnämnd eller framdeles utnämnes, höjas med 500 kronor och således årligen utgå med 4,500 kronor och vidare efter ytterligare fem års sådan tjenstgöring höjas till 5,000 kronor, som ock förhöja hvarje af de tvänne fiskeri-assistenternes löner med 1,000 kronor eller från 1,000 tilll 2,000 kronor;

dels för beredande af verkställighet åt ett sådant beslut under år 1875 öka ordinarie anslaget till fiskerinäringens understöd med 4,000 kronor, hvarigenom detsamma skulle komma att uppgå till 20,100 kronor;

dels ock slutligen bevilja nämnde tre tjenstemän ett till 30 procent af hvarderas nuvarande lön beräknadt dyrtidstillägg för år 1874 och för sådant ändamål å extra stat för samma år anvisa tillsammans 1,500 kronor.

Med afslag å berörda för innevarande år äskade dyrtidstillägg, har Riksdagen Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning i öfrigt på det sätt bifallit, att Riksdagen dels höjt fiskeri-intendentens lön från 3,000 kronor till 4,000 kronor samt medgifvit, att sistberörda belopp må, efter nuvarande innehafvares väl vitsordade tjenstgöring under en tid af fem år, räknad från och med år 1875, höjas med 500 kronor och således utgå med 4,500 kronor och vidare efter ytterligare fem års sådan tjenstgöring höjas till 5,000 kronor, dels ock i de tvänne fiskeri-assistenternes löner beviljat förhöjning med 500 kronor eller från 1,000 kronor till 1,500 kronor; och har för beredande af tillgång till nämda löneförbättringar anslaget till fiskerinäringens understöd blifvit med 2,000 kronor förhöjdt.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Riksdagen framhärdar etc.
Stockholm den 17 maj 1874.

XVI.

Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition (N:o 31) till Riksdagen, angående indragning af Commerce-Collegium och inrättande, i dess ställe, af ett nytt embetsverk, benämndt Kongl. Styrelsen för handeln och näringarne; Gifven Stockholms Slott den 2 Mars 1875.

Under åberopande, af hvad bilagda Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden för denna dag innehåller, föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen:

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

De ärendet rörande handlingar skola vederbörande Utskott tillhandahållas; Och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

AXEL BETGSTRÖM.

Protokoll öfver Civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 2 Mars 1875.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Departementschefen Statsrådet BERGSTRÖM föredrog i underdånighet:

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Hvad angår fiskeriärenden, har, på sätt Komiterade ock förmält, den i ämnet gällande lagstiftning tillkommit under medverkan af Commerce-Collegium. Sedan nemligen detta Collegium på nådig befallning afgifvit förslag till förnyad stadga rörande fiskerierna i riket, öfver hvilket förslag Vetenskaps-Akademien i underdånighet sig yttrat, samt jemväl Rikets Ständer, vitsordande angelägenheten af en ny fiskeristadgas utfärdande, med särskilda underdåniga framställningar i afseende på detta ärende inkommit, utfärdades under den 29 Juni 1852 ännu gällande Nådiga Fiskeristadga.

Så väl stadgandet i § 2 af nådiga Instruktionen för Commerce-Collegium, att till detsammas handläggning skulle höra fiskerierna, hvarunder inbegrepes: frågor om anstalter till fiskeriernas befrämjande egentligen i Nordsjön och Östersjön, så vidt de kunde afse en särskild näringsgren; kontroller vid försäljningen af fiskvaror; frågor om salterier, trankokerier o. s. v., som ock omförmälda omständighet, att till följd af nyss åberopade stadgande Commerce-Collegium medverkat vid åstadkommande af den i ämnet gällande lagstiftning, hafva grundlagt den befattning, Collegium egt taga med fiskeriärenden. Emellertid, sedan Rikets Ständer, jemlikt underdånig skrifvelse den 11 November 1863, för utförande af åtskilliga af Kongl. Maj:t lämplige ansedda anord-

ningar till fiskerinäringens understöd beviljat nödiga medel, har Kongl. Maj:t, genom nådigt bref till Landtbruks-Akademiens Förvaltningskomité den 12 Februari 1864 förordnat, att, med undantag af det egentliga hafsfisket vid vestra kusten, vården och tillsynen öfver fisket i rikets sötvatten och vid Sveriges Östersjökuster borde uppdragas åt en Intendent samt en Förste och en Andre Assistent, de der skulle af Förvaltningskomitén på förordnande antagas, och emellan hvilka förekommande göromål skulle enligt de af Förvaltningskomitén föreslagna bestämmelser fördelas; samt att Förvaltningskomitén egde att för dessa tjenstemän, i öfverensstämmelse med samma bestämmelser, utfärda instruktioner med rättighet för Förvaltningskomitén att, derest erfarenheten komme att påkalla några smärre förändringar uti eller tillägg till de i afseende på bemälde tjenstemäns verksamhet och åligganden föreslagna bestämmelser, meddela de ytterligare föreskrifter, som kunde finnas erforderliga för ett fullständigare ernående af de med de tillämnade åtgärderna afsedda syftemål.

Till följd af stadgandena i nyssåberopade nådiga Bref har Commerce-Collegii befattning med fiskeriärenden blifvit inskränkt till handläggning af sådana ärenden, som röra det egentliga hafsfisket vid vestra kusten. På sätt framgår af den utaf komiterade lemnade redogörelse för de af Commerce-Collegium under hvarje af åren 1864—1873 handlagda mål, hafva fiskeriärenden af sistomförmälda beskaffenhet icke i vidsträcktare mån utgjort föremål för Collegii behandling, än att de tvänne särskilda redovisningar, som vederbörande årligen afgifva för de af allmänna medel anvisade bidrag till aflöning af uppsyningsman öfver fisket dels i Göteborgs och Bohus och dels i Hallands län, hittills insändts till Commerce-Collegium, som med eget utlåtande öfverlemnar dem till Eders Kongl. Maj:t. Derjemte har Collegium under år 1872 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i anledning af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Göteborgs

och Bohus län framställning om förordnande dels att så kallade grund- eller sölvadar icke i allmänhet finge efter viss tid inom länet begagnas, dels ock att hvad Fiskeristadgan den 29 Juni 1852 i allmänhet stadgade beträffande not eller vad icke skulle ega tillämpning i afseende å sill- och skarpsillfisket inom länet; uppå hvilken framställning Kongl. Maj:t resolverade genom nådigt Bref den 19 Juli 1872.

Öfver komiterades förslag att de få fiskeriärenden, hvilka Commerce-Collegium ännu hade att handlägga, måtte hänskjutas till Landtbruks-Akademiens Förvaltningskomité, har bemälda Förvaltningskomité afgifvit infordradt underdånigt utlåtande. Deri erinrar Förvaltningskomitén, hurusom, till följd af nådig remiss å ett af Fiskeri-intendenten framställdt förslag till Instruktion för Statens fiskeritjenstemän, Förvaltningskomitén redan förut afgifvit underdånigt utlåtande och i detsamma med hänsyn dertill, att handläggningen af talrika rent administrativa ärenden beträffande fiskerinäringen nu mera till största delen upptoge Fiskeri-intendentens tid, uttalat den åsigt, att bemälde Intendent uti sin tjenstgöring lämpligast borde direkt underordnas Chefen för Eders Kongl. Maj:ts Civildepartement. Förvaltningskomitén, som fortfarande vore af samma åsigt, hölle således före, att, i händelse ett sådant underordnande skulle ega rum, ifrågavarande fiskeriärenden borde komma att från Commerce-Collegium i första hand öfverflyttas till Fiskeri-intendentens handläggning. Derest emellertid den ifrågasatta förändringen uti Fiskeri-intendentens ställning, som Förvaltningskomitén uti sitt först afgifna åberopade utlåtande tillstyrkt såsom önskvärd, icke skulle komma till stånd, funne Förvaltningskomitén, som förmodade att vid frågor om förändringar i Fiskeristadgan m. m. Vetenskaps-Akademien fortfarande kommer att höras, intet hinder i öfrigt möta för öfverflyttning på Förvaltningskomitén af de fiskerinäringen rörande ärenden, som för närvarande af Commerce-Collegium handläggas, helst en sådan öfverflyttning icke föranleder behof af någon för-

stärkning uti Förvaltningskomiténs personal, ej heller något särskildt anslag.

På sätt jag ofvan nämnt, äro vården om och tillsynen öfver hafsfisket vid vestra kusten undantagne från Fiskeri-intendentens befogenhet. Uppsigten öfver ifrågavarande fiske i Göteborgs och Bohus samt Hallands län utöfvas af en särskildt för ändamålet antagen tillsyningsman, hvars aflöning bekostas dels af vederbörande Hushållningssällskap och dels med anvisade statsbidrag. Denna tjensteman tillhandagår Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med erforderliga upplysningar vid handläggningen af ifrågavarande fiskeriärenden och emottager af dem nödiga förhållningsordres. Han lefver midt ibland den fiskesidkande befolkningen och förtrogen, som han är, med denna befolknings vanor och tänkesätt, både kan han utöfva och har utöfvat ett fördelaktigt inflytande till förbättrande af de brukliga sätten för fiskets bedrifvande*). Omförmälda anordning i fråga om vesterhafsfisket har befunnits särdeles lämplig och torde derför, åtminstone tills vidare, böra blifva beståndande. Om det skulle anses vara af någon synnerlig vigt, att den befattning, som Commerce-Collegium, i egenskap af mellaninstans, hittills haft med emottagande från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverlemnande till Eders Kongl. Maj:t af ofvanomförmälda redovisningar för anvisade statsbidrag, komme att upphöra, lära dessa redovisningar kunna utan olägenhet från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insändas direkte till Civildepartementet, äfven om den ifrågasatta åtgärden att ställa Fiskeri-intendenten och öfrige fiskeritjenstemän omedelbart under nämnda departement och såmedelst tillvägabringa en art byrå för fiskeriärenden, icke

*) Skada att icke äfven åt en »undrande och spörjande» efterverld lemnats noggrannare uppgifter om denna i bohuslänska skärgården obekanta verksamhet. Den ifrågavarande anordningen har emellertid varit till obestridligt *gagn* derigenom att den stått i vägen för den under Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité lydande fiskeriadministrationens ingrepp i bohuslänska hafsfiskebedriftens angelägenheter. *(Utg. anm.)*

skulle komma till stånd. Behofvet att öfver förekommande framställningar om ändringar i gällande lagstadganden rörande vesterhafsfisket infordra Commerce-Collegii underdåniga utlåtande lärer icke heller finnas oafvisligt, enär dylika utlåtanden af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Vetenskaps-Akademien torde kunna göra tillfyllest. På detta sätt kunde Commerce-Collegii befattning med ifrågavarande fiskeriärenden upphöra, utan att dessa behöfde, på sätt komiterade föreslagit, hänskjutas till Landtbruks-Akademiens Förvaltningskomité. De af Komiterade till stöd för detta förslag anförda skäl äro, att, sedan fiskeritjenstemännen, antagligen derför, att fiske, oftast på grund af strandeganderätt, idkas såsom en binäring till jordbruk, ställts under inseende af Landtbruks-Akademiens Förvaltningskomité, de flesta ärenden rörande fiskerierna numera tillhörde nämnda Förvaltningskomité och derunder lydande fiskeritjenstemän; samt att, då det icke kunde vara lämpligt, att förvaltningsbestyr för en och samma näring vore delade mellan olika myndigheter, det syntes vara önskvärdt, att de få fiskeriärenden, som Commerce-Collegium för närvarande hade att handlägga, öfverlemnades till Förvaltningskomitén. Dessa skäl synas mig dock ej vara afgörande, om än med fog kan påstås, att sötvattensfisket idkas såsom en binäring till jordbruket; och om än detsamma i viss mån kan sägas om östersjöfisket, är dock förhållandet ett helt annat med hafsfisket vid vestra kusten. Detta fiske utöfvas till större delen i öppna hafvet utom Sveriges vattenområde och kan icke betraktas såsom binäring till jordbruket, utan såsom ett fritt och sjelfständigt yrke, sysselsättande en stor mängd personer, hvilka uteslutande deri söka och finna sitt lifsuppehälle. Snarare kan detta yrke uppfattas såsom en binäring till den utrikes sjöfarten, hvilken detsamma till följd af sin natur närmar sig och med hvilken det har många beröringspunkter. Så t. ex. är större delen af de Bohuslänska fiskarefartygens besättningar nu mera inskrifven i

sjömanshusen; och från dessa härdade besättningar lära befälhafvarne å kopverdifartygen erhålla sitt bästa folk. Under sådana förhållanden torde sötvattens- och östersjöfisket samt hafsfisket vid vestra kusten icke böra anses såsom en och samma näring. För ådagaläggande af hafsfiskets inom Göteborgs och Bohus län ekonomiska betydelse torde jag få åberopa och uppläsa en mig från Landshöfdingen i nämnda län Grefve A. EHRENSVÄRD tillhandakommen statistisk redogörelse eller tablå, så lydande:

Bohusläns hafsfiske 1864 och 1873.

	1864.	1873.	
Storfisket:			
Bankfartyg, mindre ..... st.	62	39	
» större ..... »	63	70	
Besättningar ..... män	1,205	1,127	[1]
Försäljningsvärde, erhållet i första hand ..... R:dr	365,295	653,445	
Vinterfisket: d:o d:o ... »	39,975	116,869	
Makrillfisket:			
Besättningar..... män	——	1,271	
Garnbåtar ..... st.	——	338	[2]
Försäljningsvärde i första hand R:dr	67,770	239,202	
Sillfisket:			
Fångst..... Tunnor	7,374	23,890*)	
Försäljningsvärde i första hand R:dr	37,760	190,280	
Hummerfisket:			
Försäljningsvärde i första hand R:dr	58,206	114,800	
Ostronfisket: d:o d:o »	11,880	10,460	
Hela försäljningsvärdet i första hand ..... »	582,886	1,324,876	

1 De större fartygen använda i proportion ett mindre antal manskap än de smärre fartygen; å dessa utgöres manskapet af 7 till 8 man; å de större af 12 till 13.

2 För 1864 saknas uppgift å garnbåtar och manskap.

*) Sillens ringa värde i Bohuslän emot det, hon har i Östersjön, synes deraf, att under det 23,890 T:r här uppskattas till endast 190,280 R:dr, så »representerade», enligt WIDEGREN, »fångsten vid Gotland 30,700 T:r Sill och Strömming samt 3,195 T:r Torsk ett kapitalvärde af R:dr 545,020». — Se WIDEGREN i FIEDLER'S tidskrift, V. 1, pag. 112.

Af ofvanupptagna 109 st. bankfartyg voro 1874 försäkrade i Göteborgs och Bohus läns fiskareförening 57 st. med redskap för R:dr 262,021,96.

I samma förening voro 1874 försäkrade af ofvan upptagna 338 garnbåtar 99 st. med redskap för R:dr 110,592,50.

Beräknas värdet af hela bankflottan och garnbåtarne efter de i föreningen antagna, mycket låga, värdena, erhålles för *bankflottan med redskap* ett värde af R:dr 500,960: — och för *garnbåtarne med redskap* d:o » » 374,546: —

Äfven i Hallands län är hafsfisket af stor betydenhet samt skänker bergning åt en stor mängd dermed sysselsatta personer.

På grund af hvad sålunda anfördt blifvit, anser jag mig icke kunna understödja Komiterades ofvanomförmälda förslag, att de fiskeriärenden, hvilka Commerce-Collegium för närvarande har att handlägga, måtte varda hänskjutne till Landtbruks-Akademiens Förvaltningskomité.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vidare tillstyrker jag, att, under förutsättning af bifall till sådan Nådig proposition, Eders Kongl. Maj:t, som torde anse den nya Styrelsen böra sättas i vexelverkan med näringarnes idkare, täcktes förklara sig vilja framdeles, efter det styrelsen blifvit i ämnet hörd, bestämma den ordning, hvari ombud för näringarne och yrkesbildningen skola träda i förbindelse med styrelsen och deltaga i dess embetsverksamhet.

Stockholm i Februari månad 1875.

Axel Bergström.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder bifalla hvad föredragande Departementschefen tillstyrkt och hemställt och befallde, att nådig proposition i ämnet, så lydande, som bilagan till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

In fidem

Paul Strandberg.

XVII.

Riksdagens underdåniga skrifvelse (N:o 27), angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel.

S. A. K.

I afseende på regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, innefattande anslagen för *Civildepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändringar, hvilka här nedan omförmälas.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

23:o) Riksdagen, som från 500 kronor till 1,000 kronor höjt det för bekostande af *förste fiskeri-assistentens resor* afsedda belopp, har alltså ökat anslaget till fiskerinäringens understöd med 500 kronor, eller från 18,100 till 18,600 kronor.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 21 maj 1875.

XVIII.

Riksdagens underdåniga skrifvelse (N:o 48), angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette hufvudtitel.

S. A. K.

Vid Riksstatens Sjette hufvudtitel, innefattande anslagen till *Civildepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändringar, hvilka här nedan omförmälas.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

33:o) Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t

föreslagit Riksdagen att, på det Eders Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle anvisa årliga bidrag till aflöning åt *fiskeritillsyningsmän* och fiskodlingsinstruktörer vid de större och vigtigare vattendragen och sjöarna å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrifvande blifvit fastställda, höja ordinarie anslaget »fiskerinäringens understöd» från 18,600 kronor till 38,6000 kronor.

Den rörande detta ämne i statsrådsprotokollet meddelade utredning har emellertid icke synts Riksdagen innebära fullgiltig anledning att redan nu bevilja det för ifrågavarande ändamål äskade anslaget. Riksdagen har nemligen icke kunnat annat än finna det tvifvelaktigt, huruvida dermed något verkligt gagn för fiskerinäringen skulle komma att vinnas, för hvilken uppfattning Riksdagen jemväl hemtat stöd af de olika meningar, som yttrats rörande beloppet af det nu erforderliga anslaget. Enligt Riksdagens förmenande kräfver förevarande ärende ytterligare utredning, på grund hvaraf och då anspråken på anslag för ifrågavarande ändamål otvifvelaktigt kunna, om de en gång godkännas, komma att erhålla vidtomfattande proportioner, det synts Riksdagen mest ändamålsenligt, om, sedan vederbörande landsting och hushållningssällskap fått tillfälle att afgifva yttranden, huruvida de ansåge åtgärder i ofvan antydda hänseenden vara af behofvet påkallade samt vore villiga att dertill lemna bidrag, Eders Kongl. Maj:t täcktes, derest till följd af sålunda inkommande yttranden anledning dertill förefinnes, till en kommande Riksdag göra förnyad nådig framställning i ämnet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 22 maj 1877.

XIX.

Riksdagens underdåniga skrifvelse (N:o 35), angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjette hufvudtitel.

S. A. K.

Vid Sjette hufvudtiteln, innefattande anslagen till *Civildepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändringar, hvilka här nedan omförmälas.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

27:o) Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, på det Eders Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle anvisa årliga bidrag till godtgörelse åt *fiskeritillsyningsmän* och *fiskodlingsinstruktörer* vid de större och vigtigare vattendragen och sjöarne å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrifvande blifvit fastställda, på ordinarie stat bevilja och ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande 40,000 kronor samt förty höja ordinarie anslaget »fiskerinäringens understöd» från 18,600 kronor till 58,600 kronor.

Den i ämnet förebragta utredning har visserligen gifvit ökadt stöd för den åsigten, att den för en betydande del af riket särdeles vigtiga fiskerinäringens upprätthållande och förkofran är väl förtjent af uppmärksamhet; men, enligt Riksdagens förmenande, måste likväl stora betänkligheter uppstå rörande lämpligheten af de nu ifrågasatta åtgärderna; och af de i statsrådsprotokollet åberopade yttrandena framgår jemväl, att tvifvel i sådant hänseende blifvit af flere vederbörande uttryckta. Att spridande af kunskap i till fiskodling hörande ämnen samt om sättet för fiskets rätta bedrifvande måste verka gagnligt och vore eftersträfvansvärdt, lärer icke kunna bestridas; men deremot har det synts Riksdagen i hög grad tvifvelaktigt, huruvida någon väsentlig

och mot kostnaden svarande fördel skulle vinnas genom aflönade tillsyningsmäns polisuppsigt. En dylik tillsyningsman skulle sannolikt af befolkningen allmänt mötas med misstroende och stor obenägenhet att meddela upplysningar, och, vid sådant förhållande, skulle utan tvifvel tillsyningsmannens ansträngningar icke krönas med önskvärd framgång. Dessutom torde, för att öfvervakandet af stadgarna för fiskets bedrifvande skulle blifva verkligt och ej blott skenbart, en så betydlig tillsyningspersonal blifva erforderlig, att det för ändamålet nu äskade anslaget sannolikt mycket snart komme att visa sig alldeles otillräckligt, och, sedan Riksdagen en gång inlåtit sig på att för detta ändamål anvisa medel, kunde den svårligen undgå att derför bevilja de ökade anslag, som komme att erfordras, för att ändamålet ej skulle blifva förfeladt. Till stöd för Riksdagens sålunda uttryckta farhåga, att det nu äskade anslagsbeloppet snart skulle visa sig alldeles otillräckligt, har synts med fog kunna åberopas den omständighet, att Eders Kongl. Maj:t nästlidet år ansett anslaget kunna till en början inskränkas till 20,000 kronor, men redan nu funnit ett dubbelt så stort belopp vara erforderligt.

Med hänsyn ytterligare dertill att, vid en tid, då statsverkets tillgångar synas vara i nedgående och tagas i anspråk för många olikartade och vigtiga behof, nödig omtänksamhet bjuder, att företrädesvis de kostnader, som afse föremål, om hvilkas nödvändighet och ändamålsenlighet meningarne äro väsentligt delade, tills vidare undanskjutas, har Riksdagen funnit sig icke böra Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning bifalla.

28:o) Inom Riksdagen har framställning blifvit gjord angående behofvet af *ändringar i nu gällande fiskeristadga*, dervid hufvudsakligen anförts, dels att bestämmelserna i nämnda stadga icke i alla hänseenden egde den tydlighet, som vore önskvärd, samt i afseende å så väl ortförhållanden som fiskslag vore af allt för generel beskaffenhet, dels ock

att stadgans föreskrifter i allmänhet kunde anses vara af väl prohibitiv natur.

Då en revision af fiskeriförfattningarne i nu antydda rigtning synes önskvärd, får Riksdagen i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta genom sakkunnige personer företaga en fullständig revision af Kongl. fiskeristadgan af den 29 Juni 1852 jemte öfriga författningar, som beröra fiskerinäringen.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Riksdagen framhärdar etc.
Stockholm den 22 Maj 1878.

XX.

Till Göteborgs och Bohus läns Landsting.

Den stora betydelse för länets ekonomiska utveckling, »det yppade ymniga sillfisket» synbarligen erbjuder icke blott med hänsyn till de tillfällen till förkofran, som det medför, utan äfven och framför allt med afseende på den rubbning, det tydligen måste åstadkomma uti länets jemna ekonomiska utveckling både under sin fortgång och kanske än mer vid sitt efter ett fåtal årtionden inträffande upphörande, såväl som den från både nämnda fiskes äldre perioder och från utlandets stora sillfisken förvärfvade erfarenheten att ett dylikt fiskes hela yrkesutveckling och verkningar i ena som andra hänseendet äro beroende af den riktning, näringen från sin början erhåller, och af det sätt, på hvilket det från statens sida administreras, mana till ett framträdande nu i begynnelsen af fiskeperioden från Landstingets sida till att inför Kongl. Maj:t framhålla hvad länets ekonomiska intressen och framtida välfärd med hänsyn till nämnda fiske kräfva.

Redan under förra fiskeperioden, hvars verkningar, för landskapet Bohuslän åtminstone, blefvo så fruktansvärdt olycksdigra, väcktes hos oss förslag om inrättandet af en särskild »Fiskeri-Direction» för Göteborgs och Bohus län, och under innevarande århundrade hafva med tydligaste framgång införts dylika fiskeristyrelser först i Skotland och senare uti Holland för ledandet af den offentliga verksamheten till fiskerinäringens främjande. För vårt stora periodiska sillfiske med dess begränsning till blott en enda af rikets provinser framstår emellertid just till följd af denna begränsning icke allenast behofvet af en *lokal* fiskeristyrelse, sådan som den skotska, utan äfven olägenheterna och faran af dess saknad i långt högre grad, än för exempel i Skotland eller Holland kan vara fallet, ett förhållande, som ytterligare manar till att hos regeringen söka utverka inrättandet af en dylik styrelse, sammansatt af uti näringen intresserade personer och med säte inom länet.

Då nu vidare, såsom ofvan nämnts, vårt stora sillfiske just i början af sin tillvaro kan gifvas den för både länet och landet förmonligaste riktningen för sin utveckling, och då ingen myndighet eller korporation är närmare eller kan med större hopp om framgång göra en framställan om de för nämnda fiskes bästa administration vigtigaste åtgärderna än just Landstinget; så dristar jag mig härmed vördsammast föreslå;

> det måtte Landstinget uti underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t göra hemställan om inrättandet af en särskild fiskeristyrelse för länets hafsfiske med säte inom länet.

Göteborg den 28 Augusti 1882.

Axel Vilh. Ljungman.

XXI.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I alla afseenden skiljer sig Göteborgs och Bohus läns hafsfiske från det i öfriga delar af Sverige förekommande, hvadan antagligt synes att denna för riket och länet så utomordentligt vigtiga näring bäst skulle befrämjas, om den befattning med fiskerifrågor, hvilken hittills varit öfverlemnad åt Kongl. Kommerskollegium, finge, hvad Göteborgs och Bohus län beträffar, öfvertagas af en med länets förhållanden mera bekant lokal styrelse, bestående af i näringen ointresserade, men i fiskerifrågor bevandrade medlemmar. Ännu kraftigare framträder detta länets behof, sedan sillfiske i större skala ånyo börjats och, efter hvad man hoppas, kommer att fortfara under sådan tidslängd som fordom. Erfarenheten från de äldre sillfiskeperioderna har tydligen ådagalagt, att detta fiske, i stället för att åt länet medföra stora förmoner, der åstadkommit elände af mångahanda slag. Det är också otvifvelaktigt, att anledningen härtill i icke ringa mon får sökas i den omständigheten, att ledningen af åtskilliga länets i samband med fisket stående angelägenheter icke var lyckobringande, utan tvärtom egnad att framkalla olyckliga resultat.

Dessa fakta förtjena stor uppmärksamhet och hafva hos länets Landsting framkallat den önskan, att om möjligt kunna, genom anordningar redan i början af sillfiskeperioden, förebygga de ofvan i underdånighet påpekade olägenheterne. Lämpligast torde efter Landstingets förmenande då vara att, med tillgodogörande af erfarenheten från Skotland och Nederländerna, tillsätta en oaflönad nämnd, hvilken borde lemna erforderlig utredning, när Eders Kongl. Maj:t behagade påfordra utlåtande i fiskerifrågor, likasom det borde stå nämnden öppet att sjelf hos Eders Kongl. Maj:t göra underdåniga framställningar och förslag i sådana angelägenheter, som tillhörde nämndens handläggning.

Beträffande sammansättningen af denna nämnd har Landstinget tänkt sig att, om antalet bestämdes till nio personer, tre skulle utses af Eders Kongl. Maj:t, tre af Landstinget och två af Göteborgs stad, hvarjemte länets höfding anses böra vara sjelfskrifven ledamot i nämnden, hvars säte torde varda Göteborg eller Uddevalla.

Skulle Eders Kongl. Maj:t behaga, med bifall till hvad Landstinget nu i underdånighet hemställer, förordna om tillsättande af en dylik nämnd, vågar Landstinget i lika underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes utfärda reglemente för densamma.

Landstinget framhärdar etc.

XXII.

Till Konungen!

Sedan från länets innevarande år församlade Landsting hit inkommit en till Eders Kongl. Maj:t ställd underdånig skrifvelse, innefattande framställning om tillsättande af en Nämnd, som för länet skulle öfvertaga den befattning med fiskerifrågor, hvilken på sätt Landstinget anmärkt hittills tillkommit särskild embetsmyndighet, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härhos underdånigst öfverlemna samma skrifvelse samt dervid såsom eget utlåtande i ämnet anföra följande:

Enligt 22 § af nådiga fiskeristadgan den 29 Juni 1852 kunna öfverenskommelser rörande fiskes ändamålsenliga bedrifvande på så sätt tillvägabringas, att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kallar »delegare i fiskevattnet» till sammanträde inför sig, hvarefter och sedan desse sig yttrat, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande meddelar förordnande i ämnet, deröfver underdåniga besvär kunna hos Eders

Kongl. Maj:t anföras. Denna utväg, den enda fiskeristadgan angifver, är emellertid näppeligen tillämplig, då fråga är om åstadkommande af föreskrifter rörande hafsfisket och allra minst ett stort sillfiske, hvilket, då det stöter till såsom i Bohuslän under de förra så kallade stora sillfiskeperioderna, pågår i en helt annan utsträckning och kräfver en vida kostbarare materiel än något af de fisken, som den åberopade paragrafen synes afse, hvarföre också de högsta bötesbestämmelser, som enligt denna paragraf få meddelas, femtio kronor, skulle ifråga om sillfisket vara fullkomligt overksamma. Af stadgandena i 1 § och 3 § 2 mom. af ofvanberörde författning, att hvarje rikets innebyggare eger frihet att idka och sig till fördel använda fisket i öppna hafvet och vid sådana Kronan tillhöriga hafsstränder samt i saltsjön belägna skär och holmar, hvilka icke till något hemman höra eller under särskilda vilkor innehafvas, äfvensom att i de rikets skärgårdar, der för fångande af sådan hafsfisk, som går till stränderna i stora stimmar, de fiskande af ålder oklandradt fått följa fisken efter dess dref och fiska vid annans strand, dervid ock bör förblifva, torde för öfrigt klarligen följa, att det icke heller varit lagstiftarens mening, att å de fisken, som i nu nämnda lagrum omförmälas, 22 § skulle ega tillämpning, ty att till ett sammanträde inför Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kalla samtlige rikets innebyggare, hvilka i dessa fall äro »delegarne i fiskevattnet», låter sig helt naturligt icke göra. Då således i fiskeristadgan icke omnämnes något sätt, hvarpå åsigterna och önskningarna hos dem, som i saltsjöfisket deltaga eller i deraf beroende näringar äro intresserade, kunna blifva kända och pröfvade, samt hvarken hos Kommunalnämnderna eller Landstinget, såsom de i allmänhet äro sammansatta, kan påräknas något på verklig sakkunskap eller insigt grundadt intresse, som åt deras yttranden i fiskerifrågor förmår gifva någon objektiv betydelse, förefinnes alltså en lucka i gällande lagstiftning, hvilken lucka Landstinget med sin underdåniga

framställning torde hafva afsett att fylla. Då nu, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmenande, den föreslagna Nämnden, om för densamma lämpliga personer stå att erhålla och dess verksamhet begränsas till att, på sätt Landstinget antydt, afgifva yttranden i fiskerifrågor samt henne icke medgifves att, såsom förhållandet är med motsvarande, af Landstinget åsyftade institutioner i Stor-Britannien och Nederländerna, besluta och verkställa åtskilliga ganska genomgripande administrativa åtgärder, kan varda af synnerligt gagn såsom en med Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samverkande rådgifvande korporation, som bör kunna lemna äfven Eders Kongl. Maj:t värdefulla upplysningar i många saltsjö- och sillfisket berörande frågor, beträffande hvilka man icke torde kunna begära, att de centrala myndigheter, som eljest pläga derom yttra sig, skola kunna ega några på praktisk kännedom om näringens eller dess binäringars behof grundade insigter, anser sig derföre Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som icke har något annat att anmärka emot den föreslagna Nämndens sammansättning, än att det möjligen kan möta svårighet att finna åtta personer, hvilka, på samma gång de icke äro i fiskerinäringen på ett eller annat sätt intresserade, kunna anses i dertill hörande frågor bevandrade, böra till den underdåniga framställningen förorda Nådigt bifall; och tillåter sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derjemte att för den händelse, Eders Kongl. Maj:t täcktes finna framställningen vara förtjent af Nådigt afseende, bifoga ett förslag till instruktion för den blifvande Nämnden.

Göteborg å Landskansliet den 11 November 1882.

Alb. Ehrensvärd.

Carl Hafström.

Förslag till Instruktion för Nämnden för saltsjöfisket vid Göteborgs och Bohus läns kuster.

§ 1.

Nämnden utgöres af Landshöfdingen i Göteborgs och Bohus län såsom ordförande samt *åtta* ledamöter, deraf *tre* utses af Oss, *tre* af länets landsting och *två* af stadsfullmäktige i Göteborg; egande Nämnden att inom sig välja en vice ordförande.

Ledamöterna utses för en tid af *fyra* år; dock skall vid Nämndens första sammanträde genom lottning bestämmas, hvilka två ledamöter skola utträda vid slutet af hvartdera af de tre första åren. Afgår ledamot innan den tid, för hvilken han blifvit utsedd, tilländagått, skall den, som i hans ställe kan komma att inträda, tjenstgöra under den tid, som för den afgångne återstått. Nämnden åligge att hvarje år inom Augusti månads utgång hos Vår Befallningshafvande göra anmälan om hvilka ledamöter, som vid det årets slut äro i tur att utträda, äfvensom att, när ny ledamot dessförinnan behöfver utses, derom ofördröjligen underrätta Vår Befallningshafvande, som i begge fallen har att vidtaga nödiga åtgärder, på det Nämnden må hållas fulltalig.

Innan ledamot i Nämndens förhandlingar deltager, skall till densamma af honom aflemnas skriftlig, på heder och tro afgifven försäkran, att han hvarken sjelf eller genom andra idkar eller är delaktig i saltsjö- eller sillfiske, ej heller i dermed samband egande näring, yrke eller företag.

Ärende må icke hos Nämnden till afgörande företagas, såvida ej fem af dess medlemmar, ordföranden eller vice ordföranden inberäknad, tillstädes äro.

§ 2.

Nämnden har sitt säte i Göteborg, men kan, om ordföranden så pröfvar nödigt och på kallelse af honom, för särskildt ärendes utredning sammanträda äfven å annan ort inom länet.

§ 3.

Nämnden, hvars ledamöter såsom sådana icke uppbära arvode eller reseersättning, eger att sjelf antaga sekreterare mot den godtgörelse, som af Landstinget kan varda anslagen.

§ 4.

Nämnden åligge:

att i de saltsjö- eller sillfisket rörande frågor, öfver hvilka Vi finna för godt att höra Nämnden, afgifva underdånigt utlåtande och förslag;

att likaledes yttra sig öfver frågor, som till densamma af Vår Befallningshafvande hänskjutas;

att sjelfmant hos Oss eller Vår Befallningshafvande göra de framställningar i afseende å saltsjö- eller sillfiskets ändamålsenliga bedrifvande, hvartill Nämnden kan finna sig befogad; samt

att efter hvarje års slut inom påföljande April månads utgång till Vår Befallningshafvande såväl ingifva till Oss ställd underdånig berättelse om sina arbeten under det föregående året som ock inkomma med statistisk redogörelse för saltsjö- och sillfisket med tillhörande näringar, hvarvid dock iakttages, att för sillfiske, som börjat det ena året, men slutat först det påföljande, redogörelse afgifves icke för kalenderår utan i ett sammanhang.

§ 5.

Nämnden ege icke att omedelbart meddela några föreskrifter eller att befatta sig med några verkställighetsåtgärder, men kan af de vid fiskerierna i vederbörlig ordning

anställde tjenstemän och betjente äska de muntliga eller skriftliga upplysningar, som Nämnden för visst uppgifvet ändamål må behöfva.

XXIII.

Betänkande och förslag angående Kommerskollegiets indragning eller ombildning, afgifna af de den 2 November 1883 förordnade komiterade.

Till Konungen.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

6:o) Ärenden rörande fiskerinäringen.

Enligt § 2 i kommerskollegiets instruktion, skulle till kollegiets handläggning höra, bland annat, ärenden rörande fiskerierna, hvarunder inbegrepes: frågor om anstalter till fiskeriernas befrämjande, egentligen i Nordsjön och Östersjön, så vidt de kunde afse en särskild näringsgren; kontrollen vid försäljning af fiskvaror; frågor om salterier, trankokerier o. s. v.

Kollegiets åliggande i detta afseende upphörde dock redan till väsentlig del genom den under kollegiets medverkan tillkomna fiskeristadgan af den 29 juni 1852. Efter det sedermera genom nådigt bref till landtbruksakademiens förvaltningskomité den 12 februari 1864 blifvit förordnadt, att, med undantag af det egentliga hafsfisket vid vestra kusterna, vården och tillsynen öfver fisket i rikets sötvatten och vid Sveriges östersjökuster borde uppdragas åt en intendent samt en förste och en andre assistent, hvilka skulle af förvaltningskomitén på förordnande antagas, och emellan hvilka förekommande göromål skulle enligt de af förvaltningskomitén föreslagna bestämmelser fördelas, samt att förvaltningskomitén egde att för dessa tjenstemän, i öfverens-

stämmelse med samma bestämmelser, utfärda instruktioner, har kommerskollegiets befattning med fiskeriärenden blifvit inskränkt till handläggning af sådana ärenden, som röra det egentliga hafsfisket vid vestra kusterna. Under de senare åren har denna kollegiets befattning bestått deruti att, sedan de två särskilda redovisningar, som vederbörande årligen afgifva för de af allmänna medel anvisade bidrag till aflöning af uppsyningsman öfver fisket dels i Göteborgs och Bohus län och dels i Hallands län, inkommit, kollegiet med eget utlåtande öfverlemnar dem till Eders Kongl. Maj:t, hvarjemte kollegiet vid flera tillfällen afgifvit underdåniga utlåtanden i frågor, rörande vesterhafsfisket.

På sätt redan blifvit omnämndt, föreslogo 1874 års komiterade, att enär de flesta ärenden rörande fiskerierna tillhörde landtbruksakademiens förvaltningskomité och derunder lydande fiskeritjenstemän, och det icke kunde vara lämpligt, att förvaltningsbestyr för en och samma näring voro delade mellan olika myndigheter, de få fiskeriärenden, som kollegiet fortfarande hade att handlägga, äfven måtte hänskjutas till förvaltningskomitén. Öfver detta förslag afgaf sedermera förvaltningskomitén underdånigt utlåtande, deruti bland annat erinrades, hurusom till följd af nådig remiss å ett af fiskeri-intendenten framstäldt förslag till instruktion för statens fiskeritjenstemän, förvaltningskomitén redan förut afgifvit underdånigt utlåtande och i detsamma med hänsyn dertill, att handläggningen af talrika rent administriva ärenden beträffande fiskerinäringen till största delen upptoge fiskeri-intendentens tid, uttalat den åsigt, att bemälde intendent uti sin tjenstgöring lämpligen borde direkt underordnas chefen för civildepartementet; och ansåg förvaltningskomitén, som fortfarande vore af samma åsigt, att, i händelse ett sådant underordnande skulle ega rum, ifrågavarande fiskeriärenden borde komma att från kollegiet i första hand öfverflyttas till fiskeri-intendentens handläggning. Derest emellertid den sålunda ifrågasatta förändringen

uti fiskeri-intendentens ställning icke skulle komma till stånd, funne förvaltningskomitén, som förmodade att vid frågor om förändringar i fiskeristadgan m. m. vetenskapsakademien fortfarande komme att höras, intet hinder i öfrigt möta för öfverflyttning på förvaltningskomitén af de fiskerinäringen rörande ärenden, som af kommerskollegiet handlades, helst en sådan öfverflyttning icke föranledde behof af någon förstärkning uti förvaltningskomiténs personal, ej heller något särskildt anslag.

Vid underdånig föredragning den 5 Mars 1875 af komiterades betänkande samt förvaltningskomiténs deröfver afgifna utlåtande förklarade emellertid dåvarande chefen för civildepartementet sig icke kunna biträda hvad komiterade med afseende å fiskeriärendena föreslagit, hvarvid han bland annat anförde, att om också sötvattensfisket och i viss mon äfven östersjöfisket kunde betecknas som binäringar till jordbruket, kunde deremot detsamma icke med lika fog påstås om hafsfisket vid vestra kusterna, hvilket måste betraktas såsom ett fritt och sjelfständigt yrke. Uppsigten öfver ifrågavarande fiske i Göteborgs och Bohus län samt Hallands län utöfvades af en särskildt för ändamålet antagen tillsyningsman, hvilkens aflöning bekostades dels af vederbörande hushållningssällskap och dels medelst anvisade statsbidrag. Denne tjensteman tillhandaginge Konungens befallningshafvande med erforderliga upplysningar vid handläggningen af ifrågavarande fiskeriärenden och emottoge af dem nödiga förhållningsorder, hvilken anordning hade befunnits särdeles lämplig och derför syntes, åtminstone tillsvidare, böra blifva bestående. Om det emellertid skulle anses vara af någon synnerlig vigt att den befattning, som kommerskollegiet, i egenskap af mellaninstans, dittills haft med emottagande från Konungens befallningshafvande och öfverlemnande till Kongl. Maj:t af ofvan omförmälda redovisningar för anvisade statsbidrag, komme att upphöra, syntes dessa redovisningar kunna utan olägenhet från Konungens befallningshafvande

insändas direkt till civildepartementet, äfven om den ifrågasatta åtgärden att ställa fiskeri-intendenten och öfrige fiskeritjenstemän omedelbart under nämnda departement och sålunda medelst tillvägabringa en art byrå för fiskeriärenden icke skulle komma till stånd. Behofvet af att öfver förekommande framställningar om ändringar i gällande lagstadganden rörande vesterhafsfisket infordra kommerskollegits underdåniga utlåtande vore heller icke oafvisligt, enär dylika utlåtanden af Konungens befallningshafvande och vetenskapsakademien syntes kunna göra tillfyllest.

Efter det emellertid frågan om kommerskollegiets ombildning vid 1875 års riksdag förfallit, lades äfven förslaget om ifrågavarande fiskeriärendens öfverflyttning från kollegiet tillsvidare åsido.

Sedan emellertid Eders Kongl. Maj:t den 22 januari 1881 uppdragit åt en komité att företaga en revision af fiskeriförfattningarna, har denna komité i den 3 mars 1883 afgifvet underdånigt betänkande bland annat föreslagit upprättande af en särskild »fiskeristyrelse» med under densamma ställde fiskeri-intendenter och iktyologer, hvarjemte komitén hemstält, att allt som hittills ålegat kommerskollegiet rörande fiskerierna samt landtbruksakademiens förvaltningskomité beträffande fiskeritjenstemännen måtte öfverflyttas på denna styrelse; och borde, enligt komiténs åsigt, en af de fyra ifrågasatta fiskeri-intendenterna få till uppgift inseendet öfver hela vesterhafsfisket, halländska laxfiskena samt fisket i sundet och vid Skånes sydkust *).

Frågan om ett definitivt ordnande af inseendet öfver vesterhafsfisket lärer på grund häraf icke böra förekomma annat än i sammanhang med berörda förslag, hvilket ännu är beroende på Eders Kongl. Maj:ts pröfning. Vid en ombildning af kommerskollegiet torde det dock vara mindre

*) Underdånigt betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. afgifvet den 3 Mars 1883 af särskildt i nåder förordnade kommitterade. Stockholm 1883, sid. 41—45. *(Utg. anm.)*

lämpligt att hos embetsverket bibehålla nu ifrågavarande åliggande, som antagligen i alla händelser inom kort på annan myndighet öfverflyttas.

På grund häraf och då, med undantag för de fall, när särskilda omständigheter föranleda det för handel och näringar inrättade embetsverkets hörande, ifrågavarande utlåtanden, såsom ofvan blifvit antydt, synas äfven af andra redan bestående myndigheter kunna med tillbörlig sakkännedom afgifvas, lärer för närvarande icke någon annan åtgärd i berörda hänseende vara nödig, än att de två särskilda redovisningarna för de af allmänna medel anvisade bidrag till aflöning åt uppsyningsman öfver fisket dels i Göteborgs och Bohus län och dels i Hallands län tills vidare finge af vederbörande insändas direkt till civildepartementet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Underdånigst

ALFR. LAGERHEIM.

ELIS SIDENBLADH. J. SJÖBERG.

EMIL EKMAN. ROB. ALMSTRÖM.

HUGO E. G. HAMILTON.

Stockholm den 12 Mars 1884.

XXIV.

Riksdagens skrifvelse (N:o 49) till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel.

Till Konungen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

14:o) Vidare har Riksdagen — jemväl med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och det

i fråga om anslagstiteln »ålderstillägg» fattade beslut — från och med år 1885 minskat anslaget för »fiskerinäringens understöd» med 1,000 kronor eller det belopp, som för innevarande år är till ålderstillägg anvisadt, så att anslaget från nuvarande 18,600 kronor nedsatts till 17,600 kronor.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Med undersåtlig vördnad.
Stockholm den 11 Maj 1884.

XXV.

Riksdagens skrifvelse (N:o 58) till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel.

Till Konungen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

15:o) Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att Fiskeriintendenten Rudolf Lundberg må ega att från och med innevarande år uppbära första ålderstillägget till den med hans befattning förenade lön eller 500 kronor.

Hvad till stöd för denna framställning anförts har synts Riksdagen gifva vid handen att Fiskeriintendenten Lundberg icke är berättigad att utan Riksdagens särskilda medgifvande komma i åtnjutande af det nu för honom begärda ålderstillägget; och har Riksdagen, med afseende på de angående Lundberg's tjenstgöring meddelade vitsord, medgifvit, att Fiskeriintendenten Rudolf Lundberg må ega att från och med innevarande år 1885 uppbära första ålderstillägget till den med hans befattning förenade lön, eller 500 kronor.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

31:o) I en inom Riksdagen väckt motion har, på anförda skäl, föreslagits, att Riksdagen måtte ställa ett anslag till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för anläggning af för sillfiskebedriftens främjande behöfliga telegraf- eller telefonledningar med tillhörande stationer i bohuslänska skärgården; och då Riksdagen ansett, att genom bristande telegraf- eller telefonstationer i Bohusläns skärgård betydliga förluster förorsakas icke blott för Bohusläns fiskare, utan äfven för den befolkning, som eljes kunde vara i tillfälle att köpa färsk sill, samt att ett dröjsmål med anläggning af sådana stationer sannolikt gör summan af dessa förluster större än hela den ifrågasatta anläggningskostnaden, har Riksdagen, med anledning af berörda motion, såsom extra anslag, att utgå *under år 1885*, till Eders Kongl. Maj:ts förfogande stält högst 24,000 kronor för *anläggning i Bohuslänska skärgården* af för sillfiskebedriftens främjande behöfliga *telegraf- eller telefonledningar* med tillhörande stationer, dock under vilkor, att hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilde till de anläggningar, som med detta anslag utföras, bidraga med minst en fjerdedel af anläggningskostnaden.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Med undersåtlig vördnad.

Stockholm den 18 maj 1885.

XXVI.

Riksdagens skrifvelse (N:o 29) till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Stockholm den 7 juli 1887.

(Införd i hvad den rörer fiskerinäringens understöd uti Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1887, sid. 115—117).

XXVII.

Riksdagens skrifvelse (N:o 67) till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. civildepartementetet.

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens *sjette* hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet, får Riksdagen för Eders Kongl. Maj:t anmäla följande beslut.

Ordinarie anslag.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Landtbruksstyrelsen.

6:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte, med godkännande af det i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1889 intagna förslaget till stat för en landtbruksstyrelse äfvensom af de vilkor och förbehåll, som blifvit föreslagna för åtnjutande af deri upptagna löneförmoner, medgifva, att i riksstaten under sjette hufvudtiteln näst efter anslaget till väg- och vattenbyggnadsstaten uppfördes under benämningen »landtbruksstyrelsen» ett anslag af 29,300 kronor.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

De föreslagna vilkoren och förbehållen för åtnjutande af de i staten uppförda löneförmonerna äro af följande innehåll:

att embets- eller tjensteman vid landtbruksstyrelsen skulle vara underkastad den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen eller eljes i allmänhet kunde vara stadgad, äfvensom, derest i en fram-

tid verkets ställning inom förvaltningen så förändrades, att styrelsen ej längre kunde såsom självständigt embetsverk anses, vara förpligtad att, med bibehållande af den tjenstegrad och aflöning, han innehade, efter den nya arbetsordningen sköta de med tjensten förenade göromål;

att med embete eller tjenst i landtbruksstyrelsen icke finge förenas annan tjenst i rikets, Riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjenstebefattning, med mindre den befunnes icke vara hinderlig för fullgörandet af tjenstgöringen i verket;

att de med hvarje befattning förenade tjenstgöringspenningar finge uppbäras endast för den tid, tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort eller åtnjutit semester, men skulle för den tid, han eljes varit från tjenstgöring befriad, utgå till den, som tjensten förrättat;

att den, som af sjukdom hindrades att sin tjenst förrätta, egde uppbära hela lönen; men att den, som eljes undfinge ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kunde förpligtas att under ledigheten, utöfver sina tjenstgöringspenningar, afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordrades eller eljes pröfvades skäligt;

att vid sjukdomsförfall eller när det erfordrades i följd af embetsresor eller för beredande af semester tjensteman af lägre grad skulle vara skyldig att, om han förordnades till högre befattning inom verket, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjenstgöringspenningar men eljes af deremot svarande belopp i stället för egna tjenstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af tjenst i samma lönegrad vore medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämdes att inträda efter fem år, under vilkor att innehafvaren mera än fyra år af denna tid sjelf med godt vitsord bestridt sin egen, eller på

grund af förordnande annan statens tjenst, dock att dervid icke finge föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan egde rum, efter ytterligare fem år på samma vilkor, under iakttagande, hvad såväl den ena som den andra förhöjningen anginge, att den högre aflöningen ej finge tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjenstetåldern blifvit uppnådd; och borde i fråga om ålderstillägg åt fiskeriinspektören, om till denna befattning nuvarande fiskeriintendenten utnämndes, tillgodoräknas honom den tid, han såsom fiskeriintendent tjenstgjort;

att embets- eller tjensteman skulle, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjensten afgå, Eders Kongl. Maj:t eller styrelsen, der det tillkommer denna att afskedet utfärda, dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigande pröfvades kunna i tjensten på tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kunde finnas villig i densamma qvarstå; samt

att semester finge, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kunde ega rum, åtnjutas af styrelsens chef, fiskeriinspektören samt byråingeniör under en och en half månad samt af sekreteraren en månad årligen.

I fråga om kostnaden för det nya embetsverkets inrättande, har, såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, departementschefen vid ärendets föredragning anfört, att, ehuru staten för landtbruksstyrelsen slutade på en summa af 29,300 kronor, anslagen till statsverkets utgifter dock icke behöfde med motsvarande belopp förhöjas. Såsom förut angifvits, skulle nemligen, derest den föreslagna styrelsen komme till stånd, fiskeriintendentens befattning komma att indragas. Då för denna befattning vore å anslaget till »fiskerinäringens understöd» anvisadt dels såsom arvode ett belopp af 4,000 kronor och dels såsom ersättning för rese-

kostnader en summa af högst 1,500 kronor för år, skulle detta anslag kunna minskas med nämnda belopp, tillhopa 5,500 kronor, hvaremot ersättningen till fiskeriinspektören för dennes resor, likasom jemväl reseersättningar till öfrige tjenstemän inom styrelsen, borde, i likhet med hvad förhållandet i allmänhet vore i afseende å andra dylika ersättningar åt tjenstemän under civildepartementet, bestridas från sjette hufvudtitelns förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar. Från sjette hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg borde ock ålderstilläggen till landtbruksstyrelsens tjenstemän utgöras. Någon förhöjning i dessa båda anslag syntes dock icke häraf böra föranledas.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Det olämpliga deri, att landtbruksakademiens förvaltningskomité med dess för rent vetenskapliga uppgifter afpassade organisation utöfvar den centrala administrationen i frågor, som röra jordbruket och landtmannanäringarne, ligger, enligt Riksdagens förmenande, i så öppen dag, att någon tvekan ej kan förefinnas om önskvärdheten af en förändring härutinnan. Då Riksdagen derjemte till fullo delar de i statsrådsprotokollet uttalade betänkligheterna mot att förlägga nämnda administration till någon redan befintlig myndighet, har förslaget att för ifrågavarande ärendens behandling skapa ett fristående embetsverk synts under nuvarande förhållanden vara den lämpligaste utvägen, helst Riksdagen, i öfverensstämmelse med den uppfattning departementschefen synes omfatta, anser frågan om bildandet af ett särskildt departement för näringarne vara tills vidare undanskjuten.

Den för den nya myndigheten föreslagna organisationen har jemväl synts Riksdagen ändamålsenlig och mot de för styrelsens embets- och tjenstemän ifrågasatta aflöningsförmoner liksom mot de vilkor och förbehåll, hvarunder dessa skulle åtnjutas, har Riksdagen icke funnit anledning till annan afvikelse från hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, än

att *dels* aflöningen för fiskeriinspektören och de två byråingeniörerne, af Eders Kongl. Maj:t föreslagen till lön 3,000 kronor, tjenstgöringspenningar 1,500 kronor och två ålderstillägg å 500 kronor hvartdera, synts skäligen kunna nedsättas med 500 kronor för dem hvar å lönen och således, med ålderstilläggens bibehållande, bestämmas till lön 2,500 kronor och tjenstgöringspenningar 1,500 kronor, hvarigenom statens slutsumma minskas från 29,300 kronor med 1,500 kronor till 27,800 kronor; *dels* ock pensionsåldern för öfverdirektören och chefen ansetts lämpligen kunna inträda redan efter uppnådda minst 30 tjenstår.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Fiskerinäringens understöd.

10:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1889 föreslagna förändringar i dispositionen af anslaget till »fiskerinäringens understöd», höja nämnda anslag från dess nuvarande belopp, 17,600 kronor, till 42,000 kronor, eller med 24,400 kronor.

Hvad i statsrådsprotokollet anförts till stöd för en ökning i det under förevarande anslagstitel uppförda anslag synes Riksdagen till fullo ådagalägga behöfligheten af anslagets förhöjning. I betraktande af den stora betydelse, särskildt Nordsjö-fisket under de senare åren erhållit, kan det belopp, hvarmed Eders Kongl. Maj:t funnit anslagstiteln böra ökas, icke heller anses för högt.

Riksdagen har alltså ansett sig böra bifalla Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, dock med uttalande af den uppfattning, att medlen i första hand böra användas till de praktiska behofvens tillgodoseende och icke utan Riksdagens vidare hörande till fortgående statistiska arbeten.

Med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1889 föreslagna förändringar i

dispositionen af anslaget till »fiskerinäringens understöd», har Riksdagen för den skull höjt nämnda anslag från dess nuvarande belopp, 17,600 kronor, till 42,000 kronor, eller med 24,400 kronor*).

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Stockholm den 15 Maj 1889.

Med undersåtlig vördnad.

XXVIII.

OSCAR etc. — — —

Vår ynnest etc. — — — Sedan VI enligt nådiga bref den 13 Juli och den 16 December 1887 samt den 9 November 1888 anvisat till arvode och båtlega för hvart af åren 1887, 1888 och 1889 åt tillsyningsmannen vid fiskerierna inom Göteborgs och Bohus län ett belopp af tillhopa 2,000 kronor,

så hafven I, enligt hvad Vårt och Rikets Kommerskollegium i skrifvelse den 8 nästlidne November i underdånighet anmält, till bemälda Kollegium insändt dels med skrifvelse den 9 nästförutgångne September en af Fiskeritillsyningsmannen, Filosofie Doktorn A. H. Malm afgifven, af åtskilliga tabeller åtföljd berättelse, innefattande redo-

---

*) Bilagor till Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statsverket år 1889. Sjette Hufvudtiteln, sid. 61. »Såsom jag under anslagstiteln »Landtbruksstyrelsen» anmärkt, blifva, i händelse af bifall till hvad jag under nämnda anslagstitel hemstält, de belopp, som under nu förevarande anslagstitel äro anvisade dels såsom arvode till en fiskeriintendent, 4,000 kronor, dels såsom ersättning till resekostnader åt denne tjensteman, 1,500 kronor, eller tillhopa 5,500 kronor icke vidare under denna anslagstitel behöfliga. Derest dessa anvisningar, utan minskning af anslagstitelns slutsumma, från anslagstiteln uteslutas — hvarom jag nu tillåter mig att framställa förslag — och deras belopp sålunda blifver för andra ändamål disponibelt, skulle den erforderliga tillökningen i anslagstitelns slutsumma blifva 24,500 kronor och slutsumman komma att uppgå till 42,100 kronor, hvilket belopp dock lämpligen torde kunna afjemnas till 42,000 kronor.»

(Utg. anm.)

görelse för stor- och makrillfiskena under kalenderåret 1888, vinter-, sill- och skarpsillfiskena under vintermånaderna 1888—1889, hummer- och ostronfiskena under de för dessa fisken tillåtna tider från hösten 1888 till våren 1889 äfvensom uppgifter angående lax- och strandfiskena, dels ock med skrifvelse den 7 påföljande Oktober landränteriets af verifikationer åtföljda räkning öfver de för år 1888 för ofvanberörda ändamål anslagna medel, utvisande att desamma blifvit till MALM utbetalda, och hafven I uti först nämnda skrifvelse, med tillkännagifvande dels att behofvet af en tillsyningsman vid länets fisken äfven för nästkommande år förefunnes, dels ock att länets hushållningssällskap för samma år beviljat i anslag till fiskerinäringen i allmänhet 6,500 kronor och till Edert förfogande för ordnande af tillsyn öfver fisket och till insamlande af statistiska uppgifter angående detsamma 1,500 kronor, begärt att Kommerskollegium måtte hos Oss göra framställning om anvisande för år 1890 af arvode och båtlega åt tillsyningsmannen och i sådant afseende föreslagit att, enär de belopp, hvarmed tillsyningsmannens arvode och båtlega för närvarande af statsmedel utginge och hvilka bestämts, innan det stora bohuslänska sillfisket med deraf följande göromål tagit sin början, arvodet till 1,500 kronor och båtlegan till 500 kronor, numera vore för sina ändamål otillräckliga, samma arvode och båtlega måtte för 1890 höjas, arvodet till 2,700 kronor och båtlegan till 800 kronor; hvarjemte I hemställt, att tillsyningsmannen vid länets hafsfisken hädanefter måtte få benämnas fiskeriintendent;

och har Kommerskollegium för egen del, med afseende å hvad I anfört om behofvet jemväl för nästkommande år af en tillsyningsmans anställande vid länets hafsfisken, hemställt, det Oss täcktes, i likhet med hvad förut egt rum, äfven för år 1890 anvisa medel till arvode och båtlega åt en sådan tillsyningsman, men beträffande beloppet af anslaget förklarat sig icke vara i tillfälle att derom afgifva

något omdöme, utan hänvisat till hvad I uti sådant hänseende anfört.

Då Vi nu I nåder låtit detta ärende Oss föredragas, hafve Vi beträffande frågan om anslag till tillsyningsmannen vid fiskerierna inom Göteborgs och Bohus län funnit godt att åt bemälde tillsyningsman för år 1890 anvisa tvåtusen kronor såsom arvode och femhundra kronor såsom båtlega, eller tillsammans tvåtusenfemhundra kronor, att af Vårt Statskontor, uppå vederbörlig reqvisition, utbetalas.

Vidkommande framställningen om förändrad benämning för fiskeritillsyningsmannen hafve Vi funnit samma framställning innefatta ett ämne, hvarmed Vi icke taga befattning. Hvilket, älvensom att nådigt bref till Statskontoret nu afgår, Eder till kännedom och efterrättelse härigenom i nåder meddelas, hvarjemte de af Kommerskollegium insända verifikationer till landtränteriets ofvanomförmälda räkning härmed till Eder återställas. Stockholms slott den 20 December 1889.

OSCAR.

V. L. Groll.

Till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län, angående anslag till arvode och båtlega åt tillsyningsmannen vid fiskerierna inom länet.

XXXIX.

Riksdagens skrifvelse (N:o 55) till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. civildepartementet.

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens *sjette* hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet, får Riksdagen för Eders Kongl. Maj:t anmäla följande beslut.

Fiskerinäringens understöd.

6:o) Eders Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit, *dels* att förste fiskeriassistentens lön måtte för tiden från och med år 1891 bestämmas till 2,000 kronor, motsvarande sammanlagda beloppet af den nu till honom anslagna lön 1,500 kronor, och det till honom på grund af kongl. brefvet den 24 mars 1876 utgående arvode, 500 kronor; *dels ock* att Riksdagen måtte medgifva, att såväl förste som andre fiskeriassistentens lön finge, efter innehafvarens af sådan befattning väl vitsordade tjenstgöring såsom fiskeriassistent under en tid af fem år, höjas med 500 kronor, efter tio års sådan tjenstgöring med ytterligare 500 kronor och efter dylik tjenstgöring under femton år med ytterligare 500 kronor, med iakttagande, hvad hvarje af dessa förhöjningar anginge, att den högre aflöningen ej finge tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjenstеåldern blifvit uppnådd, samt med rätt för de nuvarande innehafvarne af dessa befattningar, förste fiskeriassistenten Filip Trybom och andre fiskeriassistenten Johan Viktor Wahlberg, att i fråga om dylikt tillägg tillgodogöra sig den tid efter 1874, de innehaft sina befattningar.

Genom hvad till statsrådsprotokollet blifvit erinradt synes det Riksdagen vara till fullo ådagalagdt, att en förbättring i fiskeriassistenternes nuvarande aflöningsförmoner är af rättvisa och billighet påkallad; men det förslag, Eders Kongl. Maj:t i sådant afseende nu framstält, har Riksdagen dock icke kunnat till alla delar biträda. Enligt Riksdagens förmenande skulle nemligen den förhöjning, som, derest förslaget i dess helhet blefve bifallet, komme att inträda uti de båda ifrågavarande tjenstemännens aflöning, blifva allt för stor. Hvad särskildt den nuvarande andre assistenten angår, skulle denne sålunda på grund af det antal

tjenstår, han enligt förslaget egde att tillgodoräkna sig, redan från löneförbättringens början komma i åtnjutande af alla de tre ifrågasatta ålderstilläggen och i följd häraf på en gång få sina löneinkomster fördubblade; men en så betydande tillökning i bemälde tjenstemans aflöningsförmoner torde icke skäligen kunna anses af omständigheterna påkallad. Riksdagen föreställer sig i sjelfva verket, att andre assistentens anspråk på löneförbättring må kunna anses vara tillgodosedt derigenom att han berättigas att uppbära det första af de för honom föreslagna ålderstilläggen. Den förste assistentens löneförmoner anser Riksdagen deremot böra sättas något högre än den andre assistentens, helst det belopp af 500 kronor, hvarmed den förres lön enligt Eders Kongl. Maj:ts proposition skulle komma att öfverstiga den senares, efter hvad i statsrådsprotokollet meddelats, egentligen torde få anses tillkomma honom såsom särskild ersättning för den undervisning, han är skyldig meddela åt elever vid de inom riket befintliga fiskodlingsanstalterna. Riksdagen har derför åt förste assistenten anvisat två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, att utgå det första efter fem och det senare efter tio års tjenstgöring.

Riksdagen, som deremot icke har något att erinra vare sig mot förslaget, att de båda nuvarande innehafvarne af assistentbefattningarna skola i fråga om ålderstillägg få tillgodoräkna sig den tid efter år 1874, de innehaft sina befattningar, eller mot förslaget, att förste assistentens lön bestämmes till 2,000 kronor, motsvarande sammanlagda beloppet af den nu till honom anslagna lön och det till honom utgående arvode, får alltså anmäla,

att Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning på det sätt af Riksdagen bifallits, att Riksdagen *dels* beslutit, att förste fiskeriassistentens lön må för tiden från och med år 1891 bestämmas till 2,000 kronor, motsvarande sammanlagda beloppet af den nu till honom anslagna lön, 1,500 kronor, och det till honom på grund af kongl. brefvet den

24 mars 1876 utgående arvode, 500 kronor, *dels ock* medgifvit, att förste fiskeriassistentens lön må, efter innehafvarens af sådan befattning väl vitsordade tjenstgöring såsom fiskeriassistent under en tid af fem år, höjas med 500 kronor och efter tio års sådan tjenstgöring med ytterligare 500 kronor, samt att andre fiskeriassistentens lön, 1,500 kronor, må efter innehafvarens af sådan befattning väl vitsordade tjenstgöring under en tid af fem år, höjas med 500 kronor, med iakttagande, hvad hvarje af dessa förhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, den stadgade tjensteåldern blifvit uppnådd, samt med rätt för de nuvarande innehafvarne af dessa befattningar, förste fiskeriassistenten Filip Trybom och andre fiskeriassistenten Johan Viktor Wahlberg, att i fråga om dylikt tillägg tillgodoräkna sig den tid efter 1874, de innehaft sina befattningar.

7:o) I fråga om fiskerinäringens befrämjande hafva i särskilda motioner följande förslag inom Riksdagen blifvit framställda:

dels att Riksdagen måtte till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett belopp af 200,000 kronor, i ändamål att på billigaste möjliga vilkor deraf lemna lån åt behöfvande fiskare för inköp af tidsenliga fiskebåtar eller redskap och anläggande af salterier eller andra dermed jemförliga inrättningar, äfvensom bestämma, att ansökningar om undfående af sådana lån skulle pröfvas såväl af lokalkomitéer, hvilka Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inom de respektive länen utsett, som ock af bemälde Befallningshafvande, hvarefter fördelningen skulle af Eders Kongl. Maj:t verkställas;

dels att Riksdagen måtte bevilja ett anslag af 8,000 kronor eller det mindre belopp, som kunde anses tillräckligt, att användas till arvoden åt en komité, som skulle erhålla uppdrag att undersöka anledningen till de missgynnande

konjunkturer, hvarmed den bohuslänska sillfiskebedriften trycktes, samt att afgifva förslag till de åtgärder, som borde ifrågakomma för afhjelpandet af sagda ogynsamma förhållanden;

dels att Riksdagen, med syfte att åstadkomma och understödja försäkringsföreningar för fiskemateriel, måtte höja det nuvarande reservationsanslaget till fiskerinäringens understöd med 25,000 kronor; samt

dels att Riksdagen måtte *så väl* på extra stat 1891 anvisa 48,000 kronor, att ställas till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för att med 3,000 kronor tilldelas de landsting eller hushållningssällskap, med undantag af dem, som förefinnes i Kronobergs, Jönköpings, Skaraborgs, Örebro, Vestmanlands, Elfsborgs, Vermlands, Kopparbergs och Jemtlands län, som ettdera eller gemensamt med minst 1,000 kronor bidroge till fiskerinäringens understödjande inom sitt område, med rätt för landstinget eller hushållningssällskapet att af det sålunda dem tillkommande belopp utdela 2,000 kronor, jemte 500 kronor af det dem gifna anslag, såsom understöd utan återbetalningsskyldighet till enskilde eller föreningar, som idkade fiske och vore i behof af understöd till anskaffande af fiskeredskap och båtar eller andra för fisket nödiga åtgärder, såsom salterier, eller för transport af den erhållna fångsten, och återstoden, 1,000 kronor, jemte 500 kronor af de af landsting eller hushållningssällskap tillsammans eller ensamt anvisade 1,000 kronor, såsom lån för fiskerinäringens enahanda befrämjande, att återbetalas under de närmaste fem åren med en femtedel årligen, dock utan ränta; *som ock* i sammanhang dermed besluta, att de vilkor, som borde iakttagas, då understöd utan återbetalningsskyldighet meddelades, och de, som borde stadgas för den afsedda utlåningen, borde af landstinget, derest det ensamt lemnat bidraget, 1,000 kronor, eller af hushållningssällskapet, om det så gjort, eller af begge gemensamt, om begge dertill bidragit, bestämmas, samt att alla de åtgärder,

som med medlens utdelande och utlånande erfordrades, borde på enahanda sätt handhafvas, dervid som förberedande nämnd härtill skulle utväljas lämpliga personer, minst en för hvarje härad inom landstingets eller hushållningssällskapets område, hvilka skulle vid gemensamt sammanträde afgifva yttrande öfver de ansökningar, som inkommit dels om understöd utan återbetalningsskyldighet och dels om lån, hvarefter ansökningarna borde vid landstinget eller vid allmän sammankomst med hushållningssällskapet pröfvas och afgöras, med iakttagande att, om ansökningarna komme att pröfvas af både landsting och hushållningssällskap och de dervid stannade i olika beslut, landstingets mening borde gälla som afgörande.

Af motionerna framgår, att, ehuru de särskilda motionärerne föreslagit i viss mon olika åtgärder till befrämjande af fiskerinäringen, de likväl alla äro öfverens derutinnan, att staten bör på ett mera kraftigt sätt, än hittintills skett, söka befordra den ifrågavarande näringens intressen. I sjelfva verket torde också en med motionärernes i detta hänseende likartad uppfattning under senare tiden allt mera gjort sig gällande inom landet. Af åtskilliga omständigheter att döma, synes nemligen den öfvertygelsen blifvit allt allmännare, att, derest tjenliga åtgärder vidtoges, fiskerinäringen skulle kunna blifva af ojemförligt större betydelse för vårt land, än den för närvarande är. Riksdagen hyser också denna öfvertygelse, i följd hvaraf Riksdagen äfven håller före, att det anslag, hvarmed staten understödjer näringen i fråga, jemväl efter den vid senaste riksdag vidtagna förhöjningen i beloppet, är allt för ringa, en uppfattning, hvars riktighet synes Riksdagen bekräftas bland annat deraf att vårt grannland Danmark, hvars fisken dock anses ega mindre värde än våra, för näringens befrämjande offrar ojemförligt större belopp.

Riksdagen, som emellertid icke ansett sig kunna bifalla någon af de framlagda motionerna, hyser deremot den upp-

fattning, att det med motionerna afsedda syftet, eller fiskerinäringens befrämjande, af Riksdagen under nuvarande förhållanden bäst befordras genom att Riksdagen fäster Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten deraf, att omförmälda näring må i högre grad, än hvad för närvarande är förhållandet, af staten understödjas, äfvensom i sammanhang dermed anhåller, att Eders Kongl. Maj:t, efter det vederbörlig utredning i ämnet verkstälts, dervid de i motionerna framhållna omständigheter och behof lära blifva föremål för närmare pröfning, täcktes för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill omständigheterna kunna föranleda. En sådan utredning, som synes Riksdagen böra kunna ske genom vederbörande embetsmyndigheter, torde icke böra föranleda hvarken nämnvärda kostnader eller tidsutdrägt.

Under åberopande af hvad nu blifvit anfördt, får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes efter behörig utredning taga i öfvervägande, hvilka åtgärder till fiskerinäringens befrämjande, särskildt i de af motionärerna föreslagna syften, böra vidtagas, samt om möjligt till nästinstundande Riksdag inkomma med de framställningar i ämnet, hvartill ärendets pröfning kan föranleda.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Stockholm den 19 maj 1890.

Med undersåtlig vördnad.

XXX.

OSCAR etc.

Vår ynnest etc. Uti underdånig skrifvelse den 29 Mars innevarande år hafven I, under framhållande deraf, att det skulle lända till fiskerinäringens höjande och befordran, derest inom riket upprättades en fiskodlingsanstalt med tillhörande dammar för kläckning och uppfödande af laxöring,

ål, gös och braxen med flere arter insjöfisk samt kräftor, gjort framställning om anordnande vid Finspångs bruk i Rösinge socken af Östergötlands län af en dylik anstalt jemte dermed förenad biologisk anstalt för anställande af vetenskapliga undersökningar med praktiskt syfte rörande fiskerinäringen, hvarvid I, med öfverlemnande af en utaf O. Eriksson upprättad plan med tillhörande kostnadsförslag, hufvudsakligen anfört, att I med aktiebolaget Finspångs styckebruk, såsom egare af Finspångs bruk och jordegendom, inledt underhandlingar om upplåtande af erforderligt område för ifrågasatta anläggning, hvartill bolaget förklarat sig villigt; att Finspångs läge i närheten af ångbåts- och jernvägsstation vore synnerligen lämpligt för anläggning af en anstalt af ifrågavarande beskaffenhet, enär egendomen, belägen ej långt från sjön Glan, omgåfves af mindre skogssjöar, af hvilkas olika vattenförhållanden åtskillig erfarenhet för fiskodlingen säkerligen stode att vinna;

att ifrågakomna fiskodlingsanstalt skulle bestå dels af en kläckningsanstalt med tillhörande dammar, hvilkas antal I ansågen böra till en början begränsas till fem, och hvilka dammar skulle användas till uppfödnings- och lekdammar för hvarjehanda fiskarter, dels ock af en biologisk anstalt;

att för anläggning och begagnande af förberörda fem dammar borde för anstaltens räkning betingas upplåtelse af nyttjanderätt såväl till den nedanför stora Hagdammen befintliga dalsänkan, som ock till vattnet i nämnda dam samt den ofvanför liggande stora Hagkällan;

att såväl kläckningsanstalten, som den biologiska anstalten skulle inrymmas i en något större byggnad, i hvars närhet en för båda gemensam uthusbyggnad skulle uppföras;

att en härför synnerligen lämplig byggnadsplats funnes på en udde invid den s. k. stora Hagdammen vid Finspång i närheten af den nu för fiskodling begagnade stora Hagkällan, belägen så högt öfver den föreslagna byggnadsplatsen

att vattnet utan svårighet kunde pressas ända upp till taket i den tillämnade kläckningsanstalten;

att kostnaden för ifrågavarande byggnader med nödiga rörledningar och kaminer m. m., men utan kläckningslådor och möblering, skulle enligt förberörda kostnadsförslag utgöra för hufvudbyggnaden 3,331 kronor 8 öre och för uthusbyggnaden 559 kronor 50 öre eller tillhopa 3,890 kronor 58 öre;

att för den första uppsättningen af kläckningslådor erfordrades 600 kronor, deri inberäknadt kostnaden för romtransportlådor och dylikt;

att för möbleringen af det vetenskapliga arbetsrummet samt rummen i öfre våningen kostnaden uppginge till 475 kronor; att för den vetenskapliga undersökningsanstalten behöfde anskaffas några mindre arbetsaqvarier, ett medelstort mikroskop med tillhörande apparat samt en s. k. mikrotom för verkställande af snitt för mikroskopiska undersökningar, för tillsammans 575 kronor äfvensom en roddbåt för 50 kronor, hvadan alltså det för anstaltens anläggning, möblering och utrustning erforderliga belopp uppginge till 5,590 kronor 58 öre, hvartill komme kostnaden för anläggning af fem fiskdammar, efter ett pris af 200 kronor för hvarje, med 1,000 kronor, eller tillsammans 6,590 kronor 58 öre;

att beträffande den för anstalten erforderliga mark, hvilken funnes upptagen å ofvan omförmälda plan, densamma innehölle en areal af omkring en hektar; och hade bolaget, som egde marken, förklarat sig villigt att emot en årlig afgäld af 25 kronor förutom vissa andra vilkor af mindre vigt under en tid af 49 år för det afsedda ändamålet upplåta nyttjanderätten dertill åt staten; samt

att vidkommande slutligen den antagliga kostnaden för anstaltens drift, I ansågen att till en föreståndare och biträden åt honom erfordrades förutom fri bostad för föreståndaren jemte vedbrand tillhopa 1,000 kronor; samt att kostnaderna för anstaltens drift i öfrigt, hvilka kostnader

under olika år kunde vexla alltefter som anstaltens verksamhet utvecklades eller utgifterna för densamma i större eller mindre mon betäcktes genom inkomster medelst försäljning af fiskrom, yngel och matnyttig fisk, icke borde beräknas lägre än till 1,000 kronor för år, hvarmed då äfven det årliga arrendet för den upplåtna marken kunde bestridas; hemställande I, på grund af hvad sålunda blifvit anfördt, att Oss täcktes, jemte godkännande af den för ifrågakomna anstalt upprättade plan, anvisa dels till anordnande af fiskodlingsanstalten med dertill hörande biologiska anstalt ett belopp af 6,590 kronor 58 öre att af Eder i mon af behof lyftas, dels ock för anstaltens drift under innevarande och nästkommande år från den tid anstaltens verksamhet toge sin början 2,000 kronor för år, äfvensom bemyndiga Eder att uppgöra och å Våra och kronans vägnar underteckna kontrakt om förvärfvande af nyttjanderätt till den för anstalten erforderliga mark äfvensom i öfrigt vidtaga de för anstaltens ordnande nödiga åtgärder.

Vid underdånig föredragning af detta ärende hafve Vi funnit godt bemyndiga Eder att upprätta och anordna den ifrågasatta anstalten i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Eder afgifna förslag, för hvilket ändamål I jemväl egen att å Våre och kronans vägnar för ett årligt arrende af högst tjugufem kronor genom kontrakt, som vederbörligen intecknas, sluta aftal med egaren af Finspång om nyttjanderätt under femtio år till den mark och det vatten, som enligt planen för anstalten erfordras, i hvilket kontrakt bör intagas förbehåll för kronan att före nämnda tids utgång få afstå från arrendet sex månader efter derom å kronans sida gjord uppsägning; och hafve Vi tillika funnit godt dels anvisa till Edert förfogande, att i mon af behof lyftas, ej mindre för anstaltens inrättande och anordnande ett belopp af sextusen femhundranittio kronor att utgå med högst etttusen kronor under innevarande år och med återstoden under år 1891, än äfven för bestridande af kostnaderna för

anstaltens underhåll och drift under sistnämnda år högst ett tusen kronor, dels ock förordna, att I skolen före ingången af 1892 och sedermera, så länge anstalten för ändamålet begagnas, före hvarje års utgång underställa Vår pröfning förslagsberäkning öfver inkomster och utgifter vid anstalten för det kommande året. Hvilket Vi, som nu aflåte nådigt bref i ämnet till Vårt Statskontor, Eder till svar och efterrättelse härigenom i nåder meddele, hvarjemte den af Eder insända plan med tillhörande kostnadsförslag återställes.

Stockholms Slott den 5 September 1890.

OSCAR.

V. L. Groll.

Till Landtbruksstyrelsen.

XXXI.

Till Konungen.

Med öfverlemnande af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 19 Maj innevarande år har Eders Kongl. Maj:t i nådigt bref den 29 påföljande Augusti anbefalt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att afgifva underdånigt yttrande och förslag beträffande åtgärder, som till fiskerinäringens befrämjande borde vidtagas beträffande kustfisket utefter Göteborgs och Bohus län.

Till underdånigt fullgörande af nämnda nådiga befallning har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett sig böra höra Intendenten vid hafsfisket i länet för vinnande af erforderlig utredning i ämnet; och sedan bemälde Intendent till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inkommit med utlåtande i frågan, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande funnit sig böra inskränka sitt yttrande till åberopande af innehållet i Intendentens till Eders Kongl.

Maj:ts Befallningshafvande ställda skrifvelse, hvilken härhos i underdånighet bifogas. Göteborg, å Landskansliet, den 14 November 1890.

G. Snoilsky.

Henr. Westin.

Bilaga.

Till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande öfver Göteborgs och Bohus län.

I enlighet med mig lemnad föreskrift af den 13 September 1890 att afgifva yttrande och förslag beträffande de åtgärder, som böra vidtagas till fiskerinäringens befrämjande, särskildt med afseende på Göteborgs och Bohus läns hafsfiske och de syften, som angifvas uti en skrifvelse, som Kongl. Maj:t mottagit från Riksdagen den 19 sistlidne Maj, har jag äran anföra följande.

Riksdagens skrifvelse innehåller förslag till

1:o) Lånefond för fiskare, bildad af statsmedel;

2:o) Komité för att undersöka de missgynnande konjunkturer, hvarmed den bohuslänska sillfiskebedriften tryckes, och afgifva förslag till afhjelpande deraf;

3:o) Försäkringsförening för fiskemateriel;

4:o) Anslag för 1891 af 3,000 kronor till hvartdera af vissa landsting eller hushållningssällskap att dels utdelas såsom understöd åt fiskeriidkare, dels utlånas för fiskerinäringens befrämjande.

Förslagen skola här beröras i omvänd ordning mot den, hvari de framkommit.

Fjerde förslaget.

Om det fjerde förslagets förra del afsåge understöd åt mycket fattiga, på det att de genom små- och strandfiske måtte kunna skaffa sig nödtorftigt uppehälle, skulle den före-

slagna summan kunna verka mycket godt för det mindre antal fiskare, den till tillräckligt stor del kunde träffa. På detta läns fiskerinäring i detta ords egentliga bemärkelse kan den icke utöfva något nämnvärdt inflytande, ty så storslagen är denna näring och så dyrbar den redskap, som användes å densamma. (Den senast offentliggjorda berättelsen om länets hafsfisken bilägges för att ådagalägga detta).

Det fjerde förslagets andra del om att utlåna 1,000 kronor och det tillägg dertill, som landsting eller hushållningssällskap skulle vilja lemna, eger icke heller nog betydelse.

Tredje förslaget.

Försäkringsföreningar för fiskebåtar och fiskefartyg med tillhörande redskap har länet trenne, nemligen:

Göteborgs och Bohus läns fiskareförening,

Öckerö sockens fiskareförening och

Styrsö enskilda assuransförening.

Den förstnämnda af dessa föreningar står öppen för fiskeriidkare från hela länet och anlitas mest af storsjöfiskefartyg. De båda sistnämnda föreningarne afse hvar sin socken och anlitas mest för det af dessa socknar mycket idkade Kattegattsfisket.

Med dessa tre försäkringsföreningar för båtar och redskap är behofvet af dylika uppfyldt för detta län.

Andra förslaget.

Då det stora bohuslänska vintersillfisket började 1877—78 samt under dess första årgångar, troddes allmänt, att sillen borde fiskas med vadar, och en myckenhet af denna redskap, dyr både till inköp och underhåll, anskaffades längs länets hela kust. En sillvad kostar i medeltal 3,000 kronor. Erfarenheten har sedan visat, att för saltningsändamål är sättgarnfisket att föredraga, emedan garnen fånga endast den bättre sillen, och detta slags redskap är jemförelsevis billig. Garn finnas numera också längs länets hela kust. Dock egnar sig nästan aldrig en och samma

fiskare samtidigt åt både vad- och garnfiske. Sättgarnfisket är lönande öfverallt, vadfisket i stor skala deremot endast i de trakter, der afsättning finnes åt dem, som handla med färsk sill på in- och utlandet, samt der guanofabrikerna äro belägna. På ett par orter blifver visserligen äfven vadsill i större partier saltad, mest för Ryssland, men tull och konkurrens med andra länders sill hindra denna affär att taga så stora dimensioner, att den kunde blifva allmän. På grund af dessa förhållanden finnas kuststräckor, som från tidigare år innehafva och ännu begagna vadar, utan att ega tillfälle till annan afsättning för vadsillen än åt traktens landtbor, som begagna denna sill till gödsel, och för dessa vadfiskare äro konjunkturerna till den grad tryckande, att de göra riktigast i att öfvergifva vadfisket och slå sig på garnfisket, åtminstone tills nya kommunikations- och dermed nya handelsförhållanden uppstå i deras trakt. Också försiggår en sådan öfvergång så småningom*).

Under de senare årens höstar fiskas sill längre från land med drifgarn, men åtminstone ännu så godt som uteslutande af och vid länets sydligaste del samt utanför Halland. Detta fiskes afkastning går mest till färsksillhandeln, emedan den ställer sig dyr för salterierna, isynnerhet som vintersillfisket då väntas börja snart.

Första förslaget.

»Fonden i Göteborg till förbättrande af länets skärgårds- och kustallmoges ställning» utlånar till fiskare, dock icke till andre än sådana, som intaga en plats i det egentliga näringslifvet, detsamma är förhållandet med »Göteborgs och Bohus läns fiskareförenings» reservfond. Dessa kassor äro för detta ändamål icke stora. De uppgå sammanräknade till något öfver 55,000 kr., men många goda fiskefartyg hafva under årens lopp åstadkommits genom lån ur dem. Denna erfarenhet visar, att en större lånefond skulle kunna

*) Jfr ofvan sid. 37. *(Utg. anm.)*

fås att verka gagneligt, och den skulle helt säkert icke missbrukas. Fiskarena hafva i de nämnde kassorna gjort sig kände såsom redlige betalare. Den sparsamhet, hvarmed Bohusläns fiskare bedrifva det stora sillfisket med den stundom betydliga bruttoinkomsten men alltid stora skyldigheten mot redskap, båtar, hus och hem, lemnar också ett godt vitsord. — Dessutom har sedan några år behofvet af lifförsäkring eller deremot svarande inrättning för fiskare gjort sig allt mera känbart, och intresset derför tilltagit, utan att något resultat ännu vunnits. — Likasom inom andra yrken en mängd sammanslutningar uppstått för att åt sina medlemmar skaffa understöd under sjukdom eller eljest nödställd belägenhet, är det tydligt, att sådan sammanslutning med deraf härflytande förmoner skulle verka betryggande för fiskaren, derigenom upplifva hans håg och stärka hans företagsamhet.

Att för dessa tre ändamål upprätta skilda fonder skulle erfordra summor, större än som antagligen kunde åstadkommas, äfven om inrättningarne afsåge endast Bohusläns hafsfiske med dess egendomliga karaktär. Lättare skall det vara att uppnå de tre ändamålen i ett sammanhang. Att i detta yttrande ingå i detaljer, som delvis kunna fördelaktigt ordnas på mera än ett sätt, torde vara olämpligt, men i allmänna drag tecknadt vore lösningen följande.

En fond bildas, hvartill grundplåten lemnas af staten, och som för öfrigt ökas genom donationer, fiskares inträdesafgifter och bidrag och sin egen förräntning. Det är af vigt ej blott ur ekonomisk utan äfven ur moralisk synpunkt, att fiskare, som önska komma i åtnjutande af de fördelar, denna fond skall gifva dem, erlägga inträdesafgifter och derefter bestämda bidrag på bestämda tider, på det att de må känna, att de utgöra aktade yrkesidkare i samhället och ej ringaktade tiggare så godt som utanför detta. Ur fonden utlemnas lån mot antaglig säkerhet och på moderata betalningsvilkor åt fiskare för inköp af fiskebåtar och redskap.

Af fondens afkastning betalas till fiskare, som genom inträdesafgift och erlagda bidrag gjort sig dertill berättigad, understöd vid sjukdom med bestämdt belopp för hvarje vecka under högst ett visst antal veckor. Då en af desse fiskare dör, utbetalas till hans hustru eller barn eller andra arfvingar ett visst belopp, som ej må vara tilltaget för litet, ty det är detta, som skall motsvara lifförsäkring, och för detta belopps skull må fiskares bidrag icke tagas för små men fördelas på korta tider.

Att en sådan inrättning är möjlig synes i England. Der finnas många fiskareföreningar och välgörande inrättningar för fiskare. Den i Grimsby är till hufvuddrag och ändamål inrättad så som här framstälts. Bohusläns fiskarestånd eger också erforderlig fasthet derför, ty det egnar sig uteslutande åt fisket i dess mera betydande former med den samhällighetskänsla, som deraf uppkommer.

Lysekil den 4 November 1890.

A. H. Malm,
Intendent vid Göteborgs och Bohus läns hafsfisken.

XXXII.

Till Konungen.

Genom nådigt bref den 29 sistlidne Augusti har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Landtbruksstyrelsen att efter vederbörlig utredning inkomma med underdånigt yttrande och förslag beträffande de åtgärder, som till fiskerinäringens befrämjande särskildt i de i Riksdagens underdåniga skrifvelse af den 19 Maj innevarande år, angående regleringen under riksstatens sjette hufvudtitel, uti sjunde punkten angifna syften, borde vidtagas beträffande hafsfisket utefter rikets kuster, med undantag af kustfisket utefter Göteborgs och Bohus samt Hallands län, hvarjemte Statsrådet och Chefen

för Civildepartementet med remiss af den 26 sistförflutna September till Styrelsen öfverlemnat särskilda framställningar om understöd af statsmedel åt fiskarena vid Mölle och Nyhamns fiskelägen för anskaffande af fiskegarn, hvilka framställningar jemte deröfver afgifna yttranden borde af Styrelsen tagas i öfvervägande vid besvarande af förberörda nådiga remiss. —

Såsom en fråga af särskild vigt tillåter sig Styrelsen framhålla ordnandet af vår fiskeriadministration. I sitt nuvarande skick torde denna kunna sägas endast vara halffärdig. Styrelsen syftar härmed på det egendomliga och sedan lång tid hos oss rådande förhållande att hafsfisket i Bohuslän och i senare tid äfven i Halland är i administrativt hänseende skildt från landets öfriga fiskerier och på grund häraf ställdt så godt som utan sakkunnig kontroll från statens sida. Förklaringen till detta förhållande torde kunna sökas uti de omständigheter, under hvilka den hittills befintliga fiskeriadministrationen uppkommit. Då 1864 en fiskeriintendent med assistenter anstäldes vid Landtbruksakademien, fans redan förut sedan 1855 en särskild tillsyningsman för hafsfisket i Bohuslän. Sistnämnda län undantogs derför från det verksamhetsfält, som utstakades för fiskeriintendenten och som omfattade samtliga landets öfriga fiskerier och sålunda kunde anses ändock vara stort nog. Ett ytterligare skäl torde legat deruti att, då sistnämnda befattning inrättades, icke kunde på förhand förutses den utveckling i administrativ riktning, som fiskeriintendentens befattning genom omständigheternas kraf snart nog erhöll och som ledde sitt upphof från nådiga kungörelsen den 8 November 1867 angående fiskeriärendens handläggning. Sedan nämnda kungörelse blefvo visserligen samtlige fiskeritillsyningsmän stälde under fiskeriintendentens ledning, och denne blef sålunda att betrakta såsom chef för landets fiskerier. Men då någon ändring uti fiskeriintendentens instruktion

icke i samband härmed egde rum, vann berörda föreskrift i ofvan nämnda kungörelse icke någon tillämpning hvad Bohusläns hafsfiske beträffar. Fiskeritillsyningsmannen vid hafsfisket derstädes kom fortfarande att lyda endast under Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet och under Kommerse-Kollegium, som af ålder haft att taga befattning med landets fiskerier. Utom den oegentlighet, som ligger deruti att öfverinseendet öfver landets vigtigaste hafsfiske utan sakkunnig kontroll från statens sida är öfverlemnadt åt en af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad tillsyningsman, hvilket förhållande enligt Styrelsens förmenande icke väl står tillsammans med den ordning och reda, som i fråga om fiskeriadministrationen lika väl som andra förvaltningsgrenar är önskvärd och nödig, leder detta förhållande till, förutom andra olägenheter, äfven den ingalunda oväsentliga oegentligheten att den omöjliggör den enhet i den årliga öfversigten öfver landets fiskerier, deras förlopp och afkastning, som vore så ytterst önskvärd att kunna åstadkomma. Berättelserna om bohuslänska hafsfisket afgifvas nu efter den plan, som tillsyningsmannen derstädes kan finna för godt att uppställa, och offentliggöras för närvarande uti »Göteborgs och Bohus läns Hushållningssällskaps qvartalsskrift», en publikation som är svårtillgänglig för andra än nämnde sällskaps ledamöter*). Åtskilliga andra olägenheter, som i större eller mindre grad härflyta från den obestämda ställning, Bohusläns hafsfisken intaga i administrativt hänseende, skulle visserligen kunna anföras, men det anförda torde vara tillräckligt för framhållandet af en oegentlighet, som för öfrigt ligger i öppen dag. Att det nuvarande förhållandet i fråga om bohuslänska fiskets ställning till landets öfriga fiskerier endast är ett betrakta såsom

*) Berättelsen öfver Göteborgs och Bohus läns hafsfisken offentliggöres sedan flera år tillbaka icke uti Göteborgs och Bohus läns Hushållningssällskaps qvartalsskrift, utan särskildt för sig, fast den utdelas äfven till nämnda sällskaps ledamöter. *(Utg. anm.)*

provisoriskt, antydes äfven uti den för Landtbruksstyrelsen utfärdade nådiga instruktionen, men då det synts Styrelsen vara af största vigt, att enhet och reda snarast möjligt bringas uti vår fiskeriadministration, har Styrelsen velat i underdånighet fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på önskvärdheten deraf att Bohusläns liksom Hallands hafsfisken samordnas med öfriga fiskerier och sålunda ställas under Landtbruksstyrelsens inseende. Att sådant icke förut skett, har tydligen föranledts icke af några i sakens natur liggande förhållanden, utan så att säga af tillfälliga omständigheter och emedan fiskeriadministrationen hos oss ännu icke blifvit fullständigt ordnad, ty ehuruväl bohuslänska hafsfisket drifves under i viss mon olika förhållanden än andra af landets fiskerier, äro dessa olikheter dock ingalunda af någon genomgripande art eller på något sätt större än olikheterna mellan t. ex. fiskerierna i Skåne och dem vid våra nordligare kuster och i alla händelser icke af sådan natur, att derutinnan skulle ligga något verkligt skäl för bohuslänska hafsfiskets skiljande från landets öfriga fisken*). Ej heller kan Styrelsen dela den uppfattning, som ej sällan från Bohuslän sökt göra sig gällande, att dess hafsfisken skulle i värde vara eqvivalenta med landets samtliga öfriga fiskerier**). Denna åsigt kan hafva sin förklaring af obekantskap med förhållandena i andra delar af landet och kan möjligen finna något stöd af de beklagligen högst ofullständiga uppgifter, man eger rörande dessas och särskildt sötvattensfiskeriernas verkliga värde, som allt för mycket underskattats. Mot sammanförande af det bohuslänska fisket under samma styrelse, hvarunder öfriga fiske-

*) Detta påstående vederlägges tillräckligt af hvad Landtbruksstyrelsen sjelf anfört i den här icke meddelade inledningen till dess så utförliga utlåtande, deruti med företeende af tillräckligt goda skäl framhålles den grundväsentliga olikheten mellan både fiskevattnet och fiskebedriften uti å ena sidan Östersjön och å andra sidan Nordsjön med Skagerack och Kattegatt. Jfr vidare ofvan sid. 83—84. *(Utg. anm.)*

**) När och af hvem? *(Utg. anm.)*

rier lyda, kan möjligen invändas, att äfven der saknas speciel kännedom om bohuslänska hafsfiskeförhållanden, emedan statens fiskeritjenstemän ej haft att med dem taga befattning; men denna invändning torde vara af ringa vigt, då nämnde tjenstemän hafva alla förutsättningar för att kunna sätta sig in äfven uti nyssnämnda förhållanden och för öfrigt Landtbruksstyrelsen är det enda embetsverk, hvarest nödig sakkunskap för att administrera fiskerierna för närvarande kan påräknas. Hvad här anförts rörande oegentligheten af bohuslänska hafsfiskets skiljande från öfriga fisken, gäller om möjligt i ännu högre grad beträffande Hallands hafsfiske, som förut lydde under fiskeriintendenten*) och för öfrigt i fråga om vigt och betydelse, trots de senare årens framsteg, ingalunda intager någon framstående ställning eller öfverträffar samma fisken utanför andra landskaps kuster, exempelvis Skånes och Blekinges. Tillsyningsmannen derstädes är för närvarande en af fiskeriassistenterne, ett missförhållande som det visserligen ligger i Styrelsens eget skön att afhjelpa, men som visar till hvilka oegentligheter det nuvarande förhållandet kan leda. Rättelse uti ofvan nämnda förhållande skulle enligt Styrelsens förmenande kunna ske utan nämnvärd tillökning uti statsverkets utgifter, för den händelse det nu sedan många år tillbaka utgående bidraget af statsmedel i stället öfverflyttades på ordinarie stat såsom aflöning åt en tredje fiskeriassistent med station i Bohuslän, för hvilken dessutom ett reseanslag af 500 kronor i så fall torde böra anslås, mot skyldighet för assistenten att i den mon sådant vore förenligt med hans öfriga tjenstgöring utföra äfven andra förrättningar i vestra delarne af landet**).

På grund af hvad ofvan i underdånighet blifvit anfördt,

---

*) Jfr ofvan sid. 70, 98—102. *(Utg. anm.)*

**) Jfr Underdånigt utlåtande af Kongl. Landtbruks-Akademiens Förvaltningskomité jemte yttrande af Fiskeriintendenten i anledning af särskilde komiterades den 3 Mars 1883 afgifna betänkande och förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1886, sid. 82—87. — Jfr vidare ofvan sid. 21—27, 38. *(Utg. anm.)*

får Landtbruksstyrelsen till Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning hemställa att med öfverflyttande af nu utgående statsbidrag till aflöning åt en tillsyningsman vid hafsfisket i Bohuslän på ordinarie stat såsom lön åt en tredje fiskeriassistent med station i Bohuslän samt med ett reseanslag af 500 kronor för de ytterligare förrättningar, hvilka utom skärgården kunna blifva honom ålagda att utföra, hafsfisket vid vestra kusten måtte i likhet med öfriga fiskerier ställas under Landtbruksstyrelsens inseende.

Men äfven oafsedt den tillökning i fiskeritjenstemännens antal, som blefve en följd af nådigt bifall till ofvanstående förslag, anser sig Landtbruksstyrelsen böra i underdånighet framhålla vigten af att någonting åtgöres för att utbilda blifvande fiskeritjenstemän i statens tjenst samt till följd deraf önskvärdheten af att Styrelsen sattes i tillfälle att anställa en eller två stipendiater såsom aspiranter till dylika befattningar.

Styrelsen anser sig tillika böra underdånigast framhålla önskvärdheten af att, i likhet med hvad i andra länder eger rum, en för fiskeritjenstemännens resor längs kusterna tjenlig, mindre ångbåt anskaffades, hvarigenom betydligt mera arbete skulle kunna utföras, än hvad nu är fallet. Då det emellertid torde vara lämpligare att behandla denna fråga särskildt, anhåller Styrelsen att i nämnda fall få inkomma med särskilda underdåniga framställningar.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Remisshandlingarna med dertill hörande bilagor öfverlemnas härmed.

Stockholm den 14 November 1890.

Underdånigst

THEODOR ODELBERG.

RUDOLF LUNDBERG. FREDRIK EGERSTRÖM.

XXXIII.

Till Konungen.

Sedan Landtbruksstyrelsen uti underdånig skrifvelse denna dag, angående åtgärder till fiskerinäringens befrämjande, jemte framhållande af önskvärdheten af dels anställande af fiskeristipendiater, dels ock anskaffande af en ångbåt för fiskeristyrelsens behof, förbehållit sig att i dessa begge afseenden till Eders Kongl. Maj:t inkomma med särskild framställning, får Styrelsen till fullgörande häraf i underdånighet anföra följande:

Statens fiskeritjenstemän utgöras för närvarande, utom af Landtbruksstyrelsen, af två assistenter och en undervisare i fiskodling m. m. Då dessa tjenstemän hafva till åliggande ej blott att tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar i fråga om fiskets vårdande m. m., utan derjemte att genomföra en undersökning af landets fiskevatten samt de förhållanden, under hvilka näringen i olika delar af landet bedrifves, för att kunna åvägabringa den utredning af näringens tillstånd och behof, som för statens ändamål är oundgänglig, så måste antalet sådana tjenstemän betraktas såsom ringa i förhållande till vårt lands vidsträckthet. Äfven afsedt den omständigheten att en statens fiskeritjensteman vid hafsfisket i Bohuslän för närvarande alldeles saknas, lärer väl alltså behofvet af flera assistenters anställande för tillgodoseende af det äskade behofvet af fiskeritjenstemän i en icke aflägsen framtid göra sig gällande.

Om också icke hänsyn tages till detta framtida behof, torde i allt fall svårigheten att, i den mon de nu varande fiskeritjenstenstemännen afgå, ersätta dem med personer, som kunna fylla de fordringar, hvilka ställas på dylika tjenstemän, vara så beaktansvärd, att åtgärder redan nu böra vidtagas för utbildande af lämpliga personer till att kunna, när helst sådant påfordras, öfvertaga tjenst af ifråga-

varande art. Oaktadt den vetenskapliga behandlingen af fisket såsom näring ännu är i sin början och hittills ej ens fått någon benämning såsom särskild vetenskapsgren, torde denna vetenskap, som i våra dagar är stadd i snabb utveckling, ingalunda vara att betrakta endast såsom praktiskt tillämpad iktyologi. För att en fiskeritjensteman skall kunna med framgång lösa den uppgift, som är honom förelagd, är det ej tillräckligt, att han eger nöjaktiga kunskaper i zoologi, utan han bör äfven ega insigter i flera andra grenar af naturvetenskapen samt dessutom erhållit utbildning i näringens praktik och således ega kännedom om fiskemetoder, fiskodling, vattenbyggnader för fiskeriändamål, bästa sättet för fiskens förvaring och beredning till handelsvara o. s. v. Fordringarne, som ställas på dessa tjenstemän, äro sålunda så svåra, att det icke ens skäligen kan begäras, att hvarje fiskeritjensteman skall vara specialist uti allt, som kan hänföras till fiskerinäringens teori och praktik, men af en statens fiskeritjensteman bör det likväl i alla fall kunna fordras, att han har insigt om det hufvudsakliga af näringens olika grenar och mera speciel utbildning i vissa af dessa. Denna mångsidiga utbildning kan emellertid, såsom lätt kan inses, icke förvärfvas utan flerårig sysselsättning med hithörande frågor under resor och studier.

Att vid inträffande ledighet eller behof af flera dylika tjenstemän genast hafva dugliga personer att tillgå är på grund häraf under nuvarande förhållanden icke att påräkna, och detta allt mindre i samma mon näringen utvecklas och krafven på insigter hos sådana tjenstemän till följd deraf ökas.

Landtbruksstyrelsen har derföre ansett sig böra fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på önskvärdheten deraf, att ju förr desto heldre åtgärder vidtagas för anställande af aspiranter till befattningar såsom fiskeritjenstemän i statens tjenst, i hvilket hänseende Landtbruksstyrelsen tillåter sig erinra om landtbruksstipendiaterna, hvilka redan länge intagit en sådan ställning som här är i fråga

med hänsyn till landtbruksingeniörstjensterna. För att ernå nödig utbildning skulle dessa fiskeristipendiater dels åtfölja någon af fiskeritjenstemännen på vissa af dessas förrättningar, dels vid derför lämpliga anstalter och anläggningar i in- och utlandet studera fiskodling samt olika fiskberedningsmetoder m. m. Planen för stipendiaternas studieresor m. m. torde böra bestämmas af Landtbruksstyrelsen, som äfven skulle ega antaga och afskeda stipendiater. För närvarande synes, särskildt med hänsyn till fördelen af att kunna utbilda fiskeritjenstemän med speciel insigt i vissa grenar af fiskerinäringen, önskvärdt att två sådana stipendiatplatser blifva upprättade, samt att innehafvarne af desamma tillades enahanda förmoner i afseende å arvode och resekostnadsersättning som landtbruksstipendiaterne.

På sätt Landtbruksstyrelsen i sin förberörda skrifvelse framhållit, torde derjemte en mera tidsenlig tjenstebåt för fiskeritjenstemän än den nu för detta ändamål befintliga lilla segelkuttern böra anskaffas. Uppå underdånig framställning af framlidne fiskeriintendenten Hj. Widegren beviljade Eders Kongl. Maj:t den 23 September 1874 ett belopp af 2,600 kronor till inköp af en däckad s. k. kosterbåt, hvilken äfven påföljande år anskaffades, hvarjemte för densammas inredning den 18 April 1873 anvisades ytterligare 352 kronor 37 öre, hvarmed kostnaderna öfverstigit den för tjenstebåtens anskaffande nådigst beviljade summan, hvarjemte ock Eders Kongl. Maj:t den 18 April 1873 uppå derom af fiskeriintendenten gjord underdånig framställning förklarade, att ersättning för förhyrning af erforderligt manskap för manövrering af berörda båt finge af allmänna medel utgå. Slutligen har till reparation samt anskaffande af nya segel till samma tjenstebåt genom nådigt bref den 4 April 1879 anvisats ett belopp af tillsammans 1,585 kronor 40 öre.

Till följd af den stora utsträckning vårt lands kuster hafva är det omöjligt att med en segelbåt, äfven om hela sommaren dertill användes, hinna befara denna kuststräcka

och dervid besöka fiskeriplatser och utföra undersökningar. Det kan utan öfverdrift sägas, att hvad med användande af en segelbåt kan hinna uträttas på en vecka, det kan under vanliga förhållanden utföras på en eller ett par dagar med användande af en lämplig ångbåt. Derest fiskeritjenstemännen disponerade en sådan såsom tjenstebåt, skulle en rundresa längs hela ost- och sydkusten kunna hinna utföras hvarje eller åtminstone hvart annat år, hvarigenom Landtbruksstyrelsen skulle verkligen blifva i stånd att följa fiskets gång och derpå inverkande förhållanden och icke såsom för närvarande behöfva åtnöja sig med ofullständiga eller oriktiga underrättelser i förevarande afseende, hvartill komme den afsevärda fördelen att fiskeritjenstemännen sålunda försattes i lifligare beröring med fiskeribefolkningen, än hvad som under närvarande förhållanden, då ej sällan flera år förgå mellan dessa tjenstemäns besök vid fiskeplatserna, är möjligt, samt att resorna kunde utsträckas längre på hösten, än med en segelbåt kan låta sig göra. Med det fåtal dylika tjenstemän, som finnas inom vårt land i förhållande till landets stora utsträckning, synes det Styrelsen vara af vigt att de utrustas med nödiga hjelpmedel för att väl kunna begagna den tid, då fiskeriförrättningar kunna utföras.

Kostnaden för anskaffande af en ångbåt komme tvifvelsutan att till fullo uppvägas af nyssnämnda fördelar. I främmande länder har man äfven insett nyttan af och behöfligheten att förse ifrågavarande tjenstemän med de bästa hjelpmedel. Så har man, för att ej tala om Förenta Staterna, hvarest man för fiskeriändamål disponerar ej mindre än tre ångbåtar, i Skotland en särskild ångbåt, »Garland», för fiskeriundersökningar och i Danmark, der fiskeriadministrationen under de senare åren ordnats, har man utrustat de anställda tvänne fiskerikontrollörerna med hvar sin ångbåt för en kostnad af 68,500 kronor för hvardera, hvarförutom en nytillsatt fiskeriassistent försetts med en segelkutter för en kostnad af 14,000 kronor. Enligt de upplys-

ningar, som meddelats uti »Fiskeri-Beretning for Finantsaaret 1888—89», hafva sistnämnda ångbåtar följande dimensioner:

Längd i vattenlinien 82 fot 6 tum
Största bredd . . . . 16 „ 6 „
Djupgående . . . . . 6 „ 4 „

Båtarne hafva yawlrigg samt tre gånger expansionsmaskiner på 185 indicerade hästkrafter, arbetande med ett ångtryck af 150 skålpund pr qvadrattummen. Farten $9^{3}/_{4}$ knop.

För våra förhållanden vore dock en något mindre och billigare båt fullt tillräcklig, och såsom lämplig för nu ifrågavarande ändamål anser Styrelsen en ångbåt af samma storlek som de mindre bland lotsfördelnings-chefernas tjenstebåtar. En sådan båt, utrustad i likhet med Lotsverkets ångare »Göteborg», bygd på W. Lindberg's varf 1881 och försedd med maskin af compound-systemet af tillräcklig styrka att framdrifva fartyget till 9 knops fart vid en kolåtgång af $4^{1}/_{2}$ kub.-fot stenkol, skulle enligt hosföljande meddelande från W. Lindberg's verkstads- och varfsaktiebolag kosta 31,000 kronor. Enligt bifogade projektritning har nämnda fartyg följande dimensioner:

Längd öfver allt 19 meter (63 fot)
Bredd på spant 4,26 „ (14 „)
Djupgående . . . 1,78 „ (6 „)

Denna båt, hvars inredning likväl skulle något förändras, hvilket dock ej torde inverka på kostnaden, för att blifva användbar för nu afsedda ändamål, behöfde förses med en mindre vinch m. fl. inrättningar, torde kostnaden för densamma beräknas till 35,000 kronor. Kostnaden åter för fartygets besättning, drift och underhåll skulle enligt Styrelsens beräkning kunna upptagas till följande belopp:

En styrman . . . . . kr. 1,200.
En maskinist . . . . . „ 1,000.
Två besättningskarlar, hvaraf den ene borde vid behof tjenstgöra såsom eldare . . . . . „ 900.

Kolåtgång för 7 månader	kr. 3,000.
Talg och olja	„ 300.
Underhåll pr år	„ 500.
	Summa kr. 5,900.

Till ledning vid beräkning af dessa kostnader har tjenat, bland annat, för Styrelsen tillgänglig uppgift om kostnaden för de förutnämnda danska fiskeriångbåtarnas besättning, drift och underhåll, hvilka kostnader upptogos till 16,950 kronor för hvardera båten, oberäknadt aflöningen för kontrollören. Besättningen på dessa båtar utgöres af en styrman, en »maskinmester», två eldare samt två besättningskarlar, hvarjemte det bör tagas i betraktande, att samtliga till besättningen hörande personer äro i tjenstgöring året om.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Landtbruksstyrelsen i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för att sätta Styrelsen i tillfälle dels att anställa två fiskeristipendiater, dels ock att anskaffa en för fiskeristyrelsens behof erforderlig ångbåt.

Stockholm den 14 November 1890.

Underdånigst

THEODOR ODELBERG.

RUDOLF LUNDBERG. FREDRIK EGERSTRÖM.

XXXIV.

Till herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Civildepartementet.

Uti underdånig skrifvelse (N:o 67) meddelade 1889 års Riksdag, att den bifallit Kongl. Maj:ts nådiga proposition om höjandet af anslaget till »fiskerinäringens understöd» med 24,400 kr. eller från 17,600 kr. till 42,000 kr., samt framhöll dervid att »i betraktande af den stora bety-

delse, särskildt Nordsjöfisket under de senare åren erhållit, kunde det hopp, hvarmed Kongl. Maj:t funnit anslaget böra ökas, icke anses för högt», samt att »Riksdagen ansett sig böra bifalla Kongl. Maj:ts framställning, med uttalande dock af den uppfattning, att medlen i första hand böra användas till de praktiska behofvens tillgodoseende och icke, utan Riksdagens vidare hörande, till fortgående statistiska arbeten». Uti underdånig skrifvelse (N:o 55) uttalade Riksdagen ytterligare i år, med anledning bland annat af en i Första Kammaren väckt motion om anslag till åstadkommande af nödig utredning med förslag till åtgärder för bohuslänska sillfiskebedriftens upphjelpande*), »den uppfattning, att det med motionerna afsedda syftet eller fiskerinäringens befrämjande af Riksdagen under nuvarande förhållanden bäst befordras genom att Riksdagen fäster Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten deraf att omförmälda näring må i högre grad, än hvad för närvarande är förhållandet, af staten understödjas», samt »anhöll i sammanhang dermed, att Kongl. Maj:t, efter det vederbörlig utredning i ämnet verkstälts, dervid de i motionerna framhållna omständigheter och behof blifvit föremål för närmare pröfning, täcktes för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill omständigheterna kunna föranleda», allt under förmenande att »en sådan utredning, som syntes Riksdagen kunna ske genom vederbörande myndigheter, icke torde böra föranleda hvarken nämnvärda kostnader eller tidsutdrägt».

De till Kongl. Maj:t nu från Kongl. Landtbruksstyrel-

*) Motionen i fråga väcktes af en af länets riksdagsmän, häradshöfding F. D. Carlborg, men vann till följd af sin svaga motivering intet understöd. Redan år 1889 hade emellertid Orosts och Tjörns fiskeriförening hos Kongl. Maj:t gjort hemställan "om anställandet af en sådan praktisk utredning och vidtagandet af sådana rent praktiska åtgärder, som äro af nöden för bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens säkra förkofran" (Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 176—177. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1889, sid. 25—26). *(Utg. anm.)*

sen samt länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län inlemnade utredningarne öfver nådiga åtgärder till fiskerinäringens främjande, i hvad de afse hafsfiskebedriften, ådagalägga emellertid på det mest obestridliga sätt att den oumbärliga **utredningen** *icke* står att vinna på den af Riksdagen förmenta vägen och det på grund bland annat deraf, att det tydligen icke ligger uti de åsyftade fiskeritjenstemännens intresse att lemna en opartisk och Riksdagens ändamål motsvarande utredning och att det vid bildandet af den befintliga fiskeritjenstemannapersonalen icke tagits någon den minsta hänsyn till vare sig hafsfiskebedriften eller de af Riksdagen 1889 framhållna »praktiska behofvens tillgodoseende».

Då sålunda från Göteborgs och Bohus län icke med anledning af Riksdagens nämnda skrifvelser från vederbörande myndighet inkommit annan hemställan om anslags beviljande till fiskerinäringens främjande än den om löneförhöjning åt den *sinekur**), som sedan längre tid tillbaka funnits till under benämningen »tillsyningsman för länets hafsfiske», och då denna sinekurs nuvarande innehafvare i sitt den 4 sistlidne november afgifna utlåtande, med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga bref till ofvan nämnda styrelser den 29 sistlidne augusti, icke tillstyrkt afhjelpandet af något enda utaf bohuslänska fiskebedriftens talrika behof eller vill veta af någon sakkunnig utredning, samt då han t. o. m. sökt såsom enligt hans förmenande onödig afböja länets hushållningssällsskaps åtgärder till sillsaltningens förbättrade utöfning; så torde vara tydligt hur litet godt man från det hållet kan hafva att vänta**). Långt före

---

*) Se ofvan sid. 5, anm., 33, 37. Löneförhöjning åt fiskeritillsyningsmannen beviljades ock den 20 december 1889 på grund af hemställan från länsstyrelsen i Göteborg den 9 september samma år. Uti denna hemställan begärdes ock en högre titel åt bemälde tjensteman. *(Utg. anm.)*

**) Den nuvarande fiskeritillsyningsmannens fullständiga omöjlighet såsom offentlig vårdare af bohuslänska hafsfiskebedriftens angelägenheter framgår än tydligare af de en genomgående brist å all verklig både sak-

Kongl. Landtbruksstyrelsen, eller redan 1882, har länets landsting derföre hos Kongl. Maj:t framfört underdåniga önskningar om en bättre vård om bohuslänska hafsfisket, än den som undfåtts från fiskeritillsyningsmannen, genom att hemställa om inrättandet af en utaf sakkunniga personer sammansatt, *oaflönt* fiskeristyrelse efter skotskt och holländskt föredöme för samma fiske*). Länets »fiskareförening» har ock nyligen vitsordat tillsyningsmannens obehöflighet genom att med sällspord enighet utesluta honom ur föreningens styrelse, sedan han bland annat motsatt sig äfven de minsta och mest nödvändiga förbättringar i föreningens reglemente och visat sig vara allt för partisk i sina åtgöranden. Det lider heller intet tvifvel att, om ett nådigt bifall till Landstingets nämnda hemställan egt rum, skulle inom Bohuslän ganska mycket hafva till fiskerinäringens upphjelpande kunnat uträttas med äfven de små belopp, som under de senaste åren af statsmedel utgått till samma närings förmenta främjande.

Af än mer nedslående beskaffenhet för hafsfisket i allmänhet och den bohuslänska fiskebedriften i synnerhet äro Kongl. Landtbruksstyrelsens utlåtanden i ämnet, hvilka, utom en till väsentlig del af oriktiga uppgifter vimlande eller mycket vilseledande kompilation, icke innehålla någon enda om egen sjelfverksamhet och eget initiativ vitnande framställning, med undantag för ett förslag om ordnandet af rikets fiskeriadministration, hvilket ordnande Kongl. Styrelsen vill skola ske på ett sätt, som i förkastlighet förgäfves söker sin like. Intet land i verlden med hafsfiske af någon betydenhet torde heller kunna uppvisa ens ett förslag än mindre en anordning af så rent af orimlig beskaffenhet som det af Kongl. Landtbruksstyrelsen nu framställda förslaget.

---

och lokal-kännedom röjande berättelser och skrifter, han utgifvit, och af det förslag till "ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske", han utarbetat, samt af den liknöjdhet för och det högförnäma beteende gent emot skärgårdsbefolkningen, han städse funnit för godt ådagalägga, o. s. v. *(Utg. anm.)*

*) Se ofvan sid. 14, 17—18, 19—20, 90—98. *(Utg. anm.)*

Då vidare ett förhastadt bifall till Kongl. Landtbruksstyrelsens ifrågavarande förslag tydligen skulle lända bohuslänska fiskebedriften till allra största skada, och då bohuslänska skärgården, i motsats mot hvad inom nämnda Styrelse är fallet, eger ganska många personer, som äro grundligt förfarne i hvad till hafsfiskebedriftens utöfning hörer och kunna lemna värdefulla bidrag till den för fosterlandet så vigtiga sakens utredning, samt då slutligen de till saken hörande handlingar först i dag och ännu blott ofullständigt kunnat blifva här i orten kända; får jag alltså vördsammast hemställa,

det lämplig tid för underdåniga påminnelsers ingifvande måtte förunnas åsyftade skärgårdsbor före ärendets föredragning till afgörande inför Kongl. Maj:t.

Tjörn den 8 December 1890.

Axel Vilh. Ljungman,
Riksdagsman för Orost och Tjörn.

XXXV.

Till Konungen.

Uti underdånigt utlåtande den 16 sistlidne oktober har Kongl. Landtbruksstyrelsen hemstält om inrättande af en rådgifvande myndighet för hela riket i landtbruksärenden under benämningen Landtbruksråd samt derutöfver fordrat att detta af hushållningssällskapen med ett antal af öfver *trettio* ledamöter utsedda råd skulle, efter att sjelf hafva kompletterat sig medels utseendet af *en* enda i fiskerinäringen förfaren ledamot, få utgöra sakkunnig rådgifvare för hela riket äfven med hänsyn till sistnämnda näring; men då det sålunda föreslagna sättet att skaffa en s. k. sakkunnig representation för *en* betydande näring, genom att låta *en annan* helt olika intressen egande närings idkare få

utse densamma, tydligen är ända till löjlighet principvidrigt och står i den allra bestämdaste strid mot den till grund för förslaget om Landtbruksrådet liggande tanken att bereda en afsevärd förmon åt landets s. k. modernäring, genom att för hennes räkning låta hennes idkare genom desses egna målsmän i landsorterna få utse en sådan representation, och då Kongl. Landbruksstyrelsens ifrågavarande förslag innebär så synnerligt många betänkligheter i öfrigt med hänsyn särskildt till hafsfiskebedriften, att dess genomförande uppenbarligen komme att i stället för det förmenta gagnet medföra en den allra största *skada* åt samma bedrift; så anser jag mig förpligtad att, såsom riksdagsman i andra kammaren för den i afseende på hafsfisket mest betydande valkretsen inom riket och såsom ordförande för denna valkrets' fiskeriförening, härmed i djupaste underdånighet hänleda Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å samma förslags otillfredsställande beskaffenhet i hvad det rörer fiskerinäringen.

Vid äfven den allra obetydligaste granskning af förslaget faller genast i ögonen, att det icke innebär någon den minsta säkerhet för att fiskerinäringen alls varder i verkligheten representerad inom Landtbruksrådet, enär sannolikt andra intressen än den för valmännen främmande fiskebedriftens torde komma att göra sig gällande vid valet af den *enda* ledamoten för en betydande näring, som erbjuder minst lika stora skiftningar i afseende på både ekonomisk och teknisk beskaffenhet inom rikets skilda delar som någonsin landtbruket. Tages emellertid vid valet verkligen hänsyn till fiskerinäringen, då ligger det tydligen i sakens natur, att det blifver sötvattensfisket och strandfisket vid rikets östra kust som varda tillgodosedda och icke det egentliga hafsfisket. Det är derför lika orimligt att hafva blott *en* enda person såsom representant för fiskerinäringen inom landet som det vore det med hänsyn till landtbruket.

Ingenstädes i hela verlden har man heller föst samman hafsfiskets angelägenheter med landtbrukets på ett

sådant sätt som nu af Kongl. Landtbruksstyrelsen föreslås, och hvarje den allra ringaste eftertanke bör ock genast göra klart, att det ligger helt andra syften under Kongl. Styrelsens förslag om Landtbruksrådets befattning med fiskerinäringen än de angifna. Allt sedan den lika misslyckade och förderfbringande som i sitt slag inom hela den bildade verlden enastående åtgärden vidtogs att utan något som helst fullgiltigt skäl förflytta fiskeriärendenas behandling från Kongl. Kommerskollegium, der dessa ärenden sköttes jemförelsevis väl, till den för administrationen af landtbrukets angelägenheter förordnade centrala myndigheten, af hvilken de till följd af sakens egen natur måst skötas långt sämre, hafva nemligen gång efter annan försök gjorts att få äfven det egentliga hafsfisket vid rikets vestra kust bragt under den fiskeritjenstemannabyråkrati, som till men för fiskerinäringens förkofran bildats och fått utveckla sig på tillskyndan af sistnämnda myndighet*); och det orimliga tillägget om fiskerinäringen i Kongl. Landtbruksstyrelsens ifrågavarande förslag såväl som samma Styrelses underdåniga utlåtanden den 14 sistlidne november, rörande åtgärder till fiskerinäringens främjande, ådagalägga tillfylles, att det i verkligheten endast är fråga om att till förmon för nämnda byråkrati fullständigt beröfva hafsfisket vid rikets vestra kust de ännu återstående förhoppningarne å en god omvårdnad från det allmännas sida.

Bohuslänska hafsfisket, som enligt senast offentliggjorda uppgifter lemnar öfver 95 procent utaf rikets utförsel af fiskvaror samt de största fraktmängderna af dylika varor åt statens jernvägar**) och sålunda tydligen besitter en helt

---

*) Se ofvan sid. 8, 11—12, 38, 70, anm., 81, 99—100, 128—132. Jfr vidare Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 42. *(Utg. anm.)*

**) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 140—141, 162—164, 182—184, tab. 1—7. — Det är att märka det bohuslänsk fisk utföres äfven från andra svenska hamnar än Göteborgs och Bohus läns samt att sådan fisk forslas i betydande mängd å privatbanorna och från andra jernvägsstationer såsom utgångspunkt än nämnda läns. *(Utg. anm.)*

annan och större betydenhet, än den Kongl. Landtbruksstyrelsen vill låta påskina, eger en väsentligen olika beskaffenhet med det oftast i hufvudsaklig mon binäring åt landtbruket utgörande fisket inom öfriga delar af riket, derigenom att det, i motsats mot det senare, gifver upphof åt betydande förädlingsverk och en storartad fiskhandel samt ett sjöfart liknande storsjöfiske i Nordsjön, hvilket allt åter måste fordra en helt olika omvårdnad från statens sida. Bohuslänska hafsfisket har inga beröringspunkter med landtbruket, men dess fler med handel, sjöfart och industri*), hvarföre man i bohuslänska skärgården måste önska, att Kongl. Landtbruksstyrelsen liksom Kongl. Landtbruksakademien *icke* måtte få någon befattning med bohuslänska hafsfisket, utan att detta fortfarande måtte få sortera under Kongl. Kommerskollegium, ända till dess att Göteborgs och Bohus läns landstings underdåniga framställning år 1882 om en särskild *oaflönt* fiskeristyrelse efter holländskt och skotskt föredöme kan vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall**).

Förläggandet af bohuslänska hafsfiskets administration under Kongl. Landtbruksstyrelsen och öfverlåtandet i samband dermed af rådgifvareskapet för samma fiske åt Landtbruksrådet måste slutligen ingifva så mycket större betänkligheter som Kongl. Landtbruksstyrelsen i sina utlåtanden röjer nära nog fullständig obekantskap om hafsfiskebedriftens beskaffenhet och medlen för dess upphjelpande samt

*) Se ofvan sid. 24—25, 83—84, 92, 100. Till statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 2 Mars 1875 anförde dåvarande statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet om bohuslänska hafsfisket att det "snarare kunde uppfattas som binäring till utrikes sjöfarten, hvilken detsamma till följd af sin natur närmar sig och med hvilken det har många beröringspunkter". *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid, 14, 17—18, 19—20, 90—98. — För Kommerskollegiets fortfarande befattning med bohuslänska hafsfiskebedriften talar bland annat den omständigheten, att då samma bedrift, allt ifrån det Bohuslän blef svenskt, sorterat under nämnda kollegium, dettas arkiv och innehåller snart sagdt alla äldre handlingar af värde för bedriftens administration. *(Utg. anm.)*

ett allt annat än välvilligt sinnelag mot särskildt det bohuslänska hafsfisket.

Kongl. Landtbruksstyrelsen har heller icke funnit för godt att i sitt underdåniga utlåtande den 16 sistlidne oktober ens omnämna, att Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap i dess utlåtande den 13 sistlidne september öfver förslaget till ett Landtbruksråds inrättande hemstält, att det blifvande Landtbruksrådet *icke* måtte få någon befattning med hafsfisket vid rikets vestra kust.

På grund af uppmaning från bohuslänska skärgården och i öfverensstämmelse med hvad sålunda anförts, får jag alltså i djupaste underdånighet hemställa,

att det blifvande Landtbruksrådet, i enlighet med yrkandet från Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap, *icke* måtte tillerkännas någon befattning med bohuslänska hafsfiskebedriften.

Underdånigast

AXEL VILH. LJUNGMAN,
Ordförande i Orosts och Tjörns fiskeriförening.

Tjörn den 20 december 1890.

XXXVI.

Till Konungen.

Uti tvänne till Eders Kongl. Maj:t afgifna underdåniga utlåtanden den 14 sistlidne november har Kongl. Landtbruksstyrelsen gjort åtskilliga hemställanden, som mer eller mindre tydligt afse äfven bohuslänska hafsfiskebedriften eller behandla frågor, hvars lösning också för samma bedrift är af betydelse*). Då emellertid dessa utlåtanden med de i dem framställda förslagen äro grundade på en lika ofullstän-

---

*) Se ofvan sid. 38, 128—132. *(Utg. anm.)*

dig som otillfredsställande och tendentiös utredning samt i sjelfva verket tyckas afse icke så mycket fiskerinäringens främjande som dess mer höjandet af den under Kongl. Landtbruksstyrelsen lydande fiskeriadministrationens betydelse och makt bland annat derigenom att dess myndighet föreslås skola utsträckas till att omfatta hela riket och derigenom att de nya anslag, som af Riksdagen väntas beviljade till »fiskerinäringens understöd» föreslås skola, på sätt år 1889 skedde, beviljas i klump, utan att Riksdagen såsom eljes öfligt borde få närmare angifva fördelningen, hvilken sålunda i verkligheten komme att blifva nämnda administrations sak; och då framgång åt dessa här antydda syften obestridligen skulle medföra de största olägenheter för bohuslänska hafsfiskebedriften; så anser jag mig, som i ungefär tjugu års tid nära nog uteslutande varit sysselsatt med samma bedrifts angelägenheter, härmed böra i djupaste underdånighet framhålla några helt få anmärkningar emot de uti ifrågavarande utlåtanden företedda förslag och utredningar. Den knappt tillmätta tiden i förening med talrika bohuslänska hafsfiskets och skärgårdens bästa afseende göromål hafva nemligen icke medgifvit en nog utförlig behandling af så omfattande frågor som den om fiskerinäringens administration och den om bästa sättet och rätta medlen att främja samma näring.

Fiskerinäringens administration.

Den öfversigt, Kongl. Landtbruksstyrelsen lemnar öfver åtskilliga länders fiskeriadministration, är både ofullständig, otillförlitlig och i hög grad vilseledande, hvartill kommer att sjelfva urvalet af det meddelade synes vara gjordt uteslutande med hänsyn till de byråkratiska syften, Kongl. Landtbruksstyrelsen så uppenbart vill främja. Hvarföre allt omnämnande af fiskeriadministrationens anordning i Frankrike och Canada undvikits, är sålunda lätt begripligt. I det förra landet lyda nemligen fiskerierna under tvänne skilda statsdepartement (»Ministère de la marine» och »Ministère

des travaux publics») och i det senare är fiskeriadministrationen förlagd till marindepartementet («Departement of marine and fisheries»), hvilket i Frankrike är fallet blott med hafsfisket. Äfven i Danmark sortera fiskerierna under tvänne statsdepartement, i det att ostronfisket lyder under finansdepartementet*). Hollands fiskeristyrelse omnämnes icke alls**) och Skotlands blott på ett sådant sätt, att det är omöjligt att deraf få en riktig uppfattning om dess beskaffenhet och verksamhet. Hollands och Skotlands fiskeristyrelser äro nemligen hvarken byråkratiskt anordnade eller aflönta, och kunna således icke heller i afseende på sin organisation och art finna nåd inför Kongl. Landtbruksstyrelsens ögon***). Beträffande England framhålles vidare märkligt nog ett helt enskildt förslag, som icke vunnit något bifall, om »en gemensam styrelse för Storbritanniens och Irlands samtliga fiskerier», men deremot icke ett af flere framstående parlamentsledamöter och slutligen äfven af stats-

---

*) Hvartdera statsdepartementet har ock sin särskilda fiskerikonsulent anställd för de under detsamma hörande fiskeriärendenas behandling. *(Utg. anm.)*

**) Uti Holland är nemligen en särskild styrelse tillförordnad för vården om hafsfisket ("Collegie voor de zeevisscherijen"), som synes hört under annat statsdepartement än sötvattensfisket. Lagen för det senare fisket omfattar nemligen äfven lagstiftningen för jagten ("Wet van den 13den Junij 1857, tot regeling der Jagt en Visscherij") och är kontrasignerad af annan minister än lagen för hafsfisket ("Wet van den 13den Junij 1857, op de zeevisscherijen" och "Wet van den 21sten Junij 1881, houdende bepalingen omtrent de zeevisscherijen"). Sedan 1881 har hafsfiskekollegiet dock åtagit sig äfven uppsigten öfver den med statsmedel understödda laxodlingen. *(Utg. anm.)*

***) Både Skotlands och Hollands fiskeristyrelser äro *kollegialt* anordnade utan minsta spår af den för den svenska fiskeriadministrationen eftersträfvade hierarkiska organisationen under en sjelfherrskande chef. Skotska fiskeristyrelsen består enligt "the Fishery Board (Scotland) Act, 1882" (45 & 46 Vict. ch. 78) af 9 utaf regeringen nämnda ledamöter, af hvilka 3 skola vara sheriffer. Ordförande, vice ordförande och sekreterare utses af regeringen, och äro ordföranden och sekreteraren salarierade. Holländska hafsfiskekollegiet består enligt "Wet van den 21sten Junij 1881, houdende bepalingen omtrent de zeevisscherijen" af 15 utaf regeringen nämnda ledamöter, af hvilka flertalet icke få vara i fiskebedriftens utöfning intresserade. *(Utg. anm.)*

sekreteraren för Skotland, markisen af LOTHIAN, i storbritanniska parlamentet väckt förslag om den skotska fiskeristyrelsens förstärkande med af de fiskeriidkande samhällena sjelfva utsedde ledamöter*) o. s. v.

Kongl. Landtbruksstyrelsen har dessutom vid redogörelsen för de fremmande ländernas fiskeriadministration icke tagit någon den allra minsta hänsyn till den helt olika beskaffenheten af de i fråga om betydelsen af samma administration en så afgörande vigt egande statsrättsliga förhållandena i samma länder, och ej heller fäst nog afseende vid om de resultat, som blifvit följden af de olika administrativa anordningarne, äro tillfredsställande eller icke, eller om dessa anordningar äro af byråkratisk art eller icke, eller i hvilken grad de afse en centraliserad eller decentraliserad verksamhet.

Den öfversigt, Kongl. Landtbruksstyrelsen lemnat öfver tillkomsten m. m. af de befintliga förhållandena med hänsyn till administrationen af svenska hafsfisket vid vestkusten, är heller icke riktig, såsom redan vid jemförelse med nådiga brefvet den 12 Februari 1864 till Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité bör vara tydligt. Då emellertid en mer sanningsenlig redogörelse lemnats i »Betänkande och förslag angående Kommerskollegiets indragning eller ombildning, afgifna den 12 Mars 1884», sid. 83—86, hänvisas blott till densamma**).

---

*) Sea Fisheries (Scotland) regulation bill (52 & 53 VICT.), 1889. — Fisheries regulation (Scotland) bill (53 VICT.), 1890. — Fishery Board (Scotland) bill (53 VICT.), 1890. — Fisheries regulation (Scotland) bill (54 VICT.), 1890. — Fishery Board (Scotland) bill (54 VICT.), 1891. — Enligt de i öfverhnset väckta förslagen skulle skotska fiskeristyrelsen utgöras af 9 ledamöter, utaf hvilka 5 skulle utses af regeringen ("appointed members") och 4 af de uti fyra distrikt indelade hafsfiske idkande samhällenas fiskerikomitéer (Local Sea Fishery Committees), men enligt de i underhuset väckta förslagen af 11 ledamöter, utaf hvilka 5 skulle utses af regeringen och 6 af de uti sex distrikt indelade fiskarsamhällenas fiskerikomitéer. *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid. 70, 80, 82—85, 98—99, 100, 102. *(Utg. anm.)*

Sötvattensfisket och strandfisket vid rikets östra kust utgöra mestadels enskild egendom och binäring till landtbruket, under det att det egentliga hafsfisket står alla rikets medborgare öppet att fritt begagna och utgör en egen sjelfständig näring för sig*), hvars idkare gemenligen bo samlade uti köpingslika fiskelägen. De förra fiskena behöfva derför icke blifva föremål för någon deras idkare såsom en särskild klass för sig afseende omvårdnad, utan måste likställas med jagten och andra binäringar till landtbruket, för hvilkas idkares bästa sörjes genom den landtbruksnäringen i allmänhet afseende verksamheten. Det senare fisket deremot är en med de förra olikartad, med handel, sjöfart och industri närmast öfverensstämmande samt städernas näringslif mer än landsbygdens liknande näring med en i Bohuslän åtminstone nog tydligt utvecklad arbetsfördelning, som der gifvit upphof åt en betydande fiskförädlingsindustri och en storartad fiskhandel samt ett till sjöfart sig närmande storsjöfiske i Nordsjön**).

Då med hänsyn till sötvattensfisket och strandfisket vid rikets östra kust vården om fisktillgångens bestånd och regleringen af fiskerättsförhållandena mellan de fiskeberättigade spela hufvudrollen i fråga om den offentliga verksamheten till samma fiskens främjande, så måste deremot med hänsyn till det egentliga hafsfisket denna verksamhet hufvudsakligast afse förädlingsindustrien och fiskhandeln samt först och sist de fiskeidkande samhällena såsom de, hvilka uppbära hela fiskebedriften. Då sålunda för sötvattensfisket fiskodling och dylika i någon mon åtminstone naturvetenskaplig kännedom om fiskevattnens beskaffenhet förutsättande

---

*) Se ofvan sid. 83—84, 92, 100. *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid. 83—84. — År 1875 förklarade sålunda statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet att han ansåge det "hafsfisket vid vestra kusten icke kunde betraktas såsom binäring till jordbruket, utan såsom ett fritt och sjelfständigt yrke", hvilket "snarare kunde uppfattas såsom en binäring till den utrikes sjöfarten, hvilken detsamma till följd af sin natur närmar sig". Jfr vidare ofvan sid. 145. *(Utg. anm.)*

åtgärder ofta kunna vara af nöden, så kräfver deremot hafsfiskebedriften hufvudsakligen kännedom om förädlingsindustrien och fiskhandeln samt medlen för den ekonomiska och sociala utvecklingen af fiskaresamhällena. Då den offentliga verksamheten i förra fallet hufvudsakligen har att afse fiskevattnen, så måste den i det senare framför allt vara riktad åt höjandet af fiskaresamhällenas hela lifskraft derhän att dessa samhällen varda lämpade för fiskebedriftens tidsenliga utöfning*).

Förutsättningarna för en tillfredsställande offentlig verksamhet till fiskerinäringens främjande äro ock i väsentlig mon helt andra för det blott binäring åt landtbruket utgörande fisket än för det en sjelfständig näring för sig utgörande egentliga hafsfisket, så att med hänsyn till det förra alldeles icke såsom i fråga om det senare fordras en äfven näringsidkarnes hela ekonomiska och sociala lif afseende lokalkännedom samt ett varmt intresse för de fiskebedriften utöfvande samhällenas förkofran derhän att de förmå uppbära en allt högre utvecklad fiskerinäring. Häraf bör ock kunna inses hvarför hvarje vän af hafsfiskebedriftens förkofran måste se en betydande fara uti sammanfösandet, på sätt Kongl. Landtbruksstyrelsen nu senast föreslagit, af de så olika anspråk egande fiskena, enär derigenom det ekonomiskt mer betydande hafsfisket tydligen blefve icke blott tillbakasatt och uppoffradt för det mindre betydande fiske, som endast utgör en binäring åt landtbruket, utan äfven tvingadt in under det förderfbringande herravälde, som kommer att utöfvas af de med hänsyn till det förra fisket utbildade tjenstemännen.

Af hvad sålunda i största korthet anförts, torde ock vara klart, hur obilligt det är att fordra det en och samma fiskeritjensteman skall vara kunnig i fiskebedriftens alla olika

*) Jfr Bohusländsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 154—156. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1890. Göteborg 1891, sid. 21—23. *(Utg. anm.)*

grenar och hur olämpligt det måste vara att, på sätt Kongl. Landtbruksstyrelsen föreslagit, uppamma fiskeritjenstemännen för samtliga fisken efter sötvattensfiskets anspråk*). Genom ett bifall till Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag härutinnan skulle nemligen blott skapas för tjenstgöring vid hafsfisket oduglige tjenstemän, för hvilka man dock, till följd af hafsfiskebedriftens mångfaldigt större ekonomiska betydelse, skulle söka att bereda bättre aflönta anställningar med åberopande af hafsfiskebedriftens kraf på bättre omvårdnad**).

Allt sedan den för vården om landtbrukets angelägenheter förordnade centrala myndigheten fick hand om en del af fiskerinäringens administration, har det varit ett genomgående fel vid de offentliga försöken att ordna rikets fiskeriadministration, att man, med fullständigt åsidosättande af all erfarenhet från utlandet, såsom hufvudsak sträfvat efter att åstadkomma en möjligast fullständig centralisation under *en enda* **chef** af rikets hela fiskeriväsende. Då man i utlandet antingen såsom i Holland och Skotland samt hvad hafsfisket vidkommer äfven i Tyskland öfverlåtit ledandet af den offentliga fiskeriverksamheten åt af hufvudsakligen praktiske män bestående korporationer, eller ock såsom i Norge, Danmark och Canada uppdragit den vigtigaste delen åtminstone af denna verksamhet åt särskilde uti de olika orterna stationerade fiskeritjenstemän; så har man deremot i Sverige, då Bohuslän undantages, stält så till, att man har en chef i hufvudstaden med tre under honom lydande tjenstemän, af hvilka två äro bosatte i hufvudstaden och den tredje i dess närhet. Allt har gått ut på att centralisera administrationen hos nämnda chef derhän att all sjelfständig verksamhet och allt någon viss ort afseende intresse för eller

---

*) Se ofvan sid. 131, 133—135. *(Utg. anm.)*

**) Jfr ofvan sid. 24—26, der det meddelas ett yttrande af fiskeriinspektören i Landtbruksstyrelsen såsom fiskeriintendent under Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité, i hvilket vida bättre åsigter framhållas. Jfr vidare ofvan sid. 27, anm., 38, 131—132. *(Utg. anm.)*

djupare kännedom om fiskebedriften må möjligast fullständigt saknas hos de underlydande, hvarföre samme tjensteman som den ena månaden tjenstgör i Skåne kan den andra få tjenstgöra i Norrbotten, hvilket ju med hänsyn till det egentliga hafsfiskets administration är rent af orimligt. — Detta grundfel i den befintliga fiskeriadministrationens anordning afhjelpes icke derigenom att en ångbåt ställes till fiskeritjenstemännens förfogande, utan snarare tvärtom förvärras; ty den närmare beröringen med fiskeriidkarne blifver derigenom om möjligt än mindre*).

Hafsfiskets utveckling till det bättre under de senare åren har derföre ock egt rum icke på grund af utan snarare trots af fiskeritjenstemännens verksamhet. Den har nemligen förorsakats hufvudsakligen af näringslifvets och rörelsens allmänna utveckling inom riket och angränsande länder samt den derigenom af sig sjelf uppstående fiskhandeln och fiskexporten å utlandet; och har den offentliga verksamheten genom fiskeriutställningar, fiskhandelsagenter i utlandet och fiskeritjenstemän dervid knappast varit till något gagn alls, men väl ofta nog till hinder. Motionen i Andra Kammaren N:o 60 vid 1889 års Riksdag om östersjöfiskets upphjelpande genom tullskydd utgör ett mer än tillräckligt bevis å hur litet fiskeriadministrationen förmått uträtta äfven i den ort, der den har sitt säte. Ett fortgående på den inslagna vägen med bifall till Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag skulle sålunda i verkligheten hvad hafsfisket vidkommer snart nog medföra betydligt ökade kostnader för statsverket utan motsvarande gagn samt derjemte förkväfva den lofvande början till en fruktbringande sjelfverksamhet i orterna, som utgör den oundgängliga förutsättningen för samma fiskes utveckling till en högre ståndpunkt, utan att sätta något af verkligt värde i stället.

*) Jfr ofvan sid. 135—138. Genom tillgång å ångbåt undvikes naturligen anlitandet af segelbåt med besättning från den för tillfället besökta trakten. *(Utg. anm.)*

Såväl inrättandet och understödjandet med andel i bränvinsmedlen af hushållningssällskapen som ock bestämmelserna uti § 2 af förordningen om landsting den 21 mars 1862 ådagalägga på det tydligaste, att det varit både Kongl. Maj:ts och Riksdagens afsigt att näringslifvet företrädesvis borde främjas genom sjelfverksamhet och sjelfstyrelse i orterne. I öfverensstämmelse härmed måste ock den offentliga verksamheten till fiskebedriftens främjande vara anordnad, om ett godt resultat skall nås. Det ofvan nämnda byråkratiska sträfvandet att centralisera fiskeriadministrationen äflas nemligen att grundlägga sådana förhållanden som förmå att bereda en bättre ställning med större lön, trygghet och makt åt denna administrations chef, hvilken för sådant ändamål söker skapa fler ärenden att behandla och fler underordnade att befalla öfver, på det att den egna tjensten måtte framstå allt vigtigare, mer betydande och i högre grad berättigad af större förmoner. Fiskeriadministrationen kommer derför, om detta intresse får råda, att öfver höfvan svälla ut till att omfatta allt fler ärenden och allt större personal samt att i motsvarande grad blifva hinderlig för fiskenäringens utveckling till det bättre*).

Till följd af sakens egen natur måste nemligen den hierarkiskt centraliserade fiskeriadministrationen tillintetgöra den sjelfverksamhet och den sjelfstyrelse, som allena kunna förmå att föra hafsfiskebedriften fram till en högre ståndpunkt, derigenom att den beröfvar den fria verksamheten i orterna den sjelfständighet och de medel, hon för sin utveckling och trefnad behöfver. Man får vidare icke förbise, att fiskeriadministrationen särskildt i fråga om sötvattensfisket i väsentlig mon går ut på att reglera fiskfångsten

---

*) Liknande sträfvanden har äfven den nuvarande fiskeritillsyningsmannen för Göteborgs och Bohus län gjort sig skyldig till (se ofvan sid. 33). Jfr vidare Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 146—147. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1890, Göfeborg 1891, sid. 13—14. *(Utg. anm.)*

genom förbud*), en verksamhetsart som vid öfriga näringars administration endast undantagsvis förekommer, och att detta förhållande å ena sidan gör en administration genom sjelfstyrelse än mer önskvärd för hafsfiskebedriften och å andra sidan innebär en fara för nämnda bedrift med hänsyn till förslaget att administrera densamma efter de för sötvattensfisket gemenligen tillämpade grunderna. Fiskeförbuds anordnande genom en byråkratisk myndighet i ett land som Sverige med oinskränkt envälde hos regeringen å det ekonomiska lagstiftningsområdet innebär alltid en allvarlig betänklighet. Den hierarkiskt centraliserade fiskeriadministrationens makt skulle ock, i händelse Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag vunne bifall, blifva rent af vådlig och lända till hvarjehanda demoralisation, om afgörandet af de utaf Riksdagen beviljade anslagens fördelning skulle helt och hållet eller i väsentlig mon läggas i samma administrations händer, under det att den inom nämnda administration bestämmande chefens ansvar och den kontroll, denne chef i sin ordning blefve underkastad, ju komme att varda jemförelsevis ringa. Mångfaldigadt skrifveri och trassel jemte hvarjehanda humbug med mer eller mindre vetenskaplig anstrykning samt lysande resultat i tidningspressen och embetsberättelser men icke i verkligheten skulle helt visst varda den fullt säkra följden af ett inslående på den af Kongl. Landtbruksstyrelsen förordade vägen.

*) Fiskeförbud påyrkas tyvärr allt för ofta af fiskeritjenstemän och andre, som syssla med fiskerierna, *dels* för att dölja okunnigheten om hvad som verkligen är af nöden att åtgöra till fiskets främjande, *dels* för att motivera anställandet af fiskeritjenstemän för förbudsbestämmelsernas genomförande, *dels* för att gynna vissa fiskeriintressen, som hafva fördel af inskränkning i något visst fiske under en viss tid, *dels* ock i afsigt att gagna fisket genom lekfiskens fredande eller genom förhindrandet af ödeläggande fiske under olämplig tid å året, o. s. v., fastän nödig visshet om att ett godt resultat deraf vore att förvänta saknas. Fiskeförbuden utgöra genom det band de lägga å fiskebedriftens utöfning och genom den kostsamma tillsyn, deras genomförande kräfva, i regeln ett stort ondt eller åtminstone en stor fara för fiskebedriftens utveckling till största möjliga höjd. För mycken reglementering och för många fiskeritjenstemän med för mycken makt utgöra nemligen stora hinder för fiskebedriftens höjande. *(Utg. anm.)*

Under det att man allestädes i utlandet, liksom tillförene här i Sverige, tyckes hafva fullt klart för sig att näringarne böra främjas genom af deras idkare utöfvad sjelfverksamhet och sjelfstyrelse, synes Kongl. Landtbruksstyrelsens planer tvärtom gå ut på att under hand undantränga den sjelfständiga verksamheten i landsorterna och ersätta densamma med en hierarkiskt centraliserad administration från ett embetsverk i hufvudstaden, dervid det synes vara meningen att göra början med fiskerinäringen. Centraliserade byråkratiska anordningar till näringslifvets förmenta främjande kunna emellertid aldrig för näringarne motsvara sin bestämmelse, enär de alltid måste förblifva i saknad af den allsidiga lokalkännedom och det varma lokalintresse, som för ett godt resultats ernående oundgängligen äro af nöden, men helt visst torde de föra med sig ett allt olidligare tillstånd för näringsidkarne, hvilket åter komme att alstra ovilja mot den bestående ordningen och en misstro till allt hvad administration och byråkratiska anordningar heter, som i sin tur skulle uppväcka ett växande missnöje inom landet. Äfven ur rent politisk synpunkt är det sålunda riktigt att låta näringarne så vidt möjligt få administrera sig sjelfva, på det att icke regeringen och hennes för landets styrelse oumbärliga organ måtte utöfver de redan förut nog stora anspråk, folket har å dem, äfven få uppbära skulden för om näringarne icke lemna sina idkare den önskliga vinsten.

De skäl, som af Kongl. Landtbruksstyrelsen anföras för att det egentliga hafsfisket vid rikets vestkust äfven borde förläggas under Kongl. Styrelsens administrativa myndighet, äro hvarken många eller i någon den minsta mon bevisande. Styrelsen anför sålunda först att nämnda fiske »är i administrativt hänseende skildt från landets öfriga fiskerier och på grund häraf ställdt så godt som utan sakkunnig kontroll från statens sida», men kan sedan icke anföra något bevis för att detta förhållande skulle på något

sätt vara en olägenhet för nämnda fiske, utan blott för det helt visst lika obestridliga som lyckliga faktum att fiskeriinspektören till följd deraf ännu icke i verkligheten blifvit »chef för landets fiskerier». För denne senares s. k. »sakkunniga kontroll» torde fiskeriidkarne vid rikets vestkust säkerligen hafva allt skäl att önska sig förskonade.

De visserligen om sjelfbelåtenhet men alls icke om sjelfkritik vittnande yttrandena, att »Landtbruksstyrelsen är det enda embetsverk, hvarest nödig sakkunskap för att administrera fiskerierna för närvarande kan påräknas», och att de under Landtbruksstyrelsen sorterande fiskeritjenstemännen »hafva alla förutsättningar för att kunna sätta sig in äfven uti de bohuslänska hafsfiskeförhållandena», torde vara utaf det i det föregående anförda tillräckligt vederlagda. Landtbruksstyrelsen synes icke en gång hafva minsta begrepp om hvilken tid som fordras för att lära känna och hvilka förutsättningar som kräfvas för en god administration af en näring sådan som bohuslänska hafsfiskebedriften. Hur litet Kongl. Styrelsen i verkligheten har reda på beskaffenheten och omfattningen af bohuslänska hafsfiskebedriftens administration, framgår nemligen bland annat deraf att Kongl. Styrelsen tror sig förmå att nöjaktigt verkställa densamma med blott »*en* tredje fiskeriassistent», hvilken derutöfver skulle »utföra äfven andra förrättningar i vestra delarne af landet»*).

Påståendena att det nuvarande förhållandet »icke väl står tillsammans med den ordning och reda, som i fråga om fiskeriadministrationen lika väl som andra förvaltningsgrenar är önskvärd och nödig», utan vore en »oegentlighet, som låge i öppen dag», m. m. liknande utgöra endast en återupprepad jemmer öfver att fiskeriinspektören ännu icke blifvit »chef för landets fiskerier».

*) Se ofvan sid. 38, 131—132. -- En vida bättre uppfattning hyste då fiskeriinspektören i Landtbruksstyrelsen såsom fiskeriintendent under Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité. (Jfr ofvan sid. 24—27.) *(Utg. anm.)*

Försöket att förneka det berättigade i en med sötvattensfiskets olikartad omvårdnad för den bohuslänska hafsfiskebedriften är ofvan vederlagdt och samma bedrifts öfverensstämmelse hufvudsakligen med handel, sjöfart och industri påvisad. Olägenheterna af att samma bedrift sorterar under annat centralt embetsverk i Stockholm kunna väl svårligen innebära större men, än liknande förhållanden gjort det uti f. ex. Frankrike och Danmark, der ingen klagat öfver att olika fiskerier lyda under t. o. m. helt skilda statsdepartement. Vill man för öfrigt sammanföra under ett centralt embetsverk allt som har så liten likhet som de ifrågavarande skilda fiskerierna, då blefve de centrala embetsverkens antal helt visst mycket reduceradt och befattningen med landtbrukets och dess binäringars administration finge nog öfvertagas utaf gamla Kommerskollegium igen. Så länge Kongl. Landtbruksstyrelsen icke har med bohuslänska hafsfisket att beställa, torde ock de detta senare rörande ärendena förblifva så *få*, att de böra kunna behandlas direkt i Kongl. Civildepartementet utan föregående behandling af något mellanliggande centralt embetsverk*). Så sker ock i Norge med *alla* ärenden rörande fiskerierna och bör väl kunna ske här i Sverige med hänsyn till blott hafsfisket vid vestkusten. Ingenstädes i hela den bildade verlden har heller förr än nu af Kongl. Landtbruksstyrelsen ens ifrågasatts att förlägga ett större och mer betydande hafsfiskes administration under ett mindre betydande sötvattensfiskes administration, men väl förete Holland, England, Skotland m. fl. länder bevis på raka motsatsen eller att sötvattensfiskets administration förlagts under hafsfiskets och att sötvattensfiskets administration flyttats till ett embetsverk, motsvarande Kommerskollegium**). Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag till

*) Jfr ofvan sid. 80—81, 83, 85, 92, 99, 100—101, 102. *(Utg. anm.)*

**) Uti Holland har sålunda hafsfiskekollegiet anmodats att öfvertaga befattningen med tillsynen öfver laxodlingen (Verslag van den staat der nederlandsche zeevisscherijen over 1881, 'sGravenhage 1882, sid. 70), uti Skotland har befattningen med sötvattensfiskets administration 1882 förlagts till

fiskeriadministrationens ordnande är ock i verkligheten allenast en genom än längre och ända till ytterlighet drifven centralisation betydligt försämrad upplaga af 1881 års kungliga fiskerikomités redan nog förkastliga förslag*).

Kongl. Landtbruksstyrelsen är vidare, att döma af fiskeriinspektörens offentliggjorda skrifter, icke i stånd att taga hand om den hafsfisket rörande fiskerilagstiftningens nödiga förbättring**), hvadan det äfven ur ytterligare en ganska vigtig synpunkt är af behofvet påkalladt att bohuslänska hafsfiskets administration *icke* förlägges under Kongl. Landtbruksstyrelsen.

Hvad åter vidkommer Kongl. Landtbruksstyrelsens klander af den bohuslänske fiskeritillsyningsmannens statistiska årsberättelser, må visserligen medgifvas att desamma äro, liksom dennes andra skrifter rörande fiskerierna och öfriga verksamhet, mycket underhaltiga, men detta är förhållandet äfven med den under Kongl. Styrelsen sorterande fiskeriinspektörens. De gång efter annan upprepade försöken att helt afsigtligt nedsätta bohuslänska hafsfiskebedriftens verkliga betydenhet vitnar nemligen just icke till förmon för den sistnämndes företräde som statistiker. Riksdagen har ock år 1889 tydligt nog uttalat sitt misstroende till den statistiska »öfversigt öfver landets fiskerier, deras förlopp och afkastning», som Kongl. Landtbruksstyrelsen antyder

---

den ursprungligen blott för hafsfisket afsedda fiskeristyrelsen och uti England öfverflyttades 1886 befattningen med sötvattensfiskets administration från »Home Office» till »Board of Trade», hvilket senare embetsverk närmast motsvarar det svenska Kommerskollegiet. *(Utg. anm.)*

*) Se ofvan sid. 14—17, 18, 22—24. *(Utg. anm.)*

**) Redan vid föredragningen uti Kongl. Landtbruksakademiens Förvaltningskomité den 20 oktober 1886 af fiskeriintendentens yttrande öfver 1881 års fiskerikomités förslag till fiskeristadga antyddes något liknande beträffande fiskeriintendentens duglighet med hänsyn till fiskerilagstiftningens förbättrande i den skrifvelse, prof. J. ARRHENIUS till ledning för Förvaltningskomiténs ledamöter afgifvit och låtit bland desse cirkulera (Underdånigt utlåtande af Kongl. Landtbruks-akademiens Förvaltningskomité jemte yttrande af fiskeriintendenten i anledning af särskilda komiterades den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1886, sid. 14—18). *(Utg. anm.)*

sig kunna åstadkomma, ehuru hon ju icke är i besittning ens af de derför nödiga medlen*). En dugande fiskeristatistik bör äfven i verkligheten och ej blott till skenet lemna en redogörelse för fiskebedriftens tillstånd och hela resultat samt får för den skull icke undanskjuta någon enda än mindre flera af de mest betydande delarne af samma bedrift för att redogörelsen må kunna tjena såsom medel för allmänhetens eller vederbörande myndigheters vilseledande till främjande af statistikerns personliga syften. Äfven fiskeristatistiken bör vara »åtminstone ur moralisk synpunkt aktningsvärd».

Att bohuslänska hafsfiskebedriften icke är så obetydlig som Kongl. Landtbruksstyrelsen vill göra troligt, torde tydligt nog framgå af Kongl. Kommerskollegiets statistiska redogörelser för rikets export och af Kongl. Jernvägsstyrelsens berättelse öfver jernvägstrafiken, med hänsyn till hvilkas siffror dock är att iakttaga, att färsk fisk från Bohuslän, efter att hafva medföljt vestkustbanan, utföres äfven från sydsvenska hamnar, och att saltad bohussill äfven utföres från andra af rikets tullplatser än de inom Göteborgs och Bohus län belägna, samt att sådan sill också från andra hamnar än nämnda läns sändas inåt landet med jernvägarne**). Då man i Tyskland med en vida mindre storartad fiskebedrift dock har funnit för godt att, efter hvad t. o. m. Kongl. Landtbruksstyrelsen ej ansett sig kunna förtiga, öfverlåta den offentliga verksamheten rörande hafsfisket åt den ett slags »af regeringen utsedd kommission» utgörande Sektionen för kust- och storsjöfisket utaf Tyska fiskeriföreningen, och då bohuslänska hafsfiskebedriften till följd af det ymniga sillfiskets periodicitet är i det mest

*) Se ofvan sid. 32, 109. *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid. 144. — Jfr vidare Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 140—141, 162—164, 182—184, tab. 1—7. — Berättelsen öfver Göteborgs och Bohus läns hafsfisken under 1888—1889. Af A. V. L. Göteborg 1890, sid. 5—7, tab. 1—7. *(Utg. anm.)*

trängande behof af en på den möjligast fullständiga lokalkännedom och det allra varmaste intresse för fiskarebefolkningens bästa grundad administration, så torde ock Kongl. Landtbruksstyrelsens anmärkning att samma bedrift icke egde den betydenhet, som för en sjelfständig ställning i administrativt hänseende påkallades, böra lemnas utan allt afseende.

Uti sitt underdåniga utlåtande har Kongl. Landtbruksstyrelsen klandrat den för Bohuslän genom den för dess hafsfiske tillförordnade tillsyningsmannen utöfvade fiskeriadministrationen, och för så vidt verksamheten till bohuslänska fiskebedriftens främjande verkligen utöfvats genom denne, har Kongl. Styrelsen helt visst rätt; men Bohuslän har ock en annan verksamhet af helt annan och vida ändamålsenligare art att uppvisa, hvilken Kongl. Styrelsen liksom nämnde tillsyningsman tyckas vara angelägna nog om att göra slut på.

Fiskeriadministrationens utöfvande inom en ort med så betydande fiskebedrift som Bohuslän genom blott *en* enda person är uppenbarligen förkastligt, både deruti att detsamma icke erbjuder någon säkerhet för kontinuiteten i beskaffenheten af den offentliga verksamheten till fiskebedriftens främjande och deruti att det lemnar fiskeriidkarne utan det säkra stöd för bevakandet af näringens intressen, som allenast genom sjelfstyrelse och sjelfverksamhet inom orten sjelf kan åstadkommas. En-persons-systemet ömsar tvärtom med hänsyn till sina verkningar karakter allt efter som personen i fråga är egennyttig eller oegennyttig, kunnig och duglig eller icke och blifvit för sin syssla utbildad. Fiskeritillsyningsmannatjensten har heller icke någonsin ländt bohuslänska hafsfiskebedriften till något större gagn. Denna tjenstebefattning har vidare tillsatts, utan att förut hafva förklarats till ansökan ledig samt utan att någon den allra minsta hänsyn tagits till vare sig praktiska insigter eller lämplighet för tjenstens skötande till fiskebedriftens gagn

hos den utnämnde, hvadan det ju vore orimligt att ens fordra något dugande från honom *).

Befattningens nuvarande innehafvare har genom hela sitt uppträdande och hela sin verksamhet så fullständigt som möjligt ådagalagt sin oduglighet för en syssla med ett sådant syfte som den ifrågavarande. I stället för att vistas bland de i fiskebedriften deltagande för att öfvervaka förloppet af samt lära känna näringsutöfningen **), har han äflats att möjligast fullständigt isolera sig från skärgårdsbefolkningen och att spela en öfver henne upphöjd, förnäm embetsman hemma i sin våning uti Lysekil med anspråk på att få administrera fiskebedriften genom skrifvelser till sina underordnade uppsyningsmän i de distrikt, uti hvilka skärgården med hänsyn till fiskets betydenhet och omvårdnad indelats, och att vid hemtningsäfventyr få kalla till sig de fiskare, med hvilke han täcktes finna för godt att meddela sig (jfr bilagda »förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske», § 1). Den årligen afgifna statistiska berättelsen har klandrats äfven af Kongl. Landtbruksstyrelsen och är liksom tillsyningsmannens flesta öfriga skrifter en underhaltig kompilation för att icke säga plagiat, som i alla delar röjer obekantskap med fiskebedriften ***). Hur litet han bemödat sig om att sätta sig in uti fiskeristadgan och den i samband med hans befattning stående lagstiftningen fram-

*) Se ofvan sid. 5, anm., 33, 37, 140—141. — Det anses allmänt att den nuvarande fiskeritillsyningsmannen har friherre O. Dickson's inflytande hos vederbörande att tacka för sin utnämning. *(Utg. anm.)*

**) De antydningar om fiskeritillsyningsmannens verksamhet, som förekomma uti en dennes skrifvelse till länsstyrelsen den 12 augusti 1890 om löneförhöjning, motsvaras blott helt föga af verkligheten. Fiskeritillsyningsmannen besöker så sällan fiskelägena och har så ringa beröring med fiskarbefolkningen att denna knappt vet af att han ens finnes till.
(Utg. anm.)

***) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1887, sid, 319—321, 323—324, 335—336, 338—340; 1889, sid. 178—182. — Berättelsen öfver Göteborgs och Bohus läns hafsfisken under 1886—1887. Af A. V. L. Göteborg 1888, sid. 1—3, 5—6, 17—18, 20—22. Berättelsen öfver Göteborgs och Bohus läns hafsfisken under 1888—1889. Af A. V. L. Göteborg 1890, sid. 1—5.
(Utg. anm.)

går mer än tillräckligt af bilagda »förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske», i hvilket han söker skapa sig en ökad byråkratisk betydenhet och ökade inkomster samt vill göra sig sjelf till både åklagare, domare och den der skulle få uppbära två tredjedelar af de orimligt höga bötesbeloppen *). Allt som icke öfverensstämmer med dessa byråkratiska tendenser har derför ock funnit en motståndare i tillsyningsmannen, hvars oförmåga af initiativ, liknöjdhet för skärgårdens bästa, partiskhet och högdragenhet för öfrigt beröfvat honom fiskarbefolkningens förtroende **).

Bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdsbefolkningens bästa bör icke längre få åsidosättas blott för att en tillförordnad tjenstemans enskilda intressen må varda tillgodosedda, utan bör fiskeritillsyningsmannabefattningen indragas, på sätt redan skett med fiskhandelsagenturen i London. Den ifrågavarande befattningen har dessutom tillsatts på ett sådant sätt och under sådana förhållanden från äfven den tillsattes sida att redan ur blott den synpunkten all betänklighet måste fara***). Då det gick för sig att helt plötsligt indraga befattningen med sillfiskeundersökningarna vid rikets vestkust, ehuru dess innehafvare för densamma öfvergifvit sin tjenst vid universitetet och mäst för den äfven i utlandet väl vitsordade tioåriga verksamheten, tvärt emot hvad honom förespeglats

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 140—147. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1890. Göteborg 1891, sid. 7—14. — Det yttrande, fiskeritillsyningsmannen afgifvit öfver herr M. Jansson's sillsalteri och ansjovisfabrik vid Stenungssund och som ledde till att länsstyrelsen utfärdade ett det mest orimliga förbud, bär ytterligare vitne om tillsyningsmannens både fullständiga okunnighet om lagstiftningen och hänsynslösa liknöjdhet om fiskeriidkarnes rätt och välfärd. *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid. 37, 141. *(Utg. anm.)*

***) Se ofvan sid. 5, anm., 140. — Den uppsats öfver fiskeläget Grundsund, hvarigenom den till tjensten utnämnde skulle ådagalägga sin förmåga att sköta befattningen med länets fiskeristatistik, lär, såsom var att vänta, icke hafva denne sjelf till författare. *(Utg. anm.)*

vid tillträdet, göra stora uppoffringar af egna medel*); så böra än mindre några hinder förefinnas mot att slopa en *tillfällig* tjenst, som nuvarande innehafvaren blott skött en jemförelsevis helt kort tid på ett det mest otillfredsställande sätt.

Utaf den genom fiskeritillsyningsmannen utöfvade fiskeriadministrationens otillfredsställande beskaffenhet är man emellertid icke berättigad att sluta till att det af Kongl. Landtbruksstyrelsen framlagda förslagets genomförande skulle i verkligheten leda till ett bättre tillstånd, enär detta, såsom ofvan flerstädes visats, skulle så att säga förflytta bohuslänska hafsfiskebedriften »ur askan i elden». Hvarje samvetsgrann utredning skall ock leda till det resultat, att det är genom af näringsidkarne sjelfve utöfvad sjelfverksamhet och sjelfstyrelse, som hafsfiskebedriften allena kan på ett tillfredsställande sätt administreras, och att byråkratiska anordningar, sådana som de af Kongl. Landtbruksstyrelsen föreslagna, icke blott skulle lända hafsfiskenäringen till stor skada, utan äfven förhindra utvecklingen af den lika önskliga som oumbärliga sjelfverksamheten och sjelfstyrelsen, hvilka senare lika litet kunna undvaras för hafsfisket som för landtbruket**).

---

*) Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 16, 29—30, 103 — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1885, sid. 214, 219—220; 1888, sid. 173—174. *(Utg. anm.)*

**) Fiskeriadministrationen genom sjelfstyrelse och sjelfverksamhet inom orterna skulle sålunda bland annat framkalla ett ökadt antal sakkunnige och för fiskerinäringens främjande intresserade personer derstädes samt en mer mångsidig och efter de olika lokala förhållandena lämpad verksamhet för fiskebedriftens utveckling till allt högre ståndpunkt. Personer, som t. ex. invaldes uti en fiskeristyrelse, skulle nemligen derigenom nödgas att sätta sig in uti de fiskerinäringen rörande frågorna och samma näring uti desse personer finna nu saknade verksamme målsmän. *(Utg. anm.)*

Likasom det binäring åt landtbruket och enskild egendom utgörande fisket uti hushållningssällskapen redan har ganska lämpliga lokalrepresentationer och i det föreslagna landtbruksrådet kanske kan få en central sådan för hela riket; så behöfver ock det egentliga hafsfisket egna lokala **representationer** med samma sjelfständighet i fråga om både verksamhet och medel som hushållningssällskapen, om ett tillfredsställande tillstånd för hafsfiskebedriften skall ernås.

Decentralisation är alltså i främsta rummet af nöden, på det att de lokala förhållandena må kunna göra sig gällande, och böra de nu redan ett fjerdedels århundrade gamla stridigheterna mellan fiskeribyråkratiens och fiskeriidkarnes intressen få ett godt slut genom inrättandet af en egen fiskeriadministration för hafsfisket af sådan beskaffenhet att genom densamma fiskerinäringens och fiskarbefolkningens bästa blifver den ledande grundtanken för den offentliga verksamheten till samma fiskes förkofran *).

För bohuslänska hafsfisket har en sådan anordning länge varit eftersträfvad och funnit ett uttryck i den underdåniga ansökan från Göteborgs och Bohus läns Landsting, som år 1882, i öfverensstämmelse med en utaf mig väckt motion, inlemnades till Kongl. Maj:t med hemställan om inrättande af en särskild *oaflönt* **fiskeristyrelse** för samma läns hafsfiske **). En sådan styrelse skulle nemligen icke allenast motsvara behofvet af en dugande fiskeriadministration, utan äfven få en helt annan och bättre karakter än den efter byråkratiskt mönster anordnade. Den skulle icke som den senare hafva något intresse af att onödigt öka ärendenas antal eller att framkalla obehöfliga tjenstebefattningar, hvilkas indragning, sedan man insett deras gagnlöshet, dock alltid möter svårigheter.

---

*) Se ofvan, sid. 39—40, 150—151. *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid. 14, 17—18, 19—20, 90—98, 141, 145. *(Utg. anm.)*

En sådan fiskeristyrelse kan lämpligen utgöras af *åtta* för sakkännedom och nitälskan om bohuslänska skärgårdens bästa kände personer, af hvilka *tre* böra utses af Kongl. Maj:t*) och *fem* genom derför utkorade valmän af fiskarsamhällena i bohuslänska skärgården, som för sådant ändamål bör indelas i valkretsar sålunda att mellersta delen med sina långt talrikare fiskelägen får utse tre ledamöter samt norra och södra delarne hvar sin ledamot (Bil. D, sid. 9—11). Till ledamöter böra äfven kunna utses personer, som äro intresserade uti fiskebedriftens utöfning. Huruvida åter, såsom ifrågasatt blifvit, landshöfdingen uti Göteborgs och Bohus län bör vara sjelfskrifven ledamot af och ordförande i denna styrelse eller icke, är naturligen beroende af styrelsens blifvande ställning å ena sidan till Konungens Befallnigshafvande i länet och å andra sidan till den öfverordnade myndigheten i Stockholm, så att landshöfdingen endast i det fall, att styrelsen i enlighet med samma läns landstings förslag får öfvertaga Kommerskollegiets befattning med bohuslänska hafsfisket, bör intaga sådan plats**).

Denna fiskeristyrelses ledamöter böra såsom sådana *icke* uppbära något arvode, men åtnjuta skälig resekostnadsersättning. Fiskeristyrelsen utser inom eller utom sig en sekreterare, hvilken må tillerkännas arbetet motsvarande

---

*) De utaf Kongl. Maj:t utnämnde ledamöterne i styrelsen kunna lämpligen minskas till *en*, om fiskeristyrelsen kommer att ställas under Konungens Befallningshafvande såsom en med länets hushållningssällskap och dess förvaltningsutskott likställd korporation, hvilket till en början åtminstone torde vara lämpligast. Det är nemligen sannolikt klokast att börja med en mer blygsamt tilltagen institution och derefter under hand utveckla densamma till allt större betydenhet och bättre ställning. Tillsättes en särskild (under Kommerskollegium stående och med den i Landtbruksstyrelsen befintlige likställd) fiskeriinspektör, bör denne, i händelse fiskeristyrelsen ställes under Konungens Befallningshafvande, kanske vara sjelfskrifven ledamot i fiskeristyrelsen, hvars sekreterarebefattning då, för så vidt den icke innehades af fiskeriinspektören, komme att förlora en del af sin betydelse. *(Utg. anm.)*

**) Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 91—92, 93—94. *(Utg. anm.)*

ersättning. För arkiv och bibliotek m. m. torde dessutom åtskilliga utgifter vara af nöden, och skall styrelsen liksom i Skotland och Holland befatta sig med samlandet och utgifvandet af fiskeristatistik, så tillkommer naturligen derför nödig kostnad*).

Att derföre en bestämd andel af Riksdagens anslag till »fiskerinäringens understöd» bör under form af reservationsanslag öfverlåtas åt den bohuslänska fiskeristyrelsen, är lika så tydligt som det är säkert, att eljes knappast någon nämnvärd del af samma anslag kommer att användas till bohuslänska hafsfiskebedriftens verkliga främjande. Då vidare Riksdagen år 1889 ökade anslaget till »fiskerinäringens understöd» med 24,400 kronor med hänsyn till »den stora betydelse, särskildt nordsjöfisket under de senare åren erhållit», så torde det helt visst icke vara för mycket begärdt, om ungefär en tredjedel af hela det nämnda anslaget eller 16,000 kronor anvisades till bohuslänska hafsfiskets upphjelpande, i synnerhet som den närvarande sillfiskeperioden obestridligen påkallar en den mest kraftiga verksamhet för just »de praktiska behofvens tillgodoseende».

Att en sådan fiskeristyrelse till och med kan få öfvertaga all den befattning med bohuslänska hafsfiskebedriften, som hittills utöfvats af Kongl. Kommerskollegium samt Kongl.

*) Se ofvan sid. 20, 92, 97. — Bland fiskeristyrelsens hufvuduppgifter blifver att räkna bildandet af ett möjligast innehållsrikt arkiv och bibliotek för samlandet och bevarandet åt efterverlden af sådana handlingar och böcker samt anteckningar öfver fiskebedriftens utöfning m. m., som äro af nöden för både den närvarande och den framtida verksamheten för fiskerinäringens främjande. Den äldre literaturen liksom äldre, bohuslänska fiskerierna afseende handlingar blifva nemligen allt svårare att erhålla, hvarför med samlandet af hvad som ännu finnes i behåll icke bör dröjas. Det är dessutom en betänklig olägenhet äfven för nu innevarande sillfiskeperiod att blott litet eller intet tillvaratagits i någon offentlig institution af hvad som är behöfligt för att under framtiden tjena till ledning vid kommande stora sillfisken. Uti Norge har man till gagn för hafsfiskebedriften äfven bildat fiskerimuseer, och bör ett sådant väl äfven för Bohuslän anordnas af den blifvande fiskeristyrelsen. Lämpligast vore tvifvelsutan om för styrelsens behof uppfördes en särskild byggnad å något af lägena i Bohusläns mellersta skärgård för inrymmandet af samlingar, expeditionslokal m. m. *(Utg. anm.)*

Vetenskapsakademien och Kongl. Landtbruksakademiens förvaltningskomité, bör så mycket mindre innebära något betänkligt som man ju i både Storbritannien och Tyskland med framgång handlat på samma sätt med hänsyn till hafsfiskebedriften*) samt Statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet år 1875 uttalat sig för att ärendena rörande hafsfisket vid vestkusten kunde insändas direkt till nämnda departement**). Till dess att en sådan ställning kan gifvas den bohuslänska fiskeristyrelsen, är det emellertid af behofvet påkalladt, att bohuslänska hafsfiskebedriften fortfarande får sortera under Kongl. Kommerskollegium, enär samma bedrift företer den största likheten med handel, sjöfart och industri***). Att landets fiskerier derigenom komme att lyda under olika, till ett och samma statsdepartement hörande myndigheter, bör väl ej medföra någon olägenhet, då man i Frankrike icke ens skördat sådan deraf att de båda hufvudslagen af fiskerier lyda under hvar sitt skilda statsdepartement.

Vill man emellertid uträtta något till gagn för fiskebedriften äfven genom anställandet af fiskeritjenstemän, då bör man icke, såsom hittills skett, förbise erfarenheten från både utlandet och hemlandet, hvilken enstämmigt vitnar om nödvändigheten af att desse tjenstemän hvar för sig erhålla ett bestämdt område för sin verksamhet, hvarigenom möjlighet ernås för dem att förvärfva sig den oumbärliga sak- och

*) Jfr ofvan sid. 148, 158. — Uti Storbritannien har sålunda skotska hafsfisket länge haft en särskild fiskeristyrelse för sig och i Tyskland har äfven sedan 1885 funnits en särskild fiskeriadministration för hafsfisket, och detta fast det tyska hafsfisket icke i betydenhet torde kunna mäta sig med det bohuslänska. Äfven Holland har egen administration för hafsfisket. *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid. 82, 100—101, 102.

***) Se ofvan sid. 83—84, 85, 10, 145, 150. Äfven den omständigheten att bohuslänska hafsfiskebedriften allt sedan Bohuslän blef svenskt hört under Kommerskollegium, hvilket derföre i sitt arkiv förvarar största delen af de samma bedrift afseende offentliga handlingarne, utgör ett talande skäl för att bohuslänska hafsfisket fortfarande får lyda under Kommerskollegium, till dess det kan få en egen administration för sig. *(Utg. anm.)*

lokalkännedomen*). En bestämd arbetsfördelning är nemligen, i följd af sakens natur och nutidens ökade anspråk, af nöden för ett godt resultats ernående. Med hänsyn härtill torde ock vara klart, att man behöfver åtminstone *två* fiskeriinspektörer till jemte den redan befintlige, hvars verksamhet bör begränsas till blott sötvattensfisket och strandfisket vid rikets östra kust. Af de nyanställde fiskeriinspektörerne åter torde den ene böra få de från Danmark eröfrade provinsernes hafsfiske och den andre Göteborgs och Bohus läns hafsfiske på sin lott samt liksom dessa fisken sortera under Kongl. Kommerskollegium eller ock direkt under Kongl. Civildepartementet. Den under Kongl. Landtbruksstyrelsen nu sorterande fiskeriinspektören bör derefter kunna upphöra med anspråken på att fungera blott och bart såsom en alldeles obehöflig »chef för landets fiskerier» och i stället taga en mera verksam del i arbetet för främjandet af den gren af rikets fiskerinäring, som fallit på hans lott**).

Vid behandlingen af vigtigare frågor, der hafsfisket och sötvattensfisket beröra hvarandra, eller när eljes sådant påfordrades, kunde de tre fiskeriinspektörerne sammanträda för att kollegialt afgifva gemensamt utlåtande till Kongl. Civildepartementet***), hvarigenom med minsta kostnad all

*) Liknande uppfattning hade äfven fiskeriinspektören i Landtbruksstyrelsen vid den tid han såsom blott fiskeriintendent under Landtbruksakademiens Förvaltningskomité afgaf yttrande öfver 1881 års fiskerikomités förslag till fiskeriadministrationens anordnande i riket. Se ofvan sid. 24—27. *(Utg. anm.)*

**) Det behöfver knappast framhållas att Kongl. Landtbruksstyrelsens organisation *icke* lägger något det minsta hinder i vägen för äfven en den mest genomgripande omorganisation af hela den svenska fiskeriadministrationen. Fiskeriinspektören är nemligen »underkastad den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen *eller eljes* i allmänhet kan varda stadgad». Se ofvan sid. 105—106. *(Utg. anm.)*

***) En sådan anordning har valts vid organisationen af den irländska fiskeriadministrationen, hvilken anses vara en bland de bästa af de fiskeriadministrationer, som utöfvas blott genom af vederbörande regering anställde tjenstemän. *(Utg. anm.)*

olägenhet af saknaden utaf ett enda gemensamt embetsverk för fiskerinäringen undanröjdes. En dylik behandling af fiskeriärendena torde emellertid icke ofta behöfva påkallas.

De nya fiskeriinspektörstjensternas tillsättande bör naturligen ske, efter det de blifvit i vederbörlig ordning förklarade till ansökning lediga, och med hänsyn i främsta rummet till »de praktiska behofvens tillgodoseende». Vidare böra fiskeritjenstemännens åligganden bestämmas på ett sådant sätt att deraf tydligt nog framgår, att fiskeritjenstemännen äro till för fiskebedriftens och fiskarbefolkningens skull men icke tvärtom, och att samme tjenstemän böra med hela sin kraft gå till handa den uppspirande sjelfverksamheten hos fiskeriidkarne till desses näringslifs främjande, så att alla planer å ett slags chefskap öfver landets fiskerier måtte få ett sedan flere årtionden tillbaka efterlängtadt slut*).

Hafsfiskebedriftens upphjelpande.

Om Kongl. Landtbruksstyrelsens utredning och förslag i fråga om fiskerinäringens administration äro otillfredsställande, så är detta i än högre grad fallet med samma styrelses utredning och förslag till de åtgärder, som för hafsfiskebedriftens upphjelpande äro af nöden. Det är nemligen omöjligt att genomläsa Kongl. Styrelsens utlåtande, utan att påtvingas den uppfattningen, att Kongl. Styrelsen rent af

---

*) »För en duglig fiskeriadministration fordras den största både sak- och lokalkännedom samt ett lika berättigadt som varmt lokalintresse och sålunda icke blott yrkeserfarenhet samt nödiga insigter i naturvetenskap, nationalekonomi, socialvetenskap, lagstiftning och förvaltning, utan äfven en innerlig kärlek till verksamhetens föremål samt en oegennytta och en karaktersfasthet, som icke medgifva ett det minsta vikande från den rätta riktningen på målet vare sig för personliga obehag eller förmoner eller för påtryckningar från inflytelserika personer» (Göteborgs-Posten, 1891, N:o 132. — Bohusläningen, Uddevalla 1891, N:o 67).
(Utg. anm.)

velat genom samma utlåtande vilseleda Kongl. Maj:t. Det verkliga resultatet af ett bifall till Kongl. Styrelsens förslag, i den form de nu föreligga, blefve helt visst ock blott en fiskeriadministrationens till ytterlighet drifna och förderfbringande *centralisering* samt hela den offentliga fiskeriverksamhetens successiva *demoraliserande**).

Med en den mest oryggliga konseqvens uraktlåter nemligen Kongl. Landtbruksstyrelsen att omnämna såväl de förhållanden och åtgärder, hvilka i utlandet hufvudsakligast bidragit till hafsfiskebedriftens kraftiga utveckling, som ock just det, hvilket här i Sverige utgör den oundgängliga förutsättningen för samma bedrifts tidsenliga förkofran, under det att Kongl. Styrelsen deremot gjort sig den allra största möda att leta fram de både offentliga och enskilda försöken med biologiska undersökningar till nämnda bedrifts förmenta främjande, utan att dock förmå anföra ett enda exempel på att dessa undersökningar medfört något afsevärdt gagn åt det egentliga hafsfisket**). Förbuden mot trawl-fiske vid kusterna hade nemligen kunnat åstadkommas lika väl dessa kostsamma undersökningar förutan, och förökandet af de för fisket vigtiga hafsfiskarne genom odling har t. o. m. vetenskapligt påvisats vara ren humbug (Mittheilungen der Section für Küsten- und Hochsee-Fischerei, 1889, sid. 51). De så okloka försöken att sammantvinga naturforskning och fiskeri-

---

*) Det behöfver knappast framhållas, i hvilket beroende af Landtbruksstyrelsen de skilda orterna inom riket skulle komma, i fall samma styrelse finge i så väsentlig mon som hon synes önska bestämma öfver fördelningen af de till näringslifvets främjande i orterna af Riksdagen anslagna medlen, och hvilket demoraliserande band en sådan henne genom denna fördelning lemnad makt skulle lägga på orternas representanter vid Riksdagen, hvilka ju genom att tillmötesgå styrelsens önskningar kunde hoppas att få större men i motsatt fall mindre eller t. o. m. alls ingen andel för deras valkretsar af nämnda medel; ty det bör ändock vara en och hvar erfaren man klart nog. *(Utg. anm.)*

**) Jfr. Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1888, sid. 176; 1889, sid. 171—172, 174—175. Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1889. Göteborg 1890, sid. 20—21, 23—24. *(Utg. anm.)*

administration hafva vidare allestädes ledt till både naturvetenskapens och hafsfiskebedriftens skada. Naturvetenskapen har nemligen gjorts löjlig och dragits ned, då de naturforskare, som haft sig tillämpningen af den naturvetenskapliga metoden till hafsfiskets främjande ombetrodd, nödgats att *humbuga*, då de skolat visa att de förmå uträtta något för samma fiske, hvartill kommer att befattningen med nämnda fiske hindrat och snedvridit den naturvetenskapliga verksamheten till förminskande af hennes resultat. Fiskebedriften åter har hämmats i sin utveckling genom allmänhetens och myndigheternas vilseledande med hänsyn till beskaffenheten af de för fiskerinäringens främjande nödiga åtgärderna, hvartill kommer att stora belopp dragits bort från de fiskerinäringens understöd afseende statsanslagen för att i stället offras å vanligen blott helt ringa värde äfven för vetenskapen egande undersökningar. Man har utverkat stora anslag till fiskeriernas främjande, men *bjudit stenar i stället för bröd* åt fiskeriidkarne, då man velat hjelpa desse senare i deras näringsutöfning genom för denna värdelösa biologiska forskningar. Med samma belopp, som flerstädes bortslösats på den så olyckligt sammankopplade verksamheten, skulle helt säkert hafva ernåtts tusenfaldt bättre resultat, om det fördelats å tvänne af hvarandra fullständigt oberoende verksamhetsområden, så att naturforskarne fått arbeta alldeles oberoende af fiskebedriftens kraf och den för »de praktiska behofvens tillgodoseende» anställda fiskeripersonalen fullt skild från naturforskningens anspråk*).

*) Tyndall, J., Six lectures on light delivered in America in 1872—73. London 1875. sid. 228. Ljungman, A. V., Bohusläns hafsfisken och de vetenskapliga hafsfiskeundersökningarna. I. Göteborg 1878, sid. 6, 11—12, 21. — Träffande yttrar den berömde naturforskaren och f. d. fiskeriinspektören, prof. Th. H. Huxley uti ett bref till »the Secretary of the Society of Arts» bland annat följande: „the best method of bringing science into its proper relation with the Fishery Department is that the latter, when it requires a scientific answer for an inquiry or when it desires that a scientific problem should be thoroughly investigated, should apply to the President of Council of the Royal Society to nominate a person or persons to undertake the work.» »If it should be thought better to have a perma-

De ty värr så ofta upprepade ropen å biologiska hafsundersökningar till hafsfiskets förmenta främjande äro i verkligheten framkallade antingen af okunnighet hos fiskeriadministrationen om hvad som verkligen behöfves för samma fiskes förkofran, eller af nämnda administrations oduglighet och oförmåga eller ovilja mot att arbeta för det för hafsfiskebedriftens förkofran verkligen nödiga, eller af byråkratiska eller vetenskapliga önskningar att få använda fiskebedriften såsom *svepskäl för utverkandet af förmoner eller anslag* till ändamål, som i verkligheten alls icke afse att främja fiskebedriften eller fiskarbefolkningen, eller ock af vissa egennyttiga lokalintressens önskningar att undanskjuta de för samma bedrifts och befolknings bästa oumbärliga, rent praktiska åtgärderna.

De som yrkat på sådana hafsundersökningar hafva i regeln med en sällspord enighet förbisett att det gifves andra vetenskaper än biologien och hydrografien samt att det är just från resultaten af dessa andra vetenskaper, som hafsfiskebedriften har att emotse större gagn*). Att Kungl. Landt-

---

nent adviser, or a permanent Committee of reference, I see no great objection tho the adoption of either of these plans.» »But what I disire to repudiate as strongly as possible in the name and interests of Science, no less than in that of the working fishermen, is the proposal, which I see continually pressed, to appoint a body of scientific men to 'manage' the fisheries.» (Se The Fisheries Year-book, 1890. London 1890, sid. 42—43).

(Utg. anm.)

*) Ljungman, A. V., Bohusläns hafsfisken och de vetenskapliga hafsfiskeundersökningarna. I. Göteborg 1878, sid. 6, 14. — Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarne rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 9—10. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1885, sid. 212—213; 1888, sid. 175—176; 1889, sid 172; 1890, sid. 149. 155. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1889, sid. 21; 1890, sid. 16, 22. — Det mest egendomliga är att ingen enda af de fiskeriadministratörer, som så ifrigt ropa på vetenskapliga forskningar såsom medel för fiskebedriftens upphjelpande, kunnat få klart för sig att ökade insigter i fiskets nationalekonomik och uti fiskeriförvaltningspolitiken just är hvad som ur vetenskaplig synpunkt i främsta rummet är af nöden för en förbättrad fiskeriadministration.

(Utg. anm.)

bruksstyrelsen skulle göra sig skyldig till samma missgrepp, var till följd af Kongl. Styrelsens hela verksamhetsriktning med hänsyn till fiskebedriften blott att vänta*).

Då för ett riktigt bedömande af hvad som för hafsfiskebedriftens upphjelpande i främsta rummet är af nöden, enligt hvad ofvan påvisats, oundgängligen fordras en möjligast fullständig, icke allenast de fysiska utan framför allt de ekonomiska och sociala förhållandena afseende *lokalkännedom*, och då Kongl. Landtbruksstyrelsen icke är eller till följd af sin organisation ens någonsin kan komma i besittning af en tillräcklig dylik kännedom; så söker Kongl. Styrelsen ock, för att icke blotta denna sin svaghet, att undanskjuta hvad som bort utgöra hufvuduppgiften för Kongl. Styrelsens utlåtande eller hur fiskarbefolkningen må förvärfva ekonomiskt välstånd. Derför fordras nemligen i främsta rummet att de ekonomiska förhållandena utvecklas derhän att samma befolkning kan *förtjena tillräckligt med penningar* och är besjälad af sinne för sparsamhet. Att, såsom Kongl. Styrelsen söker göra troligt, »sträfvandena att afhjelpa nöd och fattigdom bland fiskarbefolkningen rätteligen böra gå i riktningen af pensions- och understödsföreningars inrättande för fiskare», kan tydligen ej vara med sanna förhållandet öfverensstämmande, ty »nöd och fattigdom bland fiskarbefolkningen» torde i de flesta fallen härröra från *för små inkomster* af fisket. Dylika föreningar äro helt visst icke att förakta, men deras betydelse är dock blott underordnad**).

---

*) En något bättre uppfattning af saken hade fiskeriinspektören i Landtbruksstyrelsen såsom fiskeriintendent under Landtbruksakademiens Förvaltningskomité. Se ofvan sid. 22—24. *(Utg. anm.)*

**) Jfr Ljungman, A. V., Om offentliga åtgärder med hänsyn till det rika bohuslänska sillfisket. Göteborg 1882, sid. 28, 32. *(Utg. anm.)*

Beträffande föreningarne för fiskebåtars och fiskeredskaps försäkring må vara påkalladt att anmärka, det deras betydelse icke må öfverskattas och att de, hvad åtminstone hafsfisket vid rikets vestra kust vidkommer, lämpligast kunna från statens sida understödjas genom årliga anslag till förvaltningskostnadernes bestridande m. m., som kan vara af nöden. I Göteborgs och Bohus län har den hela länet afseende båtförsäkringsföreningen från Hushållningssällskapet fått emottaga en fond å 10,000 kronor, hvilken visserligen ej får minskas, men medför fördelen af en säker årsinkomst i ränteafkastningen och af tillgång å medel för utlåning till fiskarlag, som behöfva lån för nyanskaffning af fiskebåtar. Denna dubbla verksamhet hos den nämnda bohuslänska båtförsäkringsföreningen har gjort densamma mer både gagnande för och omtyckt af fiskarbefolkningen samt torde lemna en god antydan om den väg, man har att inslå med hänsyn till hafsfiskebedriftens förkofran medels både försäkringsföreningar och lån till fångstmateriels anskaffande. För främjandet af en sådan utveckling torde Riksdagen, efter vederbörlig utredning i orterne, böra till dylika fonders nybildande eller ökande bevilja bestämda anslag åt hvarje sådan försäkringsförening, som styrkts deraf vara i behof. Att öfverlåta en sådan utredning och den derpå grundade fördelningen af ett dylikt af Riksdagen utan föregående utredning i klump beviljadt anslag åt Kongl. Landtbruksstyrelsen skulle deremot icke leda till det afsedda målet men väl medföra en betänklig demoralisation.

Samma anmärkning träffar ock Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag om en understödsfond å till en början 48,000 kronor att, efter af samma styrelse uppgjord fördelning, användas genom särskilda »fiskerikomiterade» i orterne. Det behöfver icke sägas att desse »fiskerikomiterades» ställning i förhållande till Kongl. Landtbruksstyrelsen blefve sådan att någon fruktbringande sjelfverksamhet från dem svårligen torde kunna påräknas. För hafsfisket vunne man ock

genom den föreslagna anordningen blott en den ömkligaste parodi på den i verkligheten eftersträfvansvärda fiskeriadministrationen genom sjelfstyrelse. Att den nämnda understödsfonden i sjelfva verket blott blefve ett mäktigt demoralisationsmedel i fiskeribyråkratiens händer till hundrafaldt mer skada än gagn, torde vara uppenbart nog för hvar och en som vill göra sig besvär att tänka sig in uti saken. Det från Norge anförda exemplet är hvarken likartadt eller bevisande.

Vidkommande slutligen den föreslagna lånefonden å 200,000 kronor till understödjande medels lån å billiga vilkor af fiskeriidkare för fiskemateriels anskaffande och salteriers anläggning m. m. dylikt, så lider Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag af alldeles samma fel, nemligen att utfördt i verkligheten lägga en demoraliserande makt i samma styrelses händer. I fråga om understödjandet af fiskebedriften med dylika lån får ej förbises att de som få del af sådant understöd tydligen gynnas framför dem, som nödgats skaffa sig det för deras bedrift nödiga kapitalet å mycket hårdare vilkor, och att det i regeln icke gagnar fisket att man lockar större antal idkare till detsamma. Ett ökande af fiskarenas antal samt fångstmaterielens storlek och kostnad, utan motsvarande ökning af den tydligen så oumbärliga afsättningen till nöjaktigt pris af den ökade fångsten, måste nemligen till följd af sakens natur medföra förlust och ruin för många bland de fiskande, tills den rubbade jemnvigten återupprättats. Vill man för öfrigt rättvist tillgodose fiskerinäringen med dylika billiga lån, utan att gynna blott några få, då behöfves helt visst flera gånger det föreslagna beloppet allenast åt Bohuslän. Bestämmer man sig nu utan särskilda fullgiltiga skäl för att understödja fisket med lån mot låg ränta, då måste man ock vara beredd på att handla sammalunda med öfriga näringar, hvarigenom man ju snart kommer till orimligheter. De vanligen anförda exemplen från utlandet afse antingen såsom i Irland och Skotland förhållanden,

hvartill intet liknande finnes hos oss, eller afse de framkallandet af en viss bestämd näringsform eller ock erbjuda de i verkligheten intet för slika låns ändamålsenlighet bevisande. Kongl. Landtbruksstyrelsen är för öfrigt icke i besittning af den lokalkännedom, som fordras för att ens kunna med rättvisa bedöma hvilka lånesökande som böra gynnas och i hvilken omfattning sådant bör ske, hvadan en rättvis fördelning af den med fonden afsedda förmonen ju icke är att emotse*).

Jemte den ofvan påvisade, inom Göteborgs och Bohus län utvecklade formen för hafsfiskets upphjelpande medels lån eger hela riket i de utaf Riksbanken utlemnade afbetalningslånen redan en låneform för smärre näringsidkare, hvilken visat sig förträfflig och i Bohuslän anlitats af fiskeriidkarne i den största omfattning. Önskligt vore dock helt visst att sådana lån äfven kunde erhållas å helårs- i stället för blott å halfårsafbetalning. Riksbankens låneverksamhet erbjuder ock, i motsatts mot den af Kongl. Landtbruksstyrelsen föreslagna, de stora förmonerne att omgångarne äro färre och att lånen gemenligen kunna erhållas genast samt att vilkoren och utsigterna äro lika för alla och att lånens utdelning icke innebär ett hopande af en demoraliserande makt hos *en* enda embetsman.

---

*) Förslag att upphjelpa bohuslänska hafsfiskebedriften genom lån och att använda kommunerne såsom låneförmedlande hafva äfven framstälts, men snart öfvergifvits såsom opraktiska (jfr Förslag till Reglemente för Tjörns härads sparbank och låneförening. 1881. Göteborg 1882, sid. 3, 8, 14). Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap sökte ock under loppet af många år att främja hufvudsakligast storsjöfisket medels lån (Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 387). Vid innevarande års riksdag beviljades visserligen anslag till en lånefond för billiga lån åt fiskeriidkare, men med landstingen och hushållningssällskapen såsom låntagare af staten och långifvare åt fiskeriidkarne (se ofvan sid 40), hvarigenom man ansåg sig kunna undgå de vigtigaste af de anförda betänkligheterna. Se vidare nedan sid. 187—188. *(Utg. anm.)*

För uppgörandet af en tillfredsställande plan för fiskerinäringens upphjelpande behöfves emellertid en särskild utredning för hvarje trakt, hvilka utredningar lämpligast torde böra, med biträde der så ske kan af vederbörande fiskeritjensteman, utföras af de befintliga eller blifvande representationerne för fisket, nemligen i fråga om det binäring åt landtbruket utgörande fisket af hushållningssällskapen och i fråga om det en sjelfständig större näring för sig utgörande egentliga hafsfisket af de korporationer, som för dess vård böra bildas*).

Att, såsom nu senast skett, under iakttagande af en den allra största *hemlighetsfullhet* och med undanskjutande af all medverkan från fiskebedriftens idkare och de korporationer i orterne, som der hafva att bevaka näringslifvets intressen, öfverlåta utredningen af bästa sättet och rätta medlen för fiskebedriftens främjande helt och hållet åt fiskeritjenstemännen allena, kan omöjligen leda till ett godt resultat. I utlandet handlar man ock helt annorlunda och försmår der ingalunda de bidrag till fiskerifrågornas utredning, som kunna inhemtas från sakkunninge fiskeriidkare och fiskeriföreningar.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag alltså i djupaste underdånighet hemställa:

dels att Kongl. Landtbruksstyrelsens ofvan omförmälda förslag, i hvad det rörer hafsfiskebedriftens administration, *icke* måtte vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall;

---

*) Jfr ofvan sid. 36—38, 40, anm., 165. — Att en sådan utredning icke kan förväntas af den befintliga fiskeriadministrationen torde vara mer än tillräckligt ådagalagdt af erfarenheten. Jfr vidare Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1888, sid. 175—176; 1889, sid. 177; 1890, sid. 156. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1889, sid. 26; 1890, sid. 23.

(Utg. amm.)

dels att Göteborgs och Bohus läns Landstings år 1882 ingifna underdåniga ansökan om förordnandet af en särskild oaflönt fiskeristyrelse för samma läns hafsfiske måtte, på sätt ofvan föreslagits, af Eders Kongl. Maj:t bifallas och den för detta hafsfiskes administration tillförordnade fiskeritillsyningsmannabefattningen såsom fullständigt onödig i samband dermed indragas;

dels att en viss bestämd andel af det utaf Riksdagen till fiskerinäringens understöd beviljade anslaget måtte ställas till nämnda fiskeristyrelses förfogande för att, efter af Eders Kongl. Maj:t fastställda bestämmelser, användas till bohuslänska hafsfiskebedriftens upphjelpande;

dels ock att nämnda fiskeristyrelse måtte anförtros uppdraget att ombesörja den för en tillfredsställande offentlig verksamhet till bohuslänska hafsfiskebedriftens främjande särskildt nödiga utredningen.

Tjörn den 30 December 1890.

Underdånigast
Axel Vilh. Ljungman.

Såsom bilagor följa:

A) Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske. Af A. H. Malm. Göteborg 1890.

B) Pro-memoria rörande fiskeritillsyningsmannen doktor August Hugo Adonis Malm's förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske den 11 Januari 1890.

C) Utlåtande den 31 Mars 1890 från Magistraten i Göteborg öfver samme fiskeritillsyningsmans förslag till ordningsstadga för sillfisket.

D) Berättelsen öfver Göteborgs och Bohus läns hafsfisken under 1886—1887. Af A. V. L. Göteborg 1888.

E) Berättelsen öfver Göteborgs och Bohus läns hafsfisken under 1888—1889. Af A. V. L. Göteborg 1890.

XXXVII.

Till Konungen.

Sedan Eders Kongl. Maj:t för befrämjande af fiskerinäringen i bohuslänska skärgården, dels enligt särskilda nådiga bref anvisat till arfvode och båtlega åt tillsyningsmannen vid fiskerierna inom Göteborgs och Bohus län för hvarje af åren 1868—1889 ett belopp af tillhopa 2,000 kronor, dels ock —

efter det Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län, jemte insändande till Kommerse-Kollegium af en af fiskeritillsyningsmannen, filosofie doktorn A. H. Malm afgifven berättelse rörande fiskeriförhållandena inom länet under år 1888 samt i vissa afseenden under vintermånaderna 1888—1889 och med tillkännagifvande, bland annat, att behofvet af en tillsyningsman vid länets fisken äfven för år 1890 förefunnes, begärt att Kollegium måtte hos Eders Kongl. Maj:t göra framställning om anvisande för år 1890 af arfvode och båtlega åt tillsyningsmannen och i sådant afseende föreslagit att, enär de belopp, hvarmed tillsyningsmannens arfvode och båtlega för närvarande af statsmedel utginge och hvilka bestämts, innan det stora bohuslänska sillfisket med deraf följande göromål tagit sin början, arfvodet till 1,500 kronor och båtlegan till 500 kronor, numera vore för sina ändamål otillräckliga, samma arfvode och båtlega måtte för år 1890 höjas, arfvodet till 2,700 kronor och båtlegan till 800 kronor;

samt Kollegium i underdånig skrifvelse den 8 November 1889 hemstält, att Eders Kongl. Maj:t täcktes, i likhet med hvad förut egt rum, äfven för år 1890 anvisa medel till arfvode och båtlega åt en tillsyningsman vid nämnda läns hafsfisken, men beträffande beloppet af anslaget förklarat sig icke vara i tillfälle att derom afgifva något omdöme, utan hänvisat till hvad Eders Kongl. Maj:t Befallningshafvande i sådant hänseende anfört —

enligt nådigt bref den 20 December 1889 funnit godt att åt bemälde tillsyningsman för år 1890 anvisa 2,000 kronor såsom arfvode och 500 kronor såsom båtlega, tillhopa 2,500 kr.;

så har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnda län med underdånig skrifvelse den 13 September 1890 till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnat en till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ställd skrift af tillsyningsmannen vid omförmälda fiskerier, filosofie doktorn A. H. Malm, innefattande anhållan om att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande måtte göra underdånig framställning om förhöjning från och med år 1891 med 1,000 kronor af det till bemälde fiskeritillsyningsman utgående arfvode; i hvilket hänseende Malm anfört, bland annat, hufvufvudsakligen, att han hade att afgifva utlåtanden i fiskeriärenden, att uppgöra förslag till särskilda stadganden rörande fiskets bedrifvande, att under resor göra sig underrättad om fiskeriernas tillstånd samt tillhandagå dem, som sådant önskade, med upplysningar och råd rörande fisket, att upprätta fiskeristatistik, att föreslå åtgärder till fiskets förkofran genom förbättrade fiskemetoder, fiskens ändamålsenliga beredning till handelsvara m. m., att tillse det såväl länets särskilda fiskeriförordningar som den allmänna fiskeristadgan efterlefdes och att afgifva årsberättelser; att allt detta medförde icke oansenliga utgifter för resor, farkost, materiel och litteratur m. m.; samt att Malm, som sjelf hölle sig med tjenstebåt, hvilken vore för befattningens uppehållande erforderlig, måste i anledning af arfvodets ringhet årligen göra förluster genom de utgifter, tjensten föranledde, och hvilka numera till följd af sillfiskets tillväxt betydligt ökats, och har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med åberopande af de af Malm andragna skäl, hemstält, att Malm's anhållan måtte varda af Eders Kongl. Maj:t bifallen*).

---

*) Det behöfver knappast sägas *huru* ofvanstående uppgifter om fiskeritillsyningsmannens verksamhet motsvaras af verkligheten. — Se ofvan sid. 5, 33, 37, 140—141, 161—163. *(Utg. anm.)*

Efter det Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss anbefalt Kommerse-Kollegium att i detta ärende afgifva underdånigt utlåtande, har Eders Kongl. Maj:ts förbemälde Befallningshafvande i skrifvelse till Kollegium den 29 sistlidne December, jemte öfverlemnande af en utaf bemälde MALM afgifven, af åtskilliga tabeller åtföljd berättelse, omfattande storsjö- och makrilfiskena under kalenderåret 1889, vinterfisket 1889—1890, sill- och skarpsillfiskena hösten 1889 och vintern 1889—1890, hummer- och ostronfiskena under de för dessa fisken tillåtna tider, räknadt från hösten 1889 till våren 1890, flundre-, gråsej-, kummel- och laxfiskena äfvensom uppgifter angående strandfisket, samt med tillkännagifvande att behofvet af en intendent vid länets fisken äfven för år 1891 förefunnes, begärt, att Kollegium måtte hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig framställning om anvisande äfven för år 1891 af arfvode och båtlega åt denne, dervid Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande rörande det i sådant hänseende behöfliga beloppet åberopat hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i omförmälda till Eders Kongl. Maj:t aflåtna underdåniga skrifvelse den 13 September 1890 anfört, hvarförutom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande upplyst, att länets hushållningssällskap äfven för år 1891 beviljat anslag till fiskerierna, nemligen till fiskerinäringen i allmänhet 8,000 kronor och till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förfogande för ordnande af tillsyn öfver fisket och till insamlande af statistiska uppgifter angående detsamma 1,500 kronor eller tillsammans 9,500 kronor, samt att det till länsstyrelsens förfogande stälda beloppet användes till arfvoden åt de särskilda fiskeriuppsyningsmännen med undantag af 100 kronor, som utbetalades till intendenten såsom ersättning för skrifmaterialier m. m.

Med återställande af remissakten och med öfverlemnande af omförmälda från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till Kollegium inkomna skrifvelse med dertill hö-

rande handlingar, får Kollegium såsom utlåtande rörande förevarande angelägenhet i underdånighet anföra följande.

Af den nu afgifna berättelsen inhemtas att försäljningsvärdet af den fångst af de särskilda fiskslagen, som erhållits under den tid samma berättelse afser, uppgått till sammanlagdt 2,753,180 kronor, medan enahanda värde under den tid, näst förut afgifna berättelse omfattade, utgjort 2,401,748 kronor, samt att ökningen berott företrädesvis derpå, att sättgarnsillfisket i norra delen af länet varit mer gifvande än förut.

Hvarken i den af MALM afgifna berättelsen eller i Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes skrifvelse i ämnet till Kollegium förekommer något om åtgärder för tillgodoseende och utveckling af den för ifrågavarande län och medelbart för det allmänna synnerligen vigtiga fiskerinäringen inom länet eller om beskaffenheten af den tillsyn, som från den af Länsstyrelsen anstälde fiskeritillsyningsmannen eller s. k. intendentens sida egnas åt bedrifvandet af näringen och densammas främjande medelst ändamålsenliga anordningar; och ej heller i den förberörda framställningen om arfvodesförhöjning för MALM är någon egentlig utredning i dessa hänseenden lemnad. Kollegium saknar alltså ledning för bedömande huruvida anslag af allmänna medel må allt fortfarande vara för saken i fråga af omständigheterna påkalladt, och än mindre är det för Kollegium möjligt att bedöma huru stort belopp må för ändamålet erfordras. Kollegium finner sig alltså för egen del endast kunna, under åberopande af hurusom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förmält, att behof af en s. k. intendent vid länets fisken äfven för året 1891 förefunnes, med afseende härå tillstyrka att Eders Kongl. Maj:t täcktes äfven för detta år anvisa medel till arfvode och båtlega åt en tillsyningsman vid hafsfiskena inom Göteborgs och Bohus län; och då det synes Kollegium vara af vigt att, i den mon sådant må vara erforderligt, lämpliga åtgärder från det allmännas sida vidta-

gas för tillgodoseende och främjande af fiskerinäringen vid Sveriges vestra kust, enkannerligen inom Göteborgs och Bohus län, hemställer Kollegium tillika att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande måtte undfå nådig befallning att i fråga om behofvet af anslag efter år 1891 inkomma med närmare utredning i ämnet.

Stockholm den 17 Mars 1891.

Underdånigst

S. Cederschiöld. Hugo Rehbinder.

Ernst Günther.

Kommerse-Kollegium: underdånigt utlåtande i fråga om anslag till arfvode och båtlega åt tillsyningsmannen vid fiskerierna inom Göteborgs och Bohus län.

XXXVIII.

Riksdagens skrifvelse (N:o 36) till Konungen, angående reglering af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, omfattande anslagen till civildepartementet.

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens *sjette* hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet, får Riksdagen för Eders Kongl. Maj:t anmäla följande beslut.

Ordinarie anslag.

Kommerskollegium.

1:o) Eders Kongl. Maj:t har i den till Riksdagen den 14 januari 1891 aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af det i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 i samma månad intagna förslag till ny stat för kollegiet samt af de vilkor och förbehåll, som blifvit föreslagna för

åtnjutande af deri upptagna löneförmoner, måtte medgifva, att den å sjette hufvudtiteln förekommande anslagstiteln »kommerskollegium», under hvilken för närvarande vore med tillhopa 83,500 kronor sammanförda dels anslaget till kollegiet, 49,000 kronor, och dels anslaget till bergsstaten, 34,500 kronor, finge fördelas i två titlar under benämning, den ena af »kommerskollegium» och den andra af »bergsstaten», äfvensom uppföra under den förra titeln 64,600 kronor och under den senare 32,000 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har af Riksdagen bifallits.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Väg- och Vattenbyggnadsstaten.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

6:o) Under ofvanstående anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t vidare föreslagit, att Riksdagen måtte på extra stat för 1892 anvisa ett anslag af 5,000 kronor till undersökningar af mindre hamnar och farleder.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har af Riksdagen bifallits.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

10:o) Eders Kongl. Maj:t har under förestående anslagstitel föreslagit, att Riksdagen måtte, till bestridande af kostnaderna för ett landtbruksråd, bevilja ett årligt förslagsanslag af 5,000 kronor.

I liket med de hushållningssällskap, hvilka, enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, afstyrkt bifall till det af landtbruksstyrelsen först framlagda, i samma protokoll omnämnda förslaget till inrättande af ett landtbruksråd, befarar Riksdagen, att en dylik institution skulle komma att hämmande inverka på den allt lifligare och mera fruktbringande verksamhet, som de särskilda hushållningssällskapen nu utöfva till jordbruksnäringens fromma, utan att in-

stitutionen, då de olika landsdelarne så fåtaligt der komme att blifva representerade, skulle kunna på ett tillfredsställande sätt tillvarataga dessa landsdelars särskilda intressen. I betraktande häraf och då derjemte, på sätt i vissa hushållningssällskaps utlåtanden jemväl finnes antydt, de utredningar i frågor af allmän vigt för det svenska jordbruket, hvaraf vederbörande embetsmyndigheter äro i behof, bäst torde åstadkommas derigenom, att yttranden infordras från de med förhållandena i de olika orterna väl förtrogna hushållningssällskapen, har Riksdagen icke kunnat biträda det föreliggande förslaget.

Riksdagen får alltså anmäla, att Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning ej vunnit Riksdagens bifall.

Extra anslag.

Fiskerinäringens understöd.

30:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *dels* till inrättande af en fond, hvarifrån på i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1891 intagna vilkor och i enlighet med de närmare bestämmelser, som af Eders Kongl. Maj:t komme att meddelas, finge utlemnas lån ej mindre för anskaffande af fiskebåtar och fiskeredskap än äfven för anläggande af smärre inrättningar för tillgodogörande och förädling af fiskets produkter, bevilja ett anslag af 100,000 kronor och deraf på extra stat för år 1892 anvisa 50,000 kronor, *dels ock* medgifva, att inflytande räntor å de från fonden utlemnade lån finge ingå till fonden för att tillsammans med dennas öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål.

I öfverensstämmelse med den mening, Riksdagen sistlidet år uttalade, anser Riksdagen angeläget, att fiskerinäringen i vidsträcktare mon, än för närvarande är förhållandet, af staten understödjes, hvarför också åtgärder i sådant syfte synts Riksdagen böra vidtagas. Af de olika förslag till

näringens befrämjande, hvilka under frågans behandling framkommit, anser Riksdagen, efter den utredning, Eders Kongl. Maj:t nu låtit verkställa, det föreliggande förslaget om inrättande af en lånefond för anskaffande af fiskebåtar m. m. vara det, som i frågans nuvarande läge måste anses mest ändamålsenligt, då detsamma dels i jemförelse med öfriga mera vidtomfattande förslag torde låta sig lättast genomföra, dels ock torde bäst tillgodose de behof, hvilka göra sig starkast gällande hos den del af vårt lands fiskeriidkande befolkning, som bedrifver hafsfiske i större skala. Riksdagen håller således före, att början till ett kraftigare befrämjande af fiskebedriften lämpligen bör göras genom inrättande af en lånefond för detta ändamål.

Mot den föreslagna storleken af fonden liksom mot de särskilda ändamål, för hvilka lån derifrån enligt förslaget skulle kunna beviljas, har Riksdagen icke heller funnit anledning till erinran. Deremot hyser Riksdagen i fråga om sättet för sjelfva lånerörelsens anordnande en från Eders Kongl. Maj:ts åsigt i viss mon afvikande mening. Riksdagen anser nemligen en lånerörelse af ifrågavarande slag icke böra af staten omedelbart bedrifvas, utan håller före, att densamma bör förmedlas genom vederbörande landsting och hushållningssällskap på sådant sätt, att från fonden i mon af tillgång, efter ansökan, utlemnas lån till de landsting eller hushållningssällskap, hvilka förklara sig villiga att utlemna sålunda erhållna belopp till låneunderstöd för ifrågavarande ändamål. Vid sådant förhållande, och då lånerörelsen följaktligen skulle komma att bedrifvas på landstingens och hushållningssällskapens risk, torde det också böra ankomma på dem att, utan särskilda föreskrifter, bestämma den säkerhet, mot hvilken låneunderstöden må utlemnas.

Tiden för lånens amortering torde, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, böra bestämmas till åtta år. I afseende å den ränta, som af landsting eller hushållningssällskap skall för ifrågavarande lån erläggas, har Riksdagen deremot an-

sett den förändring i Eders Kongl. Maj:ts förslag böra ske, att räntan bestämmes till 3 procent i stället för af Eders Kongl. Maj:t föreslagna 2 procent*).

Öfverlemnande åt Eders Kongl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser för utlemnande af lån från fonden till landsting och hushållningssällskap samt under erinran att för dessa lån icke torde vara erforderlig annan säkerhet än landstings- eller hushållningssällskaps förskrifning derå, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen *dels* till inrättande af en fond för fiskerinäringens befrämjande — från hvilken fond, i mon af tillgång och på ofvan angifna vilkor, lån må tilldelas landsting eller hushållningssällskap, som förklarat sig villigt att utlemna låneunderstöd för anskaffande

---

*) Riksdagens Protokoll. 1891. Andra Kammaren, N:o 36, sid. 10. Vid ärendets föredragning i Andra Kammaren yttrade utgifvaren bland annat följande: "Ehuru det icke kan förnekas att statsutskottets förslag innehåller åtskilliga mycket betydande förbättringar i förhållande till Kongl. Maj:ts proposition, anser jag dock förefinnas några betänkligheter mot de lånevilkor, som utskottet här tillstyrkt. Utskottet har föreslagit amorteringstiden till åtta år, men detta är längre, än hvad som i allmänhet enligt vår erfarenhet i Sverige kan anses nödigt och lämpligt. I Bohuslän, der dock största och dyraste fiskematerielen brukas, är den vanliga amorteringstiden för liknande lån icke längre än fem år, och den allra största delen af lånebehofvet fylles genom riksbanksafbetalningslån, för hvilka, som bekant, amorteringstiden blott är $2^1/_2$ år. I bohuslänska skärgården anlitas nemligen riksbankens afdelningskontor i Göteborg mycket, och lånen der till fiskeriidkare uppgå till mer än en half million kronor."

"Det är gifvet att, om man dels sätter amorteringstiden så lång som till åtta år och dels sätter räntan så låg som till tre procent, skall fiskarbefolkningen trycka på landstingen och hushållningssällskapen att öfvergå till att blifva ett slags kreditanstalter för att skaffa henne allt det kapital, som hon behöfver. Detta är tydligt, och troligen skola sedermera äfven andra näringsidkare yrka på samma förmon, så att landstingen och hushållningssällskapen slutligen skulle få en väsentligt olika karakter, mot hvad de nu hafva, och komma att småningom få öfvertaga den befattning med afbetalningslånen, som nu tillkommer riksbankens afdelningskontor. Jag tror derföre, att det vore klokast af dem, som önska bifalla förslaget, att öfverlåta åt Kongl. Maj:t att efter de skilda grenarnes af fiskerinäringen olika anspråk helt och hållet fastställa vilkoren samt att sätta räntan lika hög som för afbetalningslånen i riksbanken eller till $4^1/_2$ procent, och jag anser detta så mycket mindre betänkligt, som ju räntan icke skall gå såsom en vinst till statsverket, utan användas till ökning af den för fiskarbefolkningens bästa ifrågasatta fonden." Se vidare ofvan sid. 175, 176—177. *(Utg. anm.)*

af fiskebåtar och fiskeredskap eller för anläggande af smärre inrättningar för tillgodogörande och förädling af fiskets produkter — beviljat ett anslag af 100,000 kronor och deraf på extra stat för år 1892 anvisat 50,000 kronor; *dels ock* medgifvit att inflytande räntor å de från fonden utlemnade lån må ingå till fonden för att tillsammans med dennas öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål.

— — —. — — — — — — — — — — — — — — — —

Stockholm den 13 Maj 1891.

Med undersåtlig vördnad:

XXXIX.

OSCAR etc. — — — — — — — — — — —

Vår ynnest etc. — — — Sedan Vi enligt nådiga bref den 13 Juli och den 16 December 1887 samt den 9 November 1888 anvisat till arfvode och båtlega för hvart af åren 1887, 1888 och 1889 åt tillsyningsmannen vid fiskerierna inom Göteborgs och Bohus län ett belopp af tillhopa två tusen kronor,

samt Vi derefter, i anledning af framställning om anslag af allmänna medel för enahanda ändamål jemväl för år 1890, i hvilket afseende I föreslagit, att arfvodet till tillsyningsmannen, som dittills utgjort ett tusen femhundra kronor, måtte höjas till två tusen sjuhundra kronor och den förut med femhundra kronor utgående båtlegan till åttahundra kronor, enligt nådigt bref den 20 December 1889 åt förenämnde tillsyningsman för år 1890 anvisat två tusen kronor såsom arfvode och femhundra kronor såsom båtlega, eller tillhopa två tusen femhundra kronor,

så hafven I med underdånig skrifvelse den 13 September 1890 till Oss öfverlemnat en till Eder ställd skrift af tillsyningsmannen vid ofvanomförmälda fiskerier, filosofie dok-

torn A. H. MALM, af Eder benämnd fiskeriintendent, innefattande anhållan, att det till tillsyningsmannen utgående arfvodet måtte från och med innevarande år varda med ett tusen kronor förhöjdt; i hvilket afseende MALM hufvudsakligen anfört, att han hade att afgifva utlåtanden i fiskeriärenden, att uppgöra förslag till särskilda stadganden rörande fiskets bedrifvande, att under resor göra sig underrättad om fiskeriernas tillstånd samt tillhandagå dem, som sådant önskade, med upplysningar och råd rörande fisket, att upprätta fiskeristatistik, att föreslå åtgärder till fiskets förkofran genom förbättrade fiskemetoder, fiskens ändamålsenliga beredning till handelsvara m. m., att tillse det såväl länets särskilda fiskeriförordningar som den allmänna fiskeristadgan efterlefdes och att afgifva årsberättelser; att allt detta medförde icke oansenliga utgifter för resor, farkost, materiel och litteratur m. m.; samt att MALM, som sjelf hölle sig med tjenstebåt, hvilken vore för befattningens uppehållande erforderlig, måste i anledning af arfvodets ringhet årligen göra förluster genom de utgifter, tjensten föranledde, och hvilka dåmera till följd af sillfiskets tillväxt betydligt ökats*); varande af Eder, under åberopande af de utaf MALM andragna skäl, hemställdt, att MALM's anhållan måtte af Oss bifallas.

Vidare hafven I, enligt hvad Vårt och Rikets Kommerskollegium uti öfver MALM's nyssberörda anhållan afgifvet underdånigt utlåtande anmält, uti skrifvelse till Kollegium af den 29 December 1890, med öfverlemnande af en utaf MALM afgifven, af åtskilliga tabeller åtföljd berättelse, omfattande storsjö- och makrilfiskena under kalenderåret 1889, vinterfisket 1889—1890, sill- och skarpsillfiskena hösten 1889 och vintern 1889—1890, hummer- och ostronfiskena under de för dessa fisken tillåtna tider, räknadt från hösten 1889

*) Det behöfver knappast sägas *hur* dessa uppgifter om fiskeritillsyningsmannens verksamhet motsvaras af verkligheten. Jfr ofvan sid. 5, anm., 33, 37, 140—141, 161—163. *(Utg. anm.)*

till våren 1890, äfvensom flundre-, gråsej-, kummel- och laxfiskena, samt med tillkännagifvande att behofvet af en »intendent» vid länets fisken äfven för innevarande år förefunnes, begärt, att Kommerskollegium måtte hos Oss göra framställning om anvisande äfven för detta år af arfvode och båtlega åt denne, dervid I rörande det i sådant hänseende behöfliga beloppet åberopat hvad I uti ofvan omförmälda underdåniga skrifvelse den 13 September 1890 anfört, hvarförutom I upplyst, att länets hushållningssällskap äfven för innevarande år beviljat anslag till fiskerierna, nemligen till fiskerinäringen i allmänhet åtta tusen kronor och till Edert förfogande för ordnande af tillsyn öfver fisket och till insamlande af statistiska uppgifter angående detsamma ett tusen femhundra kronor, eller tillhopa nio tusen femhundra kronor, samt att det till Edert förfogande stälda beloppet användes till arfvoden åt de särskilda fiskeriuppsyningsmännen med undantag af ethundra kronor, som utbetalades till »intendenten» såsom ersättning för skrifmaterialier m. m.

För egen del har Kommerskollegium uti ärendet anfört: att hvarken i den af Malm afgifna berättelsen eller i Eder skrifvelse i ämnet till Kollegium förekomme något om åtgärder för tillgodoseende och utveckling af den för Göteborgs och Bohus län och medelbart för det allmänna synnerligen vigtiga fiskerinäringen inom länet eller om beskaffenheten af den tillsyn, som från den af Eder anstälda fiskeritillsyningsmannens sida egnades åt bedrifvandet af näringen och densammas främjande medelst ändamålsenliga anordningar, likasom icke heller i ofvanberörda framställning om arfvodesförhöjning för Malm någon egentlig utredning i dessa hänseenden vore lemnad; att Kollegium alltså saknade ledning för bedömande huruvida anslag af allmänna medel allt fortfarande vore för saken i fråga af omständigheterna påkalladt; att det än mindre vore för Kollegium möjligt att bedöma, huru stort belopp för ändamålet erfor-

drades; samt att Kollegium derför endast kunde, under åberopande hurusom I förmält, att behof af en s. k. intendent vid länets fisken äfven för innevarande år förefunnes, med afseende härå förorda, att Oss täcktes äfven för detta år anvisa medel till arfvode och båtlega åt en tillsyningsman vid hafsfiskena inom länet.

Då Vi nu i nåder låtit detta ärende Oss föredragas, hafve Vi funnit godt att till tillsyningsmannen vid fiskerierna inom Göteborgs och Bohus län för år 1891 anvisa två tusen kronor såsom arfvode och femhundra kronor såsom båtlega, eller tillhopa två tusen femhundra kronor att af Statskontoret uppå vederbörlig reqvisition utbetalas. Hvilket Eder till kännedom och efterrättelse härigenom i nåder meddelas. Låtande Vi nådigt bref i ämnet afgå till Vårt Statskontor.

Stockholms Slott den 22 Maj 1891.

OSCAR.

V. L. Groll.

Till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län, angående anslag till arvode och båtlega åt tillsyningsmannen vid fiskerierna inom länet.

XL.

Till Konungen.

Den stora betydelse, bohuslänska hafsfiskebedriften eger icke allenast genom sitt hufvudsakligen i fremmande haf utöfvade storsjöfiske utan äfven och i synnerhet genom sitt ymniga sillfiske*), hvilket ju i verkligheten nära nog ensamt för sig ökat Sveriges utförsel af färsk fisk från 53,300 kg.

*) Ljungman, A. V., Bohusläns hafsfiske och dess framtid. Göteborg 1882, sid. 3—18. — Se vidare ofvan sid. 144—145, 160. *(Utg. anm.)*

år 1875 till 68,391,000 kg. år 1890 och af saltad sill från 1,192,000 kg. år 1886 till 22,701,000 kg. år 1890 (Bil. A, B, C), i förening med den jemförelsevis så ringa omvårdnad, samma fiskebedrift åtnjutit från det allmännas sida, och de mycket betydande olägenheter, som för bohuslänska skärgården blifvit följden deraf, att de nya förhållanden, det nämnda sillfisket medfört, icke vederbörligen ordnats, utan lemnats öppna för godtyckliga ingrepp från snart sagdt hvem som helst, föranleda oss såsom bohuslänske skärgårdsbor att härmed i djupaste underdånighet vända oss till Eders Kongl. Maj:t med anhållan om vidtagande af sådana rent praktiska åtgärder, som äro af nöden för att den i sillfisket yppade rika anledningen till förvärf må varda på bästa sätt begagnad och för att bohuslänska skärgården måtte undgå de ofantliga svårigheter, som fordom städse blifvit följden af bemälda fiskes semisekulära periodicitet och äfven nu hota att framträda vid fiskets en gång förestående upphörande *).

*) Innevarande sillfiskeperiod har visserligen liksom de föregående företett en ofantligt rik fångst och ett derpå grundadt storslaget näringslif, hvilket äfven gifvit sig till känna uti förhöjda taxeringsbelopp och ett skenbart åtminstone kraftigt välstånd, men sjelfva näringsutöfningens ekonomiska art är lika om än icke än mer förderfbringande än under de föregående perioderna och visar än mindre än under någon af dem en sådan anordning af fiskebedriften och åvägabringandet af sådana förhållanden i skärgården, som förmå uppbära en högt stående, tidsenligt anordnad hafsfiskebedrift och föra med sig ett varaktigt välstånd. Den innevarande fiskeperioden hotar sålunda med en omstörtning och ett elände vid periodens upphörande, som kanske kommer att till och med långt öfverträffa allt hvad man vid föregående sådana tillfällen fått bevitna.

Undersöker man nu allvarligt hvad som utgjort den verkliga orsaken till de så plötsliga vexlingarna i skärgårdens ekonomiska välstånd vid sillfiskeperiodernas upphörande; så skall man finna att den ligger i sjelfva näringsutöfningens felaktiga anordning derutinnan att den på fisket grundade affären tillhört fremlingar eller samhällen med andra intressen och annat näringslif, än fiskarena egde, hvilka fremlingar och samhällen, efter att under perioderna hafva *utsugit* fiskarbefolkningen, vid periodernas slut öfvergåfvo att syssla med fiskebedriften för att i stället egna sig åt andra affärer, hvarefter skärgården stod utan både de kapital och de företagsamme män, som skulle kunnat bringa till stånd och uppbära en på annat fiske än det periodiska sillfisket grundad stor hafsfiskebedrift. Något på en allsidig utöfning af fiskebedriften grundadt varaktigt välstånd i fiskarsamhällena sjelfva

Under närmast föregående bohuslänska sillfiskeperiod egnades deremot merabemälda fiske en den största omsorg *), och knappast i något annat land i verlden skulle en så lofvande näring lemnats helt och hållet åt sig sjelf utan nämnvärdt understöd från det allmännas sida. Än värre än saknaden af en sådan omvårdnad har emellertid varit att fremmande och med näringslifvet i bohuslänska skärgården obekante personer i särskildt Stockholm och Göteborg fått, på sätt som skett, gripa in uti och taga om händer den offentliga verksamheten till samma fiskes främjande derhän att denna verksamhet, i stället för att lända till verkligt gagn, tvärt om blifvit just det största hindret emot en kraftig och sund utveckling af näringslifvet i skärgården. Intet kan nemligen i högre grad hämma en sådan utveckling än att näringsidkarne märka sig vara utsatte för med såväl de lokala förhållandena som näringsutöfningen

---

kom nemligen aldrig till stånd under nämnde perioder. Oordentligt lefnadssätt bland fiskeriidkarne, bristande upplysning m. m. liknande hafva deremot lika litet framkallat den ekonomiska rubbningen som de vållat sjelfva fiskeperiodernas upphörande. Ser man vidare efter hur förhållandena uti ifrågavarande fall artat sig under den nu innevarande fiskeperioden, skall man förvånande nog finna, att de i stället för bättre snarare äro långt sämre, än då fiskeperioden begynte. Storsjöfisket, som utgör den del af fiskebedriften, hvilken mellan sillfiskeperioderna har att i främsta rummet uppbära skärgårdens näringslif, har nemligen minskats, och största delen af den på sillfisket grundade affären ligger i händerna på fremlingar, som komma att öfvergifva skärgården, så snart perioden upphör, samt har dessutom samlats uti med hvarjehande faktiska *monopol* gynnade samhällen, som ega helt andra intressen och helt annat näringslif än fiskarbefolkningens och hvilka skjuta ifrån sig den del af fiskebedriften, hvilken liksom f. ex. storsjöfisket och den på detta grundade salterinäringen är mindre lönande eller icke öfverensstämmer med nämnda intressen och näringslif. Härigenom såväl som genom nämnda samhällens storartade försäljning af rusdrycker m. m. försvagas fiskarsamhällena så småningom och blifva i verkligheten allt mera offer igen för det gamla utsugningssystemet. Näringsverksamheten är vida mindre men utvecklingsriktningen är långt farligare än under näst föregående sillfiskeperiod. Det är sålunda hög tid på att man, innan det är för sent, söker åstadkomma en till ett godt resultat ledande utveckling af skärgårdsförhållandena under den nu innevarande sillfiskeperioden. *(Utg. anm.)*

*) Nemligen i hvad på fångstens utöfning och den af städerne bedrifna fiskeriaffären vidkom. *(Utg. anm.)*

obekante personers eller myndigheters hugskott och att hos näringsidkarne sålunda utbildar sig ett fast medvetande derom att deras näring saknar den nödiga tryggheten och icke heller kan påräkna någon omvårdnad till verkligt gagn från det allmänna. Detta missförhållande har i bohuslänska skärgården redan urartadt derhän att det börjar blifva outhärdligt*). Näringsutöfningens fulla säkerhet i förening med vissheten om näringslifvets vederbörliga hägnande från det allmännas sida utgör nemligen en oundgänglig förutsättning såväl i allmänhet för näringsverksamhetens trefnad och förkofran som särskildt för att kapital i nödig omfattning skall strömma till och söka förmonlig placering uti samma verksamhet (Bil. D, sid. 8—9, 10—26; Bil. E, sid. 15—23).

Erfarenheten har mer än väl ådagalagt, att bot för det nämnda missförhållandet icke står att vinna genom den under Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborg lydande fiskeritillsyningsmannainstitutionen. Denna har nemligen aldrig ländt bohuslänska hafsfiskebedriften till något större gagn och har nu nedsjunkit till en sinekur, som besatts utan att tjensten förut anslagits ledig till sökande och utan att någon hänsyn tagits till den tillförordnades lämplighet för platsen och duglighet att å densamma kunna uträtta något till gagn. Den utgör snarare ett väsentligt hinder mot en tillfredsställande anordning utaf förhållandena och bör så mycket hellre kunna indragas som den i alla hänseenden är fullständigt obehöflig och endast vållar onödig utgift, ett påstående hvars sanning mer än tillräckligt bevisas redan af beskaffenheten af det yttrande öfver ifrågasatta eller behöfliga åtgärder till fiskerinäringens

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 159—160, 161—177; 1890 sid. 140—156. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskerierna främjande verksamhet och förvaltning, 1889, sid. 8—9, 10—26; 1890, sid 7—23. — Se vidare ofvan sid. 29—31. — Tillkomsten af en ny fiskeriförening i Strömstad med syfte att samarbeta med fiskeriföreningen i Göteborg i afseende på omintetgörandet af alla försök att utveckla skärgården till ekonomisk sjelfständighet har äfven i sin mon ökadt det närvarande tillståndets ohållbarhet. *(Utg. anm.)*

främjande, hvilket fiskeritillsyningsmannen den 4 sistlidne november afgifvit och som finnes åberopadt uti »bilagorna till Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statsverket år 1891» (Sjette hufvudtiteln, sid. 135). Ehuru Riksdagen år 1889 uti underdånig skrifvelse N:o 67 biföll Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition om höjandet af anslaget till »fiskerinäringens understöd» med 24,400 kronor eller från 17,600 kronor till 42,000 kronor, under framhållande af att »i betraktande af den stora betydelse, särskildt nordsjöfisket under de senare åren erhållit, kunde det belopp, hvarmed Kongl. Maj:t funnit anslaget böra ökas, icke anses för högt»; så har dock från fiskeritillsyningsmannen genom Eders Kongl. Maj:ts nämnda Befallningshafvande icke påyrkats undfående med hänsyn till samma fiske af någon den minsta andel af detta anslag för något annat ändamål än en löneförhöjning åt just fiskeritillsyningsmannen sjelf*). Från denne har man sålunda helt säkert icke att emotse den för bohuslänska hafsfiskebedriftens och fiskarbefolkningens förkofran oumbärliga verksamheten (jfr Bil. E. sid. 7—14; Bil. F).

Ej heller från Kongl. Landtbruksstyrelsen kan den för bohuslänska hafsfiskebedriftens tidsenliga och kraftiga utveckling nödiga omvårdnaden vara att förvänta, enär samma styrelse icke eger tillräckliga krafter ens för att kunna till nöjes sköta rikets öfriga fiskerier och icke heller med hänsyn till bohuslänska fiskerinäringen kan vare sig tillerkännas den oumbärliga sak- och lokalkännedomen samt ett derpå grundadt anseende eller utöfva den af ett varmt lokalintresse besjälade intensitet i verksamheten, som så oundgängligen påkallas af de egendomliga bohuslänska förhållandena. Kongl. Landtbruksstyrelsens eget underdå-

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 140—147; 1891, sid, 5, 33, 37, 140—141, 161—163. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning 1890, sid. 7—14. — Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske. Af A. H. Malm. Göteborg 1890. — Se ofvan sid. 5, 33, 37, 140—141, 161—163. *(Utg. anm.)*

niga utlåtande den 14 sistlidne november ådagalägger äfven mer än tillräckligt hur rent af omöjlig Kongl. Styrelsen är för en befattning sådan som den ifrågavarande, hvarförutom Kongl. Styrelsens egen organisation lägger oöfverstigliga hinder i vägen för en verksamhet af sådan art som den för Bohuslän behöfliga*).

I de länder, från hvilka man i fråga om hafsfiskebedriften vanligen helst vill hemta exempel, eller Holland och Skotland, har man äfven på helt annat sätt anordnat fiskeriadministrationen, och der skulle man äfven hålla en anordning sådan som den af Kongl. Landtbruksstyrelsen ifrågasatta för en ren orimlighet. Man har der nemligen längesedan insett behofvet af både sak- och lokalkännedom samt lokalintresse och kontinuitet äfven i afseende på verksamhetens beskaffenhet jemte anseende för duglighet hos fiskeristyrelserne och sökt tillfredsställa detta behof på det enda möjliga sättet genom att sammansätta styrelserna af ett tillräckligt antal praktiske män, som kollegialt ega att fatta sina beslut. Genom att förlägga fiskeriadministrationen i *en* enda persons händer kunna deremot nämnda vilkor för en god verksamhet icke uppfyllas**).

Det såväl vid anordnandet af den bohuslänska fiskeritillsyningsmannainstitutionen som vid Kongl. Landtbruksstyrelsens organisation följda en-persons-systemet är hvad hafsfiskebedriften vidkommer genom sjelfva sin ändamålsvidrighet så förkastligt att dess fortfarande användning med hänsyn till bohuslänska fiskebedriftens administration tydligen bör öfvergifvas.

Medvetandet härom i förening med insigten om den ringa nytta, som hemtats af och, sedan en ny sillfiskeperiod

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 42; 1891, sid. 37—39, 42, 151—153, 155. — Se ofvan sid 37—39, 42, 151—153, 155. *(Utg. anm.)*

**) Se ofvan sid. 141, 148, 152—153, 161, 164. — Jfr vidare: Nature, XLI, N:o 1065, sid. 497—500. *(Utg. anm.)*

begynt, vore att vänta af fiskeritillsyningsmannainstitutionen, föranledde derför redan 1882 Göteborgs och Bohus läns landsting att ingå till Eders Kongl. Maj:t med en underdånig framställning om inrättandet för bohuslänska hafsfisket af en egen utaf sakkunnige och med bohuslänska skärgårdens näringslif förtrogne personer sammansatt, oaflönt **fiskeristyrelse** efter holländskt och skotskt föredöme*). Förutsättningarne för en god offentlig verksamhet till bohuslänska hafsfiskebedriftens och fiskarbefolkningens främjande äro nemligen en tillräcklig sak- och lokalkännedom samt ett varmt intresse för verksamhetens föremål, och dessa förutsättningar torde endast vara möjliga att ernå genom förordnandet af en särskild lokal styrelse med den för ändamålet nödiga sjelfständigheten och myndigheten.

Den bohuslänska hafsfiskebedriftens stora omfattning, egendomliga och från det öfriga rikets afvikande beskaffenhet samt behof, till följd särskildt af det ymniga sillfiskets periodicitet, af på samma gång snara och omfattande åtgärder kräfva tydligen en alldeles särskild offentlig verksamhet, enastående för sig och helt olika den för de öfriga delarne af riket nödiga. För de på samma gång undantagsartade och från det öfriga rikets afvikande hafsfiskeförhållandena i Bohuslän behöfves oundgängligen, om än blott

---

*) Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1882, N:o 11, sid. 4, N:o 22, sid. 30—31. — Underdånigt betänkande med förslag till fiskeristadga m. m. afgifvet den 3 mars 1883 af särskildt i nåder förordnade kommitterade. Stockholm 1883, sid. 41—47. — Ljungman, A. V., Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna, rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 91—92. — Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1884, N:o 2, sid. 5—6. — Underdåniga utlåtanden af Öfverståthållareembetet och Stockholms stadsfullmäktige samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen och Landstingen i anledning af särskilda komiterades den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1885, sid. 276—279, 282—284. — Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1891, N:o 23. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 142—143; 1890, sid. 41—43; 1891, sid. 14, 17—18, 19—20, 41—42, 90—98, 165—168. — Se vidare ofvan sid. 14, 17—18, 19—20, 41—42, 90—98, 165—168. *(Utg. anm).*

såsom ett öfvergående undantagsförhållande, en egen fiskeriadministration för allenast samma läns skärgård, ty med mindre komma icke dennas kraf på nödig omvårdnad att varda som sig bör tillgodosedda. Undantagsförhållandena i bohuslänska skärgården påkalla med nödvändighet undantagsartade anordningar och en undantagsställning, om svåra olägenheter nu och i framtiden skola undgås *).

Den betänkliga vådan för bohuslänska hafsfiskebedriften af att, på sätt under nu innevarande sillfiskeperiod skett, utgöra ett slags lekboll för hvarjehanda med samma skärgårds näringslif obekanta myndigheters eller personers hugskott är lika uppenbar som det är tydligt att det nuvarande oefterrättlighetstillståndet endast kan undgås derigenom att vården om bohuslänska hafsfiskebedriften öfverlåtes åt en med de lokala förhållandena fullt förtrogen och af ett berättigadt lokalintresse besjälad egen fiskeristyrelse.

En sådan fiskeristyrelse skulle hafva sig uppdraget, dels att åstadkomma den behöfliga utredningen af hvad som i hvarje särskildt fall är af nöden att åtgöra till bohuslänska hafsfiskebedriftens och fiskarbefolkningens upphjelpande, dels ock att handhafva den offentliga vården om och leda den af verkligt behof påkallade offentliga verksamheten till nämnda bedrifts främjande, och hon borde för sådant ändamål få hafva att tillgå en viss bestämd andel

---

*) Jfr vidare ofvan sid. 20, anm., 83—84, 92, 145, 150, 168. — Frågan om bästa sättet att anordna fiskeriadministrationen för bohuslänska hafsfiskebedriften är svårlöst nog för sig, och bör derför en lösning af densamma icke än ytterligare försvåras genom en sammankoppling med en bättre anordning af rikets fiskeriadministration i öfrigt. Det är dessutom klokt att vid det första försöket att genomföra en på sjelfstyrelsegrundsatsen fotad fiskeriadministration begränsa denna till att blott afse å ena sidan en allenast helt liten del af riket men å andra sidan dettas mest betydande och utveckade fiskebedrift med både talrika och kunnige idkare. Den bohuslänska hafsfiskeadministrationen får vidare till följd af det ymniga sillfiskets peridiocitet en så öfvervägande riktning på fiskarsamhällenas upphjelpande att något motsvarande knappast annorstädes förekommer. Den föreslagna fiskeristyrelsen torde deremot nog behöfva fortfara att finnas till och verka äfven efter innevarande sillfiskeperiods slut. *(Utg. anm.)*

af det utaf Riksdagen beviljade reservationsanslaget till »fiskerinäringens understöd»; ty med mindre så sker torde hon icke kunna med någon säkerhet påräkna vare sig de nödiga medlen eller den för en tillfredsställande verksamhet oumbärliga sjelfständigheten.

Denna styrelse torde lämpligast kunna utgöras af *åtta* ledamöter, af hvilka tvänne årligen böra afgå i tur, som första gången genom lottning bestämmes, och af hvilka *fem* skola utses af skärgårdsbefolkningen samt *en* af Eders Kongl. Maj:t, *en* af Göteborgs och Bohus läns landsting och *en* af Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap. De af skärgårdsbefolkningen valde ledamöterne böra utses genom elektorer från de främsta fiskeriidkande samhällena, sålunda att en ledamot väljes från Norrvikens fögderi, en från Sunnervikens fögderi, en från Orosts båda härader, en från Tjörns härad och Inlands fögderi samt en från Göteborgs fögderi. Suppleanter böra utses till samma antal som de ordinarie ledamöterne, och bör delaktighet i fiskebedriftens utöfning icke utgöra hinder mot valbarhet *). Arvoden ega styrelsens ledamöter icke uppbära för deras verksamhet såsom sådane utan endast resekostnadsersättning, men den sekreterare, styrelsen utser inom eller utom sig, må tillerkännas skälig aflöning **). För bibliotek och arkiv m. m. torde vidare

---

*) Ljungman, A. V., Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna, rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 91—92, 93—94. Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1884, N:o 2, sid. 5. — Underdåniga utlåtanden af Öfverståthållareembetet och Stockholms stadsfullmäktige samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen och Landstingen i anledning af särskilde komiterades den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1885, sid. 283. — Se vidare ofvan sid. 20, 95, 166. — Uti Holland är föreskrifvet att flertalet af fiskerikollegiets medlemmar icke få vara direkt intresserade uti hafsfiskebedriftens utöfning. *(Utg. anm.)*

**) Jfr Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1884, N:o 2, sid. 5. — Se vidare ofvan sid. 20, 97, 166—167. — I Skotland få fiskeristyrelsens både ordförande och sekreterare uppbära arvode. *(Utg. anm.)*

årliga utgifter ifrågakomma*), och skall styrelsen befatta sig med samlandet och utgifvandet af fiskeristatistik, behöfves tydligen tillgång å derför nödiga medel (jfr Bil. G.)

Beskaffenheten af den offentliga verksamheten till bohuslänska hafsfiskebedriftens främjande måste naturligen bestämmas af samma verksamhets hufvudsyfte, och detta kan väl knappast vara annat än att bereda tillräcklig, billig och god fiskföda åt den konsumerande allmänheten samt ett varaktigt välstånd åt fiskarbefolkningen**), med hänsyn till hvilken senare uppgift nämnda verksamhet måste afse icke blott de nuvarande förhållandena under den pågående sillfiskeperioden utan äfven de blifvande förhållandena vid denna periods en gång förestående slut, i afseende hvarpå ju sådana åtgärder som förmå att motväga den ofantliga rubbning i skärgårdens näringslif, en dylik händelse alltid måste medföra, äfven böra vara i förväg vidtagna.

Åstadkommandet af möjligast rikliga tillgång till billigt pris å goda fiskvaror förutsätter tydligen ett sådant välstånd hos de fiskeidkande samhällena, som allena förmår uppbära en, så högt de i öfrigt befintliga förhållandena det medgifva, utvecklad fiskebedrift; men för att åvägabringa ett sådant välstånd fordras en dessa samhällens hela ekonomiska lif afseende verksamhet, som särskildt måste vara riktad på att förskaffa en god afsättning för fångsten, ty det är uppenbarligen endast en tillfredsställande afsättning för fiskets produkter, som förmår göra fisket lönande. Med

---

*) Se ofvan sid. 97, 166—167. — Bland den föreslagna fiskeristyrelsens vigtigaste uppgifter torde vara att åstadkomma de för belysande af fiskebedriftens forntida och nuvarande beskaffenhet nödiga samlingarna af författningar, handlingar, ritningar, beskrifningar, modeller o. s. v., och torde för dessa samlingars förvarande liksom för den dagliga expeditionen behöfvas en särskild byggnad å något af de för ändamålet bäst belägna fiskelägena i länets mellersta skärgård. *(Utg. anm.)*

**) Nationalekonomiska Föreningens förhandlingar 1889, sid. 25, 37—44. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 126, 142—151. — Ljungman, A. V., Om de stora hafsfiskena, betraktade från nationalekonomisk synpunkt. Göteborg 1890, sid, 27, 43—52. *(Utg. anm.)*

mindre åter fisket och den på detsamma inom fiskarsamhällena grundade fiskaffären är lönande, gå dessa senare icke framåt, och sjelfva fiskebedriften står stilla eller går tillbaka*). Då vidare för en möjligast lifskraftig utveckling af bohuslänska hafsfiskebedriften tydligt nog fordras att innehafvarne af den på fisket i första hand grundade affären uppträda äfven såsom fiskarenas förlagsgifvare, så inses ock af hvilken synnerlig vigt det är för just hufvudändamålets vinnande att nämnda affär tillhör fiskarsamhällena sjelfva och icke såsom under de forna bohuslänska sillfiskeperioderna eges af de utaf helt andra intressen än skärgården besjälade städerne. Det är för öfrigt af nöden för fiskarsamhällenas förkofran att de för sina ändamål få åtnjuta kommunalskatt af innehafvarne af de på fisket i första hand åtminstone grundade affärerne, hvadan alltså dessa affärers förläggande till de helt olika näringslif och helt andra intressen egande städerne eller större badorterne ju tydligen måste motverka ernåendet af det för fiskarsamhällena eftersträfvansvärda välståndet. Erfarenheten från de orter i utlandet, der fiskebedriften står högst, vitnar ock

*) Jfr LJUNGMAN. A. V., Om offentliga åtgärder med hänsyn till det rika bohuslänska sillfisket. Göteborg 1882, sid. 18—19. — Bohusläns hafsfiske och dess framtid. Göteborg 1882, sid. 21 (»Vidgad afsättning för fångsten för med sig en lifligare utveckling af näringen derigenom att den möjliggör införandet af förbättringar i yrkesutöfningen och användandet af en dyrbarare materiel, samt lockar nye idkare till yrket»). — Anteckningar rörande sillsaltning, sillvrakning och sillhandel. Uddevalla 1882, sid. 5, 99—100. — Sveriges deltagande i internationela fiskeriutställningen i London 1883. Genmäle. Stockholm 1883, sid. 5—6 (»Under den långvariga strid, som förts rörande särskildt det bohuslänska sillfisket, har jag upprepade gånger framhållit, hurusom »främsta vilkoret för fiskebedriftens uppblomstring vore en välordnad fiskhandel med möjligast snabb och punktlig afsättning för fångsten» och hurusom det, hvad särskildt det ymniga sillfisket beträffar, vore klart att »i den mon man kan bereda sillen till en värdefull handelsvara, som ju längre den håller sig och tål transport också kan spridas öfver allt större områden, i den mon ökas ock möjligheten för fiskarena att erhålla allt bättre betaldt för sin fångst, hvilket åter igen utgör hufvudvilkoret för fiskets förkofran; ty höga fiskpris uppmuntra fiskarena och möjliggöra användandet af en förbättrad, dyrbarare materiel och införandet af nya, kostsammare men mer gifvande fiskesätt»). *(Utg. anm.)*

mer än väl derom att det varit en koncentrering af den hufvudsakliga fiskaffären i de fiskeriidkande samhällena sjelfva, som allena förmått höja dessa till den ståndpunkt de intaga.

De offentliga åtgärderna till underlättande af fiskfångstens afsättning och till fiskarsamhällenas höjande i välstånd måste fördenskull särskildt afse

dels fiskafsättningens främjande genom att lemna undervisning om sätten att bereda handelsvaror af den fångade fisken samt om utvägarne och de tillfälliga konjunkturerne för fiskvarornas spridning i marknaden,

dels beredandet af den för en välordnad fiskafsättning och fiskarsamhällenas utveckling oumbärliga samfärdseln genom utförandet af behöfliga jernvägs-, telegraf- och telefonanläggningar, landsvägar, farleds- och hamnförbättringar, led- och inseglingsfyrar o. s. v.,

dels genomförandet inom fiskarsamhällena af för deras förkofran nödiga anstalter och inrättningar i kommunalt hänseende för vinnande bland annat af god ordning, sundhet, skydd mot eldfara o. s. v.,

dels ock främjandet och utvecklingen af fiskarbefolkningens sjelfverksamhet till egen förkofran och trygghet genom inrättandet och understödjandet af försäkringsanstalter, sjelfhjelps- och understödsföreningar, kreditanstalter och dylikt*).

Af dessa fyra slag af åtgärder till hafsfiskebedriftens och fiskarsamhällenas förkofran eger, efter hvad erfarenheten allestädes ifrån ådagalagt, det andra i ordningen den största betydelsen, och sådana samfärdsmedel som det

*) Ljungman, A. V., Om offentliga åtgärder med hänsyn till det rika bohuslänska sillfisket. Göteborg 1882. — Om de stora hafsfiskena, betraktade från nationalekonomisk synpunkt. Göteborg 1890, sid. 47—52. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 134—143; 1887, sid. 340—348; 1889, sid. 26—29, 55—57, 157—158, 168, 176; 1890, sid. 32—34, 155—156. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1889, sid. 6—7, 17, 25; 1890, sid. 22—23. *(Utg. anm.)*

å ena sidan icke ligger inom fiskarsamhällenas förmåga att förskaffa sig genom egna krafter och å andra sidan utgöra den oundgängliga förutsättningen för en tidsenligt ordnad fiskhandel, äro ock i verkligheten hvad som mest tränges för bohuslänska skärgården. Utan tillgång å de framför allt annat nödiga jernvägsförbindelserne är i vår tid ingen i verkligheten högt stående hafsfiskebedrift ens möjlig.

Vidkommande den särskilda beskaffenheten af de för ändamålet i fråga behöfliga **jernvägsförbindelserna** må följande anföras ur Göteborgs och Bohus läns landstings jernvägskomités sista utlåtande*): »En jernväg kan få betydelse till gagn för hafsfiskebedriften endast i den mon den förmår utveckla ett kraftigare näringslif och skapa ett beständigt välstånd i skärgården sjelf, hvilket åter endast står att vinna genom fiskaffärernes öfvertagande af de fiskeidkande samhällena sjelfva, derigenom att jernvägsnätet utsträckes till de bäst belägna bland dessa i de för hafsfisket mest betydande delarne af skärgården. De sorgliga följderna af förra sillfiskeperioden hade såsom bekant sin egentliga grund deruti att fiskaffärerne tillhörde de mer afsides från skärgården liggande städerne och särskildt Göteborg, under det att skärgårdsbefolkningen i verkligheten blott utgjorde stadsbornes tillfällige arbetare, hvadan, då sillen upphörde att gå till, både kapital och företagsamme män saknades i skärgården för framdrifvandet af nya näringsformer, och med ledning såväl af denna erfarenhet från Bohuslän sjelft som af förhållandena i de länder, der hafsfiskebedriften står främst, torde vara klart *att* man, för ernåendet af ett bättre resultat än under förra sillfiskeperioden, måste söka att utveckla skärgårdsförhållandena i sådan riktning, att den hufvudsakliga

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 55—57. — Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1889, N:o 18, sid. 5.
(Utg. anm.)

delen af fiskaffärerne kommer att tillhöra de fiskeriidkande samhällena sjelfva*), och *att* jernvägar liksom all annan samfärdsel erhålla betydelse till gagn eller skada för bohuslänska skärgården och hafsfisket i den mon de främja eller motverka denna utvecklingsriktning». (Jfr Bil. J, sid. 26—31, 55—57).

Uti en till Eders Kongl. Maj:t med kraftigt tillstyrkande från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborg insänd underdånig ansökan har Göteborgs och Bohus läns landsting den 29 oktober 1886 med åberopande af åvägabragt utredning hemstält om vidtagande af »nödiga åtgärder för anläggandet såsom normalspåriga statsbanor af de på Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskaps och landstings bekostnad undersökta samt särskildt för bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens utveckling den största betydelsen egande linierna Uddevalla—Torp—Ellös och Torp —Saltkällan—Grebbestad—Krossekärr i förening med Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägs inlösande till statsverket och dermed följande utläggning till normal spårvidd», under det att Elfsborgs och Skaraborgs läns landsting samtidigt anhöllo om sistnämnda jernvägs »inköp för statens räkning och utläggning till lika spårvidd med den å statens jernvägar». Senare har förstnämnda läns landstings jern-

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—31. — Se vidare ofvan sid. 193, 202. — Jemför man förhållandena i Bohuslän (och Norge) med dem vid Storbritanniens och Nederländernas nordsjökuster i afseende på hafsfiskebedriftens hela anordning, skall man snart finna den nyckeln till gåtan utgörande olikheten. Då nemligen i Bohuslän fiskebedriften oftast genom missriktad arbetsfördelning utvecklats derhän att den på fisket grundade affären öfvertagits af några få icke fiskeidkande handelsstäder, under det att fisket utöfvas af en i jemförelsevis blott helt svaga och obetydliga samhällen hopad fiskarbefolkning; så hafva deremot vid vestra Nordsjöns kuster både fiskare, fiskberedare och fiskhandlare förenats uti derigenom långt kraftigare och ekonomiskt mer betydande vordna samhällen med förmåga att uppbära en högt stående fiskebedrift. Den ekonomiska anordningen af fiskebedriften är sålunda helt olika, och det samarbete sinsemellan med förenade krafter, som så fördelaktigt utmärker t. ex. de skotska fiskarstädernas skilda grenar af fiskebedriften, saknas i det stora hela i vestra Skandinavien, der i stället det ena samhällets affärsmän suga till sig vinsten af det andra samhällets arbete. *(Utg. anm.)*

vägskomité ytterligare påvisat lämpligheten för det åsyftade ändamålets vinnande och riktigheten ur samtliga de synpunkter, som ega betydelse för sakens bedömande, af dessa hemställanden *); och lider det intet tvifvel att ju icke ett nådigt bifall till desamma kraftigare, säkrare och med mindre verklig uppoffring för statsverket än någon annan åtgärd skulle, om det ledde till de nämnda anläggningarnas utförande på statens bekostnad, främja bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens förkofran (Bil. H, sid. 21—54; Bil. J, sid. 55—57, 69—76). Bohuslänska skärgården saknar nemligen sjelf förmåga att åstadkomma dessa anläggningar, hvarförutom erfarenheten från såväl Sverige som utlandet oförtydbart ådagalagt, att det åsyftade resultatet icke kan nås medels jernvägar af annan spårvidd eller med ogynsammare trafikförhållanden än å de svenska statens jernvägar, till hvilka anslutning direkt eller medelbart uti här ifrågavarande fall måste ske **).

Enär den tid, då statens jernvägsanläggningar i Norrland hunnit afslutas, synbarligen ej kan vara aflägsen, och enär andra sådana anläggningar, som för staten ega större betydelse, än den de nämnda bohuslänska besitta, säkerligen icke förefinnas, förefaller det ock som om en vid läglig tid framlagd nådig proposition till Riksdagen om anslag till sistbemälda jernvägsanläggningar med visshet borde kunna påräkna Riksdagens bifall.

Vid sträfvandena att upphjelpa hafsfiskebedriften har

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1888, sid. 197—230; 1889, sid. 69—76. — Betänkande, angående den beslutade planen för Göteborgs och Bohus läns Landstings verksamhet att befordra anläggandet af för Bohusläns utveckling oumbärliga jernvägar, afgifvet af den utaf samma läns Landsting den 24 september 1885 utsedde jernvägskomitén. Stockholm 1886, sid. 80—81, 83—84, 85—86, 88—91. — Jfr vidare: Bohuslänsk Fiskeritidskrift 1884, sid. 32—41, 135—137; 1886, sid. 223—235; 1887, sid. 127—141, 343—345. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 136; 1888, sid. 202. — Jfr vidare: Second report of the Royal Commission on Irish Public Works. London 1888, sid. 30—35. *(Utg. anm.)*

man i utlandet länge insett jernvägsförbindelsers oumbärlighet för de främsta eller bäst belägna fiskarsamhällena och med största framgång handlat derefter, ett förhållande hvarpå Danmark, Tyskland, Holland, Storbritannien och norra Amerika äfven förete de mest öfvertygande exempel. För närvarande äro sålunda med hänsyn särskildt till hafsfiskebedriftens främjande under utförande statsjernvägar till fiskarstäderna Vlaardingen och Maassluis uti Holland samt till Norddeich i nordvestra Tyskland, under det att sakkunnige komitéer uti Irland, Skotland och Tyskland förordat hafsfiskets upphjelpande företrädesvis genom nya jernvägsanläggningar*).

Beträffande åter hafsfiskebedriftens främjande genom nya **telefonanläggningar** har Orosts och Tjörns fiskeriförening uti till Eders Kongl. Maj:t ställd underdånig ansökan den 12 oktober 1889 framhållit hvilka telefonstationer för allmänheten, som med syfte att ersätta bristen å tillräckligt antal telegrafstationer ytterligare äro af nöden i bohuslänska skärgården, samt den riktning, i hvilken telefonväsendet inom samma skärgård vidare bör utvecklas. Under den utredning, som med anledning af denna ansökan verkstälts af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborg, har från största delen af bohuslänska skärgården gjorts med ansökan öfverensstämmande uttalanden och derjemte framhållits önskligheten af dels en dubbeltrådig telefonstamled-

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 173—174; 1890, sid. 48. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning, 1889, sid, 22—23. — Second report of the Royal Commission on Irish Public Works. London 1888, sid. 3, 9—10, 23—24, 37—43. — Light Railways (Ireland) Act, 1889 (52 & 53 Vict. ch. 66). — Report on the Commission appointed to inquire into certain matters affecting the interests of the population of the Western Highlands and Islands of Scotland. London 1890, sid. 3, 10—13, 22. — Staatsblad van het Koningrijk der Nederlanden. (N:o 205). Wet van den 10den November 1875, tot aanleg van Staatsspoorwegen. I, 7. — De Ingenieur. 's-Gravenhage 1889. N:o 44, sid. 373—377 (Kock, A. W. T., De spoorweg Schiedam—Hoek van Holland). — Mittheilungen der Section für Küsten- und Hochsee-Fischerei, 1887, sid. 97; 1888, sid. 114. *(Utg. anm.)*

ning från Göteborg öfver Inland samt telegrafstationerna Varekil, Lysekil och Fjellbacka till Grebbestad och dels åtminstone de för rörelsen mest betydande lokalledningarnes ombyggnad till dubbeltrådiga, dervid äfven den till Marstrand från Göteborg gående enkeltrådiga ledningen afsågs*). Genom uppfyllandet af dessa önskningar blefve äfven den för fisket mest betydande delen af bohuslänska skärgården intagen uti rikstelefonnätet till helt visst betydande gagn för samma skärgårds ekonomiska utveckling. (Jfr Bil. I, sid. 26—47; Bil. K, sid. 21—33, 36).

I några fall torde äfven **landsvägsförbindelser** vara af nöden för hafsfiskebedriftens och skärgårdens förkofran**), och kunna såsom exempel härpå framhållas de ifrågasatta häradsvägarne till fiskelägena Hunnebostrand, Grafvarne, Ellös, Kyrkesund, Skärhamn och Rönnäng, af hvilka den till Ellös redan genom laga kraftvunnet utslag af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den 24 oktober 1888 är fastställd till utförande. (Jfr Bil. H, sid. 54—68).

Om utförandet på statsverkets bekostnad af för samfärdseln inom bohuslänska skärgården nödiga **farledsförbättringar** har Göteborgs och Bohus läns landsting den 10 sistlidne november gjort underdånig hemställan***), uti hvilken äfven framhållits de föreslagna arbetenas öfverensstämmelse med de af samma landsting önskade jernvägsförbindelserna. (Bil. K, sid. 9—17.) Af de sålunda ifrågasatta farledsupprensningarna har den sydligaste, afseende kanalisering af Kalfvesundet eller sundet mellan Tjörns hufvud och Tjörns kalf†), redan för mer än fyratio år sedan varit föremål för Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet (Kongl. Maj:ts

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—47; 1890, sid. 69—81, 84—85. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1888, sid. 230—244. *(Utg. anm.)*

***) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 57—65. *(Utg. anm.)*

†) Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1882, N:o 11, sid. 3, N:o 22, sid. 29—30. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid 374—340. — Uppgiften att Kalfvesundet *ej* förut blifvit undersökt och att

nåd. proposition om statsverket, 1850, sid. 60. Protokoll öfver Civil-ärender den 13 November 1850).

Ehuru bohuslänska skärgården har öfverflöd å goda naturliga **hamnar**, förefinnas dock å flera ställen behof af arbeten för vinnandet af erforderliga förbättringar*), något hvarpå bilagda tryckta handlingar förete exempel. (Bil. L).

På grund af hvad sålunda anförts och med hänvisning till bilagda skrifter få vi alltså i djupaste underdånighet hemställa:

dels att Kongl. Landtbruksstyrelsens ofvan omförmälda förslag i hvad det rörer bohuslänska hafsfiskebedriftens administration icke måtte vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall;

dels att Göteborgs och Bohus läns Landstings år 1882 ingifna underdåniga ansökan om förordnandet af en särskild oaflönt fiskeristyrelse för samma läns hafsfiske måtte, på sätt ofvan föreslagits, af Eders Kongl. Maj:t bifallas samt den för detta fiskes administration tillförordnade fiskeritillsyningsmannabefattningen, såsom icke blott fullständigt onödig utan rent af för skärgårdens näringslif menlig, i samband dermed indragas;

dels att nämnda styrelse icke allenast måtte anförtros uppdraget att verkställa den för en tillfredsställande offentlig verksamhet till bohuslänska hafsfiskebedriftens främjande särskildt nödiga utredningen, utan äfven tilldelas en viss bestämd

---

Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens arkiv derom intet innehåller är oriktig, då ju Styrelsen öfver allmänna Väg- och Vattenbyggnader uti underdånigt memorial den 19 oktober 1850 förordar sundets upprensning för en kostnad af 14,452 Rdr 16 sk. banko. *(Utg. anm.)*

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1887, sid. 145—157. *(Utg. anm.)*

andel af det utaf Riksdagen till fiskerinäringens understöd beviljade anslaget för att, efter af Eders Kongl. Maj:t fastställda bestämmelser, användas till bohuslänska hafsfiskebedriftens upphjelpande;

dels ock att ofvan omförmälda förslag till bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens kraftiga främjande genom åvägabringandet af förbättrad samfärdsel såväl inom nämnda skärgård som mellan densamma och det inre landet måtte vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och föranleda till vidtagande af de för förslagens genomförande nödiga åtgärderne.

Homborgssund, Grundsund, Gullholmen, Kärringön, Mollösund, Skärhamn m. fl. fiskelägen i Maj 1891.

Underdånigast

(Underskrifter.)

Såsom bilagor följa:

A) Berättelsen öfver Göteborgs och Bohus läns hafsfisken under 1888—1889. Af A. V. L. Göteborg 1890.

B) Rikets in- och utförsel af vissa varor Jan.—Dec. 1886—1890. Stockholm 1891.

C) Rikets in- och utförsel af vissa varor Jan.—Mars 1887—1891. Stockholm 1891.

D) Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under sjette året af Föreningens tillvaro. 1889. Göteborg 1890.

E) Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under sjunde året af Föreningens tillvaro. 1890. Göteborg 1891.

F) Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske. Af A. H. Malm. Göteborg 1890.

G) Afskrift af 1:o) motion till Göteborgs och Bohus läns Landsting den 28 augusti 1882, 2:o) samma Landstings skrifvelse till Konungen och 3:o) Konungens Befallningshafvandes i Göteborgs och Bohus län skrifvelse till Konungen, allt om förordnande af en särskild fiskeristyrelse för länets hafsfiske.

H) Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Åttonde samlingen. Göteborg 1889.

I) Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Nionde samlingen. Göteborg 1890.

K) Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Tionde samlingen. Göteborg 1891.

L) Handlingar rörande föreslagna hamnförbättringar i bohuslänska skärgården. Göteborg 1888.

XLI.

Till Konungen.

Öfver de af ledamoten i Riksdagens Andra Kammare, filosofie doktorn A. V. LJUNGMAN samt petitionärer från Homborgssund, Grundsund och Gullholmen gjorda underdåniga framställningar i fråga om åtgärder till bohuslänska hafsfiskebedriftens främjande*) får Landstinget enligt erhållen anmodan i underdånighet afgifva följande yttrande.

Med vidhållande af grundtanken i Landstingets år 1882 till Eders Kongl. Maj:t ingifna underdåniga ansökan om inrättande af en öfverstyrelse för länets hafsfiskerier, anser Landstinget fortfarande i likhet med petitionärerne en sådan institution synnerligen behöflig.

I fråga om antalet af Styrelsens ledamöter och sättet för deras väljande hafva petitionärerna deremot önskat en förändring uti Landstingets underdåniga förslag, men då alla bestämmelser saknas såväl angående hvilka »fiskeridkande samhällen» skola anses såsom »de främsta» som också angående sättet för val af elektorer, torde den af petitionärerna önskade förändring i valsättet icke kunna i sådan ordning genomföras**), om också å andra sidan kan

---

*) Se ofvan sid. 146—179, 192—210. *(Utg. anm.)*

**) Den svårighet, Landstinget här påpekat, torde icke vara större, än att den med lätthet bör kunna öfvervinnas. *(Utg. anm.)*

medgifvas lämpligheten deraf att Landstinget till ledamöter i Styrelsen utsåge en representant för hvartdera af de i ansökningarne nämnda fem distrikt, hvadan antalet ledamöter blefve beroende utaf huru många Eders Kongl. Maj:t täcktes utse tillika med ett ombud för Göteborgs stad och ett för länets hushållningssälskap.

Hvad petitionärerna anfört i fråga om förbättrade samfärdsmedel får Landstinget så mycket hellre förorda som Landstinget i sådant afseende redan i samma syftning hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet gifvit uttryck åt länets behof deraf.

Göteborg den 23 September 1891.

Underdånigst.

Lagstiftningen för hummerfisket.

I.

Såsom resultat af de utaf professor S. Nilsson under åren 1826—1832 utförda vetenskapliga undersökningarna rörande hafsfisket vid rikets vestkust blef bland annat förbud emot fiskande och försäljning af hummer ifrån början af juli till medlet af september månad, eller »under den tid af året, då densamma vanligen fäller rommen och ombyter skal», fastställdt för Bohuslän genom kongl. kungörelse den 31 augusti 1833 och för öfriga delar af riket, der hummer finnes, den 21 april 1837 vid påföljd för den som i ena eller andra fallet deremot bröte att böta 6 Rdr 32 sk. banko, åklagarens ensak*). Detta förbud fick inflyta uti §§ 23 och 38 af kongl. fiskeristadgan den 29 juni 1852, der dock straffpåföljden bestämdes till böter af från 5 till 20 Rdr banko samt förlust af fångst och redskap. Genom kongl. kungörelsen den 10 december 1880 förbjöds vidare vid enahanda bot fiskandet och försäljandet af hummer, som icke i längd håller 21 centimeter, beräknadt från hufvudets spets till ändan af stjerten. Genom kongl kungörelse den 24 april 1890 utsträcktes slutligen fridlysningstiden äfven till senare hälften af september.

Fiskarbefolkningen är såsom bekant i regeln föga gynsamt stämd mot inskränkningar i fiskets utöfning medels förbud, och hafva fördenskull heller icke saknats försök att erhålla förbuden mot hummerfiskets utöfning under viss tid af året upphäfda eller inskränkta. Det senaste af dessa försök utgöres af nedanstående ansökan till Kongl. Maj:t.

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 306. *(Utg. anm.)*

Till Konungen.

Uti nådig kungörelse den 24 april förra året har Eders Kongl. Maj:t förordnat om utsträckning af fridlysningstiden för hummer till äfven senare hälften af september månad, men då denna förändring af 23 och 38 §§ af nådiga fiskeristadgan den 29 juni 1852 vållat fiskarena stora olägenheter, derigenom att fisket utan tillräcklig anledning inskränkts under en del af året, då det i regeln lämpligen kan bedrifvas; få vi undertecknade bohuslänske skärgårdsbor härmed på nedan anförda grunder underdånigast anhålla om nådig rättelse.

Förändringen i fråga har sitt upphof uti en ansökan från länets fiskeritillsyningsman doktor A. H. A. Malm, hvilken senare, såsom allmänt kändt är, icke eger någon nämnvärd kunskap om vare sig bohuslänska skärgården eller hafsfiskebedriften eller eljes ådagalägger något intresse för bohuslänska fiskerinäringen*), men låtit, utan att närmare utreda saken, förleda sig af det i början af hösten 1886 rådande undantagsförhållandet, att en mängd hummer dog i både tinor och sumpar, till att begära den ifrågavarande inskränkningen i hummerfisket hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborg, som, utan att förut höra fiskarbefolkningen**), förordade det förhastade förslaget hos Eders Kongl. Maj:t.

Förkortandet af tiden för höstfisket efter hummer är så mycket känbarare som det ymniga sillfisket numer under en betydande del af hösten rycker fiskarbefolkningen bort från hummerfisket och som talrike fiskare nu under senare hälften af september beröfvas den lönande inkomst, de förr hade af hummerfisket. Ur syftet att föröka hummerns

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 144, 145—147; 1891, sid. 140—141, 161—163, 195—196. *(Utg. anm.)*

**) Så skedde deremot icke vid det ursprungliga förbudets utfärdande och så bör heller icke någonsin i strid mot den svenska fiskerilagstiftningens anda ske med hänsyn till lokala fiskeförbud, till hvilka det ifrågavarande i verkligheten ju äfven är att räkna. *(Utg. anm.)*

mängd genom fredning låter förändringen heller icke försvara sig, enär inskränkningen i sådant fall borde hafva träffat fisket under försommaren, då romkläckningen är förestående, hummern går närmast land och högst upp på grunden samt alltså äfven är mest utsatt för ödeläggelse genom oförståndigt fiske *).

Uti Danmark är hummerfisket i öppna hafvet fritt under hela året, men i Limfjorden är det förbjudet under juli månad, under det att i sydöstra Norge hummerfisket är förbjudet i Nedenäs amt från 1 juli till 15 september, i Smaalenenes amt från 15 juli till 15 september och i Akershus, Christiania, Buskeruds, Jarlsberg och Laurvigs samt Bratsbergs amter under blott augusti månad.

På grund af det anförda få vi alltså i djupaste underdånighet hemställa

> det täcktes Eders Kongl. Maj:t vidtaga den förändring i §§ 23 och 38 nådiga fiskeristadgan den 29 juni 1852 att hummerfiske må vara förbjudet från och med den 15 juni till och med den 15 september.

Gåsö, Gullholmen, Helleviksstrand, Kärringön, Mollösund, Kyrkesund, m. fl. fiskelägen i maj 1891.

Underdånigast.

(Underskrifter.)

---

*) Från talrike fiskare i länets mellersta skärgård har utgifvaren fått emottaga en uppmaning att vid riksdagen söka utverka skrifvelse om sådan ändring i lagstiftningen för hummerfisket att detta blefve förbjudet under tiden från den 1 maj till den 15 september. Det är emellertid uppenbarligt, att olika intressen framkalla olika önskningar, så att den som idkar hummerfiske såsom binäring åt landtbruket har andra önskningar än den hvilken idkar hummerfiske såsom binäring åt storsjöfisket och att fiskhandlarnes anspråk ej sällan afvika från fiskarenas. — Jfr vidare: Nya handlingar rörande sillfisket i bohuslänska skärgården. I. Göteborg 1874, tillägg, sid. XVI, XXI, XXX—XXXI. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1885, sid, 92—93, 99, 110—111, 122, 148; 1887, sid. 356. *(Utg. anm.)*

Vilkoren för sillsalteriers och andra fiskförädlingsverks anläggning.

I.

Ui § 27 af kongliga fiskeristadgan den 26 juni 1852 fastställdes till efterrättelse följande bestämmelser rörande sillsalteriers och trankokeriers anläggning: »Vill man anlägga sillsalteri eller trankokeri, söke tillstånd dertill af Vår Befallningshafvande, som tillser, att anläggningen sker å sådant ställe, att buller och stank derifrån ej kan utöfva menligt inflytande på fisket. Vid sillsalteri och trankokeri skall noggrann tillsyn hållas, att afskräde af fisken icke i fiskevatten utkastas; och skall derjemte vid trankokeri allt trangrums så samlas, att det ej i vattnet utflyter.» Uti § 40 af samma stadga fastställdes vidare straff för förbrytelser mot anförda bestämmelser sålunda: »Anlägges sillsalteri eller trankokeri utan Vår Befallningshafvandes tillstånd eller på annat ställe, än tillåtet blifvit, vare påföljden böter från 100 till 200 Rdr. Innehafvare af trankokeri eller sillsalteri, som underlåter att om trangrums eller fiskens afskräden hålla den vård, som i 27 § 2 mom. föreskrifves, böte från 10 till 50 Rdr.»

Genom förordningarnes om kommunalstyrelser den 21 mars 1862 bestämmelser om rätt för sådan styrelse att utfärda särskilde kommunalstadgar till främjande af bland annat helsovård och ordning, genom ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, genom byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 och genom helsovårdsstadgan för riket den 25 september 1874 samt särskildt genom de tre sistnämnde stadgarnes bestämmelser att, hvad i stadgarne förordnats om stad, skall i tillämpliga delar

gälla äfven för köping, hamn, fiskeläge och annat ställe med större sammanträngd befolkning, äro vidare icke ovigtiga inskränkningar i rätten att fritt anordna och sköta fiskförädlingsverk möjliggjorda.

Då tillämpningen af anförda stadganden med hänsyn till fiskförädlingsverken inom länet är af största betydelse för fiskebedriften, skall i Bohuslänsk Fiskeritidskrift äfven meddelas sådana handlingar, som tjena till sakens belysande och början dervid göras med det uppseendeväckande förbud, som den 30 sistlidne maj utfärdades med hänsyn till det ena af de båda vid Stenungssunds ångbåtsbrygga belägna sillsalterierna.

I.

Konungens Befallningshafvandes i Göteborgs och Bohus län utslag i anledning deraf, att *kronolänsmannen* i Inlands Nordre härad, uti en den 22 augusti 1890 hit ingifven skrift, med förmälan, hurusom i hus vid Stenungssunds ångbåtsbrygga i Norums socken firman M. Jansson med vederbörligt tillstånd idkade sillsalteri och i sammanhang dermed inläggning af ansjovis, samt att någon olägenhet i sundhetshänseende deraf icke försports, men att kronolänsmannen erfarit att genom ansjovisinläggningen under sommarmånaderne uppstått en vedervärdig lukt*), hemstält att, då kronolänsmannen saknade kännedom om de medel, som möjligen funnos att förekomma lukten, som tycktes utgå från ansjovisen äfven i dess ej ruttna tillstånd, och kronolänsmannen icke kunde bedöma, huruvida lukten vore oskadlig för helsan, Konungens Befallningshafvande, då lukten deremot vore

*) Det behöfver knappast påpekas hvilken öfverdrift och missuppfattning af förhållandena här förelegat och hur det är badortsintresset som framkallat både beskyllningarne och förbudet. *(Utg. anm.)*

mycket obehaglig och derigenom till skada för den tätt bebygda och mycket besökta platsen, måtte efter verkställd utredning antingen lemna föreskrifter till förekommande af olägenheten eller, om den ej kunde på annat sätt förebyggas, förbjuda all inläggning af ansjovis på stället under sommarmånaderna;

Öfver hvilken framställning *kommunalnämnden* i Norums församling blifvit hörd och yttrat:

att, vid af hela nämnden hållen syn å stället, lokalen, der ansjovisen inlades, befunnits snygg och ingen annan lukt förmärkts än den af vanlig frisk ansjovis, hvaremot det luktat temligen illa i magasinet, hvarest funnos dels en mängd icke öppnade tunnor, innehållande kryddad och insaltad ansjovis, och dels ej rengjorda tomtunnor, af hvilka åtskilliga innehölle rester af lake och affall från beredningen, hvarefter man tyckte sig märka att stank uppkom från sjöbottnen under magasinet, der någon hafstång fans liggande, som möjligen innehöll illaluktande ämnen;

att kapten Jansson sjelf härvid varit tillstädes och gjorts uppmärksam på åtskilligt, som kunde åtgöras till förekommande i någon mon af osundheten, såsom att renskölja tomtunnorna och förflytta dem till öfversta våningen af magasinet, att ofta skrubba och afspola golfvet i nedre våningen, att iakttaga nödig försigtighet, då lake och dylikt uttömmes i sjön, så att den icke möjligen af vind och ström spolas tillbaka under magasinet och qvarstannar i tången, som bör väl bortrensas;

att, om dessa med flera försigtighetsmått iakttoges, ansåg kommunalnämnden att inga berättigade klagomål på osundhet från fabriken skulle kunna göras, såvida icke sjöbottnen under magasinet redan vore så impregnerad af affall från sillsaltningen under vintertiden, att den nödvändigt måste sprida elak lukt, hvarom kommunalnämnden icke kunde med bestämdhet sig yttra; på grund af hvilka omständigheter kommunalnämnden icke ansåg sig för närva-

rande kunna tillstyrka ett förbud för firman att under sommarmånaderna utöfva ansjovisinläggning, hvilket förbud för öfrigt torde vara öfverflödigt, då firmans hufvudman förklarat, att inläggning af ansjovis troligen icke komme att hädanefter verkställas under sommaren;

hvarefter ej mindre provinsialläkaren i Jörlanda distrikt än äfven intendenten vid länets hafsfisken blifvit i ärendet hörda, dervid de yttrat:

Provinsialläkaren: att den af kronolänsmannen anmärkta och af mången konstaterade stanken vid ansjovisfabriken å Stenungssund tvifvelsutan i betydlig mon härledde sig från den af ruttnande sill impregnerade grunden vid stenbrons norra sida; att som emellertid af kommunalnämndens undersökning framgick, att ansjovisfabriken äfven i väsentlig mon bidroge till öfverklagade olägenheten, i det att illaluktande rester af lake och affall befunnits kvarstå å magasinet och att dertill grunden under detta vore utsatt för infektion af dylika ämnen, låge deri en fara af allmänt sanitärt intresse, som det måste vara angeläget att undanrödja, hvilket borde ske dels genom förbud mot ansjovisberedning under den varma årstiden, dels genom förordnande om sköljvattens och sillaffalls bortskaffande till lämplig plats, der ingen olägenhet kunde af detsamma åstadkommas; att önskligt vore, att nämnden årligen vid den varma årstidens annalkande gjorde ett besök på fabriken, för att tillse, att renlighet och snygghet blefve tillräckligt tillgodosedda; samt att, i den händelse ansjovisberedningen finge fortgå äfven under sommaren, dylika besök under denna årstid allt som oftast upprepades; och

*Fiskeriintendenten *):* att såvidt han kunnat utröna, den elaka lukten mest härledde sig från ruttnande sill vid stenbrons norra sida och antagligen derjemte från oriktig

---

*) Med »fiskeriintendenten» torde menas den tjensteman, hvilken af Kongl. Maj:t samt eljes benämnes »fiskeritillsyningsman».

(Utg. anm.)

renhållningsmetod vid JANSSON'S ansjovisfabrik; att JANSSON erhållit salterirättighet den 5 december 1883, men att, derest han, i strid med fiskeristadgans 27 § 2 mom., läte afskräde af fisken komma i vattnet under magasinet eller eljes, han utsatte sig för att rättigheten honom fråntoges eller att hans tillverkningstid inskränktes, i fall ej tillräcklig renlighet iakttoges, eller fabriken eljes ansåges så förlagd, att den under den varmare årstiden vore till obehag för kringboende, hvarom allt JANSSON syntes hafva saknat kännedom*); att i ett yttrande, som JANSSON afgifvit till kommunalnämnden, han påstod, att alla andra ansjovisfabriker, och särskildt Lysekils, opåtaldt kunde drifva sin tillverkning året om, hvilket dock icke vore händelsen, enär, der belägenheten dertill gåfve anledning och särskildt i Lysekil, tillverkningstiden vore begränsad, så att arbetet årligen skulle vara slutadt i vissa fall den 1 april, i andra den 1 maj, för att icke återupptagas förr än den 15 september**); samt att JANSSON borde genom kronolänsmannen underrättas om den risk, hans rörelse löpte att blifva helt och hållet förbjuden eller till tiden begränsad, derest han gåfve anledning till berättigade klagomål öfver bristande renlighet och deraf framkalladt obehag för de kringboende: Gifvet Göteborg å Landskansliet den 30 maj 1891.

Konungens Befallningshafvande har detta mål i öfvervägande tagit; och som belägenheten af det magasin, hvaruti kapten JANSSON'S ansjovisberedning utöfvas, såsom liggande alldeles invid nedfartsvägen till bryggan vid Stenungs-

---

*) Det torde af den ofvan meddelade redogörelsen för fiskerilagstiftningens bestämmelser uti ifrågavarande fall vara klart, att sådan påföljd som den af fiskeritillsyningsmannen antagna icke kan härledas ur 27 § 2 mom. fiskeristadgan. *(Utg. anm.)*

**) Det behöfver väl knappast anmärkas att dessa inskränkningar i utöfningen af sillsalterinäringen m. m. i Lysekil, i den mon de verkligen förefinnas, icke äro grundade på åberopade § 27 i fiskeristadgan utan i första hand åtminstone på § 16 i helsovårdsstadgan för riket samt endast tillämpats på *efter* inskränkningens bestämmande anlagda fiskförädlingsverk, men icke egt retroaktiv verkan å förut befintliga sådana. *(Utg. anm.)*

sund, är för ändamålet olämplig derigenom att under sommarmånaderna elak lukt derifrån måste, äfven med iakttagande af vanliga försigtighetsmått, utträngа och blifva för de närboende och trafikerande synnerligen besvärlig och möjligen äfven medförande fara för sundheten; alltså finner Konungens Befallningshafvande skäligt förordna, att ansjovisberedning eller sillsaltning icke i nämnda magasin får utöfvas under månaderne maj, juni, juli och augusti, och att under dessa månader icke heller upplag af sill eller ansjovis får i magasinet förefinnas; och har Sundhetsnämnden att noga tillse och öfvervaka efterlefnaden af detta förbud, samt, om detsamma öfverträdes, genast derom underrätta kronolänsmannen, som har att vidtaga de åtgärder, hvartill omständigheterna må föranleda.

Härjemte och beträffande utöfvandet af sillsalteri och ansjovisinläggning under öfriga delar af året ålägges kapten Jansson och hans firma att noga vaka deröfver att ej lake eller fiskaffall får nedtränga i vattnet under eller omkring magasinet, vid äfventyr att, om sådant sker eller nödig renhållning i andra hänseenden åsidosättes, den meddelade tillåtelsen till idkande af sådan handtering firman fråntages.

Af detta beslut har kronolänsmannen att skyndsamligen gifva firman M. Jansson del.

Den som med detta utslag icke åtnöjes, eger deröfver hos Kongl. Maj:t anföra underdåniga besvär, hvilka böra till Kongl. Civil-Departementet ingifvas, eller må, på klagandens eget äfventyr, i betaldt bref med allmänna posten insändas, och bör dervid iakttagas: att besvären inkomma till nämnda Departement innan klockan tolf å trettionde dagen från delfåendet, delgifningsdagen oräknad, eller, om besvärstiden tilländagår på helgedag, å nästpåföljande söcknedag före klockan tolf; att besvären, derest de icke äro af klaganden egenhändigt undertecknade, böra af behörig fullmakt för ingifvandet eller insändandet åtföljas; samt att besvären, när klaganden icke sjelf kan skrifva, böra af för-

fattaren, med utsättande af namn, syssla och boningsort, underskrifvas; men försummas något af hvad sålunda är föreskrifvet, har den klagande förlorat sin talan och utslaget kommer att emot honom för laga kraft vunnet anses.

G. Snoilsky.

Henr. Westin.

II.

Till Konungen.

Uti den 30 sistlidne maj afkunnadt utslag har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län — under förmenande att belägenheten af mitt invid nedfartsvägen till bryggan vid Stenungssund liggande magasin, uti hvilket jag utöfvar ansjovisberedning, vore för ändamålet olämplig derigenom att under sommarmånaderna elak lukt derifrån måste, äfven med iakttagande af vanliga försigtighetsmått, utträngа och blifva för de närboende och trafikerande synnerligen besvärlig och möjligen äfven medförande fara för sundheten — funnit skäligt förordna, att ansjovisberedning eller sillsaltning icke i nämnda magasin får utöfvas under månaderne maj, juni, juli och augusti och att under dessa månader icke heller upplag af sill eller ansjovis får i magasinet förefinnas, hafvande »sundhetsnämnden» att noga tillse och öfvervaka efterlefnaden af detta förbud, samt, om detsamma öfverträdes, genast derom underrätta kronolänsmannen, som har att vidtaga de åtgärder, hvartill omständigheterna må föranleda, hvarjemte och beträffande utöfvandet af sillsalteri och ansjovisinläggning under öfriga delar af året jag ålagts att noga vaka deröfver, att ej lake eller fiskaffall får nedträngа i vattnet under eller omkring magasinet vid äfventyr att, om sådant sker eller nödig renhållning i andra hänseenden åsidosättes, den meddelade tillåtelsen till idkande af sådan handtering mig fråntages. Då emellertid detta Eders Kongl. Maj:ts

Befallningshafvandes utslag icke synes mig grundadt vare sig på föregående tillräcklig utredning eller på gällande lagstiftnings bestämmelser, får jag härmed, inom föreskrifven tid och i enlighet med erhållen besvärshänvisning, hos Eders Kongl. Maj:t i djupaste underdånighet anföra besvär.

I likhet med hvad flerstädes är fallet vid Sveriges vestra kust, plägar vid Stenungssund på den långgrunda stranden uppdrifven tång under varma sommardagar med lågt vattenstånd förorsaka en föga behaglig lukt*), och har ett af Eders Kongl. Maj:t Befallningshafvande fastställdt beslut af kommunalnämnden om åtgärders vidtagande för denna olägenhets afhjelpande äfven varit föremål för Eders Kongl. Maj:ts pröfning och dervid blifvit den 3 juni 1887 till förnyad behandling återförvisadt (jfr Tenow, Chr. L., Handbok i byggnads- och ordningsmål. Stockholm 1890, sid. 187). Senare har denna olägenhet för platsen förvärrats derigenom att, vid den under vintern vid Stenungssunds brygga försiggående försäljningen af färsk sill till landtbor, sådan spilles och jemte hästgödsel m. m. nedköres uti den af sand bestående grunden, i hvilken en grop dervid bildats, samt der förruttnar, ett förhållande som nyligen framkallat beslut vid häradsrätten om nödig utfyllnad för olägenhetens afhjelpande.

Då nu Stenungssund och den närliggande Stenungsön sommartiden besökas af åtskilliga s. k. badgäster, som finna den ur nämnda förhållanden härrörande lukten obehaglig och önska att något bör åtgöras för denna lukts undanrödjande, men då sådant med hopp om framgång icke kan ske utan i förhållande till platsens ringa betydenhet allt för stora kostnader, så har min ansjovis- och sillsalteriaffär utsetts till syndabock för att offras, i afsigt att visa att man dock vill göra något för samma badgästers trefnad.

Den utredning, som af Eders Kongl. Maj:ts Befallnings-

*) Så är fallet särskildt med en långgrund vik öster och sydost om den ifrågavarande ansjovisfabriken. *(Utg. anm.)*

hafvande förmenas berättiga till ifrågavarande, min handtering i verkligheten förstörande utslag, utgöres af yttranden från Norums sockens kommunalnämnd samt från provinsialläkaren i orten och från länets fiskeritillsyningsman eller s. k. fiskeriintendent. Kommunalnämnden har emellertid förklarat att, om vissa »försigtighetsmått iakttoges, kommunalnämnden ansåge, att inga berättigade klagomål på osundhet från fabriken skulle kunna göras», och att nämnden »icke ansåge sig för närvarande kunna tillstyrka ett förbud för firman att under sommarmånaderna utöfva ansjovisinläggning». Provinsialläkaren åter åberopar sig icke på egen utan blott på kommunalnämndens undersökning och förvandlar dervid helt obefogadt kommunalnämndens såsom en blott möjlighet anförda gissning om den under magasinet befintliga grundens infektion utaf lake och affall till verklighet, men kommer icke dess mindre blott till det slutresultat, »att önskligt vore, att nämnden årligen vid den varma årstidens annalkande gjorde ett besök på fabriken för att tillse, att renlighet och snygghet blefve tillräckligt tillgodosedda, samt att, i den händelse ansjovisberedningen finge fortgå äfven under sommaren, dylika besök under denna årstid allt som oftast upprepades». Fiskeritillsyningsmannen slutligen, hvilken äfven afgifvit sitt yttrande, utan att hafva för sakens utredning besökt platsen, stödjer sig på rent godtyckliga och emot gällande lagstiftnings uttryckliga bud stridande antaganden om att, »derest jag, i strid mot fiskeristadgans 27 § 2 mom., läte afskräde af fisken komma i vattnet eller eljes, jag utsatte mig för att rättigheten mig fråntoges eller att min tillverkningstid inskränktes, i fall ej tillräcklig renlighet iakttoges», m. m. sådant, men gör intet yrkande om något förbud utan endast om hotelse derom genom kronolänsmannen.

Granskar man den lagstiftning, på hvilken vederbörande haft att stödja sig, skall man finna att den i §§ 27, 28, 30 och 31 af *helsovårdsstadgan för riket* den 25 september

1874 kommunalnämnd tillagda myndighet i afseende på allmänna helsovården är, med hänsyn till fall af sådan beskaffenhet som det förevarande, hufvudsakligen begränsad till skyldigheten att »egna synnerlig uppmärksamhet deråt, att icke fabrik eller annan näring inom kommunen anlägges, anordnas eller drifves på sådant sätt, att den blifver menlig för arbetarnes eller närboendes helsa», hvarjemte det åligger nämnden att »ställa sig till noggrann efterlefnad de särskilda helsovårdsordningar, som i öfverensstämmelse med kommunallagarnes föreskrifter kunna varda för kommunen antagna och fastställda». Något det ringaste verkligt bevis för att min handtering drifvits på sådant sätt, att den »blifvit menlig för arbetarnes eller närboendes helsa», har ej företetts, ehuru det minsta, som kan fordras för att berättiga ett så våldsamt ingrepp i näringsfriheten som ett förbud, väl torde vara fullgiltig bevisföring för att ett sådant verkligen är af behofvet påkalladt. Någon helsovårdsordning för platsen har heller icke i enlighet med föreskrifterna i helsovårdsstadgans § 28 mom. 2, § 30 och § 31 bragts till stånd, utan i stället blott ett förbud af personlig art, hvarigenom den mig tillhöriga salteriinrättningen icke får under en viss del af året begagnas, då deremot en på andra sidan om ofvannämnda nedfartsväg till bryggan vid Stenungssund belägen, herr J. Larsson tillhörig sådan inrättning får fritt användas för sillsaltning och sillupplag hela året om. Ej heller har nämnden ansett sig behöfva begagna sig af den henne i § 30 gifna rättigheten att »genom lämpliga viten, som tillhopa ej må öfverstiga 20 kronor, göra sig hörsammad», hvadan både hastigare, kraftigare och strängare åtgärd af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillgripits, än som i motsvarande fall för stad finnes stadgad uti § 16 mom. 3 och 4, enligt hvars bestämmelser, då fabrik eller näring redan lagligen finnes till å plats, der den ej bort få anläggas, »helsovårdsnämnden skall tillse att, till förekommande af de utaf läget förorsakade sanitära olägen-

heter, de åtgärder vidtagas, som utan allt för stor svårighet kunna verkställas», samt då »fabriker eller näringar inrättats eller drifvas så att de blifva i helsoväg till men för arbetare, närboende eller det allmänna, nämnden skall tillhålla vederbörande att vidtaga tjenliga åtgärder till sådan olägenhets afhjelpande», och först, om »detta ej inom föreskrifven tid verkställes och den anmärkta olägenheten är svår, må nämnden ega att tills vidare förbjuda fabrikens eller näringens fortsatta drifvande». Uti ifrågavarande fall åter har förbudet, tvärt emot lagstiftningens anda, mot mig tillgripits såsom allra första åtgärd, utan att det visat sig att jag underlåtit att efterkomma någon enda enligt helsovårdsstadgan mig ålagd föreskrift, och fastän i slutet af 30 § uttryckligen stadgas, att först, »om rättelse ej kan ernås på i § omförmälda sätt eller eljes dertill finnes anledning, har nämnden att anmäla saken hos Konungens Befallningshafvande», samt ehuru handlingarne i målet utvisa, att nämnden ansett sig sakna sådan anledning.

Vid granskning åter af hithörande bestämmelser uti *fiskeristadgan* den 29 juni 1852, hvilka bestämmelser innehållas uti stadgans 27 och 40 §§, finner man snart, att såsom straff för öfverträdelse följer böter men alls icke vare sig inskränkning uti eller förlust af enligt 27 § 2 mom. meddeladt tillstånd att idka sillsalteri. För öfverträdelse af hvad fiskeristadgan härvidlag föreskrifver har jag emellertid icke blifvit åklagad, än mindre bötfäld. Af såväl sist anförda lagrum som utaf de till grund för fiskeristadgan liggande handlingarna framgår dessutom tydligt nog att bestämmelserna i fråga blott afse att hindra sådant som kan »utöfva menligt inflytande på fisket». Icke ens fiskeritillsyningsmannen har dock, trots sin kända obekantskap med fiskerinäringen*), kunnat påstå att det sätt, hvarpå jag

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1887, sid. 321; 1889, sid. 178—179, 181; 1890, sid. 144, 145—147; 1891 sid. 37, 140—141, 162—163, 195—196. *(Utg. anm.)*

vid Stenungssund utöfvat min handtering, har i någon den allra minsta mon kunnat lända fisket till men, och en verkligt sakkunnig person skulle naturligen än mindre kunnat göra sig skyldig till ett slikt orimligt påstående. Icke heller kan det i strid emot uttryckliga ordalydelsen vara fiskeristadgans mening att, sedan Konungens Befallningshafvande funnit »belägenheten» för en salterianläggning »lämplig» och beviljat vederbörligt tillstånd, det skall vara samme Befallningshafvande medgifvet att godtyckligt återtaga detta tillstånd för att derigenom tillmötesgå ett badortsintresse. De af fiskeritillsyningsmannen från Lysekil anförda fallen härröra ur förhållanden, till hvilka intet motsvarande finnes vid Stenungssund *).

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag låter sålunda icke nöjaktigt motivera sig ur vare sig helsovårdsstadgans eller fiskeristadgans eller någon annan författnings föreskrifter. Det åberopar sig heller icke på något lagrum **),

*) Inom Lysekils köping tillämpas nemligen ordningsstadgan och byggnadsstadgan för rikets städer samt helsovårdsstadgans för riket bestämmelser om stad, hvilket *icke* är förhållandet vid Stenungssund. Nyare inskränkningar i afseende på tiden för utöfvande af sillsalteri hafva emellertid icke heller inom Lysekil tillämpats å äldre rättigheter. *(Utg. anm.)*

**) Att utslaget icke kan stödja sig på den Konungens Befallningshafvande på grund af instruktionen för landshöfdingarne i riket den 10 november 1855 tillkommande befogenhet enligt § 10 att »hafva omsorgsfull vårdnad derå att allmän ordning och säkerhet upprätthållas samt i händelse häremot brytes, vidtaga erforderliga åtgärder», och att »för handhafvande häraf uti sådana fall, der ansvar icke är i lag bestämdt, stadga erforderliga viten», eller enligt § 29 att »vaka deröfver att vederbörande i städerna och på landet fullgöra sina åligganden i afseende på helsovården» eller enligt § 31 mom. 9 »att, med iakttagande af hvad genom särskilda författningar derom stadgas, upptaga och pröfva ansökningar om handels-, handtverks- och fabriksrörelsers idkande på landet eller besvär öfver magistrats beslut i dylika frågor eller om annan handterings utöfvande», är tydligt nog, då i förstnämnda fallet myndigheten ju måste utöfvas genom påbud medels allmänna kungörelser och i de sistnämnda fallen är inskränkt till hvad genom särskilda förordningar derom stadgas (jfr RABENIUS, TH., Handbok i Sveriges gällande förvaltningsrätt. II. Upsala 1871, sid. 13—14, 62, 63—64, 212—213, 226. — LINDE, L. G., Sveriges ekonomirätt. Stockholm 1888, sid. 63, 321, 419—422, 424, 425, 867—868). — Förbudet i fråga träffar blott *ett* enda fall med förbiseende af alla detsamma liknande. *(Utg. anm.)*

ehuru besvärshänvisningen till Kongl. Civildepartementet kanske häntyder på att det är fiskeristadgan, som skall utgöra det förmenta stödet. Deremot ådagalägger detta utslag en tydlig obekantskap med den gällande lagstiftningen, då det påkallar verksamhet från en institution, »sundhetsnämnden», som icke ens finnes till.

Något lagrum, som innehåller rätt för administrationen att förbjuda sådan näring, som är för den del af allmänheten, hvilken framför annat eftertraktar ett möjligast angenämt lefnadssätt, obehaglig, finnes icke. Något verkligt bevis för att en starkare oangenäm lukt utträngt från mina byggnader vid Stenungssund har dessutom icke kunnat anföras, utan är påståendet derom en omotiverad gissning. Uti Gullholmen, Grundsund, m. fl. tätbebygda lägen finnas sedan längre tid tillbaka både salterier och ansjoviskrydderier, liggande midt inne bland boningshusen, och upplag af sill eller ansjoviskrydderier saknas ej heller uti en eller annan stad inom riket, och likväl hafva klagomål deröfver icke försports eller förbud deremot ansetts nödigt. I sjelfva Stockholm bedrifves sålunda ansjoviskryddning uti en lägenhet vid Skeppsbron, andra exempel från både in- och utlandet att förtiga. Mellan boningshusen och de för min handtering uppförda byggnaderna vid Stenungssund är äfven jemförelsevis stort afstånd *), hvarförutom egarne af nämnda boningshus, såsom bilagda intyg utvisar, icke hysa någon önskan att i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes ifrågavarande utslag förhindra min näringsutöfning.

Affallet vid sillsaltningen och ansjovisfabrikationen störtas icke i sjön, utan tillvaratages för att till gödningsämne användas. Öfverflödig sillake hälles deremot i sjön, der den

*) Mellan boningshusen och ansjovisfabriken vid Stenungssund finnes på södra sidan om nedfartsvägen till ångbåtsbryggan en grund vik, hvars botten så ofta den ligger torr vanligen stinker af ruttnande tång, som dit indrifvit med sydvestlig vind. *(Utg. anm.)*

icke vållar någon olägenhet för vare sig fisket eller sundheten å stället. Förbud mot sådant bruk att göra sig af med öfverflödig lake är nära nog detsamma som förbud mot allt hvad sillsaltning heter.

Ehuru den under vintren saltade sillen i regeln före våren afyttras, så kunna dock förhållanden inträffa, som nödga en salteriidkare att till och med hela sommaren öfver behålla större eller mindre delar af det parti, han saltat*), hvadan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förbud äfven i denna del måste hållas för lika vådligt som det är obehöfligt ur sundhetshänsyn och obilligt.

På grund af det anförda och med hänvisning till bilagda sju handlingar får jag alltså i djupaste underdånighet hemställa

det täcktes Eders Kongl. Maj:t i nåder ogilla och i alla delar upphäfva Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes ifrågavarande utslag.

Stenungssund i juli 1891.

Underdånigst
M. Jansson.

---

*) Salteriidkaren kan dervid blifva nödsakad icke blott påfylla utan äfven ompacka, ja till och med rent af omsalta större eller mindre antal tunnor. *(Utg. anm.)*

Göteborgs och Bohus läns Fiskareförening.

1890—1891.

Undertecknade, å bolagsstämma utsedde att granska Göteborgs och Bohus läns Fiskareförenings räkenskaper och förvaltning under år 1890, få efter fullbordadt uppdrag afgifva följande

revisionsberättelse:

Under året hafva uti Föreningen varit försäkrade
79 st. bankfiskefartyg till ett värde af ... Kr. 242,074: 50.
Dess redskap till ..... „ 123,219: 25.
Summa försäkringsvärde Kr. 365,293: 75.

Inkomster:

Behållning från 1889	Kr.	15,423: 56	
Anslag ur fiskerifonden	„	1,000: —	
Årets inträdesafgifter	„	730: 62	
Räntor under året	„	688: 27	17,842: 45.

Utgifter:

Förvaltningskostnader	Kr.	1,224: 57	
Reservfond vid 1890 års slut...	„	16,617: 88	17,842: 45.
Ofvanstående *reservfond*			Kr. 16,617: 88
är placerad:			
Å deposition i Bohusläns enskilda bank	Kr.	2,017: 11	
Genom utlemnade lån till fiskare och deråt upplupna räntor	„	12,350: 32	
Kassabehållning, reserverad för beviljade lån	„	2,250: 45	16,617: 88.

Då räkenskaperna äro med ordning förda, allegater företedda, Föreningens medel, enligt vår öfvertygelse, mot fullgoda säkerheter placerade och förvaltningen i allo väl handhafd, få vi tillstyrka att förtroendemännen beviljas ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Lysekil den 25 Mars 1891.

J. E. Billström. P. F. Landelius. J. B. Jonsson.

Föreningens **styrelse** har från och med början af år 1891 utgjorts af

ordinarie ledamöter:

A. V. Ljungman (Lilldal, Varekil), ordförande,
A. Gullbring (Gullholmen), vice ordförande,
A. Hagberg (Grundsund),
L. Th. Wessberg (Kärringön) och
F. Carlson (Lysekil).

suppleanter:

G. Hallgren (Gullholmen),
P. A. Berntsson (Smögen) och
B. Söderberg (Kärringön).

Såsom Föreningens **embetsmän** hafva under år 1891 tjenstgjort

i egenskap af kamrerare:

F. Carlson (Lysekil).

i egenskap af besigtningsmän:

för 2 distriktet: A. J. Kristensson (Ropekullen, Rönnäng).
J. Rafstedt (Ellingseröd, Hoga).
„ 3 „ J. S. Edström (Mollösund).
E. A. Söderström (Kärringön).
A. A. Halldin (Grundsund).
„ 4 „ A. Schiller (Norra Grundsund, Lyse).
„ 5 „ J. Hansson (Grafvarne).
„ 6 „ C. A. Kjellman (Strömstad).

Styrelsen har under innevarande år hållit 8 sammanträden.

I Föreningen hafva under innevarande år försäkrats
97 fiskefartyg för ett försäkringsvärde
å fartyg af... Kr. 297,857: 50,
å redskap af „ 135,517: 50,
summa Kr. 433,375: —.

Under näst föregående år utgjorde de försäkrade fiskefartygens antal 79 och försäkringssumman Kr. 365,293: 75.

Ingen förlisning af i Föreningen intaget fartyg har under året inträffat, hvadan ej heller någon uttaxering å delegarne förekommit.

Sedan förra årets bolagsstämma hafva lån af Föreningens tillgångar beviljats åt tvänne fiskarelag å Grundsund med tillsammans 3,800 kronor emot med fullgod borgen försedda skuldförbindelser.

Från Fonden till förbättrande af länets skärgårds- och kustallmoges ställning har Föreningen fått emottaga ett anslag för innevarande år af kronor 350.

Tryckning af Föreningens reglemente m. m. i behöfligt antal exemplar har utan kostnad för Föreningen ombesörjts af Bohuslänsk Fiskeritidskrift.

Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under åttonde året af Föreningens tillvaro.*)

1891.

Föreningen har äfven under åttonde året af sin tillvaro fortsatt sina sträfvanden att gagna bohuslänska fiskerinäringen.

Föreningens **verksamhet** har emellertid liksom under de föregående åren varit begränsad af Föreningens ringa ekonomiska krafter, hvilka icke medgifvit att »anställa nödigt aflönta personer för utförandet af en väl behöflig verksamhet till fiskerinäringens förkofran eller lemna någon ersättning för sådant arbete, som för genomförandet af Föreningens syftemål är oumbärligt»; men Föreningen har dock förmått uträtta åtskilligt genom sina egna ledamöters frivilliga arbete. Af förekommen anledning får fördenskull än ytterligare framhållas att Föreningens förtroende- eller embetsmän samt utgifvaren af Bohuslänsk Fiskeritidskrift *icke* uppburit något det ringaste arvode för sin verksamhet såsom sådane, hvadan anspråken å dem heller icke få vara för stora.

Föreningen har under det tilländalupna året bland annat liksom under de närmast föregående utverkat anslag till anställande af skotske coopers såsom undervisare i sillsaltning och har genom sina funktionärer tillhandagått dem med råd och upplysningar, som sådana önskat, o. s. v.

---

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 361—380; 1885, sid. 363—368; 1886, sid. 275—280; 1887, sid, 354—362; 1888, sid. 337—340; 1889, sid. 152—155; 1890, sid. 134—138.

Föreningens **ekonomi** är fortfarande inskränkt till samma helt små förhållanden som förut. Enligt den af Föreningens revisorer afgifna berättelsen öfver Föreningens ekonomiska förvaltning under tiden från och med den 1 september 1890 till och med den 31 augusti 1891 befans resultatet af denna förvaltning vara följande:

Föreningens egna medel:

Inkomster:

Behållning från förra räkenskapsåret	Kr. 986: 98	
Årsafgifter	„ 160: —	
Räntor	„ 25: 39	1,172: 37

Utgifter:

Åtskilliga omkostnader	57: 12
Behållning till nästa räkenskapsår.....	Kr. 1,115: 25.

Hushållningssällskapets anslag:

Inkomster:

Årsanslagen för 1890 och 1891	Kr. 2,500: —	
Anslagen till anställande af skotske coopers	„ 4,500: —	7,000: —

Utgifter:

Bohuslänsk Fiskeritidskrift		1,155: 20
Föreningens förskott förra räkenskapsåret		1,010: 68
Anställning af skotske coopers		4,239: 54
Återremitteradt öfverskott ...	260: 46	
	4,500: —	6,665: 88
Behållning till nästa räkenskapsår		334: 12.
Summa behållning		Kr. 1,449: 37.

Föreningens tillgångar:

Innestående i Bohusläns Enskilda Bank	Kr. 1,626: 94	
Kassabehållning	„ 9: 65	1,636: 59

Föreningens skulder:

Förskott af Redaktionen för Bohuslänsk Fiskeritidskrift	Kr. 145: 45	
Förskott af Föreningens skattmästare	„ 41: 77	187: 22

Tillgångar utöfver skulderna Kr. 1,449: 37.

Föreningens **arbetsafdelningar** och **styrelse** utgöras efter senaste val af följande ledamöter, nemligen:

Arbetsafdelningen för fiskfångst och fiskeredskap:

J. Peterson (Uddevalla), ordförande.
G. Hallgren (Gullholmen), vice ordförande.
N. Olsson (Glimsås, Kårehogen).

Arbetsafdelningen för fiskberedning och fiskhandel:

C. W. Collander (Uddevalla), ordförande.
A. Hagberg (Grundsund), vice ordförande.
A. Rydholm (Källviken, Uddevalla).

Arbetsafdelningen för fiskevård:

G. J. von Yhlen (Känsö, Styrsö), ordförande.
W. Gibson (Jonsered), vice ordförande.
A. H. A. Malm (Lysekil).

Arbetsafdelningen för fiskarevård och skärgårdens förkofran.

A. V. Ljungman (Lilldal, Varekil), ordförande.
J. N. Sanne (Uddevalla), vice ordförande.
S. Hedström (Varekil).

Ledamöter i styrelsen jemte de fyra arbetsafdelningarnas ordförander:

F. L. Cöster (Uddevalla).
W. T. Lundgren (Strömstad).
J. N. Sanne (Uddevalla).
A. Hagberg (Grundsund).
A. H. A. Malm (Lysekil).

Suppleanter i styrelsen jemte arbetsafdelningarnes vice ordförander:

A. W. Rydholm (Uddevalla).
M. Jansson (Stenungssund).
G. Hallgren (Gullholmen).
S. Hedström (Varekil).
D. Thorburn (Uddevalla).

Inom Föreningens styrelse äro utsedde till ordförande och skattmästare herr C. W. Collander (Uddevalla), till vice ordförande herr J. N. Sanne (Uddevalla) och till sekreterare doktor A. V. Ljungman (Lilldal, Varekil).

Af Föreningens **kretsafdelningar** har allenast den under namn af »Orosts och Tjörns Fiskeriförening» bildade ådagalagt en om full lifskraft vitnande verksamhet, för hvilken i särskild berättelse skall redogöras.

Uddevalla i december 1891.

Axel Vilh. Ljungman.

Berättelse öfver kretsafdelningens för Orost och Tjörn (»Orosts och Tjörns Fiskeriförenings») verksamhet under år 1891.*)

Kretsafdelningen har under året hållit flera sammanträden för öfverläggningar rörande för hafsfiskebedriften viktiga angelägenheter, hon har verkat för förbättrad utöfning af storsjöfisket, hon har sökt åstadkomma en allt mer utvecklad samfärdsel inom skärgården genom ansökningar om nya fyrar, sjömärken och prickar, landsvägar, telefonanläggningar m. m. samt genom uppförandet af en ny tidsenlig byggnad för telegraf- och centraltelefonstationen i Varekil, hon har genom bland annat en särskild, utförligt motiverad ansökan till Kongl. Maj:t gjort ett vigtigt inlägg i frågan om anordnandet af en på sjelfstyrelsegrundsatsen hvilande, tidsenlig administration för bohuslänska hafsfiskebedriften, och hon har genom sina funktionärer i vidsträckt omfattning tillhandagått dem med råd och upplysningar, som för sådanas erhållande vändt sig till Föreningen, o. s. v.

Kretsafdelningen har under under året från länets hushållningssällskap fått mottaga ett anslag af 1,000 kronor, hvilket för praktiska ändamål användts på sätt som Föreningens revisorer i den berättelse, de nästa år komma att afgifva, närmare skola redogöra för. Föreningens funktionärer hafva för sin verksamhet såsom sådana *icke* mottagit något det minsta arvode eller något slags ersättning.

Ellös i december 1891.

Axel Vilh. Ljungman.

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 156—177; 1890, sid. 139—156.

Bilaga.

Till Konungen.

Uti särskilda underdåniga ansökningar hafva dels riksdagsmannen i andre kammaren, filosofie doktorn A. V. Ljungman, dels talrike fiskeriidkare uti flera af Bohusläns större fiskelägen hos Eders Kongl. Maj:t hemstält derom 1:o) att det förslag till ordnande af det bohuslänska hafsfiskets administration, som den 14 november 1890 af Kongl. Landtbruksstyrelsen ingifvits till Eders Kongl. Maj:t, *icke* måtte vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall, och 2:o) att för handhafvandet af samma administration måtte i stället för den nuvarande fiskeritillsyningsmannainstitutionen, på sätt Göteborgs och Bohus läns landsting redan 1882 i underdånighet anhållit, inrättas en särskild fiskeristyrelse, till hvars förfogande för ändamålets vinnande skulle ställas en viss bestämd andel af det utaf Riksdagen till fiskerinäringens understöd beviljade anslaget, hvarjemte nämnde fiskeriidkare derutöfver särskildt hemstält om 3:o) bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens kraftiga främjande genom åvägabringandet af förbättrad samfärdsel såväl inom nämnda skärgård som mellan densamma och det inre landet. Båda ansökningarna äro nu i tryck tillgängliga (Bil. A, sid. 146—179, 192—210), och har den från fiskelägena härrörande af dem äfven varit offentliggjord uti flera af länets tidningar samt under den senast förflutna sommaren utgjort föremål för en liflig dryftning i dessa*), hvarförutom ansökningarne

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 146—179, 192—210. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 146—179, 192—210. — Bohusläningen, Uddevalla 1891, N:o 60, 64, 66, 67, 68, 71, 74, 76 (A), 78, 80, 95. — Bohusläns Allehanda, Uddevalla 1891, N:o 66. — Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, 1891, N:o 123 (A), 124, 152 (B). — Göteborgs-Posten, 1891, N:o 130, 132, 161. — Nyheterna, Göteborg 1891, N:o 23. *(Utg. anm.)*

den 23 sistlidne september blifvit af länets landsting (Bil. A, sid. 211—212) i hufvudsak tillstyrkta*).

Den stora betydelse, de ifrågavarande till Eders Kongl. Maj:t ingifna framställningarnas förslag obestridligen innebära, i förening med det oförnekliga behofvet af att bohuslänska hafsfiskebedriften och skärgården måtte, i öfverensstämmelse med hvad under liknande förhållanden eger rum i utlandet, undfå en nämnda bedrifts ekonomiska betydenhet mer motsvarande omvårdnad från det allmännas sida, än hittills kommit dem till del, mana äfven Orosts och Tjörns Fiskeriförening att i djupaste underdånighet inför Eders Kongl. Maj:t framföra den för fiskebedriften mest betydande delens af samma skärgård önskningar med hänsyn till dessa förslag.

Genom alla europeiska länder med högre utveckladt näringslif går sedan en längre tid tillbaka en allt starkare vardande strömning till förmon för samma näringslifs främjande medels förbättrad administration af sådan beskaffenhet, att näringsidkarne genom en representativ organisation af densamma sjelfva få så stor andel deri, att denna administration i verkligheten varder ett slags sjelfstyrelse. Denna strömning har i utlandet föranledt inrättandet af handels-, industri- och landtbrukskamrar m. fl. sådana anstalter af stor betydelse för näringarnas administration, och äfven i Sverige har en liknande uppfattning medfört hushållningssällskapens inrättande och understödjande af staten samt stadgandet af den bestämmelse uti § 2 af förordningen om landsting den 21 mars 1862, enligt hvilken landsting äfven skulle tillkomma att »rådslå och besluta om för länet gemensamma angelägenheter, hvilka afse den allmänna hushållningen, jordbrukets och andra näringars utveckling».

*) Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1891, N:o 23, sid. 1—2, N:o 27, sid. 17 § 65). — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 211—212. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 211—212. *(Utg. anm.)*

Grundsatsen att näringarne böra administreras hufvudsakligast »genom sjelfstyrelse och sjelfverksamhet i orterna» är sålunda längesedan både erkänd och tillämpad i vårt fädernesland.

Enär bohuslänska hafsfiskebedriften särskildt med anledning af »det yppade ymniga sillfiskets» utomordentliga betydenhet och de rubbningar i skärgårdens jemna ekonomiska utveckling, det medfört och i oändligt större omfattning hotar att medföra vid fiskeperiodens slut, då enligt både erfarenheten från forna tider och nutidens förebåd den skenbart så goda ekonomiska ställningen i nära nog ett enda slag kan ombytas till ruin, för undgående deraf påkallar en kraftigare administration än för fisket i de öfriga länen är och under tiden näst före sillfiskeperiodens början äfven i Bohuslän var af nöden; så ingick länets landsting redan år 1882 till Eders Kongl. Maj:t med en underdånig hemställan om inrättandet af en i väsentlig mon med tillämpning af anförda grundsats organiserad styrelse för bohuslänska hafsfiskets administration*).

Den sedan 1855 inom Göteborgs och Bohus län befintliga fiskeriadministrationen genom en af länsstyrelsen förordnad »tillsyningsman» är nemligen hvarken tidsenlig eller

*) Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1882, N:o 11, sid. 4, N:o 22, sid. 30—31. — Underdånigt betänkankande med förslag till fiskeristadga m. m. afgifvet den 3 mars 1883 af särskildt i nåder förordnade kommitterade. Stockholm 1883, sid. 41—47. — Ljungman, A. V., Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna, rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 91—92. — Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1884, N:o 2, sid. 5—6, N:o 23, sid. 7 (§ 28). — Underdåniga utlåtanden af Öfverståthållareembetet och Stockholms stadsfullmäktige samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen och Landstingen i anledning af särskilda komiterades den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1885, sid. 276—279, 282—284. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 14, 17—18, 19—20, 90—98. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 14, 17—18, 19—20, 90—98. — Jfr vidare Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, 1882, N:o 244 (A), 256 (A).

(Utg. anm.)

tillräcklig eller möjlig att utveckla till det bättre (Bil. A, sid. 140—141, 161—163, 195—196, Bil. B, Bil. C, Bil. D, Bil. E, sid 7—14) samt erbjuder dessutom genom sjelfva denna sin naturliga svaghet den betydande vådan för bohuslänska hafsfiskebedriften*) att man för att afhjelpa denna bristfällighet lockas att tillgripa den tvifvelsutan förderfbringande utvägen att öfverlåta åt den för det en binäring åt landtbruket utgörande fisket förordnade administrationen att handhafva vården äfven om bohuslänska hafsfiskets angelägenheter. Talrika skäl utöfver de af länets landsting 1882 och 1884 samt nu senast uti de ifrågavarande framställningarna meddelade kunna visserligen åberopas till förmon för särskiljandet af bohuslänska hafsfiskets administration från det öfriga rikets och anordnandet af en särskild fiskeristyrelse blott för Göteborgs och Bohus läns skärgård; men de redan anförda äro fullt tillräckliga. År 1875 fann Eders Kongl. Maj:t ock för godt att afböja det förslag till förläggande af bohuslänska hafsfiskets administration under den för sötvattens- och östersjöfiskena anordnade, som då förelåg tillstyrkt af Kongl. Landtbruksakademiens förvaltningskomité**), och detta ehuru Bohuslän då icke såsom nu hade ett sillfiske, hvilket på grund af dess både ofantliga

---

*) Jfr Ljungman, A. V., Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna, rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 94. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 140—147; 1891, sid. 5, 33, 37, 140—141, 161—163, 195—196, 214, 226. — Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske. Af A. H. Malm. Göteborg 1890. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning 1890. Göteborg 1891, sid. 7—14. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 5, 33, 37, 140—141, 161—163, 195—196.

(Utg. anm.)

**) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 8, 11—12, 19, 81—85, 99—102. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 8, 11—12, 19, 81—85, 99—102.

(Utg. anm.)

ymnighet och periodicitet påkallade en den mest kraftiga särskilda verksamhet.

De ifrågavarande framställningarne skilja sig med hänsyn till den föreslagna fiskeristyrelsens organisation egentligen blott deruti att de »representativa» medlemmarne uti hemställan från fiskelägena äro sju till antalet, af hvilka fem skulle utses af fiskarbefolkningen samt en af landstinget och en af hushållningssällskapet, under det att de uti riksdagsman Ljungman's hemställan blott skulle vara fem till antalet samt alla utses af nämnda befolkning*). Skälen till förändringarna äro uppenbarligen att man önskar att den föreslagna styrelsens *flertal* verkligen skall kunna sägas representera fiskebedriften och skärgården och att man anser det Göteborgs stad eger all den representation, den för bevakande af sina intressen behöfver, samt lika litet bör få utse ledamöter i en lokal representation för skärgården som denna senare kan hafva anspråk på att få utse ledamöter uti en sådan representation för Göteborg. Att de företrädesvis »representativa» medlemmarne i fiskeristyrelsen väljas af fiskarbefolkningen sjelf genom elektorer, utsedde efter samma grunder, som för val af nämndemän i Rättegångs-Balkens 1 kap. § 1 fastställts, af de samhällen, inom hvilka fiskebedriften utvecklats till en självständig näring för sig af större betydenhet, torde helt visst erkännas vara ur principiel synpunkt riktigast; men på grund af de ännu så outvecklade förhållandena i bohuslänska skärgården och med hänsyn till dess större beqvämlighet vid styrelsens första anordnande, må länets landstings nyligen afgifna förslag (Bil. A, sid. 211—212) kanske vara att föredraga**).

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 166, 200. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 166, 200. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 211—212. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid.

Såsom ett önskemål för framtiden måste dock alltid, i händelse sistnämnda förslag vinner afsedt bifall, qvarstå att förhållandena måtte utveckla sig derhän att flertalet af styrelsens medlemmar få utses af de fiskeidkande samhällena sjelfva. Sedan år 1889 hafva ock uti storbritanniska parlamentets båda hus under hvarenda session inlemnats förslag om den skotska fiskeristyrelsens ombildning*) genom insättande i densamma af antingen fyra eller sex representativa medlemmar (»representative members») jemte de fem regeringen fortfarande skulle utse (»appointed members»). Lämpligt torde dock vara att äfven vid genomförandet af nämnda önskemål länets landsting och hushållningssällskap få i enlighet med förslaget från fiskelägena utse hvar sin ledamot i styrelsen**), så att länets allmänna intressen derigenom få representanter inom den till förmon för länets hafsfiskebedrift tillförordnade styrelsen.

Beträffande landshöfdingens i länet af landstinget år 1882 föreslagna sjelfskrifvenhet såsom ledamot i styrelsen, så är uppenbart, att den var betingad af önskan att styrelsen skulle få öfvertaga Kommerskollegiets befattning med bohuslänska hafsfiskets administration, och bortfaller den

---

211—212. — Den omständigheten, att de ifrågavarande ansökningarnes förslag förutsätta utfärdandet å administrativ väg af föreskrifter rörande valkretsar och val af elektorer inom dessa, är emellertid icke att räkna för en mer oöfvervinnerlig svårighet för Bohuslän än för Skotland, der ingen tyckes ens hafva tviffat på en slik anordnings möjlighet och lämplighet. Att bestämma hvilka samhällen som på grund af deras betydenhet för fiskebedriften böra få utse elektorer liksom till hvilket antal sådana böra utses, erbjuder tydligen ingen verklig svårighet. Kommun, som eger flera större fiskelägen, bör naturligen få utse en elektor för hvartdera af dessa, men eljes blott en sådan. *(Utg. anm.)*

*) Sea Fisheries (Scotland) regulation bill (52 & 53 Vict.), 1889. — Fisheries regulation (Scotland) bill (53 Vict.), 1890. — Fishery Board (Scotland) bill (53 Vict.), 1890. — Fisheries regulation (Scotland) bill (54 Vict.), 1890. — Fishery Board (Scotland) bill (54 Vict.), 1891. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 200. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 200. *(Utg. anm.)*

naturligen i händelse styrelsen skulle få en samma kollegium underordnad ställning*). Skulle åter enligt det i viss mon alternativa förslaget af riksdagsman Ljungman tvänne nya under Kommerskollegium eller ock direkt under Kongl. Civildepartementet lydande fiskeriinspektörer komma att tillsättas för administrationen af hafsfisket i de eröfrade provinserna**), borde den af dem, som finge Göteborgs och Bohus län till sitt distrikt, lämpligen böra vara sjelfskrifven ledamot uti styrelsen, hvars medlemmars antal i sådant fall bleíve nio.

Ehuru visserligen önskligt vore, att om möjligt flertalet af styrelsens ledamöter utgjordes af fullt opartiske män, åtminstone så till vida att de icke vore direkt intresserade uti fiskebedriftens utöfning; så synes det dock vara mindre tjenligt att, på sätt länets landsting 1882 föreslog***), genom en bestämd föreskrift i detta afseende begränsa de väljandes rätt att utse den de finna för ändamålet lämpligast. I förordningen om den föreslagna styrelsens inrättande torde dock, i likhet med hvad nämnda landsting 1882 framhöll, böra angifvas att de valde styrelseledamöterne skola vara kände för sakkunskap i fråga om hafsfiskebedriften.

Styrelsens sammanträden böra hållas å den plats

---

*) Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 91—92, 93—94. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 166. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 166. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 168—170. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 168—170. *(Utg. anm.)*

***) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 20, 92, 95, 96, 166, 200. — Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1884, N:o 2, sid. 5. — Underdåniga utlåtanden af Öfverståthållareembetet och Stockholms stadsfullmäktige samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen och Landstingen i anledning af särskilde komiterades den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. Stockholm 1885, sid. 283. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 20, 92, 95, 96, 166, 200. *(Utg. anm.)*

inom länet, som för hvarje särskildt fall anses lämpligast, enär ombyte helt visst kommer att verka förmonligt med hänsyn till den närmare beröringen med de skilda traktternas fiskeriidkare. Styrelsens expedition bör deremot förläggas ungefär centralt uti något af fiskelägena i länets mellersta skärgård.

Styrelsen bör hafva till åliggande

1:o) *att* afgifva utlåtanden till vederbörande myndigheter öfver bohuslänska hafsfiskebedriftens eller fiskarbefolkningens vård afseende frågor;

2:o) *att* utarbeta förslag till möjligen behöfliga ordningsstadganden för fiskebedriftens utöfning;

3:o) *att* lemna upplysningar och råd åt den fiskeriidkande allmänheten rörande såväl fiskebedriftens utöfning och fiskerilagstiftningens tillämpning som de åtgärder, hvilka äro af nöden för fiskarsamhällenas förkofran;

4:o) *att* hos vederbörande göra hemställanden om vidtagande af för fiskebedriftens och fiskarsamhällenas förkofran behöfliga åtgärder;

5:o) *att* anordna och leda den offentliga ekonomiska verksamheten inom skärgården till fiskerinäringens främjande *);

6:o) *att* ombesörja utaf behofvet påkallade utredningar af fortgående eller tillfällig art rörande hafsfiskebedriften;

7:o) *att* draga försorg om samlandet och utgifvandet af nödig fiskeristatistik; samt

8:o) *att* ombesörja åstadkommandet och vårdandet af för den offentliga verksamheten till fiskebedriftens främjande

---

*) Det behöfver icke sägas att denna »offentliga ekonomiska verksamhet», såsom äfven ordalydelsen utvisar, blifver af alldeles *samma art* som hushållningssällskapens och att några kollisioner med andra vare sig administrativa eller kommunala myndigheter i följd af denna verksamhet icke gerna kunna ifrågakomma (jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 165, 199. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 165, 199). *(Utg. anm.)*

behöfliga samlingar såsom arkiv, bibliotek och fiskerimuseum.

Styrelsen bör deremot *icke* hafva något att beställa med vården om vare sig ordningens upprätthållande eller fiskerilagstiftningens tillämpning inom skärgården, hvilket ju åligger kronobetjeningen med tillhjelp af de ordningsmän och öfriga biträden, som kunna varda för ändamålet tillförordnade *). Det utgör nemligen en af den befintliga fiskeritillsyningsmannainstitutionens svagheter att tillsyningsmannen skall vara på en och samma gång både polistjensteman och fiskeritjensteman, enär institutionens hela art derigenom blifvit en annan, än hvad den bort vara, om den i någon högre grad skolat kunna motsvara sin bestämmelse.

För utförande af sitt uppdrag behöfver styrelsen helt visst, på sätt i båda ansökningarna framhålles eller antydes, hafva till sitt förfogande både ett bestämdt statsanslag och nödiga biträden, dem styrelsen sjelf eger utse **); och kan för jemförelses skull med hänsyn härtill anföras, att Nederländernas statsutgift för hafsfiskebedriftens administration är för i år beräknad till 75,175 floriner, af hvilka

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 23—24; 1890, sid. 144—145; 1891, sid. 51, 56—57, 62, 64. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning 1890. Göteborg 1891, sid. 11—12. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 51, 56—57, 62, 64. *(Utg. anm.)*

**) Den nödiga verksamheten för bohuslänska hafsfiskebedriftens administration är helt visst så synnerligt omfattande att den kräfver oafbrutet arbete af mer än blott *en* person, äfven om denne vore i besittning af än så stora insigter och än så rik och värdefull erfarenhet. För samma administration torde derföre behöfva anställas åtminstone en sekreterare (med insigter i lagstiftning och förvaltning) för handhafvandet af fiskeristyrelsens expedition och en fiskeriinspektör eller fiskerikonsulent för särskildt utredningen af vigtigare, mångsidiga vetenskapliga insigter ofta kräfvande fiskerifrågor samt dessutom nödige insamlare af statistiska uppgifter m. m. i skärgården. Äfven en eller annan fiskeriassistent såsom biträde vid utöfningen af den ena eller andra grenen af fiskeriadministrationen torde kanske icke under fiskeperioden kunna undvaras, men sedan torde indragning af flera af dessa tjenster vara möjlig. — Jfr vidare Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 167, 201. *(Utg. anm.)*

10,600 floriner till aflöningar åt biträden och 34,760 floriner å marinbudgeten (för tillämpningen af nordsjöfiskekonventionen), och att Storbritanniens statsutgift för Skotlands hufvudsakligast hafsfisket afseende fiskeriadministration är för året 1890—1891 beräknad till 24,122 pund sterling, af hvilka 9,538 pund sterling till aflöningar och 6,324 pund sterling till hamnförbättringar, hvartill kommer att fiskeristyrelsen eger att använda 1,500 pund sterling af öfverskottet å sillvrakningsmedlen för telegrafnätets utsträckning till platser af betydenhet för hafsfisket (Bil. F). Svenska riksdagen har ock både 1889 och 1890 uttalat, att hvad som för fiskerinäringens upphjelpande inom landet åtgjordes vore otillräckligt och att »särskildt nordsjöfisket, i betraktande af den stora betydelse det under de senare åren erhållit», vore förtjent af en bättre omvårdnad *). I afseende åter på betydenheten af bohuslänska hafsfisket i jemförelse med utlandets må vara nog att anföra, att den bohuslänska sillfångsten är näst den skotska den största i Europa och att Bohusläns export af färsk fisk öfverstiger hvarje annat lands.

Uti sin underdåniga ansökan år 1882 om inrättande af en särskild styrelse för länets hafsfiske hemställde länets landsting, att denna styrelse skulle få öfvertaga all den befattning med samma fiske, som då tillkom och ännu tillkommer Kommerskollegium, och då, såsom redan af statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet i dennes underdåniga anförande till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 2 mars 1875 framhållits, nämnda fiske »icke kunde betraktas såsom en binäring till jordbruket utan såsom ett fritt och sjelfständigt yrke, sysselsättande en mängd personer, hvilka uteslutande deri söka och finna sitt lifsuppehälle», samt då det har dess mer likhet och beröring

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 109, 117. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 109, 117. *(Utg. anm.)*

med sjöfart, handel och industri*); så torde, om denna länets landstings önskan icke kan vinna nådigt bifall, utan bemälda fiske anses böra fortfarande lyda under något af de s. k. centrala embetsverken i Stockholm, det ligga synnerlig vigt uppå att detta embetsverk varder Kommerskollegium (Bil. A, sid. 144, 145, 168), hvilket ju har att handlägga de med bohuslänska hafsfiskebedriften mest öfverensstämmande näringarnas angelägenheter och dessutom i sitt arkiv eger tillgång till de för det periodiska sillfiskets vård så vigtiga äldre handlingarna rörande samma fiske**), och icke Landtbruksstyrelsen (Bil. A, sid. 151—156), som ju till följd af både sin organisation och sjelfva arten af sin förvaltning måste blifva fullständigt fremmande för en näring sådan som bohuslänska hafsfiskebedriften samt derigenom äfven olämplig för befattningen med dennas vård***). Så länge bohuslänska hafsfiskets administration är skild från sötvattens- och östersjöfiskenas, så länge finnes åtminstone hoppet om en dugande fiskeriadministration ännu qvar. Ett bifall till Kongl. Landtbruksstyrelsens ofvan omförmälda förslag skulle deremot göra fullständigt slut äfven på detta hopp.

Med anledning af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 19 maj 1890, angående regleringen af utgifterna under rikstatens sjette hufvudtitel, och i denna uti sjunde punkten gjorda hemställanden samt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 17, 83—84, 92, 100, 145, 150—151, 168. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration, 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 17, 83—84, 92, 100, 145, 150—151, 168. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 144, 145, 168, 169. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 144, 145, 168, 169. *(Utg. anm.)*

***) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid, 144, 151—156, 158. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 144, 151—156, 158. *(Utg. anm.)*

den 29 derpå följande augusti till Landtbruksstyrelsen och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus samt Hallands län hafva till Eders Kongl. Maj:t under november månad förra året inlemnats underdåniga utredningar med förslag till de åtgärder, som skulle vara af nöden för hafsfiskebedriftens främjande*); men då dessa utredningar och förslag, i hvad de afse Göteborgs och Bohus läns hafsfiske, icke motsvara vare sig hafsfiskebedriftens kraf eller skärgårdsbefolkningens önskningar, så har den naturliga följden deraf blifvit att samma befolkning sjelf hos Eders Kongl. Maj:t sökt framhålla hvad som för bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens upphjelpande vore af nöden**). Hon har dervid anslutit sig dels till de underdåniga framställningarna från länets landsting den 29 oktober 1886 om jernvägsanläggningar och den 10 november förra året om farledsförbättringar i bohuslänska skärgården, dels till de ansökningar om telefonväsendets utveckling inom länet, som utgått från samma skärgård sjelf och ensamt kunna sägas motsvara dennes önskningar.

Det lider intet tvifvel att ju icke, på sätt i ansökningen från fiskelägena framhålles, både hafsfiskebedriften och skärgården med hänsyn såväl till de nuvarande som till de vid sillfiskeperiodens slut förestående förhållandena behöfva upphjelpas genom en kraftigt utvecklad samfärdsel, hvarigenom särskildt de tryckande olägenheterne, deraf att en allt för stor del af den på särskildt det ymniga sillfisket grundade affären monopoliserats uti några helt få privilegierade samhällen, kunde undvikas och fiskarsamhällena utvecklas

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 36—38, 122—138. — Upplysningar och handlingar rörande fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 36—38, 122—138. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 198—210. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 198—210. *(Utg. anm.)*

till erhållande af ett på utöfningen af en möjligast mångsidigt idkad och fullständig hafsfiskebedrift hvilande varaktigt välstånd*).

På grund af hvad sålunda i underdånighet anförts får Orosts och Tjörns Fiskeriförening alltså hemställa

det de ifrågavarande underdåniga framställningarne från länet måtte med iakttagande af ofvanstående anmärkningar vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och föranleda till de åsyftade åtgärdernas vidtagande.

Ellös den 31 oktober 1891.

Underdånigst

Orosts och Tjörns Fiskeriförening.

(Underskrifter)

Såsom bilagor följa:

A) Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891.

B) Lagstiftningen för hummerfisket. Göteborg 1891.

C) Vilkoren för sillsalteriers och andra fiskförädlingsverks anläggning. Göteborg 1891.

D) Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske. Afgifvet till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den 11 januari 1890 af A. H. Malm. Göteborg 1890.

E) Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under sjunde året af Föreningens tillvaro. 1890. Göteborg 1891.

F) Utdrag ur skrifvelser från generalkonsulatet i Amsterdam och konsulatet i Leith.

---

*) Jemför Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—30, 55—57, 157—158, 176; 1890, sid. 33, 41—42, 155; 1891, sid. 193—194, 201—205. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 193—194, 201—205.

Den föreslagna styrelsen för administrationen af Bohusläns hafsfisken.

Genmäle *).

Uti en lika vidlyftig som från all verklig bevisföring fullständigt fri uppsats i n:r 252 (B) af Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning har fiskeriinspektören i Kongl. Landtbruksstyrelsen doktor R. LUNDBERG behagat rikta ett *personligt* angrepp mot mig af sådan beskaffenhet att det i verkligheten icke ens förtjenar något det minsta bemötande. Det skulle heller icke från min sida fått mottaga ett sådant, om det icke egde en viss officiel karakter och i verkligheten endast utgör en offentlig upplaga af de om möjligt än värre skrifvelser, jag från »Kongl. Landtbruksstyrelsen» fått emottaga och jag härmed öppet anhåller att för framtiden få undslippa **).

Då länets landsting tre särskilda gånger eller 1882, 1884 och 1891 hos regeringen anhållit om förordnandet af en egen oaflönad *styrelse* för administrationen af länets hafsfiske, och då länets höfding för än längre tid tillbaka hos regeringen hemstält derom att samma fiske *icke* måtte förläggas under den för sötvattens- och östersjöfiskena förordnade administrationen och detta med den framgång, att regeringen på de mest fullgoda grunder den 2 mars 1875 afböjde ett af Kongl. Landtbruksakademiens förvaltningskomité tillstyrkt förslag om en dylik åtgärd, som redan då förelåg till afgörande; så bör det ock vara hvarje tänkande person fullt klart att i den petition, som med anledning af Kongl. Landtbruksstyrelsens förslag om att få öfvertaga bohuslänska

*) Infördt uti Bohusläningen, Uddevalla 1891, n:o 129.

**) Uti under tjenstefrimärke mig tillsända och med öfverskriften "Kongl. Landtbruksstyrelsen" försedda skrifvelser har fiskeriinspektören nemligen behagat rikta förnärmande angrepp både mot mig och svenska riksdagen.

hafsfiskets administration ingifvits från bohuslänska skärgården, ligger något helt annat och vida mer än en blott »agitation» med »personligt» syfte från mig*).

De förebråelser, fiskeriinspektören gör emot petitionen i fråga, äro liksom de beskyllningar, han utan all rimlig anledning utkastar mot mig, lika obestyrkta som obevisliga, samt vederläggas för öfrigt fullständigt nog redan af det *skrifsätt*, fiskeriinspektören anlitar. För en verkligt god saks värjande behöfver man heller icke vare sig påbörda motståndarne yttranden eller åtgöranden, som äro för dessa fullt främmande, eller eljes tillgripa så förkastliga utvägar, som fiskeriinspektören, hvilken synbarligen alldeles förgätit liknelsen om »grandet och bjelken» samt väl behöfver påminna sig att det är af nöden för den, som vill styra andra, att kunna i någon mon åtminstone »styra sig sjelf».

Fiskeriinspektörens uppsats liksom Kongl. Landtbruksstyrelsens åberopade skrifvelse till regeringen den 14 november förra året ådagalägga emellertid å ena sidan en den mest tydliga obekantskap med uppgifterna för och organisationen af administrationen utaf hafsfiskebedriften i allmänhet och å andra sidan en alldeles obestridlig afvoghet mot bohuslänska hafsfiskebedriften och de från bohuslänska skärgården sjelf utgående sträfvandena att utveckla samma bedrift till en allt högre ståndpunkt. Uti den utförliga skrifvelse i ämnet, jag snart kommer att till regeringen ingifva, skall jag fördenskull heller icke underlåta att åberopa mig på och såsom bilaga bland talrika upplysande handlingar vidfoga äfven fiskeriinspektörens ifrågavarande uppsats, då den ju bör utgöra ytterligare ett kraftigt stöd för min uppfattnings riktighet och mina förslags nödvändighet.

Grundsund den 2 november 1891.

Axel Vilh. Ljungman.

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 11—12, 14, 19—20, 41, 83—85, 90—98, 192—212.

Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande i bohuslänska skärgården.

Elfte samlingen *).

I.

Till Konungen.

Öfver de af ledamoten i Riksdagens andra kammare filosofie doktorn A. V. Ljungman samt petitionärer från Homborgssund, Grundsund och Gullholmen gjorda underdåniga framställningar i fråga om åtgärder till bohuslänska hafsfiskebedriftens främjande **) får Landstinget enligt erhållen anmodan i underdånighet afgifva följande yttrande.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hvad petitionärerne anfört i fråga om förbättrade samfärdsmedel får Landstinget så mycket hellre förorda, som Landstinget i sådant afseende redan i samma syftning hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet gifvit uttryck åt länets behof deraf.

Göteborg den 23 september 1891.

Underdånigst

På Landstingets vägnar:

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 309—342; 1885, sid. 158—211, 225—279; 1886, sid. 1—163, 211—274; 1887, sid. 95—142, 158—298; 1888, sid. 65—151, 177—274; 1889, sid. 1—99; 1890, sid. 49—104.

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 146—179, 192—210. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration, 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 146—179, 192—210. *(Utg. anm.)*

II.

Till Konungen.

Uti särskilda underdåniga ansökningar hafva dels riksdagsmannen i andra kammaren, filosofie doktorn A. V. Ljungman, dels talrike fiskeriidkare uti flera af Bohusläns större fiskelägen hos Eders Kongl. Maj:t hemstält derom 1:o) att

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — —, hvarjemte nämnde fiskeriidkare derutöfver särskildt hemstält om 3:o) bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens kraftiga främjande genom åvägabringandet af förbättrad samfärdsel såväl inom nämnda skärgård som mellan densamma och det inre landet. Båda ansökningarna äro nu i tryck tillgängliga*), och har den från fiskelägena härrörande af dem äfven varit offentliggjord uti flera af länets tidningar samt under den senast förflutna sommaren utgjort föremål för en liflig dryftning i dessa, hvarförutom ansökningarna den 23 sistlidne september blifvit af länets landsting i hufvudsak tillstyrkta**).

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Med anledning af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 19 maj 1890, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, och i denna uti sjunde punkten gjorda hemställanden samt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 29 derpå följande augusti till Landtbruksstyrelsen och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus samt Hallands län hafva till Eders Kongl. Maj:t under november månad förra året inlemnats underdåniga utredningar med förslag till de åtgärder, som skulle vara af

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 146—179, 192—210. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 146—179, 192—210. *(Utg. anm.)*

**) Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1891, n:o 23; n:o 27, sid. 17 (§ 65). — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 211—212, *(Utg. anm.)*

nöden för hafsfiskebedriftens främjande; men då dessa utredningar och förslag, i hvad de afse Göteborgs och Bohus läns hafsfiske, icke motsvara vare sig hafsfiskebedriftens kraf eller skärgårdsbefolkningens önskningar, så har den naturliga följden deraf blifvit, att samma befolkning sjelf hos Eders Kongl. Maj:t sökt framhålla hvad som för bohuslänska hafsfiskebedriftens och skärgårdens upphjelpande vore af nöden *). Hon har dervid anslutit sig dels till de underdåniga framställningarna från länets landsting den 29 oktober 1886 om jernvägsanläggningar och den 10 november förra året om farledsförbättringar i bohuslänska skärgården, dels till de ansökningar om telefonväsendets utveckling inom länet, som utgått från samma skärgård sjelf och ensamt kunna sägas motsvara dennes önskningar.

Det lider intet tvifvel att ju icke, på sätt i ansökningen från fiskelägena framhålles, både hafsfiskebedriften och skärgården med hänsyn såväl till de nuvarande som till de vid sillfiskeperiodens slut förestående förhållandena behöfva upphjelpas genom en kraftigt utvecklad samfärdsel, hvarigenom särskildt de tryckande olägenheterna, deraf att en allt för stor del af den på särskildt det ymniga sillfisket grundade affären *monopoliserats* uti några helt få privilegierade samhällen, kunde undvikas och fiskarsamhällena utvecklas till erhållande af ett på utöfningen af en möjligast mångsidigt idkad och fullständig hafsfiskebedrift hvilande varaktigt välstånd **).

På grund af hvad sålunda i underdånighet anförts får Orosts och Tjörns Fiskeriförening alltså hemställa,

det de ifrågavarande underdåniga framställningarna från länet måtte med iakttagande af ofvan-

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidtkrift, 1891, sid. 201—209. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—30, 55—57, 157—158, 176; 1890, sid. 33, 41—42, 155; 1891, sid. 193—194, 201—205. *(Utg. anm.)*

stående anmärkningar vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och föranleda till de åsyftade åtgärdernas vidtagande.

Ellös den 31 oktober 1891.

Underdånigast.

Orosts och Tjörns Fiskeriförening.

(Underskrifter.)

III.

Till Göteborgs och Bohus läns Landsting.

Allt sedan 1867 har Landstinget tid efter annan vidtagit åtgärder för åstadkommandet af en möjligast fullständig inomskärsfarled *längs* bohuslänska hafskusten, såsom varande af stor betydelse icke blott för samfärdseln inom länets skärgård samt mellan denna och länets ekonomiska hufvudort, Göteborg, utan äfven för den år efter år tilltagande trafiken till sjös mellan Göteborg och Kristiania*). Denna trafik *längs* utmed länets kust är vidare af vigt både för näringslifvet i skärgården och för utvecklingen derstädes af sådana förhållanden, som kunna främja uppkomsten af jernvägar ut till de för nämnda näringslif mest betydande trakterna i samma skärgård.

Då trafiken i den längs länets hafskust gående inomskärsfarleden så företrädesvis söker eller kommer från Göteborg, blifver deraf ock en följd, att densamma tilltager i betydenhet och liflighet, i den mon man närmar sig denna stad, och att äfven anspråken på en verkligt bekväm sådan farled med detsamma ökas. Så snart det blef bekant i

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 310, 316—317, 337—338, 340—341; 1885, sid. 173—177, 179—181, 184—188; 1886, sid. 64—102, 242—252; 1887, sid. 124—127 (jemte tabell), 158—161; 1888, sid. 251—257; 1889, sid. 1—17; 1890, sid. 50—65. *(Utg. anm.)*

skärgården, att Landstinget ingått till Kongl. Maj:t med en underdånig ansökan om upprensning på allmän bekostnad af åtskilliga sund i eller utmed den söder om Fjellbacka belägna delen af nämnda farled*), uttalades fördenskull äfven derstädes allt lifligare önskningar om att en sådan upprensning också måtte komma det emellan Marstrands Koö och Instön liggande Metsundet till del, enär detta sund nu endast med svårighet kan befaras med större segelbåtar, men erbjuder den enda raka och vid den öfvervägande vindriktningen förmonliga farleden på sträckningen emellan Tjörns kalf och Långö, och enär farlederna såväl öster om Instön som vester om Koön genom sin krokighet icke motsvara behofvet af en bekväm farled för segelbåtar. Farleden vester om Koön är för öfrigt icke nog skyddad, då den ju fordrar, att åtminstone Pjäskuddarne med utanför dem stundom rådande våldsamma sjögång måste passeras. Utom för segelfarten inomskärs skulle en upprensad farled genom Metsundet äfven få betydelse för ångfartygslinien Göteborg—Stenungssund—Uddevalla, för hvilken färden genom Metsundet skulle erbjuda väsentliga fördelar**).

Vidare vore ur ångbåtstrafikens synpunkt af vigt, att en utskjutande obetydlig bergssvada i det strax söder om Hjerterösundet belägna, trånga Flatholmssundet blefve nödigt afsprängd, så att den icke vidare, såsom nu är fallet, erbjöde faror för ångfartygens propellrar.

Då nu kostnaden för en detaljerad undersökning af nämnda, för kompletterandet af den till grund för redan utförda undersökningar liggande planen nödiga farledsförbättringar icke är betydlig, och då det helt visst är lämpligast, att Landstinget sjelf tager om händer sträfvandena

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 61—65. — Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Tionde samlingen. Göteborg 1891, sid. 13—17. *(Utg. anm.)*

**) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1886, sid. 69. — Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Tredje samlingen. Göteborg 1886, sid. 69. *(Utg. anm.)*

att ernå en allt bättre inomskärsfarled för den alltmer tilltagande sjötrafiken *längs* bohuslänska kusten; får jag alltså, på grund af uppmaning från särskildt talrike fiskeriidkare i länets mellersta skärgård, hemställa,

det Landstinget måtte ställa till sitt förvaltningsutskotts förfogande under år 1892 ett förslagsanslag af 1,000 kronor för utförandet af detaljerad undersökning med upprättande af kostnadsförslag för upprensning till 3,6 meters djup af det mellan Marstrands Koö och Instön belägna Metsundet samt för af behofvet påkallad förbättring uti inomskärsfarleden genom Flatholmssundet*).

Lilldal den 1 september 1891.

Axel Vilh. Ljungman.

IV.

Till Kongl. Lotsstyrelsen.

Det betydande gagn, hafsfiskebedriften och allmänna rörelsen inom bohuslänska skärgården tillskyndats genom de under de senare åren uppförda smärre led- och inseglingsfyrarne**), föranleder oss, såsom riksdagsmän för nämnda skärgård, att på grund af önskningar från våra valmän hos Kongl. Styrelsen hemställa om underlättandet af inseglingen till nedanstående ställen genom belysandet medels nya dylika fyrar af följande farleder i samma skärgård, nemligen:

---

*) Motionen bifölls den 23 September 1891. Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar. 1891, n:o 11, sid. 2—3; n:o 22, sid. 2 (6:o), n:o 27, sid. 14 (§ 62, 6:o). *(Utg. anm.)*

**) Jfr Ljungman, A. V., Om offentliga åtgärder med hänsyn till det rika bohuslänska sillfisket. Göteborg 1882, sid. 5—6. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 139; 1890, sid. 49. *(Utg. anm.)*

1:o) inseglingen till Källö i Hisingens skärgård genom fyrar å Oseskär och Burö,
2:o) inseglingen till Skärhamn i Tjörns härad,
3:o) inseglingen till Kyrkesund i Tjörns härad,
4:o) inseglingen till å ena sidan Kungshamn och å andra sidan Tångerännan i Sotenäs härad genom en fyr å Tjufsundsholme, samt
5:o) inseglingen till Smögen och Grafvarne i Sotenäs härad från Hållö genom en fyr å antingen Mjölkebåden eller Vestra Hatten eller Klefudden.

Stockholm den 11 maj 1891.

Johan Sjöholm. Axel Vilh. Ljungman.
C. Maur. Ekström.

V.

Till Kongl. Lotsstyrelsen.

Med lifligt erkännande af allt det myckna, som under särskildt det senaste årtiondet blifvit åtgjordt för underlättande såväl af inseglingen från hafvet till som af segelfarten inomskärs uti bohuslänska skärgården genom uppförandet af talrika nya fyrar och en allt fullständigare utprickning af de vigtigare inomskärsfarlederna, får Orosts och Tjörns Fiskeriförening icke dess mindre härmed vördsammast hänvända sig till Kongl. Lotsstyrelsen med anhållan om vidtagande i nämnda hänseenden af ytterligare några förbättringar, hvilka påkallas af det särskildt i Bohusläns mellersta skärgård så betydande storsjöfisket och af det derstädes så ymniga sillfisket.

Storsjöfisket påkallar nemligen underlättad insegling från öppna hafvet till åtminstone de mest betydande och välbe-

lägna af de sådant fiske idkande fiskelägena, dervid dess anspråk ofta sammanfalla med utrikes sjöfartens, och det ymniga sillfisket är i behof icke blott af prickar och smärre gasoljefyrar uti de större af kustfarten lifligast anlitade farlederna för sillförarbåtarnes färder till och från afsättningsorterna, utan ock af en mer fullständig utprickning af befintliga grund i åtskilliga farleder af mindre betydenhet, hvilka äfvenledes flitigt trafikeras af nämnda båtar, som för öfrigt ofta nödgas besöka trakter, der deras skeppare äro mindre hemmastadde.

Beträffande först behofvet af nya fyrar i bohuslänska skärgården kan Fiskeriföreningen hänvisa till den ansökan, som den 11 sistlidne maj af riksdagsmän i andra kammaren från Bohuslän ingafs till Kongl. Styrelsen, och får endast tillägga 1:o) att för seglingen nattetid öfver Marstrandsfjorden till Klädesholmen i Tjörns härad skulle en gasoljefyr å Bärlin eller östra udden af sjelfva Klädesholmen medföra stort gagn för de seglande, som då icke behöfde rädas för att till följd af misstag om rätta leden stöta på Barken eller Truskärsbåden, och 2:o) att för inseglingen norrifrån till Gullholmen i Orosts Vestra härad en liknande fyr å Gullholmens norra udde är af behofvet påkallad för bland annat undvikande af Gråsejbådarna och Korset (Dynan).

I fråga åter om för seglingen inomskärs nödiga märken eller prickar får Fiskeriföreningen angifva följande önskningar*), nemligen:

1:o) för trakten kring Klädesholmen i Tjörns härad:
prickar å Kjersen, Kupholmebåde och Sillebåde.

2:o) för trakten kring Skärhamn i Tjörns härad:
prickar å Holebåde och Långholmsbåde.

---

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 318, 333—334. *(Utg. anm.)*

3:o) för Stigfjorden jemte Skopesund (med deras fem af ångbåtar trafikerade stationer) mellan Tjörn och Orost:
prickar å Skopesundsbåde, Hakholmsgrund, Flatebåde, Fjolbådarne och Hästebåde samt ett kummel å Tuten.

4:o) för trakten kring Mollösund i Orosts Vestra härad:
prickar å yttersta Grisviksbåden (vid Tångelandets sydöstra udde) och Musholmsgrundet.

5:o) för Kärringöfjorden i Orosts Vestra härad:
prickar å Ommen, Kopparnaglarne, Knatten och Kristensbåde.

6:o) för inre farleden mellan Kärringön och Gullholmen i Orosts Vestra härad:
prickar å Bengt, Skalbåde och Halfankarn.

7:o) för trakten kring Gullholmen i Orosts Vestra härad:
prickar å Dynebåde (sydvest från Guleskär) och Gråsejbådarne.

8:o) för farlederne genom Ellös- och Björnsundsfjordarne i Orosts Vestra härad:
prickar å Smörstacksbåde (i nordöstra Ellösfjorden) samt Fjolbåde och Bräckebådarne (i Björnsundsfjorden).

9:o) för farleden vester om Skaftölandet innanför Gåsöskärgården i Orosts Vestra härad:
prickar å Hittebåde, Kölholmsfall, Grundsundsbåde, Deckolsbåde, Rian, Lerviksbåde, Långegapsbåde och Gråskärsbådarne.

10:o) för trakten kring Lysekil i Stångenäs härad:
prick å Stångebåde.

Ellös den 31 oktober 1891.

Orosts och Tjörns Fiskeriförening.
(Underskrifter.)

VI.

Till Kongl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.

Uti en till Kongl. Maj:t sistlidne maj månad från talrika fiskeriidkare uti åtskilliga af Bohusläns största fiskelägen ingifven underdånig ansökan om vidtagande af åtgärder till fiskerinäringens främjande *) hafva sökandene såsom för ändamålets vinnande nödigt bland annat äfven framhållit följande:

»I några fall torde äfven landsvägsförbindelser vara af nöden för hafsfiskebedriftens och skärgårdens förkofran, och kunna såsom exempel härpå framhållas de ifrågasatta häradsvägarne till fiskelägena Hunnebostrand, Grafvarne, Ellös, Kyrkesund, Skärhamn och Rönnäng, af hvilka den till Ellös redan genom laga kraftvunnet utslag af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den 24 oktober 1888 är fastställd till utförande» **).

Denna ansökan, som af Kongl. Maj:t hänvisats till underdåniga yttrandens afgifvande från länets landsting och hushållningssällskap samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborg, har af den förstnämnda korporationen redan hunnit förordas (Bil.) och torde helt visst varda tillstyrkt äfven af öfriga vederbörande inom länet.

Med anledning häraf och då af de anförda landsvägsförbindelserna den till upprödjning och underhåll af Orosts Östra och Vestra häraders väghållningsskyldige, »såvida anslag af allmänna medel till två tredjedelar af kostnaden för arbetets utförande erhålles», den 24 oktober 1888 fastställda vägen från Huseby klef å den nyligen med understöd af statsmedel utförda häradsvägen från Gilleby öfver Rålanda

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 192—210. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 192—210. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1888, sid. 230—244. — Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Åttonde samlingen. Göteborg 1889, sid. 54—68. *(Utg. anm.)*

till Bua i Orosts Vestra härad ned till Ellös strand*) eger synnerligt stor betydelse för hafsfiskebedriften samt dessutom utgör en nödvändig afslutning af det med utförandet af Gilleby-Bua-vägen begynta vägarbetet; får Orosts och Tjörns Fiskeriförening alltså vördsammast hemställa,

det måtte Kongl. Styrelsen uti sitt underdåniga utlåtande till Kongl. Maj:t angående fördelningen af anslaget till vägförbättringar under 1892 förorda nödigt anslags beviljande till utförande af den ofvan omförmälda vägen från Huseby klef till Ellös i Orosts Vestra härad.

Ellös den 31 oktober 1891.

Orosts och Tjörns Fiskeriförening.
(Underskrifter.)

VII.

Promemoria
rörande förslagen till nya telefonanläggningar inom Göteborgs och Bohus län.

Sedan yttranden från städerna Strömstad och Uddevalla samt Bohusläns två nordliga fögderier nu afgifvits öfver de ansökningar om utförandet af nya telefonanläggningar inom länet, som till Kongl. Maj:t inlemnats från Fiskeriföreningen i Göteborg samt från Orosts och Tjörns Fiskeriförening**), må det vara på sin plats att med hänsyn till dessa

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1888, sid. 243—244. — Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Åttonde samlingen. Göteborg 1889, sid. 67—68. *(Utg. anm.)*

**) Orosts och Tjörns Fiskeriförening har vid sitt förslags utarbetande måst taga hänsyn till de befintliga förhållandena och till nödvändigheten af att icke fordra allt för mycket eller mer än blott sådant som läte tillräckligt motivera sig ur fiskebedriftens kraf, hvarförutom icke heller får förbises, att hon på fullgoda skäl ansåg sig böra invänta utfallet af det primära rikstelefonnätets tillkomst, innan hela skärgårdens intagande i det blifvande stora rikstelefonnätet ifrågasattes. *(Utg. anm.)*

yttranden söka än ytterligare utreda frågan om länets behof af ökade telefonförbindelser och om betydelsen för länet och dess näringslif af de i nämnda ansökningar framställda förslagen till sådana förbindelser m. m., som med saken eger verkligt samband.

Redan vid första granskning af de båda förslagen framstår genast att Orosts och Tjörns Fiskeriförening med större kännedom om skärgårdsförhållandena fästat sig uteslutande vid fiskebedriftens kraf samt afsett skärgårdsbefolkningens ekonomiska förkofran och fiskelägenas upphjelpande *), under det att Fiskeriföreningen i Göteborg deremot afsett beredandet af förmoner åt städerne samt några helt få orter inom länet, dem man af en eller annan orsak särskildt velat gynna, och detta utan att dervid tagits nödig hänsyn till vare sig den fiskebedrifts eller den fiskeriidkande befolknings behof af förbättrad samfärdsel inom skärgården, å hvilka man dock såsom svepskäl åberopat sig. Orosts och Tjörns Fiskeriförening har vidare företett en rätt utförlig utredning i sak med hänvisning till erfarenheten från såväl Sverige som utlandet, under det att man från de öfriga hållen mestadels nöjt sig med blotta påståenden eller yrkanden utan motsvarande bevisföring.

För att emellertid i än högre grad belysa den för bohuslänska skärgården så betydelsefulla frågan, må den här nedan skärskådas under följande tolf skilda synpunkter, nemligen:

1:o.

Betydelsen för hafsfiskebedriften af nya telefonanläggningar i bohuslänska skärgården.

Såsom af Orosts och Tjörns Fiskeriförening framhållits, vitnar erfarenheten från både utlandet och Sverige om telegrafens stora betydelse för fiskafsättningen, under det att telefonen hittills visat sig ega betydelse för fiskaffärerna

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—47; 1890, sid. 69—84. *(Utg. anm.)*

hufvudsakligast blott såsom utvidgande telegrafstationernes lokala verksamhetskrets*). Marstrand, som ombesörjer Sveriges största färskfiskexport, anlitar för denna telegrafen, då Marstrand som bekant icke eger någon telefonförbindelse med vare sig de orter i utlandet, dit exporten sker, eller de delar af skärgården, från hvilka inköpen af exportvaran eger rum. I Skotland, Holland, m. fl. länder, der hafsfiskebedriften är högst utvecklad, är ock telefonen helt och hållet eller nära nog oanvänd för samma bedrift, hvadan den egentliga erfarenheten om telefonförbindelsers betydelse för nämnda bedrift torde vara att hemta från Bohuslän.

Något bevis för vidsträckta telefonnäts behöflighet för fiskerinäringen eller för telefonens förmåga att genom telefonliniernes utsträckning fullständigt ersätta telegrafen hafva de bohuslänska förhållandena emellertid ännu icke företett**); men klart torde vara, att om något experimenterande för utredande af vidtomfattande telefonnäts gagnlighet för hafsfiskebedriften skall ega rum, då bör detta experimenterande naturligen i främsta rummet afse de delar af och de platser i bohuslänska skärgården, som ega största betydelsen för fiskebedriften, det vill säga, enligt hvad nedan under tredje punkten skall visas, i mellersta delen af samma skärgård med Marstrand och Smögen.

Hvarje samvetsgrann utredning af frågan om bohuslänska fiskebedriftens förkofrande medels nya telefonanlägg-

*) Telefonstationerne för allmänheten i bohuslänska skärgården hafva å de platser, der de finnas, ersatt bristen af telegrafstation och derigenom möjliggjort fiskaffärers skötande i större omfattning från samma platser, hvarigenom de med telegrafstation försedda platsernas faktiska *monopol* å särskildt färsksillhandeln i stort blifvit i väsentlig mon undanröjdt. *(Utg. anm.)*

**) Den hittills förvärfvade erfarenheten antyder att ökadt antal telefonstationer bidrager till ökande af de uppköpandes antal och verksamhet samt derigenom äfven ökar efterfrågan och höjer prisen, under det att vidsträckta telefonförbindelser öka antalet tillbud från olika trakter hos de uppköpande samt desses kännedom om fångstens riklighet, hvaraf ock lägre bud samt prisens fallande blifva följden. Olika intressen förefinnas sålunda, hvadan fiskarena helst önska fler stationer och de uppköpande helst vidsträckta telefonnät. *(Utg. anm.)*

ningar skall säkerligen i allt, som är af hufvudsaklig betydelse, leda till samma resultat, som Orosts och Tjörns Fiskeriförening förut kommit till, d. v. s. att man först och främst bör tillgodose de större fiskelägen och för fiskebedriften mycket betydande platser inom skärgården, som ännu äro i saknad af telefonförbindelser, ehuru det helt visst torde vara antagligt, att bohuslänska skärgården redan nu behöfver långt fler nya stationer än de föreslagna och att de skilda telefonanläggningarne snart nog böra sammanbindas med hvarandra på det af samma förening antydda sättet.

2:o.

De särskilda fiskenas och fiskaffärernas olika behof af telefonförbindelser.

Såsom upprepade gånger påvisats i de under de senare åren från Orosts och Tjörns fögderis skärgård härrörande yttrandena öfver fiskebedriftens främjande medels telefonanläggningar, är det företrädesvis affären i färsk fisk, som är i behof af telegraf- och telefonförbindelser, och detta ej blott med hänsyn till sillfisket, utan äfven med afseende på det s. k. vinterfisket, makrillfisket och hummerfisket samt i högre grad under den varmare årstiden än under den kallare. Utomskärsfisket är vidare, efter hvad äfven utlandets erfarenhet gifver vid handen, särskildt i behof af dylik samfärdsel och dessutom framför andra fisken förtjent af att jemte de lägen, från hvilka det idkas, med alla till buds stående medel upphjelpas, enär detsamma vid sillfiskeperiodens förestående slut tvifvelsutan har att i så väsentlig mon uppbära skärgårdens näringslif. Utomskärsfiskets förkofran förutsätter emellertid en kraftig utveckling af de detta fiske idkande lägena genom bland annat förbättrad samfärdsel. Hvad från Strömstad yttrats till undanskjutande af storsjöfiskets och de storsjöfiske bedrifvande lägenas kraf på omvårdnad från det allmänna, förtjenar alltså intet afseende. Den på storsjöfisket grundade salterinäringen torde för öfrigt

vara i lika hög grad i behof af telefonförbindelser som den på sillfisket fotade är det. Det är härvid icke att förbise, det storsjöfiskare från Hisings vestra härad och från Orosts vestra härad pläga försälja sin fångst till salteriidkare inom Tjörns härad.

3:o.

De särskilda skärgårdsdelarnes olika betydelse för hafsfiskebedriften.

Tager man i betraktande de uti Telegraf- och Poststyrelsernas statistiska berättelser offentliggjorda uppgifterna och sammanställer dem med turlistorna för de bohuslänska kustångarne*), skall man snart finna, hur mångfaldigt mer utveckladt och betydande näringslifvet är i den mellersta delen af Bohusläns skärgård än i den norra delen deraf. Tager man vidare hänsyn till antalet större fiskelägen samt verklige yrkesfiskare, fiskhandlare och salteriidkare, skall man likaledes finna, att alldeles samma förhållande eger rum äfven i afseende på fiskebedriften och att främsta platsen med hänsyn till betydenheten för denna näring inom länet tillkommer Sotenäs, Orosts vestra och Tjörns härader. Sammalunda vitna ock de af Kommerskollegium offentliggjorda statistiska uppgifterna öfver exporten af fisk och fiskvaror från länets tullkamrar. Af färsk fisk utfördes sålunda under år 1888 från länets hamnar 37,638,202 kg., af hvilka 34,756,447 kg. komma på södra och mellersta skärgårdens hamnar men blott 2,881,755 kg. på norra skärgårdens, och under nu senast förflutna vinter har enligt tillförlitlig uppgift i tidningarne utförseln af färsk sill ensamt

*) Enligt en den 16 september 1890 i Bohusläns Allehanda meddelad tabell öfver »samfärdsanstalter» inom Göteborgs och Bohus län funnos då 18 ångbåtsstationer och 13 postanstalter i Inlands fögderi med Marstrand och Kungelf, 25 ångbåtsstationer och 21 postanstalter i Orosts och Tjörns fögderi, 17 ångbåtsstationer och 21 postanstalter i Sunnervikens fögderi med Uddevalla och Lysekil samt 5 ångbåtsstationer och 14 postanstalter i Norrvikens fögderi med Strömstad. *(Utg. anm.)*

från Marstrand stigit till öfver 29 millioner kg*). År 1888 uppskattades nämnda export till ett värde af omkring två millioner kronor, men äfven detta belopp har sedan dess betydligt ökats. De stora massor af fisk och fiskvaror, som forslas med jernvägarne inåt landet från Göteborgs och Uddevalla jernvägsstationer och hvilka pläga uppgå till omkring 20 millioner kg., härröra ock till största delen från länets mellersta och södra skärgårdar. Mot dessa fakta är ju de från Strömstad anförda siffrorna rena obetydligheter. Granskar man vidare de af länsstyrelsen i senaste femårsberättelsen lemnade uppgifterna öfver bland annat fiskefartyg och fiskebåtar, skall man finna, att af samma fartyg och båtar, hvilkas värden med fog må hållas för rätt säkra uttryck af fiskebedriftens betydenhet, komma med hänsyn till värdet blott omkring en tiondedel på norra skärgården men omkring två tredjedelar på den mellersta och bortåt en fjerdedel på den södra**). På ensamt Orost och Tjörn komma nära 44 procent af det hela. — Mer än sex och ett halft århundradens erfarenhet vitnar ock om att det semiskulärt-periodiska sillfisket gått rikligast och säkrast till i mellersta delen af länets skärgård, som derför äfven erhållit de flesta af länets större fiskelägen. Storsjöfisket och makrillfisket utomskärs hafva ock nått deras egentliga betydenhet inom samma skärgårdsdel, det förra från Orosts och Tjörns och det senare från Sotenäsets fiskelägen.

Uti de från Strömstad lemnade statistiska uppgifterna hafva för det åsyftade resultatets erhållande 2 och 7 fiskedistrikten helt oriktigt uteslutits från mellersta skärgården och 2 fiskedistriktet från Orost och Tjörn, ehuru sistnämnda distrikts enda fiskelägen jemte det rika sillfisket vid Hättan ju tillhöra Tjörn, hvarjemte storsjöfisket och den på detsamma grundade salterinäringen förbigåtts o. s. v., ty med

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 72. *(Utg. anm.)*

**) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1887, sid. 231, 321—322, 327—334; 1888, tab. *(Utg. anm.)*

mindre hade icke norra skärgården kommit att framstå så som den nu gör i nämnda uppgifter*). Vidare hafva, ehuru det befintliga och med skäl väntade men ej det förflutna fisket bör afses, åberopats siffror ur fiskeritillsyningsmannens statistik för åren 1879 och 1884, hvilka dock på sin höjd skulle kunna bevisa att under de åren Norrvikens fiske betydde mer än eljes, hvilket möjligen må hafva varit fallet. Den af länets fiskeritillsyningsman utgifna statistiken är för öfrigt genom sin ofullständighet och det ytterst okritiska sätt, hvarpå den redigeras, i högsta grad vilseledande såsom urkund för bedömandet af bohuslänska hafsfiskebedriftens verkliga betydenhet. Århundradens erfarenhet och andra mer tillförlitliga statistiska uppgifter få icke åsidosättas för lösryckta utdrag ur en den mest underhaltiga fiskeristatistik**).

Knappast mer än en tiondel af länets hafsfiskebedrift torde alltså komma på den norra skärgården, d. v. s. Norrvikens fögderi.

4:o.

De särskilda skärgårdsdelarnes olika behof af telefonförbindelser.

Såsom af de i förra punkten meddelade statistiska och historiska uppgifterna otvetydigt torde framgå, är den mellersta delen af länets skärgård för dess mångfaldigt mer betydande näringslif naturligen i behof af ett vida mer utveckladt telegraf- och telefonväsende än norra delen af samma skärgård. Då nu vidare den förra skärgårdsdelen har sina

---

* Rent af löjligt och i hög grad betecknande är försöket från Strömstad att vilja inbilla vederbörande att blott nordliga men icke mellersta skärgården hade ymnigt sillfiske under den del af vintren 1889—1890, då exporten af färsk sill var som mest storartad från just mellersta skärgårdens rika fiske. *(Utg. anm.)*

**) Jfr LJUNGMAN, A. V., Kortfattad berättelse öfver de under årtiondet 1873—1883 utförda vetenskapliga undersökningarna rörande sillen och sillfisket vid Sveriges vestkust. Göteborg 1883, sid. 69. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift. 1887, sid. 320—321, 323—324, 335—336, 338—340; 1889, sid. 178—182; 1891, sid. 162. *(Utg. anm.)*

hufvudsakligaste fiskaffärer å Göteborg, Marstrand och Smögen, så har deremot den senare sina på Norge, och då affärsförbindelsen mellan Göteborg och den förra skärgårdsdelen är ytterst liflig, så är detta deremot af lätt begripliga skäl alls icke fallet med den senare. För den norra skärgårdens ganska lifliga affärsförbindelse med Norge komme äfven det af Fiskeriföreningen i Göteborg framställda förslagets genomförande ju icke att erbjuda någon afsevärd förmon. Länets fiskeritillsyningsman har heller icke ansett sig kunna tillstyrka förord åt den dubbeltrådiga ledningen Uddevalla —Grebbestad—Strömstad. Såsom nedan under sjunde punkten skall visas, innebär samma förslag ej heller några tillfredsställande anordningar för telefonsamfärdseln emellan länets mellersta skärgård och Göteborg.

I enlighet med hvad redan under första punkten framhållits och än mer kommer att framhållas under den femte punkten, behöfva de särskilda skärgårdsdelarne helt visst mer, än både den ena och den andra fiskeriföreningen föreslagit; men då, med hänsyn till önskningarnes utsigter att varda förverkligade genom anslag af allmänna medel, en begränsning tvifvelsutan är af nöden; så torde böra medgifvas att Orosts och Tjörns fiskeriförening, både med hänsyn till fiskebedriftens kraf och med afseende på angifvandet af anspråken på en tillfredsställande utveckling af de nu skilda telefonanläggningarne till ett planmessigt sammanhängande helt, gjort det bästa urvalet och framstält det mest afsevärda förslaget.

5:o.

Betydelsen för näringslifvet i allmänhet af nya telefonanläggningar inom länet.

Lika tydligt som det torde vara, att endast en del af de för länets näringslif behöfliga telefonanläggningarne kunna motiveras och låta utverka sig ur fiskebedriftens kraf, lika säkert är det ock, att samma näringslif är i behof af tele-

fonförbindelser uti långt större omfattning, än fiskerinäringen påkallar. Endast en mindre del af länets befolkning är nemligen fiskeriidkande, och blott en mindre del af länets areal är att räkna till för fiskebedriften betydande skärgård. Bland näringar, som man emellertid med hänsyn till frågan om nya telefonförbindelser inom länet särskildt framhållit, kunna nämnas badortsväsendet och sjöfarten*). Af dessa skulle den förra helt visst skörda ganska väsentlig fördel af att åtminstone de mer betydande bland badorterna bragtes i direkt förbindelse med rikstelefonnätet, dervid dock södra hälften af länet bör tillgodoses lika så väl som den norra och Styrsö, Marstrand och Stenungssund komma i åtnjutande af samma förmon som enligt Fiskeriföreningens i Göteborg och Uddevalla stads förslag blott skulle komma Lysekil, Grebbestad och Strömstad till del**). Vill man åter tillgodose bohuslänska sjöfartsnäringen, får man väl icke förbigå den del af skärgården, som för denna näring är mest betydande, d. v. s. den mellersta delen, eller helt och hållet förbise sådana platser som t. ex. Gåsö. Utom för näringslifvet i allmänhet har man dessutom å landet behof af telefonförbindelser för sjukvården, ordningens upprätthållande m. m.

I alla dessa fall framstår emellertid behofvet mest motiveradt för den mellersta delen af Bohuslän med dess kraftigare utvecklade näringslif, under det att för landet hufvudsakligast är att eftersträfva tillräckliga lokalnät, men för städerna och badorterna föreningslinier med dessa lokalnät, samt helst äfven att varda intagna uti rikstelefonnätet.

---

*) Vidare kunna nämnas landthandeln och industrien samt rörelsen vid ångbåtsstationerna. *(Utg. anm.)*

**) Enligt det ursprungliga förslaget skulle ej heller Lysekil få dubbeltrådig telefonförbindelse med Uddevalla och komma med i rikstelefonnätet, utan var det först efter stark påtryckning i tidningspressen genom af utgifvaren skrifna uppsatser, som man måste gifva något vika. *(Utg. anm.)*

6:o.

Betydelsen af rikstelefonnätets utsträckning till bohuslänska skärgården.

Såsom i näst föregående punkt redan nämnts, skulle det för badortsväsendet erbjuda en afsevärd förmon, om rikstelefonnätet utsträcktes till åtminstone de mer betydande bland länets badorter, och att de städer inom länet, som ännu ej intagits i samma nät, önska att blifva det, behöfver icke särskildt framhållas. Tillräcklig erfarenhet om ett dylikt vidtomfattande näts betydelse för näringslifvet eger man emellertid ännu icke, men att döma efter utlandets erfarenhet är fördelen af ett sådant nät här i Sverige kanske något öfverskattad *). Vid försöks anställande och än mer vid ett fullständigt genomförande af en sådan utsträckning böra emellertid den mellersta skärgårdens telegraforter och främsta platser **), till följd af de under tredje och fjerde punkterna anförda förhållandena, gifvas företrädet samt telegraforterne Marstrand, Varekil och Lysekil jemte vexlingsstationerna Stockevik, Kårehogen och Grafvarne icke, såsom dock af Fiskeriföreningen i Göteborg föreslagits, tillbakasättas för Munkedal, Grebbestad och Strömstad.

---

*) I alla händelser erbjuda dock de dubbeltrådiga ledningarne stora tekniska fördelar framför de enkeltrådiga med hänsyn bland annat till telefoneringens tydlighet å längre afstånd. *(Utg. anm.)*

**) Rikstelefonnätets utsträckning till de större lägena i skärgården är visserligen icke oumbärlig för dessa lägens fiskerinäring, men erbjuder helt visst en förmon åt samma lägens affärslif i allmänhet, och detta dess mer i ju lifligare affärsförbindelse dessa lägen stå till de större affärsorterna inom riket och särskildt till Göteborg. Den mellersta, för näringslifvet mest betydande delen af skärgården bör alltså icke isoleras från den öfriga delen af riket blott för att tillfredsställa småstadsintressena; ty om rikstelefonnätets utsträckning till nämnda skärgårdsdel än icke är nödvändig för fiskebedriftens utöfning, så kan den dock anses vara det med hänsyn till näringslifvet i allmänhet och med afseende på de vida större resultat i ena som andra hänseendet, hvilka skulle blifva följden af en sådan utsträckning till mellersta skärgården emot till den norra.

(Utg. anm.)

7:o.

Tekniska anordningen af de nya telefonanläggningarne med hänsyn särskildt till de skilda telefonnätens förening till ett sammanhängande helt.

Den tekniska anordningen af särskildt de önskade föreningsledningarne mellan länets skilda telegraforter samt central- och vexlingsstationer bör icke, på sätt i ansökan från Fiskeriföreningen i Göteborg skett, föreskrifvas af sökandena, utan helt och hållet öfverlåtas åt Telegrafstyrelsen, på det att ett i tekniskt hänsende tillfredsställande förslag åtminstone måtte komma under ompröfning. Då nu vidare det stora telefonnätet i Göteborg helt säkert inom den närmare framtiden kommer att ombyggas till dubbeltrådigt, måste det väl hållas för att vara med god ordning och hushållning öfverensstämmande att samtliga de ledningar, som skola förena detta nät med central- och vexlingsstationerna i Bohuslän, äfven göras dubbeltrådiga redan från förstone, så att framtida ombyggnad blifver onödig och möjligast bästa resultat i tekniskt hänseende må ernås. Dessa blott för sina särskilda ändamål afsedda föreningsledningar böra ock, tvärt emot hvad Fiskeriföreningen i Göteborg m. fl. i några fall föreslagit, anordnas utan att förses med några andra stationer än blott de central- och vexlingsstationer, de förbinda med hvarandra.

Att, såsom nämnda fiskeriförening m. fl. önska, söka åstadkomma en förening af skärgårdens telefonanläggningar hufvudsakligen blott genom att sammanbinda de hvarandra närmast belägna ändarne af de befintliga lokallinierna, är tydligen så i grund förkastligt, att det rent af är förvånande, att sådant ens kunnat, på sätt som skett, ifrågasättas. Genom utförandet af t. ex. de af länets fiskeritillsyningsman förordade linierne finge man sålunda så långt ifrån »ett planmessigt förgrenadt telefonnät» att hvad man erhölle

snarare måste anses för en parodi å ett sådant, enär det ju komme att jemte några få smärre lokalnät utgöras af en (säger 1) enda lång enkeltrådig telefonledning längs största delen af länet, som skulle slingra sig fram genom så talrika i en och samma rad belägna stationer att (de föreslagna stationerna å Resö och Sannäs oberäknade) Varekil blefve den trettonde, Marstrand den nittonde och Tofta den tjugonde i ordningen norr ifrån räknadt. Hur liten utsigt norra och mellersta delen af länets skärgård finge att genom en sådan ordning komma i telefonförbindelse med Göteborg, är lätt att inse.

Skall sålunda f. ex. Marstrand direkt förbindas med Tjörns telefonstationer, bör sådant helt visst ske genom anbringandet af en särskild föreningsledning (utan mellanstationer) mellan centralstationen i Marstrand och vexlingsstationen i Stockevik, och skola Lysekils och Orosts telefonnät förbindas med hvarandra, bör sådant väl likaledes ske genom en direkt föreningsledning mellan centralstationen i Lysekil och Kårehogens vexlingsstation*). Då vidare den befintliga telefonledningen till Marstrand anses mindre tillfredsställande och för öfrigt svårligen torde kunna räcka till för hela den ytterst lifliga korrespondens, som till följd af de i tredje och femte punkterna anförda förhållandena kan väntas uppstå mellan Göteborg och stationerne i länets mellersta skärgård; så önskar man ock inom samma skärgård att få till stånd en tillfredsställande telefonförbindelse med Göteborg och mellan de nu skilda näten medels anbringandet af dubbeltrådiga ledningar *dels* från Göteborg öfver Kongelf och Hålta till 1:o) Tjufkil och Marstrand samt 2:o) Stenungssund, Varekil, Kårehogen och Lysekil, *dels ock* från Uddevalla till Lysekil, Grafvarne och Smögen**). Huruvida dessa önskningar äfven äro ur teknisk synpunkt de

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 79. *(Utg. anm.)*

**) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 76, 79, 80, 84. *(Utg. anm.)*

bästa, derom må Telegrafstyrelsen döma, men obestridligt torde vara att Orosts och Tjörns Fiskeriförenings uttalande, att utvecklingen af de skilda bohuslänska telefonanläggningarna till ett sammanhängande s. k. provinsnät bör »ske i ordning söderifrån med Göteborg såsom utgångspunkt och på ett sådant sätt att detta nät under alla årstider fullt motsvarar trafikens kraf», är riktigt; ty utaf anordningar, som lemnade affärsrörelsen i sticket, när telefonering för affärers inledande mest behöfdes, skulle näringslifvet skörda blott ringa gagn.

8:o.

De med telefonstationer försedda orternas skyldigheter och rättigheter samt billiga anspråk.

Enligt kongl. brefvet till Telegrafstyrelsen den 20 november 1885 samt Telegrafstyrelsens skrifvelse till Konungens Befallningshafvande i länet den 30 augusti 1889 (Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1886, sid. 151; 1889, sid. 19—21) äro de i bohuslänska skärgården med statsmedel samt tillskott från länets landsting och hushållningssällskap, kommuner och enskilda personer utförda telefonanläggningarna att betrakta såsom en fiskebedriftens främjande afseende gåfva åt skärgårdskommunerna med skyldighet för dessa att sörja för stationernas »behöriga betjenande», hvadan andra näringar och intressen ej med fog kunna göra anspråk på att samma anläggningar skola till nämnda bedrifts uppenbarliga skada gifvas en helt annan och ny användning än den ursprungligen afsedda. Man hyser nemligen inom Orost och Tjörn, till inrättandet af hvilka öars telefonstationer äfven kommuner och enskilda bidragit, den farhågan att om telefonförbindelse mellan å ena sidan norra hälften af länet med Lysekil och å andra sidan södra hälften af länet med Marstrand och Göteborg anordnades på det sätt att de hvarandra närmast belägna stationerne sammanbundes med syfte att få använda de befintliga lokalledningarne äfven såsom

föreningsledningar, så mycken korrespondens skulle hopas å några af dessa lokalledningar, att de blefvo för det med dem egentligen afsedda ändamålet så otillräckliga, att telefonlinierna till de stora lägena uti Orosts och Tjörns skärgård komme att förlora större delen af deras värde för fiskerinäringen. Det synes ock vara i viss mon hårdt, att kommunerne i fråga under sådana förhållanden skola sörja för vexelstationers »behöriga betjenande» äfven sedan dessa stationer sålunda blifvit beröfvade en betydande del af deras värde för orten, fast betjeningsskyldigheten till följd af den tillkomna fremmande genomgångstrafiken i hög grad ökats. Derföre är det äfven af behofvet påkalladt att särskilda ledningar anbringas för sammanbindandet af mellersta skärgårdens central- och vexlingsstationer med hvarandra och med Göteborg, så att de befintliga lokalledningarna fortfarande få användas uteslutande för det med dem ursprungligen afsedda ändamålet.

9:o.

Skälen för de ifrågasatta telefonanläggningarnas utförande med allmänna medel.

Då Bohuslän är en provins, som å ena sidan med hänsyn till för dess utveckling nödiga samfärdsanstalter m. m. blifvit mycket tillbakasatt af staten och å andra sidan med särskild hänsyn till dess skärgårds näringslif skulle kunna i väsentlig mon främjas genom ytterligare utveckladt telefonväsende; så torde äfven skäl förefinnas, att söka få det i detta hänseende nödiga utfördt med anslag af allmänna medel. Då nu vidare det stora telefonnätet i Göteborg lemnar statens telefonverk ganska betydande nettoinkomster, synes man ock i Göteborg, som ju för öfrigt är rikets andra stad, kunna hafva goda anspråk på detta näts utsträckning öfver Bohuslän och särskildt till den del deraf, som har den liflgaste affärsförbindelsen med Göteborg eller de mellersta och södra delarne af dess skärgård. En mycket liflig

telefonkorrespondens är ock, såsom redan under tredje, fjerde och sjunde punkterna framhållits, att förvänta mellan särskildt länets mellersta skärgård och Göteborg. Erfarenheten har dessutom redan ådagalagt att statens telefonverk har att emotse ett vida större antal abonnenter i den mellersta delen af länet, än som någonsin kan vara att förvänta i den norra delen deraf, hvadan skälen för den förras tillgodoseende äfven ur statens telefonverks synpunkt måste vara att föredraga.

10:o.

Behofvet af statsanslagets beviljande utan vilkor om bidrag från orten till täckande af en fjerdedel af anläggningskostnaden.

Såsom af Orosts och Tjörns Fiskeriförening framhålls, böra föreningslinierne mellan central- och vexlingsstationerne bekostas af staten utan vilkor om byggnadsbidrag från orterne*). Fasthållandet af ett slikt vilkor för till en början Bohuslän skulle icke allenast utgöra ett hinder för statens telefonväsendes utveckling i tillräcklig omfattning, utan äfven innebära allvarliga betänkligheter ur allmän telefonpolitisk synpunkt. Den ort, som fått bidraga till de för densammas telefonväsende nödiga föreningsliniernes utförande, skulle helt visst genom sina riksdagsmän påyrka samma vilkor äfven för öfriga orter, hvarigenom betänkliga svårigheter skulle beredas regeringen vid utverkandet af statsanslag för telefonväsendets utveckling utan sådant vilkor. Hade emellertid vid 1889 års riksdag slikt vilkor varit fästadt vid det då äskade telefonanslagets beviljande, hade propositionen derom helt säkert icke bifallits; men hade sådant dock skett, då hade åtminstone icke alla orterne uppfylt vilkoret, hvadan ju åt dessa orter gifvits ett slags veto mot genomförandet af det telefonförslag, som regeringen framlagt. Att statens telefonverk deremot beredes de nödiga inkomsterna af de

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 45—47; 1890, sid. 70—71. *(Utg. anm.)*

från central- och vexlingsstationerna utstrålande lokalnätens abonnenter och stationer, är icke blott önskligt utan äfven en förutsättning för telefonväsendets bestånd och vidare utveckling.

Hvad åter särskildt vidkommer de fiskebedriftens främjande afseende telefonanläggningarne, torde jemte de af Orosts och Tjörns Fiskeriförening anförda skälen mot vilkoret om bidrag från orterne sjelfva till bestridande af en fjerdedel af anläggningskostnaden kunna ytterligare nämnas, att fiskebedriften synbarligen icke gagnas derigenom att man bereder fiskelägena svårigheter att skaffa sig de för deras näringslifs tidsenliga och kraftiga utöfning behöfliga samfärdsanstalterna eller att man undanrycker samma bedrift en väsentlig del af det kapital, fiskeriidkarne förfoga öfver, enär ett försvagande af näringsutöfningen och ett försenande af näringsutvecklingen deraf måste varda följden. Hur oliktänkande de, som syssla med fiskerinäringens förkofran genom åtgärder från det allmännas sida, än äro, så hafva dock alle sakkunnige blifvit ense derom att för undfående af statens understöd till hamn- eller samfärdsförbättringar icke bör fordras tillskott från fiskelägena sjelfva.

11:o.

Slitningar mellan de olika intressena inom länet samt städernas hämmande inverkan på utvecklingen af länets samfärdsanstalter.

Striden inom Bohuslän i fråga om bästa sättet och rätta medlen för utvecklingen af länets så försummade samfärdsel utgör i verkligheten en kamp mellan å ena sidan en landsbygd och en skärgård, som vilja framåt i utveckling, och å andra sidan några privilegierade småstäder och badorter, som vilja hålla igen för att icke blott fortfarande få förblifva allena om sina företräden, utan äfven erhålla dessa senare ökade på ett sådant sätt att de än mer höja deras egare till ett allt säkrare ekonomiskt välde öfver det om-

gifvande landskapet. Derför söka nu stadsintressena att hindra särskildt skärgårdssamhällenas utveckling till ekonomisk sjelfständighet samt att för sådant syftes skull undanskjuta skärgårdens önskningar och behof, genom att anlita fiskebedriften såsom svepskäl för egna, mot nämnda samhällens förkofran fiendtliga syftens främjande. Efterser man nu närmare orsaken till Bohusläns så ytterst låga ställning bland rikets landskap med hänsyn till särskildt post- och telegraf- samt jernvägsväsendets utveckling (jfr Betänkande, angående den beslutade planen för Göteborgs och Bohus läns landstings verksamhet att befordra anläggandet af för Bohusläns utveckling oumbärliga jernvägar. Stockholm 1886, sid. 78—80, 126, 127), skall man ock snart nog finna, att det är just dessa sjelfviska stadsintressen, som utgöra den egentliga orsaken till detta för Bohuslän och dess näringslif så ytterst beklagliga förhållande (Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1887, sid. 212, 270—271; 1889 sid. 29—30, 31. Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården, 6 saml. sid. 55, 113—114; 9 saml. sid. 29—30, 31). En ändring till det bättre torde alltså nu sent omsider tarfvas och äfven kunna ernås genom att man låter bohuslänska skärgården vederfaras den rättvisa, den så väl förtjenar.

Ett egendomligt uttryck har nämnda skärgårdsfiendtliga sträfvande fått uti Uddevalla stadsfullmäktiges alldeles opåkallade yttrande om Grimsby*), hvilken betydande fiskarestad i England ju icke finnes nämnd i någon af ansökningarne i fråga. Att anlägga några kostsamma fiskedockor, liknande dem i Grimsby, har väl aldrig varit ifrågasatt i Bohuslän, och om jernvägen till Grimsby äfven har stor

*) Uddevalla stads hufvudsakliga betydelse för samfärdseln inom Bohuslän består just deri att ett egennyttigt Uddevalla-intresse hittills förmått hindra en tidsenlig utveckling deraf genom särskildt jernvägsanläggningar, och Uddevalla utgör derigenom äfven i verkligheten den egentliga orsaken till att Bohuslän i afseende på samfärdsanstalter är sämre lottadt än öfriga delar af riket. *(Utg. anm.)*

betydelse för andra affärer än dem i fisk, så vederlägger ett sådant förhållande hvarken det af länets landsting hos regeringen framhållna behofvet af statens jernvägsnäts utsträckning ut till bohuslänska skärgården för hafsfiskets främjande derstädes eller det faktum att jernvägar i utlandet flerstädes dragits ut till hamnar, hvilka ega betydelse nästan blott och bart för hafsfiskebedriften såsom f. ex. är fallet med Gloucester (Mass.), Yarmouth, Peterhead, Fraserburgh, Wick, Vlaardingen, Maassluis m. fl.

12:o.

Oriktiga yrkanden eller uppgifter i utlåtandena från städerna.

Frågan om bohuslänska telefonväsendets ytterligare utveckling vinner tydligen den bästa utredningen, om hvarje ort framhåller och möjligast väl motiverar *sina* önskningar, och med hänsyn härtill skulle ingen kunnat klandra, om man från norra hälften af Bohuslän begärt vida mer än som skett, något hvartill för öfrigt Orosts och Tjörns Fiskeriförenings ansökan lemnat goda antydningar; men slikt bör kunna ske, utan att man onödigtvis motsätter sig andras lika eller mer berättigade önskningar. Endast i händelse uppenbar *skada* komme att vållas af ett förslags genomförande, såsom f. ex. fallet skulle blifva, om man på ett föreslaget otillfredsställande sätt sammanbunde de enkeltrådiga telefonledningarne i norra och södra hälften af länet eller om fiskebedriften anlitades såsom svepskäl för utverkandet af anslag till för samma bedrift främmande ändamål, kan giltig anledning förefinnas till ett motsatt förfarande.

Då man sålunda i Uddevalla ånyo antyder, att Kongl. Maj:ts fördelning af de utaf Riksdagen 1885 och 1887 beviljade anslagen till telefonanläggningar icke skulle varit »rättvis», fast dock norra hälften af länet blifvit genom dessa anslag i förhållande till dess fiskebedrifts betydenhet så rikligt tillgodosedd, och derefter instämmer i Orosts och

Tjörns Fiskeriförenings förslag till nya telefonstationer, blott när det gäller de två nordliga fögderierna, men nära nog fullständigt bestrider samma förslag, när det gäller de tre sydliga fögderierna, samt vidare önskar rikstelefonnätets utsträckning blott till de förra, men ej till de senare; så har man synbarligen gått för långt och visar att man icke står på rättvisans och billighetens ståndpunkt*). Hvilken skada skulle man väl i Uddevalla kunna hafva deraf att skärgårdsbefolkningen finge sina önskningar uppfyllda med hänsyn till de föreslagna nya stationerna å Hönö, Tjufkilshufvud, Skärhamn, Kyrkesund och Gåsö eller deraf att rikstelefonnätet äfven utsträcktes till de för samfärdseln och näringslifvet vigtigaste platserna i södra hälften af länet.

Hvad stadsfullmäktige i Uddevalla anfört i fråga om Kalfsunds lämplighet att få telefonstation med uteslutande af Hönö, som är den för näringslifvet mest betydande och folkrika af Öckerö sockens öar, förlorar helt och hållet sin betydelse, när man tager i betraktande, dels att det 1885 och 1886 blott var fråga om en hufvudlinie för blifvande grenlinier till de skilda öarne, men att det nu är fråga om bådadera, dels ock att erfarenheten i fråga om skärgårdsnäringarnes tillgodoseende medels telefonanläggningar betydligt ökats under de senare åren.

Att man i Uddevalla förnekar att det äldsta, uti Fiskeriföreningen i Göteborg först föredragna förslaget till nya telefonanläggningar skulle härröra från samma stads telefonkomité, är så mycket märkligare som det redan före detta

---

*) Sträfvandena från Uddevalla i afseende på telefonväsendet inom Bohuslän har tydligen afsett 1:o) att skaffa Uddevalla största möjliga telefonområde, 2:o) att afstänga mellersta skärgården från all användbar telefonförbindelse med Göteborg och i stället lägga samma skärgård under Uddevalla såsom telefoncentrum, 3:o) att afstänga hela mellersta skärgården från delaktighet uti rikstelefonnätet, och 4:o) att bereda Uddevalla de telefonförbindelser det behöfver, men hindra största delen af bohuslänska skärgården samt nästan hela Inland från att få de telefonförbindelser, de behöfva; och hafva för dessa syftens förverkligande inga medel skytts.
(Utg. anm.)

förslags offentliggörande i Göteborg var väl bekant, att det var under utarbetande af ett par af nämnda komités ledamöter, något som för öfrigt äfven antydts och lemnats obestridt uti de båda i Uddevalla utkommande tidningarne.

Stockholm i april 1890.

Axel Vilh. Ljungman.

VIII.

Till Konungen.

Med anledning af hit ingångna remisser åligger det Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande öfver två särskilda hos Eders Kongl. Maj:t gjorda underdåniga ansökningar *dels* af Fiskeriföreningen i Göteborg, innehållande förslag till utvidgning af Göteborgs och Bohus läns telefonnät genom anläggande af en dubbelledning af koppar från Göteborg öfver Hisingen och Inland till Uddevalla och med en enkel ledning från Varekil till Göteborg; likaledes en dubbel ledning af koppar från Uddevalla öfver Munkedal och Grebbestad till Strömstad med enkelledningar från Munkedal till Lysekil och från Grebbestad till Fjellbacka samt en enkelledning från Bovallsstrand öfver Hunnebostrand till Grafvarne; en kabelledning från Lysekil till Fiskebäckskil samt vidare enkla ledningar från Rönnäng å Tjörn öfver Hättan till Marstrand samt från Göteborg till Kalfsund, och *dels* af Orosts och Tjörns Fiskeriförening, som hemstält, att på statens bekostnad med af Riksdagen utverkadt anslag måtte utföras följande telefonanläggningar i bohuslänska skärgården till hafsfiskebedriftens främjande, nemligen: nya telefonstationer å Resö, Homborgssund, Hunnebostrand, Gåsö, Kyrkesund, Skärhamn, Hättan, Tjufkilshufvud, Rörö och Hönö, samt föreningslinier emellan tvänne par redan befintliga telefonstationer, nemligen emellan Bovallsstrand och Grafvarne samt emellan Rönnäng och Marstrand.

Till följd häraf får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med bifogande af de remitterade handlingarne och med öfverlemnande af dels infordrade, dels till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifna yttranden i ärendet från intendenten vid detta läns hafsfisken, länets hushållningssällskap, kronofogdarne i Norrvikens, Sunnervikens samt Orosts och Tjörns fögderier, magistraterne och stadsfullmäktige i Strömstad, Uddevalla och Marstrand, samt från personer i Hunnebostrand, Resö, Öckerö, Kungshamn, Qville, Lycke, Jörlanda och Fjellbacka, för egen del anföra följande.

Den vigt, samfärdselns befrämjande i allmänhet har för höjande af en orts välstånd, har vid framläggande af frågor rörande anläggning af telegrafer och telefoner med rätta betonats, och sanningen häraf kan särskildt framhållas beträffande detta län, der anläggning af jernvägar för närvarande icke synes hafva någon utsigt att förverkligas och, om äfven så skulle ske, traktens beskaffenhet och fiskeplatsernas skilda och splittrade lägen omöjliggöra för många af dem att af sådan anläggning skörda någon direkt förmon. Så mycket angelägnare blir det då för länet att af ett så vidt möjligt utsträckt telefonnät komma i åtnjutande. För att statens bidrag för åstadkommande af sådant nät må kunna i större skala med framgång tagas i anspråk fordras dock, att deraf skall kunna påräknas några inkomster för bekostande af det framtida underhållet, hvarförutan fortsättning af det hittills följda systemet att anskaffa telefonstationer genom anslag till anläggningskostnaden af staten och kommuner måste möta svårigheter och telefonnätets fullständigande förhindras.

En öfvergång från anläggning af kostnadsfria samtalsstationer till abonnerade synes derföre Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande nödvändig; och såväl landstinget som länets hushållningssällskap hafva ock, i öfverensstämmelse med denna åsigt, gjort sina anslag för bidrag till telefoners anläggande beroende på inrättande af abonnementsstationer.

På fastlandet torde ock åstadkommande af förening emellan abonnent och närmaste centralstation i regeln kunna beredas utan understöd af staten, emedan abonnementsafgiften måste blifva beroende af anläggningskostnaden och denna i sin ordning icke blifva särdeles betungande, då ledningen endast föres öfver land. Deremot skulle abonnementsafgiften, om anläggningskostnaden med densamma borde amorteras, för alla de telefonstationer, som vore så belägna ute i skärgården, att undervattenskablar dit erfordrades, sannolikt blifva så stor att den ej kunde af abonnenterna bestridas, äfven om de erhöllo understöd af landstinget eller hushållningssällskapet, och i dessa fall, likasom då centralstationer böra med hvarandra sammanbindas, torde understöd af allmänna medel icke kunna undvaras.

Beträffande nu de af sökande fiskeriföreningarne sins emellan något stridiga förslag rörande de stationer, emellan hvilka telefonledningar företrädesvis böra anläggas, måste, enligt den af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande här ofvan uttalade åsigt, afgörandet af denna fråga vara beroende på utredning i hvilka trakter abonnenter till tillräckligt antal sig anmäla och genom sådan anmälan ådagalägga det större eller mindre behofvet af telefonanläggningar, vid hvilket förhållande och då sådan utredning ännu icke föreligger derom att behöfliga abonnenter kunna vinnas på de af fiskeriföreningarne föreslagna platser*), Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för sin del nu icke kan biträda deras förslag i vidsträcktare mon, än att, då ingen skiljaktighet råder i afseende på behofvet af snar anläggning af undervattensledning emellan Rönnäng—Hättan och Hättan —Marstrand, hvilket behof jemväl af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vitsordas, och föga eller ingen utsigt

*) All nödig utredning hade mycket väl kunnat medhinnas, *om* blott handlingarne icke remitterats till och fått hvila hos sådana vederbörande, som hade intresse af att den i verkligheten behöfliga utredningen *icke* skulle komma till stånd. *(Utg. anm.)*

finnes att på denna led några abonnenter skola sig anmäla, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser sig böra såsom ett undantag från den uppställda regeln tillstyrka, att kostnaden för denna ledning måtte af statsmedel bestridas.

Göteborg, å Landskansliet, den 16 februari 1891.

Underdånigst.

G. Snoilsky.

Henr. Westin.

IX.

Till Kongl. Telegrafstyrelsen.

Uti en sistlidne maj månad ingifven underdånig framställning till Kongl. Maj:t hafva talrika fiskeriidkare från åtskilliga af Bohusläns största fiskelägen med hänsyn till bohuslänska fiskerinäringens upphjelpande medels telefonväsendets ytterligare utveckling bland annat anfört följande*):

»Beträffande hafsfiskebedriftens främjande genom nya telefonanläggningar har Orosts och Tjörns Fiskeriförening uti till Kongl. Maj:t ställd underdånig ansökan den 12 oktober 1889 framhållit hvilka telefonstationer för allmänheten, som, med syfte att ersätta bristen å tillräckligt antal telegrafstationer, ytterligare äro af nöden i bohuslänska skärgården, samt den riktning, i hvilken telefonväsendet inom samma skärgård vidare bör utvecklas. Under den utredning, som med anledning af denna ansökan verkstälts af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborg, har från största delen af bohuslänska skärgården gjorts med ansökan öfverensstämmande uttalanden och derjemte framhållits önskligheten af dels en dubbeltrådig telefonstamledning från Göteborg öfver Inland samt telegrafstationerna Varekil, Lysekil och Fjellbacka till Grebbestad, och dels åtminstone de för rörelsen

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 207—208. *(Utg. anm.)*

mest betydande lokalledningarnas ombyggnad till dubbeltrådiga, dervid äfven den till Marstrand från Göteborg gående enkeltrådiga ledningen afsågs *). Genom uppfyllandet af dessa önskningar blefve äfven den för fisket mest betydande delen af bohuslänska skärgården intagen uti rikstelefonnätet till helt visst betydande gagn för samma skärgårds ekonomiska utveckling» (Bil. E, sid. 26—47; Bil. F, sid. 21—33, 36).

Denna framställning har varit hänvisad för underdånigt yttrandes afgifvande till länets landsting **), som den 23 sistlidne september tillstyrkte densamma (Bil. A).

Vid sträfvandena att förskaffa Göteborgs och Bohus län ett dess näringslif och öfriga förhållanden motsvarande telefonväsende har man tydligen att taga hänsyn till icke blott de utaf näringslifvets och orternas lokala skiljaktigheter betingade olika anspråken och behofven, utan äfven den tekniska anordningen af de skilda lokalnätens förening med hvarandra till ett sammanhängande helt af sådan beskaffenhet, att det motsvarar rörelsens kraf.

Hvarje allvarligare utredning af saken skall nemligen visa, att telefonväsendet icke skulle för alla delar af länet motsvara sin bestämmelse, om det allestädes anordnades på samma sätt som uti städerna med deras å jemförelsevis små områden samlade stora folkmängd samt talrika affärsmän och förmögne personer. För landsbygden och särskildt för skärgården med dess talrika öar och fiskelägen måste anordningen blifva i större eller mindre grad olika den i städerna och detta med hänsyn till såväl sättet för telefoninrättningarnes anlitande utaf allmänheten som den i förhållande till anläggningskostnaden svarande afkastningen åt telegrafverket. Så kunna f. ex. telefonstationer för allmän-

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—47; 1890, sid. 69—81, 84. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 211—212. — Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1891, n:o 23, sid. 2; n:o 27, sid. 17 (§ 65). *(Utg. anm.)*

heten, med syfte att ersätta bristen å telegrafstation, behöfvas å orter, der man hvarken kan vänta någon abonnementsteckning eller någon nämnvärd inkomst af en sådan station och der ej heller någon kommun finnes, af hvilken man kan rimligtvis begära uppoffringar för en dylik station. En telefonstation för allmänheten, som skall ersätta bristen af telegrafstation, kan i åtminstone de flesta fallen icke utan olägenhet och bör ej heller utbytas mot en abonnementsstation, då nemligen begagnandet af densamma för affärer derigenom skulle monopoliseras hos den eller de förmögnaste på platsen, hvilket i bohuslänska skärgården allt för ofta skulle blifva fallet, om telefonstationerna för allmänheten ändrades till abonnementsstationer. För telefonstationer å skärgårdens små öar, dit telefonledningarne måste ega rum medels undervattenskablar, blifver för öfrigt abonnementsafgiften allt för hög, för att dess utgörande af befolkningen på stället skulle kunna ens ifrågasättas. För dylika stationers åvägabringande behöfves sålunda helt visst statens mellankomst, då telegrafverkets skuldsättande för deras anläggning väl icke kan ifrågakomma. Bekostas emellertid anläggningen med af Riksdagen beviljade medel, betungas telegrafverket blott med underhållet, hvilket helt visst icke kan varda af någon betydenhet i förhållande till den stora behållning, telegrafverket har af Göteborgs och Bohus läns telegraf- och telefonväsende. Telegrafverket bör dessutom väl äfven liksom hvar och en, hvilken tillhandagår allmänheten med prestationer mot vinstgifvande betalning, göra uppoffringar för sina kunders bekvämlighet, och äro de befintliga eller blott föreslagna telefonstationerna för allmänheten i skärgården sådana att de äro önskliga ur affärslifvets och rörelsens synpunkt. Med hänsyn särskildt till de för hafsfiskebedriftens upphjelpande anlagda eller föreslagna telefonstationerna för allmänheten kan ock anmärkas, att samma bedrift i så hög grad ökat telegrafverkets inkomster å de flesta af telegrafstationerna inom länet, att underhållet af de för samma

bedrift anlagda telefonlinierna i jemförelse dermed torde vara mycket obetydligt (Bil. B).

Beträffande åter de skilda telefonnätens förenande med hvarandra och med Göteborg till ett sammanhängande helt och dermed följande intagning uti rikstelefonnätet, så är gifvet att, om hvarje anläggning utaf förbindelseledningar skulle bekostas af den ort, till hvilken ledningen från Göteborg drages, genom en anläggningskostnaden motsvarande abonnementsteckning, då bleíve denna ort i de flesta fallen genom de fordrade beloppens storlek för alltid utestängd från rikstelefonnätet. De flesta och största förbindelseledningarne inom riket hafva ock bekostats af staten utan vilkor om bidrag från orterna, och hafva på sådant sätt äfven ledningarne till Uddevalla och Strömstad kommit till stånd. Vid bedömandet af denna sak bör ock tagas hänsyn till icke blott den ort, som kommer i förbindelse med den större hufvudorten, utan äfven denna senares behof af att komma i förbindelse med sina omgifningar. Vidare får ej i fråga om länstelefonväsendets afkastning åt telegrafverket tagas hänsyn allenast till de särskilda delarne hvar för sig med anspråk på att hvarenda en af dem skall bära sig, utan blott fordras att det hela skall bära sig; ty det ligger i sakens egen natur att telefonväsendet endast medels genomförandet af denna senare uppfattning kan vinna en tillräckligt allmän betydelse för landet och motsvara sin bestämmelse. Sammalunda är ock fallet med postväsendet, med hänsyn till hvilket denna uppfattning redan fått göra sig gällande och kraftigt bidragit till postsamfärdselns både utveckling och afkastning åt statsverket.

Hvad särskildt länets hafskust vidkommer, så visar telegrafverkets liksom all annan samma kust afseende statistik hur näringslifvet med dess betydande fiskebedrift, sjöfart, badortsväsende m. m. nått den största utvecklingen i länets södra och mellersta delar, hvars telegrafstationer ock lemna telegrafverket en högst betydande inkomst (Bil. B, C, D).

De tre södra kuststationerna visa nemligen för år 1890 en uppbörd af kr. 279,966: 39 samt ett öfverskott utöfver utgifterna af kr. 82,116: 70, de fyra i länets mellersta del belägna kuststationerna en uppbörd af kr. 39,572: 09 med ett öfverskott af kr. 15,014: 12 och de tre norra kuststationerna en uppbörd af kr. 8,577; 61 med ett öfverskott af kr. 414: 36. De fem i södra hälften af länet belägna stationerna visa för samma år en uppbörd af kr. 297,017: — med ett öfverskott af kr. 90,279: 06, under det att de sex i norra hälften af länet belägna stationerna haft en uppbörd af kr. 32,325: 54 med ett öfverskott af kr. 6,721: 55. Till följd af en sådan näringslifvets utveckling är det ock som man i södra och mellersta delarne af skärgården samt södra hälften af länets fastland är angelägen om att erhålla samma förmoner, hvilka redan kommit norra skärgården och norra hälften af länets fastland till del, och som dessa önskningar äfven funnit ett uttryck icke blott i den ifrågavarande ansökan utan i viss mon äfven uti Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes underdåniga utlåtande den 16 sistlidne februari öfver föreslagna nya telefonanläggningar inom länet till särskildt fiskebedriftens främjande, uti hvilket i verkligheten allena tillstyrkes det Göteborgs, Marstrands och Varekils telefonnät måtte bringas i förbindelse med hvarandra samt tull- och lotsstationen Hättan erhålla telefonstation för allmänheten. (Att samme Befallningshafvande dervid tillstyrker ett i tekniskt hänseende annat förfarande, än det i ofvan anförda framställning och här för detta måls vinnande förordade, har sin tydliga grund uti förbiseendet af att nu, sedan »rikstelefonnätet» kommit till stånd, förhållandena te sig helt annorlunda emot då de i utlåtandet åberopade fiskeriföreningarne afgåfvo sina underdåniga ansökningar).

En särskild telefonstamlinie längs länets hafskust från Göteborg upp till Grebbestad och med mellanstationer blott å telegrafstationerna på sätt i ofvan anförda fram-

ställning önskas är helt visst af behofvet påkallad icke blott för de skilda telefonnätens förening med hvarandra, utan äfven med hänsyn till behofvet af att Bohusläns telefonnät förenas med Göteborgs medels mer än blott *en* ledning å *en* enda linie öfver Venersborg*), i synnerhet som denna senare ledning väl snart behöfver anlitas äfven för telefonsamfärdseln mellan å ena sidan Göteborg och å andra sidan Dalsland, Vermland och Norge (Bil. F, sid. 26—28, 30—32).

Vidare är ock af behofvet påkalladt, att åtminstone alla central- och vexlingsstationer i länet af någon större betydenhet för rörelsen varda intagna uti rikstelefonnätet.

Till ökande af lokalnätens utsträckning å länets landsbygd och dermed äfven telegrafverkets inkomst af dem har länets hushållningssällskap beviljat årsanslag att utgå under fem års tid dels 1889 med 2,000 kr. och dels 1891 med ytterligare 2,000 kr. eller tillsammans 20,000 kronor, under det att länets landsting likaledes för fem års tid beviljat årsanslag med 1,000 kr. 1889, med 1,000 kr. 1890 och med 1,000 kr. 1891 eller tillsammans 15,000 kronor, hvarförutom dessa korporationer säkerligen äro beredde att än vidare fortsätta å den sålunda inslagna vägen att främja telefonväsendet**), hvilken väg tvifvelsutan är den enda ur både ortens och telegrafverkets synpunkt riktiga (Bil. E, sid. 22—25, 33; Bil. F, sig. 17—20). Önskligt vore helt visst ock, om antalet telefonabonnenter särskildt i skärgården ökades äfven derigenom att med statsmedel bekostades abonnementer åt kronolänsmännen***) och åt de för tullbevakningen anställde tjenstemännen, hvilkas tjensteutöfning derigenom skulle i väsentlig mon främjas.

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1890, sid. 74—76, 78—80. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 22—25, 33; 1890, sid. 66—68. *(Utg. anm.)*

***) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1886, sid 152—155. *(Utg. anm.)*

Uti Skotland och Norge har fiskebedriften i hög grad gagnats genom anläggning af nya telegrafstationer, och i det förstnämnda landet finnes ett årligt statsanslag (stort 1,500 pund sterling) uppfördt å ordinarie stat för ändamålet. I Bohuslän har med vida mindre kostnad ungefär samma gagn vunnits genom inrättandet af telefonstationer för allmänheten, en utväg att främja fiskebedriften, som icke bör öfvergifvas, fast dervid icke är lämpligt att, på sätt förut skett, såsom vilkor fordra tillskott från orten till täckande af en del utaf anläggningskostnaden *). Detta är ock framhållet uti Orosts och Tjörns Fiskeriförenings ofvan åberopade ansökan om nya telefonanläggningar i bohuslänska skärgården den 12 oktober 1889 och Öckerö sockens ansökan till länsstyrelsen med liknande syfte den 27 december samma år (Bil. E, sid. 45—47; Bil. F, sid. 22—23).

Vid all verksamhet att upphjelpa näringslifvet i bohuslänska skärgården genom förbättrad samfärdsel och sålunda äfven i fråga om telefonväsendets utveckling derstädes är emellertid att taga den noggrannaste hänsyn till att denna verksamhet försiggår efter en väl genomtänkt plan med tydligt syfte att låta möjligast många orter få del af en tidsenlig samfärdsel och att så vidt ske kan hindra en sådan förmons *monopolisering* hos några få orter till svåraste skada för de öfriga **). Samfärdsanstalterna böra ock anordnas så att de verkligen varda medel till allmän förkofran men icke till det stora flertalets utsugning genom några få gynnade (Bil. E, sid. 26—38).

Med anledning såväl af Orosts och Tjörns Fiskeriförenings underdåniga ansökan den 12 oktober 1889 om nya telefonanläggningar i bohuslänska skärgården och den utredning, hvilken med hänsyn till dessa anläggningar åvägabragts, som ock af den ofvan i utdrag meddelade underdå-

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 45—47, 1890, sid, 70—71; 1891, sid. 277—278. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—38. *(Utg. anm.)*

niga ansökan med enahanda syfte sistlidne maj månad från talrike fiskeriidkare i samma skärgård får jag alltså vördsammast hemställa,

det måtte Kongl. Telegrafstyrelsen hos Kongl. Maj:t förorda vidtagande af nödiga åtgärder för åstadkommandet af de i sistnämnda ansökan föreslagna nya telefonanläggningarna i bohuslänska skärgården.

Lilldal, Varekil, den 20 oktober 1891.

Axel Vilh. Ljungman.

Riksdagsman för Orosts och Tjörns domsaga.

Såsom bilagor följa:

A) Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1891, n:o 23.

B) Tabeller, utvisande begagnandet af, uppbörden vid och behållningen för telegrafverket från statstelegrafstationerna i Göteborgs och Bohus län.

C) Tabeller, utvisande skeppsrederiets och hafsfiskets betydenhet inom de skilda delarne af Göteborgs och Bohus län.

D) Revisionsberättelse den 21 februari 1891 öfver köpmännens å landet inom Bohuslän assuransbolag.

E) Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Nionde samlingen. Göteborg 1890.

F) Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Tionde samlingen. Göteborg 1891.

Bil. B.

Tabeller,

utvisande begagnandet af, uppbörden vid och behållningen för telegrafverket från Göteborgs och Bohus läns statstelegrafstationer.

Afsända taxerade telegram från länets nu

Stationer	1881	1882	1883	1884
Göteborg	94,055	95,793	99,650	93,111
Brännö*)	—	111	105	148
Vinga*)	—	669	732	679
Marstrand	1,859	1,706	1,969	1,541
Varekil*)	—	—	—	—
Uddevalla	4,814	5,345	5,522	4,707
Munkedal	595	787	744	630
Lysekil	4,244	4,072	4,674	3,714
Fjellbacka	897	1,166	1,004	905
Grebbestad*)	—	—	—	—
Strömstad	2,663	2,947	2,956	2,426

Uppbörd af porto- och andra afgifter vid länets

Stationer	1881		1882		1883		1884	
	Kronor		Kronor		Kronor		Kronor	
Göteborg	255,489	39	252,615	65	257,339	93	235,028	55
Brännö*)	—	—	138	65	131	75	182	27
Vinga*)	—	—	204	12	216	97	216	17
Marstrand	2,610	97	2,348	81	2,605	80	1,998	30
Varekil*)	—	—	—	—	—	—	—	—
Uddevalla	8,478	83	8,888	63	9,639	47	8,155	10
Munkedal	1,026	96	1,267	09	1,160	72	1,012	94
Lysekil	7,267	12	7,189	52	7,741	25	5,711	34
Fjellbacka	1,299	37	1,739	94	1,326	65	1,161	99
Grebbestad*)	—	—	—	—	—	—	—	—
Strömstad	4,011	52	4,344	04	4,062	06	3,255	57

*) De delar af år 1881 Brännö och Vinga, den del af år 1884 Grebbestads

varande statstelegrafstationer 1881—1890.

1885	1886	1887	1888	1889	1890
97,052	97,903	101,245	116,758	145,487	146,875
139	157	95	152	157	125
658	778	633	909	784	706
1,856	2,570	3,820	2,955	6,788	7,205
—	—	1,118	1,741	3,511	3,986
5,580	5,696	5,758	5,858	8,381	7,690
645	608	655	629	993	951
3,883	4,977	4,644	6,278	9,635	11,114
1,031	1,225	1,071	1,837	2,428	2,484
1,027	1,304	820	1,151	1,873	2,602
2,097	2,378	1,890	2,501	4,012	4,225

nuvarande statstelegrafstationer 1881—1890.

1885		1886		1887		1888		1889		1890	
Kronor		Kronor		Kronor		Kronor		Kronor		Kronor	
238,312	49	230,122	34	233,363	16	274,472	97	278,883	04	279,688	59
179	30	218	50	96	40	176	02	222	45	88	85
185	01	240	95	185	10	398	90	130	22	188	95
2,557	63	5,778	83	9,078	72	6,089	72	13,401	65	13,682	—
—	—	—	—	1,419	80	2,185	42	3,036	95	3,368	61
9,649	95	9,357	50	9,709	57	9,735	40	9,729	84	8,976	—
1,118	35	965	57	957	65	881	90	965	25	1,226	45
5,957	87	7,223	31	6,958	78	9,481	79	11,692	53	13,545	48
1,459	90	1,725	47	1,431	95	2,556	55	2,248	71	2,274	10
1,392	91	1,811	53	1,045	37	1,471	86	1,671	45	2,382	36
2,809	32	3,182	22	2,426	79	3,394	37	3,782	80	3,921	15

och den del af år 1886 Varekils stationer varit för trafik öppna äro ej medräknade.

Stationer	Öppnade för trafik	Antal afsända taxerade telegram	Porto- och andra afgifter					
			tillfallande telegrafverket		icke tillfallande telegrafverket		summa	
			Kronor		Kronor		Kronor	
Göteborg.....	1854	97,052	136,501	22	101,811	27	238,312	49
Brännö	20/9 1881	139	149	61	29	69	179	30
Vinga	15/9 1881	658	183	80	1	21	185	01
Kongelf	26/8 1871	364	406	28	25	47	431	75
Marstrand	13/7 1871	1,856	2,206	61	351	02	2,557	63
Mollösund ...	9/11 1883	481	574	86	100	54	675	40
Ljungskile*)..	1/5 1884	233	258	78	37	67	296	45
Uddevalla	3/9 1855	5,580	6,531	18	3,118	77	9,649	95
Munkedal	26/10 1872	645	725	05	393	30	1,118	35
Lysekil.....	26/6 1867	3,883	4,525	05	1,432	82	5,957	87
Fjellbacka ...	10/8 1868	1,031	1,178	54	281	36	1,459	90
Grebbestad ...	24/12 1884	1,027	1,122	39	270	52	1,392	91
Strömstad ...	9/9 1862	2,097	2,327	74	481	58	2,809	32

*) Öppen endast från och med 1 maj till och med 31 augusti.

statstelegrafstationer år 1885.

Utgifter för drift och underhåll		Överskott		Brist		Antal telefonerade telegram	Anmärkningar
Kronor		Kronor		Kronor			
81,418	18	55,083	04	—	—	—	
2,606	34	—	—	2,456	73	—	
3,116	90	—	—	2,933	10	—	
1,343	90	—	—	937	62	—	Ersättning från orten kr. 400: —
3,455	45	—	—	1,248	84	—	
1,265	08	—	—	690	22	—	Ersättning från orten kr. 625: 14.
376	34	—	—	117	56	—	Ersättning från orten kr. 141: 22.
7,092	11	—	—	760	93	685	
1,158	10	—	—	433	05	775	
6,481	79	—	—	1,956	74	569	
1,162	24	16	30	—	—	48	
1,248	22	—	—	125	83	144	
4,363	88	—	—	2,036	14	28	

Göteborgs och Bohus läns

Stationer	Öppnade för trafik	Antal afsända taxerade telegram	Porto- och andra afgifter					
			tillfallande telegrafverket		icke tillfallande telegrafverket		summa	
			Kronor		Kronor		Kronor	
Göteborg.....	1854	97,903	137,770	33	92,352	01	230,122	34
Brännö.....	$^{20}/_{9}$ 1881	157	163	49	55	01	218	50
Vinga.....	$^{15}/_{9}$ 1881	778	239	20	1	75	240	95
Kongelf*)	$^{26}/_{8}$ 1871	383	325	57	38	38	363	95
Marstrand	$^{13}/_{7}$ 1871	2,570	4,735	36	1,043	47	5,778	83
Mollösund*) ..	$^{9}/_{11}$ 1883	239	265	96	40	09	306	05
Varekil	$^{10}/_{6}$ 1886	618	671	68	108	62	780	30
Uddevalla	$^{3}/_{9}$ 1855	5,696	6,633	45	2,724	05	9,357	50
Munkedal	$^{26}/_{10}$ 1872	608	710	18	255	39	965	57
Lysekil.....	$^{26}/_{6}$ 1867	4,977	5,764	28	1,459	03	7,223	31
Fjellbacka ...	$^{10}/_{8}$ 1868	1,225	1,388	63	336	84	1,725	47
Grebbestad ...	$^{24}/_{12}$ 1884	1,304	1,416	75	394	78	1,811	53
Strömstad ...	$^{9}/_{9}$ 1862	2,378	2,601	26	580	96	3,182	22

*) Kongelfs telegrafstation indrogs den 31 december och Mollösunds

statstelegrafstationer år 1886.

Utgifter för drift och underhåll		Öfverskott		Brist		Antal telefonerade telegram	Anmärkningar
Kronor		Kronor		Kronor			
82,087	99	55,682	34	—	—	—	
2,604	—	—	—	2,440	51	—	
3,401	15	—	—	3,161	95	—	
1,373	94	—	—	1,048	37	—	Ersättning från orten kr. 400: —
3,625	03	1,110	33	—	—	—	
544	41	—	—	278	45	—	
883	06		—	211	38	690	
7,138	44	—	—	504	99	1,079	
1,283	08	—	—	572	90	637	
6,554	93	—	—	790	65	2,089	
1,265	56	123	07	—	—	405	
1,247	95	168	80	—	—	537	
4,474	44	—	—	1,873	18	266	

den 9 juni.

Göteborgs och Bohus läns

Stationer	Öppnade för trafik	Antal afsända taxerade telegram	Porto- och andra afgifter		
			tillfallande telegrafverket	icke tillfallande telegrafverket	summa
			Kronor	Kronor	Kronor
Göteborg	1854	101,245	142,493 48	90,869 68	233,363 16
Brännö.....	20/9 1881	95	90 70	5 70	96 40
Vinga	15/9 1881	633	180 39	4 71	185 10
Marstrand.....	13/7 1871	3,820	7,527 54	1,551 18	9,078 72
Varekil	10/6 1886	1,118	1,233 20	186 60	1,490 80
Uddevalla.....	3/9 1855	5,758	6,947 80	2,761 77	9,709 57
Munkedal.....	26/10 1872	655	788 51	169 14	957 65
Lysekil.....	26/6 1867	4,644	5,421 82	1,536 96	6,958 78
Fjellbacka.....	10/8 1868	1,071	1,160 86	271 09	1,431 95
Grebbestad.....	24/12 1884	820	858 79	186 58	1,045 37
Strömstad.....	9/9 1862	1,890	2,018 56	408 23	2,426 79

Göteborgs och Bohus läns

Stationer	Öppnade för trafik	Antal afsända taxerade telegram	Porto- och andra afgifter		
			tillfallande telegrafverket	icke tillfallande telegrafverket	summa
			Kronor	Kronor	Kronor
Göteborg	1854	116,758	166,768 01	107,704 96	274,472 97
Brännö.....	20/9 1881	152	153 81	22 21	176 02
Vinga	15/9 1881	909	369 53	29 37	398 90
Marstrand.....	13/7 1871	2,955	5,105 72	984 —	6,089 72
Varekil.....	10/6 1886	1,741	1,894 50	290 92	2,185 42
Uddevalla.....	3/9 1855	5,858	7,387 10	2,348 30	9,735 40
Munkedal.....	26/10 1872	629	767 20	114 70	881 90
Lysekil.....	26/6 1867	6,278	7,573 15	1,908 64	9,481 79
Fjellbacka.....	10/8 1868	1,837	2,010 19	546 36	2,556 55
Grebbestad.....	24/12 1884	1,151	1,211 27	260 59	1,471 86
Strömstad.....	9/9 1862	2,501	2,741 19	653 18	3,394 37

statstelegrafstationer år 1887.

Utgifter för drift och underhåll		Öfverskott		Brist		Antal telefonerade telegram	Anmärkningar
Kronor		Kronor		Kronor			
82,024	51	60,468	97	—	—	—	
2,711	95	—	—	2,621	25	—	
2,765	40	—	—	2,585	01	—	
3,563	03	3,964	51	—	—	—	
1,460	92	—	—	227	72	1,692	
7,070	59	—	—	122	79	1,426	
1,398	57	—	—	610	06	698	
6,603	23	—	—	1,181	41	2,106	
1,300	96	—	—	140	10	421	
1,395	99	—	—	537	20	490	Ersättning från orten kr. 341: 21
4,265	23	—	—	2,246	67	243	

statstelegrafstationer år 1888.

Utgifter för drift och underhåll		Öfverskott		Brist		Antal telefonerade telegram	Anmärkningar
Kronor		Kronor		Kronor			
82,996	21	83,771	80	—	—	1,320	
2,733	94	—	—	2,580	13	—	
3,039	51	—	—	2,669	98	—	
3,231	73	1,873	99	—	—	—	
1,481	40	413	10	—	—	2,942	
6,742	10	645	—	—	—	1,390	
1,349	96	—	—	582	76	769	
6,695	14	878	01	—	—	3,430	
1,227	04	783	15	—	—	751	
1,344	71	—	—	133	44	688	
4,804	79	—	—	2,063	60	304	

Göteborgs och Bohus läns

Stationer	Öppnade för trafik	Antal afsända taxerade telegram	Porto- och andra afgifter		
			tillfallande telegrafverket	icke tillfallande telegrafverket	summa
			Kronor	Kronor	Kronor
Göteborg	1854	145,487	170,283 08	108,599 96	278,883 04
Brännö	20/9 1881	157	111 70	18 52	130 22
Vinga	15/9 1881	784	219 01	3 44	222 45
Marstrand	13/7 1871	6,788	11,189 04	2,212 61	13,401 65
Varekil	10/6 1886	3,511	2,656 41	380 54	3,036 95
Uddevalla	3/9 1855	8,381	7,487 14	2,242 70	9,729 84
Munkedal	26/10 1872	993	817 69	147 56	965 25
Lysekil	26/6 1867	9,635	10,133 22	1,559 31	11,692 53
Fjellbacka	10/8 1868	2,428	2,113 51	135 20	2,248 71
Grebbestad	24/12 1884	1,873	1,558 29	113 16	1,671 45
Strömstad	9/9 1862	4,012	3,557 26	225 54	3,782 80

Göteborgs och Bohus läns

Stationer	Öppnade för trafik	Antal afsända taxerade telegram	Porto- och andra afgifter		
			tillfallande telegrafverket	icke tillfallande telegrafverket	summa
			Kronor	Kronor	Kronor
Göteborg	1854	146,875	174,425 83	105,262 76	279,688 59
Brännö	20/9 1881	125	82 79	6 06	88 85
Vinga	15/9 1881	706	186 93	2 02	188 95
Marstrand	13/7 1871	7,205	11,472 30	2,389 70	13,682 —
Varekil	10/6 1886	3,986	2,995 07	373 54	3,368 61
Uddevalla	3/9 1855	7,690	6,760 74	2,215 26	8,976 —
Munkedal	26/10 1872	951	808 02	418 43	1,226 45
Lysekil	26/6 1867	11,114	11,214 56	2,330 92	13,545 48
Fjellbacka	10/8 1868	2,484	2,118 75	155 35	2,274 10
Grebbestad	24/12 1884	2,602	2,188 66	193 70	2,382 36
Strömstad	9/9 1862	4,225	3,631 60	289 55	3,921 15

statstelegrafstationer år 1889.

Utgifter för drift och underhåll		Öfverskott		Brist		Antal telefonerade telegram	Anmärkningar
Kronor		Kronor		Kronor			
88,061	39	82,221	69	—	—	1,750	
2,778	17	—	—	2,666	47	—	
2,754	66	—	—	2,535	65	—	
3,436	77	7,752	27	—	—	—	
2,338	81	317	60	—	—	6,467	
6,938	89	448	25	—	—	1,911	
1,423	51	—	—	605	82	607	
7,372	89	2,760	33	—	—	4,295	
1,514	57	598	94	—	—	1,045	
1,475	21	83	08	—	—	1,101	
4,278	51	—	—	721	25	350	

statstelegrafstationer år 1890

Utgifter för drift och underhåll		Öfverskott		Brist		Antal telefonerade telegram	Anmärkningar
Kronor		Kronor		Kronor			
86,972	22	87,453	61	—	—	2,609	
2,800	26	—	—	2,717	47	—	
2,806	37	—	—	2,619	44	—	
3,493	06	7,979	24	—	—	—	
2,511	95	183	12	—	—	7,816	
7,095	72	334	98	—	—	2,150	
1,352	59	—	—	544	57	317	Ersättning från orten kr. 300: —
4,697	78	6,516	78	—	—	5,038	
1,664	20	454	55	—	—	1,154	
1,457	32	731	34	—	—	1,381	
4,303	13	—	—	771	53	271	

Bil. C.

Tabeller,

utvisande skeppsrederiets och hafsfiskets betydenhet inom de skilda delarne af Göteborgs och Bohus län.

Tabell, utvisande de Göteborgs och Bohus län tillhörige enligt Göteborgs och Bohus

	Segelfartyg			
	Antal	Tons	Antal	Tons
Göteborgs stad och fögderi: Göteborgs stad	105	44,042		
Göteborgs fögderi	32	2,242	137	46,284
Inland: Kongelfs stad				
Marstrands stad	5	923		
Inlands fögderi	57	4,263	62	5,186
Orost och Tjörn: Orosts och Tjörns fögderi			101	15,929
Sunnerviken: Uddevalla stad	12	2,004		
Lysekils köping	13	2,317		
Sunnervikens fögderi	27	4,295	52	8,616
Norrviken: Norrvikens fögderi	49	4,341		
Strömstads stad	13	1,985	62	6,326
			414	82,341

Tabell, utvisande de inom Göteborgs och Bohus län för värde år 1885 enligt Kongl. Maj:ts Befallnings

	Bankfiskefartyg		Däckade
	Antal	Värde: kr.	Antal
Göteborgs fögderi: Askims härad			123
Hisings Östra härad			
Hisings Vestra härad			101
Inlands fögderi (med Marstrands stad)			2
Orosts och Tjörns fögderi: Tjörns härad	29	167,435	67
Orosts Östra härad			
Orosts Vestra härad	51 1/4	489,815	77
Sunnervikens fögderi: Stångenäs härad	3	14,150	8
Sotenäs härad	10 3/4	36,000	228
Norrvikens fögderi (med Strömstads stad)			157
	94	707,400	763

segel- och ångfartygens antal och drägtighet ar 1889
läns kalender, 1890, sid. 239.

Ångfartyg				Summa			
Antal	Tons	Antal	Tons	Antal	Tons	Antal	Tons
120	47,239						
		120	47,239	257	93,523	257	93,523
2	81						
4	559						
		6	640	68	5,826		
				101	15,929	232	32,496
11	2,125						
		11	2,125	63	10,741		
				62	6,326	62	6,326
		137	50,004			551	132,345

hafsfisket använda fiskefartygens och båtarnes antal och
hafvandes femårsberättelse 1881—1885, sid. 8.

båtar	Öppna båtar		Summa värde i				
Värde: kr.	Antal	Värde: kr.	Kronor		Procenttal		
151,800	170	13,990	165,790		8,37		
	20	585	585		0,03		
228,900	342	43,110	272,010	438,385	13,72	22,12	22,12
2,400	131	7,495		9,895		0,50	
62,400	409	32,993	262,828		13,26		
	16	310	310		0,02		67,23
85,150	374	28,675	603,640	866,778	30,45	43,73	
9,350	66	3,440	26,940		1,36		
365,050	472	27,970	429,020	455,960	21,64	23,00	
156,685	374	54,465		211,150		10,65	10,65
1,061,735	2,374	213,033		1,982,168		100,00	100,00

X.

Till Konungen.

Uti underdånig ansökan den 12 oktober 1889 hemställde Orosts och Tjörns Fiskeriförening om utförandet på statens bekostnad af åtskilliga nya telefonanläggningar i bohuslänska skärgården till hafsfiskebedriftens främjande samt antydde derjemte den derutöfver önskliga utvecklingen af telefonväsendet inom samma skärgård under den närmare framtiden. Den utredning, som framkallades af denna ansökan, i förening med rikstelefonnätets tillkomst föranledde flera uttalanden från nämnda skärgård i den af Orosts och Tjörns Fiskeriförening angifna riktningen och slutligen att uti den underdåniga ansökan till Eders Kongl. Maj:t, som, med syfte att utverka nödiga åtgärder till bohuslänska hafsfiskebedriftens främjande, sistlidne maj månad från talrika skärgårdsbor inlemnades uti Kongl. Civildepartementet, äfven fick inflyta följande framställning*):

»Beträffande hafsfiskebedriftens främjande genom nya telefonanläggningar har Orosts och Tjörns Fiskeriförening uti till Eders Kongl. Maj:t ställd underdånig ansökan den 12 oktober 1889 framhållit hvilka telefonstationer för allmänheten, som, med syfte att ersätta bristen å tillräckligt antal telegrafstationer, ytterligare äro af nöden i bohuslänska skärgården, samt den riktning, i hvilken telefonväsendet inom samma skärgård vidare bör utvecklas. Under den utredning, som med anledning af denna ansökan verkstälts af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborg, har från största delen af bohuslänska skärgården gjorts med ansökan öfverensstämmande uttalanden och derjemte framhållits önskligheten af dels en dubbeltrådig telefonstamledning från Göteborg öfver Inland samt telegrafstationerna Varekil, Lysekil

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 207—208, 285—286. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. 1841—1891. Göteborg 1891, sid. 207—208. *(Utg. anm.)*

och Fjellbacka till Grebbestad, och dels åtminstone de för rörelsen mest betydande lokalledningarnas ombyggnad till dubbeltrådiga, dervid äfven den till Marstrand från Göteborg gående enkeltrådiga ledningen afsågs. Genom uppfyllandet af dessa önskningar blefve äfven den för fisket mest betydande delen af bohuslänska skärgården intagen uti rikstelefonnätet till helt visst betydande gagn för samma skärgårds ekonomiska utveckling» *).

Senare har först länets landsting den 23 sistlidne september uti infordradt underdånigt utlåtande tillstyrkt nådigt bifall till denna sistanförda ansökan och derefter äfven riksdagsmannen i andra kammaren för Orost och Tjörn den 20 sistlidne oktober ingått till Kongl. Telegrafstyrelsen med en utförligare motiverad hemställan om att samma styrelse måtte hos Eders Kongl. Maj:t förorda nådigt bifall till bemälda ansökningar **).

Af de i ansökningarna framställda förslagen har visserligen blott det, som afser föreningen af Göteborgs, Marstrands och Varekils centralstationer med hvarandra medels derför nödiga förbindelseledningar samt inrättandet af en telefonstation för allmänheten å tull- och lotsplatsen Hättan i Tjörns härad, blifvit den 16 sistlidne februari af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet tillstyrkt till utförande på statsverkets bekostnad ***); men denna alltför starka begränsning af önskningarne om nya telefonförbindelser i länet har synbarligen haft sin grund dels i missuppfattning om telefonväsendets beskaffenhet och dels i obekantskap om den utveckling, rikstelefonnätet i norra hälften af länet fått

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 26—47; 1890, sid. 69—81, 84—85. — Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Nionde samlingen, sid. 26—47. Tionde samlingen, sid. 21—33, 36—37. *(Utg. anm.)*

**) Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar, 1891, n:o 23, sid. 2; n:o 27, sid. 17 (§ 65). — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 211—212, 253, 285—292. *(Utg. anm.)*

***) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 284—285. *(Utg. anm.)*

till följd af Riksdagens beslut att bevilja anslag till en telefonstamlinie mellan Uddevalla och Strömstad, fast densamma *icke* var af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet till utförande på statsverkets bekostnad förordad. Under sådana förhållanden är det gifvet, att man i södra hälften af Bohuslän med dess vidsträckta skärgård är ytterst angelägen att undfå samma förmon som redan kommit den norra hälften till del och att erhålla en dubbeltrådig telefonstamlinie från Göteborg öfver Inland och Orost (Varekil) till åtminstone Lysekil, hvarigenom Göteborgs, Varekils och Lysekils telefonnät blefve bragta i direkt telefonförbindelse med hvarandra.

På grund af hvad sålunda i underdånighet blifvit anfördt och med hänvisning till den utförligare motiveringen i den ofvan anförda skrifvelsen från ortens riksdagsman till Kongl. Telegrafstyrelsen får Orosts och Tjörns Fiskeriförening alltså hemställa,

det måtte de ifrågavarande ansökningarne vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och föranleda till de åsyftade åtgärdernas vidtagande.

Ellös den 1 december 1891.

Underdånigst:

Orosts- och Tjörns Fiskeriförening.

(Underskrifter.)

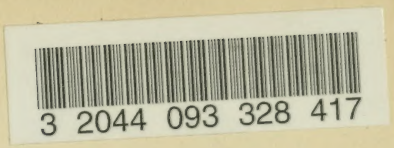
3 2044 093 328 417